

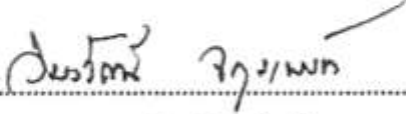
การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

สุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์

คู่มือนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิปัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤศจิกายน 2563
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและคณะกรรมการสอบคุณภาพ ได้พิจารณา
คุณภาพของ สุภัทรพงศ์ รวงผึ้ง ไรจน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

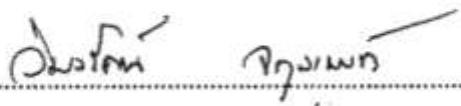
คณะกรรมการควบคุมคุณภาพ

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิราวรรณ จรัสรวีวัฒน์)

คณะกรรมการสอบคุณภาพ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิราวรรณ จรัสรวีวัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุณภาพฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สญา ชีระวิชตระกูล)

วันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2563

กิตติกรรมประกาศ

คุณฐิติพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาคุณฐิติพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ จรัสวิวัฒน์ กรรมการที่ปรึกษาคุณฐิติพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และความเมตตา เสมอมา รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช ประธานคณะกรรมการสอบคุณฐิติพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์ กรรมการสอบคุณฐิติพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้คุณฐิติพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ปั้นหุ่น ดร.ภาสกร พงษ์ลิขิตกร ดร.ลลิตา ธรรมบุตร นางอารี รุ่งเรือง และนางคำนึ่ง ผุดผ่อง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์สำหรับการวิจัยและให้ความอนุเคราะห์อย่างยิ่งในการตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่อง ของเครื่องมือวิจัย และรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน

คุณฐิติพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ถ้าขาดกำลังใจจากนางอาภัสสรภรณ์ รวงผึ้ง มารดาผู้มีความปรารถนาดี เป็นกำลังใจ เอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณอาจารย์นิทร สุนทรส และอาจารย์อารี บัวคุ้มภัย รวมไปถึงบุคคลอื่น ๆ ที่มีได้กล่าวนามที่ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนผู้วิจัยในด้านทุนทรัพย์ ขอขอบคุณคณะครูโรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” เพื่อร่วมรื้อน นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รวมไปถึงมิตรทุกคนที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย เสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของคุณฐิติพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีความรู้ มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

สุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์

57810130: สาขาวิชา: หลักสูตรและการสอน; กศ.ค. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย/ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง/ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์: การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (DEVELOPMENT OF THAI LITERATURE LEARNING MODEL APPLYING CONSTRUCTIVISM AND COOPERATIVE LEARNING TO ENHANCE 21st CENTURY SKILLS OF MATTHAYOMSUKSA 6 STUDENTS)

คณะกรรมการควบคุมคุรุณิพนธ์: วิมลรัตน์ จตุรานนท์, ค.ค., สิริวราภรณ์ จรัสวิวัฒน์, กศ.ค. 260 หน้า. ปี พ.ศ. 2563.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย และ 3) เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีวิธีการวิจัยแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย (R1) ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือฉบับร่าง และการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (D1) ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Try out) (R2) ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (D2) ขั้นตอนที่ 5 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (R3) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองคือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีจับฉลาก และใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Cluster sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านการสื่อสาร สารสนเทศ

การรู้เท่าทันสื่อ แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และแบบวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test Dependent

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 มี 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการจัดการเรียนรู้ (ขั้นที่ 1 สรรค์สร้าง แรงจูงใจ ขั้นที่ 2 ขานไขประสบการณ์ล้ำค่า ขั้นที่ 3 พิจารณาค้นคว้าองค์ความรู้ ขั้นที่ 4 ควบคุม เผยแพร่ผลงาน ขั้นที่ 5 เชี่ยวชาญด้วยการตรวจสอบ) การวัดและการประเมินผล บทบาทของครู และบทบาทของนักเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมดีมาก ($\bar{X} = 4.65, SD = 0.64$)

2. ผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีดังนี้

2.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักเรียนมีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ มีคะแนนเฉลี่ย 22.24 คะแนน อยู่ในเกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพดีมาก

2.4 นักเรียนมีพฤติกรรมความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมี เมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีคะแนนเฉลี่ย 87.13 อยู่ในเกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพ ดีมาก

3. เจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.72, SD = 0.52$)

57810130: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION; Ed.D. (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

KEYWORDS: THAI LITERATURE LEARNING MODEL/ CONSTRUCTIVISM/
COOPERATIVE LEARNING

SUPHATTARAPONG ROUNGPHAENGRUNGROJ: DEVELOPMENT OF THAI LITERATURE LEARNING MODEL BY CONSTRUCTIVISM AND COOPERATIVE LEARNING TO ENHANCE 21st CENTURY SKILLS OF MATTHAYOMSUKSA 6 STUDENTS. ADVISORY COMMITTEE: WIMONRAT CHATURANON, Ph.D., SIRAWAN JARADRAWIWAT, Ed.D. 260 P. 2020.

The purposes of this study were; 1) to develop Thai literature learning model using constructivism and cooperative learning to enhance 21st century skills of mattayomsuksa 6 students, 2) to study the results of the developed Thai literature learning model, 3) to study the students attitudes toward Thai literature model using constructivism and cooperative learning of mattayomsuksa 6 students. This research was divided into 5 procedures: 1) studying problematic environment of Thai literature learning (R1); 2) developing a prototype version of Thai literature learning model by applying constructivism and cooperative learning and including research tool creation and development (D1); 3) trying out the Thai literature learning model by applying constructivism and cooperative learning (try out) (R2); 4) revising the Thai literature learning model by applying constructivism and cooperative learning (D2); 5) studying the results of the implementation of the Thai literature learning model by applying constructivism and cooperative learning (R3). The research participants were 40 Mattayomsuksa 6 students of Klaeng “Wittayasathaworn” School selected by Simple Random Sampling (drawing), followed by Cluster Sampling using classroom as a unit. The instruments were learning lesson plans, Thai literature learning achievement forms, critical thinking and problem-solving skill forms, evaluation forms on ability of creating an innovation, communication of information, and media awareness, cooperative behaviour, teamworking, leadership, samaritan, disciplines, morality, ethic, and attitudes towards Thai literature by applying evaluation forms constructivism and cooperative learning to enhance 21st century skills of mattayomsuksa 6 students. The data were analyzed by using mean, standard deviation, effectiveness index, and t-test dependent.

The research findings were as follows:

1. The Thai literature learning model by applying constructivism and cooperative learning to enhance 21st century skills of mattayomsuksa 6 students-consisted of principles, objectives, learning process (step 1: encouraging motivation; step 2: empowering experience; step 3: researching knowledge; step 4: disseminating works; step 5: Investigating). The evaluation on teachers' and students' roles-assessed by the experts found that the constructed learning model had excellent quality ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.64$);

2. The results of the implementation of Thai literature model by applying constructivism and cooperative learning to enhance 21st century skills of mattayomsuksa 6 students were as follows:

2.1 The students obtained higher post learning scores on Thai literature than pre learning with the statistic significance set at 0.05

2.2 The students obtained posttest critical thinking and problem solving skills than pretest with the statistic significance set at 0.05

2.3 The average scores of students obtained on the ability in creating an innovation, communication of information, and media awareness was at 22.24 (very good)

2.4 The average scores of students obtained more cooperative, teamworking, leadership, samaritan, disciplinary, moral, and ethical behaviour was at 87.13 (very good)

3. The students had agreeable attitudes towards Thai literature model by applying constructivism and cooperative learning to enhance 21st century skills of mattayomsuksa 6 students ($\bar{X} = 4.72$, $SD = 0.52$)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
สมมติฐานของการวิจัย.....	11
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	12
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	18
หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนแก่ง “วิทย์สถาวร” จังหวัดระยอง	25
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	33
การอ่าน.....	39
การคิด.....	41
การเรียนการสอนวรรณคดีไทย.....	45
ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง.....	51
ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	57
ทักษะในศตวรรษที่ 21.....	69
จิตวิทยาวัยรุ่น.....	76
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	82

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เจตคติ.....	87
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	93
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	97
ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย.....	97
ขั้นที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้าง ความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือฉบับร่าง และการสร้างและ พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	99
ขั้นที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี การสร้างความรู้ ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	122
ขั้นที่ 4 ปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้าง ความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ	123
ขั้นที่ 5 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	123
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	127
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	127
ตอนที่ 2 ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	135
ตอนที่ 3 ผลการวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริม ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	141
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	143
สรุปผลการวิจัย.....	144
อภิปรายผล.....	145
ข้อเสนอแนะ.....	153

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	155
ภาคผนวก.....	165
ภาคผนวก ก.....	166
ภาคผนวก ข.....	175
ภาคผนวก ค.....	242
ภาคผนวก ง.....	258
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	260

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1	สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม..... 23
2-2	โครงสร้างหลักสูตร โรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6..... 27
2-3	โครงสร้างการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย 6 (ท33101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 31
3-1	โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้..... 107
3-2	โครงสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย..... 110
3-3	เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ..... 116
4-1	ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะ ในศตวรรษที่ 21 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ..... 132
4-2	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนและหลังเรียน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริม ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน 135
4-3	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน..... 136
4-4	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ การแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน..... 137
4-5	ผลการศึกษาความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบ การเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎี การเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6..... 137
4-6	ศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วย รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ..... 138

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-7 ผลการวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	141
ค-1 ผลการประเมินรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	243
ค-2 ผลการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	247
ค-3 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย กับจุดประสงค์การเรียนรู้.....	248
ค-4 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา กับจุดประสงค์การเรียนรู้.....	250
ค-5 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ.....	251
ค-6 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา การมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	
ค-7 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดเจตคติตามรูปแบบการเรียนรู้.....	251
วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	252
ค-8 ความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ วรรณคดีไทย...	254
ค-9 ความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา.....	255
ค-10 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดเจตคติรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6.....	256

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
3-1 กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้.....	101
3-2 การออกแบบรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	102
3-3 รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	103

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทย มีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า ๓)

การศึกษาไทยกำลังให้ความสำคัญกับทักษะแห่งอนาคตใหม่ในศตวรรษที่ 21 (21st Century skills) เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทย ในฐานะการเป็นพลเมืองของโลกที่มีการดำรงชีวิตท่ามกลางโลกแห่งเทคโนโลยี โลกของเศรษฐกิจและการค้า โลกาภิวัตน์กับเครือข่าย ความสมดุลของสิ่งแวดล้อมและพลังงาน ความเป็นสังคมเมือง สิ่งเหล่านี้ มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน การรับส่งข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาด้านการแพทย์ ความรวดเร็วของโลกแห่งเทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้คือ โจทย์ที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาว่า จะมีแนวทางในการรองรับความเป็นศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร เพื่อให้เยาวชนไทยและคนไทย มีคุณลักษณะด้านการเรียนรู้ที่จะสามารถปรับตัวได้อย่างชาญฉลาดเท่าทัน มีภาวะความเป็นผู้นำ ด้านการทำงานที่สามารถชี้นำตนเองในการพัฒนาการสร้างงานและอาชีพ และตรวจสอบ การเรียนรู้ของตนเอง

อย่างมีสติ และด้านศีลธรรมที่ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่า (สำนักงานบริหารการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ., 2559)

นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 69-71) ยังได้กล่าวถึงปัญหาและความท้าทายของระบบการศึกษาไว้อย่างน่าสนใจ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัด การเรียนรู้นั้นสามารถสรุปได้ว่า คุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น โดยมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร วัยแรงงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อพิจารณาคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำในทุกกลุ่มสาระและผลคะแนนจากการทดสอบ โครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) อยู่ในระดับ ต่ำกว่าอีกหลายประเทศที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน ปัญหาเหล่านี้เกิดจากข้อจำกัดเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียน การสอนที่เน้นการสอนเนื้อหาสาระและความจำมากกว่าการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ ส่งผลให้ ผู้เรียน ขาดความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ แม้ว่า อัตราการใช้อินเทอร์เน็ตของคนไทยจะเพิ่มสูงขึ้น แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้อ่านเพื่อหาความรู้ อีกทั้ง แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ยังไม่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นเพียงแหล่งให้ความรู้ อีกทั้ง คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ กระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ล้นหลามเข้าสู่ ประเทศไทยในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัลส่งผลให้ค่านิยมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คนไทย บางส่วนไม่สามารถเลือกรับปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้วัฒนธรรมและวิถีชีวิต แบบดั้งเดิมที่เป็นรากเหง้าของคนไทยถูกกลืน โดยวิถีชีวิตแบบใหม่ มีค่านิยมยึดตนเองเป็นหลัก มากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม รักสนุกและความสบาย เชื่อข่าวลือ ขาดความอดทน ขาดวินัย วัตถุนิยม ขอมรับคนที่ฐานะมากกว่าคนดี มีคุณธรรม มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหลายประการ ที่ลอกเลียนแบบวัฒนธรรมจากต่างประเทศ ซึ่งให้เห็นว่าคนไทยยังขาดทักษะในการคัดกรองและ เลือกรับวัฒนธรรมที่ดีจากต่างประเทศมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้ละทิ้งค่านิยมที่ดีงาม อันเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยและลดคุณค่าของความเป็นไทย จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญ กับการวางรากฐานการปรับเปลี่ยนให้คนมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคมไทย

จากความสำคัญและปัญหาข้างต้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า ๙) จึงกำหนดเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner aspirations) ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 ว่า มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบด้วยทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8Cs ได้แก่ ทักษะ

ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical thinking and problem solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural understanding) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, teamwork and leadership) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, information and media literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and learning skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 3 เรื่อง การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายข้อที่ 3.1 คือ ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและทักษะในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น

แนวความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้นมีเป้าหมายไปที่ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 โดยผู้เรียนจะใช้ความรู้ในสาระหลักไปบูรณาการสังเคราะห์ประสบการณ์กับทักษะ 3 ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตคือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ ซึ่งการจัดการศึกษาจะใช้ระบบส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งสิ้น 5 ระบบ คือ ระบบมาตรฐานการเรียนรู้ ระบบการประเมินผลทักษะการเรียนรู้ ระบบหลักสูตรและวิธีสอน ระบบการพัฒนางานอาชีพ และระบบแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศการเรียนรู้ ทั้งนี้การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่สำคัญและจำเป็นอย่างแท้จริง มุ่งไปที่นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ครูต้องไม่เน้นการสอนหนังสือ ไม่เน้นสาระที่มีในตำราบอกบรรยายให้นักเรียนจดจำ แล้วนำไปสอบวัดความรู้ ครูต้องสอนคนให้เป็นมนุษย์ที่เรียนรู้การใช้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก (Facilitate) ในการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ โดยมีประเด็นคำถามอยากรู้เป็นตัวกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้อยากเรียน ที่จะนำไปสู่ความกระตือรือร้นที่จะสืบค้น รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาสนับสนุนหรือโต้แย้งข้อสมมติฐานในคำตอบที่คุ้นเคย พบเจอจากประสบการณ์เดิมใกล้ตัว สร้างเป็นกระบวนทัศน์ใหม่แทนของเดิม (สำนักงานบริหารการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ., 2559, หน้า 9-10)

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2557, หน้า 25) กล่าวถึงทางออกสู่การศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพว่าการเรียนรู้และทำความเข้าใจกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นความจำเป็นแห่งยุคสมัย แต่ความจำเป็นดังกล่าวไม่ใช่ความจำเป็นที่เราจะคอยเรียนตาม คิดตาม และทำตามอย่างเดียว

ความจำเป็นดังกล่าวควรเป็นความจำเป็นที่รู้ตาม คิดใหม่ และมีทางออกของเราเองโดยต้องเรียนรู้ แนวคิดและลักษณะสังคมไทยอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ การก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ไม่ได้หมายความว่า เราจะละเลยสังคมและวัฒนธรรมไทยอย่างเข้มข้น ลึกซึ้งและวิเคราะห์วิจารณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อเราจะ สามารถเรียนรู้และอยู่ในสังคมยุคใหม่อย่างเท่าทันและติดตามการเปลี่ยนแปลงอย่างเพียงพอ

วรรณคดีเป็นหนึ่งในมรดกอันล้ำค่าทางวัฒนธรรมของชาติไทยที่สร้างขึ้นด้วยอัจฉริยะ อันสูงยิ่ง เป็นเครื่องแสดงถึงควมมีอารยธรรมของชาติ วรรณคดีเปรียบเสมือนกระจกสะท้อน สังคมและวัฒนธรรมในแต่ละยุคสมัย จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการเรียนวรรณคดีคือการทำให้ผู้เรียน เรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในชาติ เห็นความงามของภาษา ฝึกการคิดของผู้เรียน รวมทั้ง ให้ผู้เรียนนำข้อคิดจากวรรณคดีมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสังคมปัจจุบัน การเรียน วรรณคดีจึงเป็นสิ่งสำคัญ แม้จะไม่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงรูปธรรม โดยนำไปใช้ในการ ประกอบอาชีพโดยตรง แต่วรรณคดีก็มีประโยชน์ในการจรรโลงใจให้รู้จักใช้ปัญญา ความคิด และเข้าใจความเป็นมนุษย์ อิงอร สุพันธ์วิช (2554, หน้า 108-109) กล่าวว่า การเรียนวรรณคดี อย่างถูกต้อง คือ การเพียรพยายามเข้าถึงความรู้สึกนึกคิดของกวี โดยใช้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อ่าน เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ตีความ และประเมินค่า ไม่ใช่การอ่านเอาเรื่อง หรือท่องจำคำศัพท์ หรือจดจำรายละเอียดของเรื่อง

ความสำคัญของวรรณคดีไทยและการเรียนวรรณคดีไทยข้างต้น จะเห็นได้ว่า วรรณคดี เป็นงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของกวีที่สะท้อนชีวิต และ ความเป็นอยู่ของคนในสังคมอันเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม วรรณคดีจึงมีคุณค่าต่อจิตใจมนุษย์ เป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจ ควรแก่การอนุรักษ์ไว้เป็นมรดกของชาติ เยาวชนควรได้เรียนรู้อรรถคดีไทย ตามวัยและความสามารถของแต่ละคน เพื่อจะได้รับประโยชน์จากคุณค่าของวรรณคดีทุกด้าน มากที่สุด

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้อรรถคดีและวรรณกรรม โดยการวิเคราะห์อรรถคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และเพื่อการผลิตเพลง ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิด ความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 35) นอกจากนี้ หลักสูตรฯ ยังกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและ แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์อรรถคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 3)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนวรรณคดี ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่สภาพการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในปัจจุบันยังประสบปัญหาหลายประการ จากผลการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ของผู้สอนวิชาภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (ชลบุรี-ระยอง) สหวิทยาเขตระยอง 2 จำนวน 8 โรงเรียน มีผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 20 คน พบว่า ประเด็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนนั้น สรุปได้ 3 ประเด็น คือ ปัญหาด้านผู้เรียน ปัญหาด้านผู้สอน และปัญหาด้านเทคนิค วิธีการ และสื่อการสอน ปัญหาด้านผู้เรียนนั้น พบว่าผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนวรรณคดี มีมุมมองว่าวรรณคดีเป็นเรื่องที่ล้าสมัย น่าเบื่อหน่าย ไม่สนุก อ่านยากเพราะเป็นร้อยกรอง คำประพันธ์ขนาดยาว ไม่มีประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เนื้อหาของวรรณคดีนั้น โบราณไม่เข้ากับยุคสมัย ขาดความพร้อมในการเรียนรู้ ไม่มีความพยายามในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และทำความเข้าใจคำศัพท์ ขาดนิสัยรักการอ่าน อันนำไปสู่การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการแก้ปัญหา และขาดแรงจูงใจที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการเรียนวรรณคดีไทย ปัญหาด้านผู้สอน พบว่า ผู้สอนขาดความรู้ความสามารถในการสอน ไม่มีความซาบซึ้งในความงามทางภาษาและความลุ่มลึกในวรรณคดี เรื่องที่สอน ขาดความสามารถในการวิเคราะห์อย่างถ่องแท้ ขาดเทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย ใช้เทคนิคและวิธีสอนที่ไม่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และผู้สอนไม่สามารถสร้างความรู้สึกร่วมกับเจตคติ หรือทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนวรรณคดีไทยให้แก่ผู้เรียนและปัญหา ด้านเทคนิค วิธีการ และสื่อการสอน พบว่า ขาดวิธีสอนวรรณคดีที่สร้างเสริมกระบวนการคิด ขาดการทำกิจกรรมกลุ่ม หรือกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ เพราะส่วนใหญ่ผู้สอนจะเป็นผู้บรรยายและผู้เรียนเป็นผู้รับข้อมูลที่ผ่านกระบวนการจากผู้สอนมาแล้ว และวิธีสอนที่ผู้สอนใช้ส่วนใหญ่เป็นวิธีที่ถนัดแบบง่าย ๆ เช่น วิธีสอนแบบบรรยาย การใช้แบบฝึกหัดจำนวนมากในการฝึกฝนผู้เรียน การให้ผู้เรียนทำรายงานเพราะคิดว่าเป็นการค้นคว้าด้วยตัวเองที่ดี แต่สิ่งเหล่านี้ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนได้ความรู้ตามที่ผู้สอนต้องการ เพราะผู้เรียนใช้สื่อและเทคโนโลยีในทางที่ผิด ไม่ใช่ตำรา หนังสือ หรือวรรณคดีต้นฉบับในการค้นคว้าข้อมูลซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของบุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2544, หน้า 58) ได้อธิบายที่มาของการเรียนการสอนวรรณคดีที่ผิดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและเจตนาของผู้สอน สรุปได้ว่าเพราะผู้เรียนเข้าใจผิดว่าการเรียนวรรณคดีต้องใช้การท่องจำแทนที่จะเกิดความนิยมวรรณคดีจนต้องการท่องจำให้ขึ้นใจและนำไปใช้ประโยชน์ ความผิดพลาดประการสำคัญในการเรียนการสอนวรรณคดี คือ การไม่ใส่ใจกับด้านที่สำคัญที่สุดของวรรณคดีคือ อารมณ์และประสบการณ์ของมนุษย์

อาจกล่าวได้ว่า การเรียนการสอนวรรณคดีไทยทุกระดับในปัจจุบันนั้นอยู่ในสภาพใกล้วิกฤตเพราะเป็นยุคที่นิยมความรู้ที่เป็นสากล ความรู้ใดก็ตามที่มีได้อยู่ในขอบเขตของความเป็นสากลก็จะไม่มีผู้นิยมมากนัก วรรณคดีไทยจึงกลายเป็นยาขมสำหรับคนรุ่นใหม่ ปัญหาเรื่องผู้เรียนไม่สนใจวรรณคดี แม้ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ประสบกับปัญหานี้ ดังที่ คอนนาฮู (George, 2002) ได้วิจัยพบว่า นักเรียนอเมริกันร้อยละ 40 ประสบปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่านวรรณคดี สอดคล้องกับข้อสังเกตของแอปเปิ้ลเกท ควีน และแอปเปิ้ลเกท (Applegate, Quinn & Applegate, 2002) สรุปได้ว่าผู้เรียนส่วนใหญ่อ่านวรรณคดีด้วยความรู้สึกรำคาญและเบื่อหน่าย เนื่องจากไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของวรรณคดี ผู้เรียนไม่ชอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดี หากจะแสดงความคิดเห็นบ้างก็เป็นเพียงเล็กน้อย และอยู่ในขอบเขตของเนื้อเรื่อง โดยคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของตน

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ผู้สอนต้องให้ความสำคัญ เพราะหากปล่อยให้วรรณคดีไทยเป็นเรื่องไกลตัวสำหรับคนรุ่นใหม่ ในที่สุดวรรณคดีไทยก็จะกลายเป็นวัตถุโบราณที่ควรค่าแก่การเก็บรักษามากกว่าการเรียนรู้เพื่อธำรงไว้ซึ่งคุณค่าในการสะท้อนภาพอดีตเพื่อประยุกต์ใช้กับวิถีชีวิตของคนในปัจจุบัน ผู้สอนจึงเป็นผู้ที่มีหน้าที่สำคัญในการทำให้การเรียนรู้อ่านวรรณคดีไทยมีคุณค่า โดยใช้เทคนิคการสอน วิธีการสอน รูปแบบการสอน รวมไปถึงสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่เป็นเสมือนสะพานเชื่อมโยงการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ก้าวไปสู่ปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในสาขาเกี่ยวข้องกับจัดการเรียนรู้อ่านภาษาไทย การจัดการเรียนรู้อ่านวรรณคดีไทย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่ามีวิธีการที่หลากหลาย แต่มีวิธีสอนสองวิธีที่น่าสนใจและสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีไทยได้ซึ่งสอดคล้องกับบริบททางสังคม และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ การเรียนการสอนโดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) พัฒนามาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) และไวทอทกี (Vygotsky) เพียเจต์ (Piaget, 1972, pp. 1-12) กล่าวว่า พัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของบุคคลนั้นผ่านกระบวนการดูดซึม (Assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นรับประสบการณ์ใหม่เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้เดิม หากความรู้นั้นไม่สัมพันธ์กันจะเกิดภาวะที่ไม่สมดุล ทำให้บุคคลนั้นพยายามที่จะปรับให้อยู่ในภาวะที่สมดุลโดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา เพียเจต์ยังกล่าวอีกว่า มนุษย์ทุกคนจะมีการพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาไปตามลำดับขั้นจากการมีปฏิสัมพันธ์กับประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม ส่วนไวทอทกี (Vygotsky, 1978, pp. 90-91) ให้ความสำคัญกับกระบวนการทางสังคม เขาให้คำอธิบายว่ามนุษย์นั้นได้รับอิทธิพลจากสังคม

มาตั้งแต่เกิด นอกจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและยังมีสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่อยู่รอบ ๆ ตัว อีกด้วย ดังนั้น สถาบันครอบครัวจึงมีผลต่อพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของแต่ละบุคคล โดยมีภาษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการทางความคิดและเชาวน์ปัญญาขั้นสูง นอกจากนี้เขายังเชื่อว่าการให้ความช่วยเหลือและชี้แนะแก่เด็กเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะจะเป็นการกระตุ้นให้เด็กก้าวไปสู่จุดหมายที่ต้องการได้ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560, หน้า 1) ที่ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้เป็นการให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนกับความสำคัญของความรู้เดิม ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสังเกตสิ่งที่ตนอยากเรียนรู้แล้วค้นคว้าแสวงหาความรู้เพิ่ม เชื่อมโยงกับความรู้เดิม ประสบการณ์เดิม ผนวกกับความรู้ใหม่ สร้างสรรค์จนเกิดเป็นองค์ความรู้และประสบการณ์ใหม่ ด้วยกระบวนการลงมือปฏิบัติจริง รู้จริง เรียนจริง ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าจนรู้จริง รู้ลึกซึ้งและพิจารณาได้ว่าเรื่องนั้น ๆ มีความสำคัญมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถทาง การคิด และฝึกทักษะทางสังคมได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ สุมาลี ชัยเจริญ (2551, หน้า 101) กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องและเสริมสร้างความเข้าใจของการเรียนรู้โดยมีเงื่อนไขการเรียนรู้คือการลงมือกระทำ คิดแก้ปัญหาจากสถานการณ์ปัญหาและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ใช้กระบวนการแก้ปัญหา ทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม ความรู้จะถูกสร้างขึ้นด้วยตนเอง อีกทั้งทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนี้ ครูเป็นผู้กระตุ้น ผู้อำนวยการจัดสถานการณ์ให้เหมาะสมกับ ความรู้เดิมของนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดและเชื่อมโยงความรู้จนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายเก็บไว้ในหน่วยความจำระยะยาว อีกทั้งสมบัติ การจรรยาวัณศ์ สุณี ศรีประภา และ อมรรัตน์ เจริญทิม (2549, หน้า 3-4) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั้น เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมทางสังคม โดยการสืบเสาะร่วมกัน การเรียนแบบที่มี ความร่วมมือในการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ที่ลึกซึ้งและกว้างขวางขึ้น เพราะ มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นและเป็นการขยายทัศนะ แนวคิดของตนเองให้ กว้างขวางมากขึ้น เช่นเดียวกับ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550, หน้า 129) กล่าวว่า ผู้เรียน ต้องลงมือปฏิบัติจริง ค้นคว้า แสวงหาความรู้ ฝึกฝนวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความกระตือรือร้น ในการเรียนรู้ กล่าวแสดงออก กล่าวคิด กล่าวทำ กล่าวนำเสนอความคิดอย่างสร้างสรรค์ มีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้เรียนด้วยกันและครูผู้สอน เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของ ผู้อื่น ฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม มีทักษะทางสังคม เคารพกติกาใน

สังคม รับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ และสามารถนำความรู้สู่การปฏิบัติได้จริงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษางานวิจัยของวุฒิพงษ์ คำเนตร (2552, หน้า 63-64) ที่ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการสร้างความรู้ นิยม เพื่อส่งเสริมทักษะและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า หลังการทดลองนักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ความเข้าใจในการอ่าน และนิสัยรักการอ่านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกันกับการวิจัยของอรสา สนธิ (2553, หน้า 93-94) ที่ได้พัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า คุณลักษณะในการสร้างความรู้ด้วยตนเองตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยความสามารถในการกำกับตนเอง ทักษะทางสังคม และทักษะในการสืบสอบกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะของนักเรียนในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ช้้นเกิดความขัดแย้งทางปัญญา ช้้นแสวงหาคำตอบ ช้้นตรวจสอบความเข้าใจ และช้้นใช้ความรู้ที่เรียนมา ส่วนการประเมินผลใช้การเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง พบว่า คุณลักษณะของนักเรียนในการสร้างความรู้ด้วยตนเองหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองสูงกว่าก่อนเรียนในทุก ๆ ด้าน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 24.5 สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ก่อนเรียน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 18.55 และสอดคล้องกับการวิจัยของประวีณา อรชร (2554, หน้า 71) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม โดยใช้วิธีสอนแบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วรรณคดีไทย อยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และพัฒนาผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันเรียนรู้และปฏิบัติงานช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และพัฒนาทักษะทางสังคม เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญวิธีหนึ่ง จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1994, pp. 31-32) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียน เป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มละประมาณ 3-5 คน สมาชิกแต่ละกลุ่มคละเพศ คละความสามารถทางการเรียน ซึ่งสมาชิกในกลุ่มต้องมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน รับฟังความคิดเห็น ช่วยเหลือกันและกัน

และรับผิดชอบต่อผลงานในกลุ่มและของตนเอง และสลาบิน (Slavin, 1990, pp. 33-34) ได้เสนอแนะว่าทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือนั้นเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ และเรียนรู้ร่วมกันจนเป็นผลสำเร็จ และเสนอแนะเพิ่มเติมว่าการสอนแบบดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้น ภูมิใจในตนเอง ตระหนักถึงความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อกลุ่ม ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น พัฒนาความสัมพันธ์ที่ดี มีการยอมรับผู้อื่นมากขึ้น สร้างความมั่นใจในตนเอง และรู้คุณค่าของตนเองมากขึ้น สอดคล้องกับ วัชรวิภา เล่าเรียนดี (2554, หน้า 156) ที่กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่าเป็นการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมทักษะทางสังคมและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ช่วยเหลือพึ่งพากันจนงานบรรลุผลสำเร็จ ครูต้องติดตามดูแลการเรียนรู้และการปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียนตลอดเวลา ให้ทุกคนรับผิดชอบต่อผลงานตนเองและของกลุ่ม

นอกจากนี้ ชนาธิป พรกุล (2554, หน้า 101-102) กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning theory) ว่าในชั้นเรียนทั่วไปผู้เรียนมักจะแข่งขันกันเพื่อให้ได้คะแนนดี เด็กเก่งจะได้รับรางวัล หรือการชมเชย มีแรงจูงใจในการเรียน ส่วนเด็กอ่อนเป็นผู้แพ้และรู้สึกคับข้องใจ ส่งผลให้เกิดความอิจฉาและแบ่งพวกกันระหว่างผู้เรียน เพื่อให้การเรียนเป็นการช่วยเหลือกัน และลดการแข่งขัน อีกทั้งพบว่า การเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันนั่งรวมกันเป็นกลุ่มประมาณ 4-6 คน และช่วยกันเรียนรู้เป็นวิธีที่เหมาะสม ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือได้รับความนิยมนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและทำวิจัยเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายที่สำคัญในการเรียนรู้แบบร่วมมือคือการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ในทุกระดับความสามารถ เพราะเด็กอ่อนได้เรียนรู้ ได้ตัวอย่าง และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่เก่งกว่า และเด็กเก่งเรียนรู้ที่จะอดทนและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เมื่อทุกคนทำงานไปสู่เป้าหมายเดียวกัน เพื่อส่งเสริมการช่วยเหลือร่วมมือกันระหว่างผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน เพราะการแข่งขันทำให้เด็กอ่อนหมดกำลังใจ ไม่มีความเพียรพยายามที่จะสู้ ทฤษฎีนี้จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ว่าในชีวิตจริงนั้นต้องอาศัยความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน และเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและประสบความสำเร็จ ความสำเร็จย่อมเกิดกับผู้ที่มีความเชื่อมั่น กล่าวคิด กล่าวทำ และกล้าแสดงออก ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้ไปใช้ในการวิจัยแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ความสามารถในการสื่อสารดีขึ้น มีการพัฒนาทักษะการคิด มีความร่วมมือและเห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่น ความขัดแย้งลดลง มีการยอมรับ การช่วยเหลือ และการไว้วางใจผู้อื่น มีความเชื่อมั่นเห็นคุณค่าในตนเอง และมีสุขภาพจิตที่ดี มีทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนและต่อครู สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชญาพัฒน์ ศิริมาศ (2555, หน้า 142) อภิชาติ ชมภูทนต์ (2552, หน้า 152) รินรดา จันทะวัน (2550, หน้า 57) ชัยวัฒน์ วารี (2553, หน้า 132) และ

หยาง หลี่โจว (2555, หน้า 99) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจะเป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอันจะส่งผลให้การเรียนรู้วรรณคดีไทยและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น มีทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมในการใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้
  - 2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทยก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
  - 2.2 เปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
  - 2.3 ศึกษาความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสารสารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
  - 2.4 ศึกษาพฤติกรรมการร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3. เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานของการวิจัย

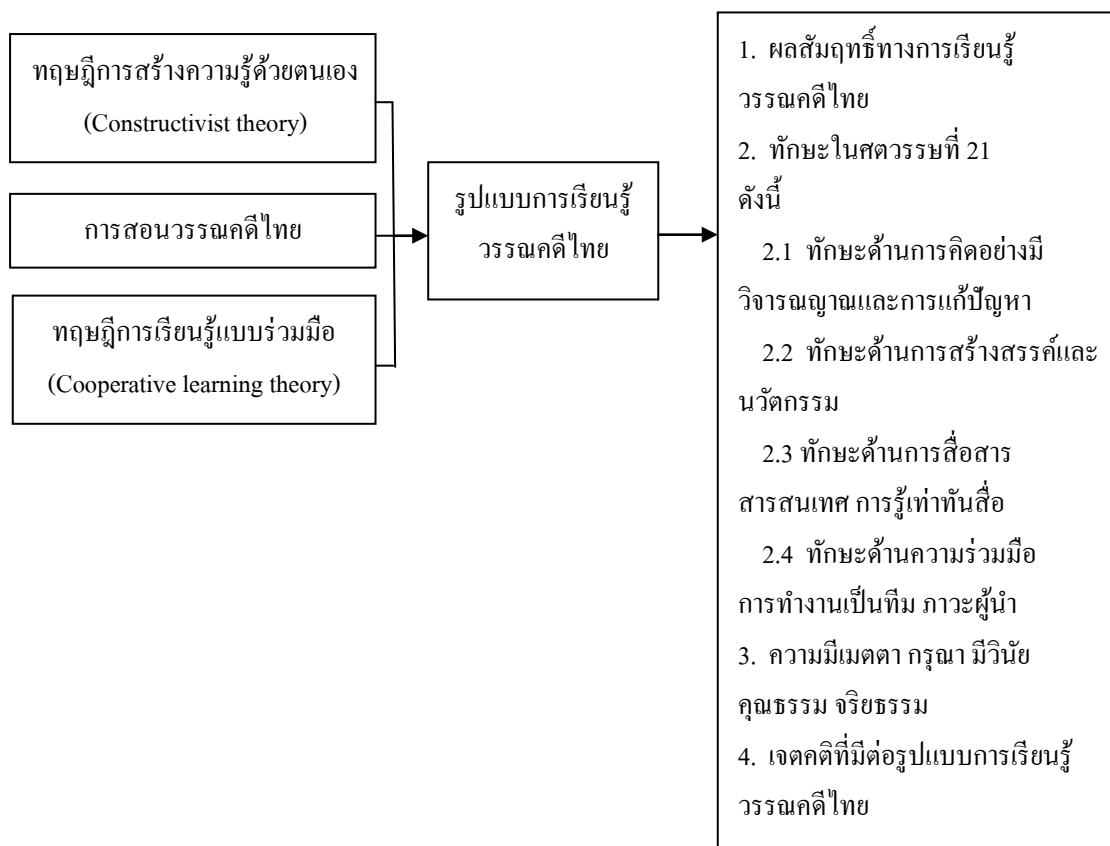
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย และส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะ 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ที่จัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นซึ่งมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย
2. เป็นประโยชน์สำหรับครูและผู้ที่สนใจนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการสอนทักษะทางภาษาไทยด้านอื่น ๆ
3. เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย
4. เป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนในสหวิทยาเขตระยอง 2 จำนวน 8 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ได้นักเรียน โรงเรียนแก่ง “วิทยาสถาวร” จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 280 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแก่ง “วิทยาสถาวร” จังหวัดระยอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีจับฉลาก และใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Cluster sampling)

2. ระยะเวลาการทดลอง

ในการทดลองครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 6 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง โดยทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ

การสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย

3.2.2 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา

3.2.3 ความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสารสารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ

3.2.4 พฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

3.2.1.5 เจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

4. เนื้อหาที่ใช้ คือ หน่วยการเรียนรู้ วรรณคดีพินิจ สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตัวชี้วัด ท 5.1 ม.4-6/ 1, ท 5.1 ม.4-6/ 2, ท 5.1 ม.4-6/ 3 และ ท 5.1 ม.4-6/ 4 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

นียมศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่พัฒนาขึ้น โดยผู้วิจัยนำมาประยุกต์เป็นรูปแบบ การสอน โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล บทบาทของครู และบทบาทของนักเรียน เป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนกับวรรณคดีไทย มีอิสระในการแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น เน้นกระบวนการคิดแบบร่วมมืออย่างหลากหลายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีไทยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย และทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นที่ 1 สรรค์สร้างแรงจูงใจ

ครูสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน โดยนำเกม เพลง หรือบทประพันธ์ที่สัมพันธ์กับวรรณคดี มาเชื่อมโยงความรู้จากนั้นครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วจึงจัดกลุ่มนักเรียน โดยความสามารถ กลุ่มละ 4-5 คน และมอบหมายให้แต่ละกลุ่มกำหนดบทบาทสมาชิกภายในกลุ่ม โดยครูให้ข้อคิดในการเป็นกัลยาณมิตรที่ดีของสมาชิกในกลุ่ม การช่วยเหลือเพื่อนด้วยความเมตตากรุณา และการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีวินัยตรงเวลา

2. ขั้นที่ 2 ขานไขประสบการณ์ล้ำค่า

ครูเลือกวรรณคดีสำหรับทำกิจกรรมกลุ่ม และสอบถามประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการศึกษาวรรณคดีนั้น โดยให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดจากประสบการณ์เดิมและให้ตัวแทนกลุ่มสรุปความรู้หรือประสบการณ์เดิมให้กลุ่มอื่น ๆ ฟังตามเวลาที่กำหนด

3. ขั้นที่ 3 พิจารณาค้นคว้าองค์ความรู้

ครูกำหนดปัญหาทางวรรณคดีให้นักเรียนแสวงหาองค์ความรู้ใหม่อย่างมีวิจารณญาณจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูล ตามประเด็นปัญหาที่ครูกำหนด โดยแต่ละกลุ่มแบ่งบทบาทหน้าที่ปฏิบัติแล้วนำมาสรุปร่วมกันเป็นความคิดรวบยอดและนำเสนอให้สมาชิกกลุ่มอื่นเรียนรู้ร่วมกัน

4. ขั้นที่ 4 ควบคู่เผยแพร่ผลงาน

ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเผยแพร่ผลงานสรุปองค์ความรู้ในสื่อสังคมออนไลน์ประเภทต่าง ๆ โดยคำนึงถึงจริยธรรมในการใช้สื่อ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ และกฎหมายลิขสิทธิ์ ให้แต่ละกลุ่มออกแบบการเผยแพร่ด้วยตนเองโดยไม่คัดลอกผลงานผู้อื่น

5. ขั้นที่ 5 เชี่ยวชาญด้วยการตรวจสอบ

ครูตรวจสอบความรู้ทางวรรณคดีของนักเรียนรายบุคคลโดยให้ใบงาน แบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบ จากนั้นให้นักเรียนสลับกันตรวจคำตอบด้วยความซื่อสัตย์ หากมีนักเรียนไม่ผ่านให้ผู้ที่ผ่านช่วยเพื่อนทบทวนความรู้ให้เพื่อนอย่างกัลยาณมิตร จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย หมายถึง การนำรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย ทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ความสามารถด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม และพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในด้านการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าจากวรรณคดีไทย ซึ่งวัดได้จากคะแนนในการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย หมายถึง แบบทดสอบที่วัดผลการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าจากวรรณคดีไทย โดยเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ

ทักษะในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ทักษะ ความสามารถ พฤติกรรม และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 หลังได้รับการพัฒนาด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย

1. ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical thinking and problem solving) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการพิจารณาไตร่ตรอง และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล โดยทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ การพิจารณาความน่าเชื่อถือ อุปนัย นิรนัย และระบุข้อตกลงเบื้องต้น ส่วนทักษะการแก้ปัญหา มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ระบุปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา และการตรวจสอบผลลัพธ์ ซึ่งวัดได้จากแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creativity and innovation) และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ (Communications, information and media literacy) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อนำเสนอความรู้ โดยมุ่งเน้นการใช้ การสื่อสาร สารสนเทศ และเลือกใช้สื่อประเภทต่าง ๆ อย่างรู้เท่าทัน ซึ่งวัดได้จากแบบประเมิน ความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านการสื่อสาร สารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. พฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Collaboration, teamwork, leadership and compassion) หมายถึง พฤติกรรมในการเรียนรู้ของนักเรียนที่สะท้อนปฏิสัมพันธ์ในการทำงานกลุ่ม โดยเน้นพฤติกรรม การร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และมีคุณธรรมจริยธรรมเบื้องต้น ซึ่งวัดได้จากแบบ ประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา หมายถึง แบบทดสอบ ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ การพิจารณา ความน่าเชื่อถือ อุปนัย นิรนัย และระบุข้อตกลงเบื้องต้น ส่วนทักษะการแก้ปัญหา มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ระบุปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา และการตรวจสอบผลลัพธ์ จากบทความในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย จำนวน 20 ข้อ ซึ่งผ่านการหา คุณภาพแล้ว

แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านการสื่อสาร สารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง แบบประเมินที่ใช้ประเมินความสามารถของนักเรียน ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม คือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิด ละเอียดลออ และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ คือ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์ สื่อ การเลือกใช้สื่อ และการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งประเมินตามเกณฑ์ rubric scores ซึ่งผ่านการหาคุณภาพ แล้ว

แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง แบบประเมินที่ใช้ประเมินพฤติกรรม ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ 6 ด้าน คือ การวางแผน การแสดงความคิดเห็น ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และภาวะการเป็นผู้นำ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมนั้น มีพฤติกรรมบ่งชี้ 3 ด้าน คือ ความมีเมตตา กรุณา ความมีวินัย การมีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นการประเมินแบบมาตราส่วนประเมินค่า

เจตคติ หมายถึง ความคิดเห็นและความรู้สึกที่แสดงออกต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อาจเป็นไปได้ทั้งในทางสนับสนุนหรือคัดค้าน คือเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

แบบวัดเจตคติ หมายถึง แบบวัดที่สร้างขึ้นเพื่อวัดความคิดเห็นและความรู้สึกที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นแบบวัดเจตคติที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert scale) จำนวน 15 ข้อ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนแก่ง “วิทย์สถาวร” จังหวัดระยอง
3. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
4. การอ่าน
5. การคิด
6. การเรียนการสอนวรรณคดีไทย
7. ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
8. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
9. ทักษะในศตวรรษที่ 21
10. จิตวิทยาวัยรุ่น
11. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
12. เจตคติ
13. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 1-16) กล่าวว่า ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของชาติ ถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างคนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันในเวทีโลก ไม่ว่าจะหลักสูตรใดก็ตาม หากนำไปใช้แล้วพบว่า มีข้อจำกัดบางประการก็จำเป็นต้องมีการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่มีอยู่ให้ดีขึ้น เช่นเดียวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษานำไปเป็นกรอบและทิศทางพัฒนาหลักสูตรและจัด

การเรียนการสอน จากอาศัยผลจากการศึกษาวิจัยและติดตามผล การใช้หลักสูตรการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาเป็นแกนกลางในการพัฒนาหลักสูตร นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร
 แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของ
 หลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมพัฒนาประเทศพื้นฐานใน
 การดำรงชีวิต การพัฒนาสมรรถนะทักษะและกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับ
 เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของ
 ผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางใน
 การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนี้ ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียน
 ขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้
 สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและ
 ประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษา
 ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ ดังนั้น
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้ปรับเปลี่ยนหลักสูตรเพื่อให้เกิดความชัดเจน
 ในการนำไปสู่การปฏิบัติแต่ยังคงยึดมาตรฐานการเรียนรู้และหลักการเดิม

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นสาระการเรียนรู้สำคัญสาระหนึ่งในการ
 ขับเคลื่อนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร
 เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจการงานต่าง ๆ และ
 ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข อันจะนำไปสู่การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ก่อให้
 เกิดอาชีพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกเหนือไปจากคุณค่าทางวัฒนธรรมในการเป็นมรดก
 อันแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของชาติ

นักเรียนจึงต้องได้รับการฝึกฝนให้เรียนรู้ทักษะต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญ ทั้งการอ่าน
 การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย รวมไปถึงวรรณคดีและวรรณกรรม
 โดยทักษะการเรียนรู้ที่กล่าวข้างต้นนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยกระบวนการคิดในการเป็น
 ปัจจัยสำคัญ เพราะคนที่จะอ่าน เขียน ฟัง ดู พูด เรียนรู้หลักการใช้ภาษาและเข้าถึงความงามของ
 วรรณคดี และวรรณกรรมนั้นต้องมีความรู้และประสบการณ์พื้นฐานในการคิดเป็นอย่างดี
 การจะพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า
 สิ่งต่าง ๆ ได้ นั้น ต้องมีความรู้และประสบการณ์ทางการคิดอย่างดีทั้งสิ้น สอดคล้องกับความคิดเห็น
 ของ ฌันท ชาติทอง (2554, หน้า 16) ที่กล่าวถึงกรอบความคิดในการสอนคิดไว้ว่า การสอนคิด
 เปรียบเสมือนการเรียงก้อนหินที่มีมากมาย หลากหลายทั้งขนาดและสีที่แตกต่างกันและกระจัด
 กระจายอยู่ทั่วไป เพื่อให้เป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้นที่เรียกว่า “การจัดระเบียบข้อมูล” โดยมีครูเดิน

เคียงข้างคอยกระตุ้นให้นักเรียนได้ไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบ ลึกซึ้ง และมีระบบระเบียบ ในที่สุดจะได้รับการพัฒนาให้เป็นคนที่ “คิดเป็น” นั่นคือ สามารถจัดข้อมูลให้เรียงกันอย่างเป็น ระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้ได้ความคิดที่ดีที่สุดเช่นเดียวกับหินที่ได้รับการจัดวางเรียงอย่างเหมาะสม ย่อมกลายเป็นอาคารที่งดงาม ได้ในที่สุด ในขณะที่เดียวกันคนที่ “คิดไม่เป็น” ก็เหมือนกับคนที่ โยนหินมากองรวม ๆ กันไว้ หรือจัดอย่างไม่ตั้งใจ สะเปะสะปะ ไม่รู้ว่าก้อนใดควรอยู่ที่ใด ทำให้ ความคิดที่ออกมาไม่มีความชัดเจนและไม่ส่งผลดีต่อการตัดสินใจกระทำสิ่งใด ๆ ให้ประสบ ความสำเร็จได้

ทำไมต้องเรียนภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็น เอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อ สื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหา ความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิด วิเคราะห์ วิจารณ์ สร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทาง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

เรียนรู้อะไรในภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไป ปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักษรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ข้อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวจิตใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสมกับ โอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของ ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรักคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิด ความซาบซึ้งและความภูมิใจ ในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียน เรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมี ประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลง ของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จากหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและแนวทางการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย ได้ให้ความสำคัญกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยว่าเป็นการจัดการศึกษา ขึ้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งสติปัญญา ความรู้ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและคุณธรรม จริยธรรม ในการดำรงชีวิต มีค่านิยมที่ดีงามสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง มีความสุข และเน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาคนและการดำรงชีวิตในสังคม

มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและส่งเสริมภูมิปัญญาไทย รวมทั้งเป็นแนวทางให้ผู้ศึกษาได้นำความรู้มาจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควบคู่ไปกับความรู้หรือธรรมชาติของผู้เรียน

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ ได้ถูกต้องและเข้าใจ ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

เขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่าง ๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษา ค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิงผลผลิตงานของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู ประเมินสิ่งที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าว และเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง ร่ายและฉันท์ ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

ตารางที่ 2-1 สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง		
ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-ม.6	<ol style="list-style-type: none"> วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง 	<ol style="list-style-type: none"> หลักการวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมเบื้องต้น จุดมุ่งหมายการแต่งวรรณคดีและวรรณกรรม การพิจารณารูปแบบของวรรณคดีและวรรณกรรม การพิจารณาเนื้อหาและกลวิธีในวรรณคดีและวรรณกรรม การวิเคราะห์และการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม <p>การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต</p> <ol style="list-style-type: none"> การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรม ด้านวรรณศิลป์ ด้านสังคมและวัฒนธรรม <p>การสังเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม</p>

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง		
ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	5. รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้าน และอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา	1. วรรณกรรมพื้นบ้านที่แสดงถึง 2. ภาษาถิ่นวัฒนธรรม 3. ภาษาถิ่น
	6. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง	บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า 1. บทอาขยานตามที่กำหนด 2. บทร้อยกรองตามความสนใจ

ด้วยหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ความสำคัญของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รวมไปถึงการพัฒนาทักษะการคิดในการเรียนรู้ของนักเรียนในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ทั้งนี้ นักเรียนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักของการวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมเบื้องต้น วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง นอกจากนี้ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังกำหนดตัวชี้วัดการเรียนรู้วรรณคดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไว้ว่า ผู้เรียนต้องสามารถวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ รวมไปถึงสามารถสังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ทั้งนี้ การเรียนให้บรรลุสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามที่หลักสูตรกำหนดไว้นั้น นักเรียนต้องอาศัยทักษะการคิดอย่างมีระบบ และมีเทคนิคที่จะเรียนรู้สาระเหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” จังหวัดระยอง

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลนั้น โรงเรียนได้ดำเนินการโดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และได้นำมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ ทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนั้น ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตร และเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทในการจัดหลักสูตร ในส่วนของรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น โดยเป็นไปตามกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” จัดหลักสูตร โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนานักเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเยาวชนไทย ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ จะช่วยทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนที่ชัดเจน ซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและโรงเรียนร่วมกันพัฒนาหลักสูตร ทำให้หลักสูตรมีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องในการวางแผน ดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” จัดหลักสูตรโรงเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

ดังวิสัยทัศน์ที่ว่า “พัฒนาผู้เรียนอย่างมุ่งมั่น สร้างสรรค์รัศมีสิ่งแวดล้อม เพียบพร้อมคุณธรรม ก้าวล้ำสู่พลเมืองอาเซียน” (โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร”, 2561, หน้า 1-2)

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” นั้น หลักสูตรสถานศึกษาได้กำหนดให้นักเรียนศึกษารายวิชาภาษาไทย เป็นรายวิชาพื้นฐาน ทั้งในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 โดยกำหนดให้มีการเรียนรู้ 40 ชั่วโมงต่อหนึ่งภาคเรียน ทั้งนี้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาพื้นฐานให้นักเรียนเรียนรู้สอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด รวมไปถึงหลักการใช้ภาษาไทย ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และประการสำคัญคือ การเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมไทย เพื่อเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาทางภาษาไทย นำไปสู่กระบวนการพัฒนากระบวนการคิดพื้นฐาน ความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า อย่างมีประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 2-2

ตารางที่ 2-2 โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

โครงสร้างหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้องเรียน ม.6/ 1-ม.6/ 5 (ปีการศึกษา 2563)			
แผนการเรียน วิทยาศาสตร์-คณิต			
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ภาคเรียนที่ 1)		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ภาคเรียนที่ 2)	
รายวิชา/ กิจกรรม	เวลาเรียน (หน่วยกิต/ ชม.)	รายวิชา/ กิจกรรม	เวลาเรียน (หน่วยกิต/ ชม.)
รายวิชาพื้นฐาน	6.0 นก. (240)	รายวิชาพื้นฐาน	5.0 นก. (200)
ท33101 ภาษาไทย 5	1.0นก. (40)	ท33102 ภาษาไทย 6	1.0นก. (40)
ค33101 คณิตศาสตร์ 5	1.0นก. (40)	ค33102 คณิตศาสตร์ 6	1.0นก. (40)
ส33101 ประวัติศาสตร์สากล	1.0นก. (40)		
ส33102 พระพุทธศาสนา 5	0.5นก. (20)	ส33104 พระพุทธศาสนา 6	0.5นก. (20)
พ33101 สุขศึกษาและพลศึกษา 5	0.5 นก. (20)	พ33102 สุขศึกษาและพลศึกษา 6	0.5นก. (20)
ศ33101 ศิลปะ 5	0.5นก. (20)	ศ33102 ศิลปะ 6	0.5 นก (20)
ง33101 การงานอาชีพฯ 5	0.5 นก. (20)	ง33102 การงานอาชีพฯ 6	0.5 นก (20)
อ33101 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 5	1.0นก. (40)	อ33102 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 6	1.0นก. (40)
รายวิชาเพิ่มเติม	10.0 นก. (400)	รายวิชาเพิ่มเติม	7.5 นก. (300)
ค33201 คณิตศาสตร์เพิ่มเติม 5	2.0นก. (80)	ค33202 คณิตศาสตร์เพิ่มเติม 6	2.0 นก. (80)
ว33204 ฟิสิกส์ 4	2.0นก. (80)	ว33205 ฟิสิกส์ 5	2.0 นก. (80)
ว33224 เคมี 4	2.0นก. (80)		
ว33244 ชีววิทยา 4	1.5 นก (60)	ว33245 ชีววิทยา 5	1.5 นก. (60)
ง33245 การประยุกต์งานคอมพิวเตอร์	1.0 นก. (40)	ง33246 โครงการคอมพิวเตอร์	0.5 นก. (20)
อ33201 ภาษาอังกฤษกับเศรษฐกิจพอเพียง	0.5นก. (20)	อ33203 ภาษาอังกฤษเพื่อโลกกว้าง	0.5 นก. (20)
ส33221 อาเซียนศึกษา 1	0.5 นก. (20)	ส33222 อาเซียนศึกษา 2	0.5 นก. (20)
ส30234 หน้าที่พลเมือง 4	0.5นก. (20)	ส33223 กฎหมายน่ารู้	1.0นก. (40)
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	60 ชม.	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	60 ชม.
กิจกรรมแนะแนว	20ชม.	กิจกรรมแนะแนว	20ชม
กิจกรรมนักเรียน	20ชม.	กิจกรรมนักเรียน	20ชม.
- ชุมนุม		- ชุมนุม	
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะฯ	20ชม.	กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะฯ	20ชม.
รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	16.0 นก. (700)	รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	12.5 นก. (560)

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

โครงสร้างหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้องเรียน ม.6/ 6-ม.6/ 7 (ปีการศึกษา 2563)			
แผนการเรียน ภาษา-คณิต			
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ภาคเรียนที่ 1)		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ภาคเรียนที่ 2)	
รายวิชา/ กิจกรรม	เวลาเรียน (หน่วยกิต/ ชม.)	รายวิชา/ กิจกรรม	เวลาเรียน (หน่วยกิต/ ชม.)
รายวิชาพื้นฐาน	6.0 นก. (240)	รายวิชาพื้นฐาน	5.0 นก. (200)
ท33101 ภาษาไทย 5	1.0 นก. (40)	ท33102 ภาษาไทย 6	1.0 นก. (40)
ค33101 คณิตศาสตร์ 5	1.0 นก. (40)	ค33102 คณิตศาสตร์ 6	1.0 นก. (40)
ส33101 ประวัติศาสตร์สากล	1.0 นก. (40)		
ส33102 พระพุทธศาสนา 5	0.5 นก. (20)	ส33104 พระพุทธศาสนา 6	0.5 นก. (20)
พ33101 สุขศึกษาและพลศึกษา 5	0.5 นก. (20)	พ33102 สุขศึกษาและพลศึกษา 6	0.5 นก. (20)
ศ33101 ศิลปะ 5	0.5 นก. (20)	ศ33102 ศิลปะ 6	0.5 นก. (20)
ง33101 การงานอาชีพฯ 5	0.5 นก. (20)	ง33102 การงานอาชีพฯ 6	0.5 นก. (20)
อ33101 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 5	1.0 นก. (40)	อ33102 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 6	1.0 นก. (40)
รายวิชาเพิ่มเติม	7.5 นก. (300)	รายวิชาเพิ่มเติม	7.0 นก. (280)
ท33201 หลักภาษาไทย 1	1.0นก. (40)	ท33202 หลักภาษาไทย 2	1.0 นก. (40)
ค33201 คณิตศาสตร์เพิ่มเติม5	2.0นก. (80)	ค33202 คณิตศาสตร์เพิ่มเติม6	2.0 นก. (80)
ง33245 การประยุกต์งานคอมพิวเตอร์	1.0 นก. (40)	ง33246 โครงการคอมพิวเตอร์	0.5 นก. (20)
อ33201 ภาษาอังกฤษกับเศรษฐกิจพอเพียง	0.5นก. (20)	อ33203 ภาษาอังกฤษเพื่อโลกกว้าง	0.5 นก. (20)
อ33202 ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม 3	1.0นก. (40)	อ33204 ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม 4	1.0นก. (40)
จ33201 ภาษาจีนประยุกต์ 3	1.0 นก. (40)	จ33202 ภาษาจีนประยุกต์ 4	1.0 นก. (40)
ส33221 อาเซียนศึกษา 1	0.5 นก. (20)	ส33222 อาเซียนศึกษา 2	0.5 นก. (20)
ส30234 หน้าที่พลเมือง 4	0.5นก. (20)	ส33223 กฎหมายน่ารู้	1.0 นก. (40)
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	60 ชม.	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	60 ชม.
กิจกรรมแนะแนว	20 ชม.	กิจกรรมแนะแนว	20 ชม.
กิจกรรมนักเรียน	20 ชม.	กิจกรรมนักเรียน	20 ชม.
- ชุมนุม		- ชุมนุม	
กิจกรรมเพื่อสังคม และ	20 ชม.	กิจกรรมเพื่อสังคม	20 ชม.
สาธารณะฯ		และสาธารณะฯ	
รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	13.5 นก. (600)	รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	12.0 นก. (540)

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

โครงสร้างหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้องเรียน ม.6/ 8-ม.6/ 10 (ปีการศึกษา 2563)			
แผนการเรียน ภาษา-สังคม			
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ภาคเรียนที่ 1)		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ภาคเรียนที่ 2)	
รายวิชา/ กิจกรรม	เวลาเรียน (หน่วยกิต/ ชม.)	รายวิชา/ กิจกรรม	เวลาเรียน (หน่วยกิต/ ชม.)
รายวิชาพื้นฐาน	6.0นก. (240)	รายวิชาพื้นฐาน	5.0 นก. (200)
ท33101 ภาษาไทย 5	1.0นก. (40)	ท33102 ภาษาไทย 6	1.0 นก. (40)
ค33101 คณิตศาสตร์ 5	1.0นก. (40)	ค33102 คณิตศาสตร์ 6	1.0 นก. (40)
ส33101 ประวัติศาสตร์สากล	1.0นก. (40)	- -	-
ส33102 พระพุทธศาสนา 5	0.5นก. (20)	ส33104 พระพุทธศาสนา6	0.5 นก. (20)
พ33101 สุขศึกษาและพลศึกษา 5	0.5นก. (20)	พ33102 สุขศึกษาและพลศึกษา 6	0.5 นก. (20)
ศ33101 ศิลปะ 5	0.5นก. (20)	ศ33102 ศิลปะ 6	0.5 นก (20)
ง33101 การงานอาชีพฯ 5	0.5 นก. (20)	ง33102 การงานอาชีพฯ 6	0.5 นก (20)
อ33101 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 5	1.0นก. (40)	อ33102 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 6	1.0 นก. (40)
รายวิชาเพิ่มเติม	6.5 นก. (260)	รายวิชาเพิ่มเติม	7.0 นก. (280)
ท33201 หลักภาษาไทย 1	1.0 นก. (40)	ท33202 หลักภาษาไทย 2	1.0 นก. (40)
ส33201 บุคคลสำคัญของโลก	1.0 นก. (40)	ส33202 บุคคลสำคัญของไทย	1.0 นก. (40)
ง33245 การประยุกต์งานคอมพิวเตอร์	1.0 นก. (40)	ง33246 โครงการงานคอมพิวเตอร์	0.5 นก. (20)
อ33201 ภาษาอังกฤษกับเศรษฐกิจพอเพียง	0.5 นก. (20)	อ33203 ภาษาอังกฤษเพื่อโลกกว้าง	0.5 นก. (20)
อ33202 ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม 3	1.0 นก. (40)	อ33204 ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม 4	1.0 นก. (40)
จ33201 ภาษาจีนประยุกต์ 3	1.0 นก. (40)	จ33202 ภาษาจีนประยุกต์ 4	1.0 นก. (40)
ส33221 อาเซียนศึกษา 1	0.5 นก. (20)	ส33222 อาเซียนศึกษา 2	0.5 นก. (20)
ส30234 หน้าที่พลเมือง 4	0.5 นก. (20)	ส33223 กฎหมายน่ารู้	1.0 นก. (40)
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	60 ชม.	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	60 ชม.
กิจกรรมแนะแนว	20 ชม.	กิจกรรมแนะแนว	20 ชม.
กิจกรรมนักเรียน	20 ชม.	กิจกรรมนักเรียน	20 ชม.
- ชุมนุม		- ชุมนุม	
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะฯ	20 ชม.	กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะฯ	20 ชม.
รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	12.5 นก. (560)	รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	12.0 นก. (540)

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

ท33101 ภาษาไทย 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1

เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1.0 หน่วยกิต

ศึกษาหลักการอ่านร้อยแก้วประเภทปาฐกถา เทศนา บทร้อยกรองประเภทโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย การอ่านจับใจความสำคัญ การตีความ การแปลความ และการขยายความ การอ่าน วิเคราะห์ การวิจารณ์ การประเมินค่า และการแสดงความคิดเห็นวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ การสรุปเป็นแผนผังความคิด การเขียนอธิบาย บรรยาย พรรณนา แสดงทรรศนะ การโต้แย้งได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง และมีข้อมูลสาระสำคัญชัดเจน การเขียนเรียงความย่อความจากสื่อที่หลากหลาย และการเขียนบันเทิงคดี การเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่สนใจ การฟัง การดูข่าว เหตุการณ์ การอภิปราย การให้ความรู้ การคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ การประเมินค่าโดยใช้วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ การศึกษาบริบทธรรมชาติของภาษา พลังของภาษา และลักษณะของภาษา การใช้คำ กลุ่มคำ เพื่อสร้างประโยคในการสื่อสาร การแต่งบทร้อยกรองประเภทฉันท์ อิทธิพลของภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น การศึกษากวีนิพนธ์ กลอน บทละคร วรรณกรรม วรรณคดี และการรวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาทางภาษา การท่องจำบทอาขยานที่น่าสนใจ

โดยใช้ทักษะกระบวนการอ่าน กระบวนการเขียน กระบวนการคิด ทักษะการใช้ภาษา ทักษะการสื่อสาร การสืบค้นข้อมูล บันทึก จัดกลุ่มข้อมูล และการอภิปรายเพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ที่ได้รับนั้นไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เห็นคุณค่าของวรรณคดี วรรณกรรม มีคุณธรรมในการใช้ภาษา ตระหนักถึงคุณค่าของคุณธรรมจริยธรรม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

รหัสตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.4-6/ 1, ม.4-6/ 2, ม.4-6/ 3, ม.4-6/ 4, ม.4-6/ 5, ม.4-6/ 6, ม.4-6/ 7 ม.4-6/ 8, ม.4-6/ 9,

ท 2.1 ม.4-6/ 1, ม.4-6/ 2, ม.4-6/ 3, ม.4-6/ 4, ม.4-6/ 5, ม.4-6/ 6, ม.4-6/ 7 ม.4-6/ 8,

ท 3.1 ม.4-6/ 1, ม.4-6/ 2, ม.4-6/ 3, ม.4-6/ 4, ม.4-6/ 5, ม.4-6/ 6, ท 4.1 ม.4-6/ 3, ม.4-6/ 4, ม.4-6/ 7,

ท 5.1 ม.4-6/ 1, ม.4-6/ 2, ม.4-6/ 3, ม.4-6/ 4, ม.4-6/ 5, ม.4-6/ 6

รวมทั้งรวม 32 ตัวชี้วัด

ตารางที่ 2-3 โครงสร้างการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย 6 (ท33101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1	วรรณคดีพินิจ	ท 1.1 ม. 4-6/ 1 ท 5.1 ม. 4-6/ 1 ม. 4-6/ 2 ม. 4-6/ 3 ม. 4-6/ 4 ม. 4-6/ 6	การอ่านออกเสียงบทเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา จะต้องอ่านอย่างถูกต้อง ไพเราะ เหมาะสม วิเคราะห์วิจารณ์ตาม หลักการวิจารณ์เบื้องต้น และลักษณะ เด่น โดยเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทาง ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคม ในอดีต คุณค่าด้านวรรณศิลป์ใน ฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของ ชาติ มีการสังเคราะห์ข้อคิด เพื่อนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานที่มีคุณค่า เพื่อนำไปใช้อ้างอิง	8	15
2	ท่องธรรมา เห่เรือ สี่สัสมศีร์ษะ	ท 1.1 ม. 4-6/ 1 ท 5.1 ม. 4-6/ 1 ม. 4-6/ 2 ม. 4-6/ 3 ม. 4-6/ 4 ม. 4-6/ 6	การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเรื่อง กาพย์เห่เรือ จะต้องอ่านอย่างถูกต้อง ไพเราะเหมาะสม วิเคราะห์วิจารณ์ตาม หลักการวิจารณ์เบื้องต้น โดยเชื่อมโยง กับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถี ในอดีต คุณค่าด้านวรรณศิลป์ในฐานะ ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ มีการสังเคราะห์ข้อคิด เพื่อนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำ บทอาขยานที่มีคุณค่า เพื่อนำไปใช้ อ้างอิง	7	15

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
3	ธรรมประจักษ์ ไตรภูมิพระร่วง	ท 5.1 ม. 4-6/ 1 ม. 4-6/ 2 ม. 4-6/ 3 ม. 4-6/ 4	การศึกษาเรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ตอน มนุสสภูมิ จะต้องวิเคราะห์วิจารณ์ ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น วิเคราะห์ลักษณะเด่น โดยเชื่อมโยง กับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และ วิถีชีวิตของสังคมในอดีต คุณค่าด้าน วรรณคดีศิลป์ ในฐานะที่เป็นมรดก ทางวัฒนธรรมของชาติ และยังต้องมี การสังเคราะห์ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน	8	15
4	อ่านวินิจสาร	ท 1.1 ม. 4-6/ 2 ม. 4-6/ 4 ม. 4-6/ 6	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ ผู้อ่านต้องตีความ แปลความ ขยายความ คาดคะเนเหตุการณ์ ตอบคำถาม และประเมินค่าเพื่อนำ ความรู้ ความคิดไปแก้ปัญหาใน การดำเนินชีวิต	4	5
5	เชี่ยวชาญเขียน	ท 2.1 ม. 4-6/ 1	การเขียนเพื่อสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเขียนบรรยาย การเขียน พรรณนา ผู้เขียนจะต้องเขียนให้ตรง ตามวัตถุประสงค์ของการเขียน มีการใช้ภาษาที่เรียบเรียงอย่างถูกต้อง เหมาะสม โดยมีข้อมูล และ สาระสำคัญชัดเจน	5	5
6	พากเพียรฟัง ดู พูด	ท 3.1 ม. 4-6/ 1 ม. 4-6/ 2 ม. 4-6/ 3	การฟังและการดูข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ต้องสรุปและแสดงความคิดเห็นจาก เรื่อง แล้ววิเคราะห์แนวความคิดการใช้ ภาษา ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟัง และดูอย่างมีเหตุผล	2	5

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
7	เข้าใจสูตรหลัก ภาษา	ท 4.1 ม. 4-6/ 3 ม. 4-6/ 5	ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ของคนไทย ผู้ใช้ภาษาจึงควรเลือกใช้ ระดับภาษาให้เหมาะสมตาม สัมพันธภาพระหว่างบุคคล และต้อง เข้าใจลักษณะคำยืม และวิเคราะห์ อิทธิพลของภาษา ต่างประเทศใน ภาษาไทย	4	10
			การสอบกลางภาค	1	10
			การสอบปลายภาค	1	20
			รวม	40	100

จากโครงสร้างการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย 6 (ท33101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ภาคเรียนที่ 1 ผู้วิจัยจึงเลือกใช้หน่วยการเรียนรู้วรรณคดีพินิจ ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 12 ชั่วโมง

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้หรือรูปแบบการสอนนั้นเป็นเสมือนแบบแผนของการเรียนรู้ที่วางไว้
อย่างเป็นทางการ โดยมีการออกแบบไว้อย่างเป็นระเบียบตามหลักการ แนวคิด หรือทฤษฎี
ต่าง ๆ นักการศึกษาหลายท่านให้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ไว้อย่างน่าสนใจ โดยมี
รายละเอียด ดังนี้

ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้

ทิศนา แคมมณี (2552, หน้า 477) กล่าวว่า รูปแบบการสอนหรือรูปแบบการเรียน
การสอน คือแบบแผนการดำเนินการสอนที่ได้รับการจัดเป็นระบบอย่างสัมพันธ์กันสอดคล้องกับ
ทฤษฎีหรือหลักการเรียนรู้และได้รับการพิสูจน์ทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้ผู้เรียน
เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบนั้น ๆ

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556, หน้า 60) กล่าวว่า รูปแบบการสอนหมายถึง แบบแผนเชิง
ปฏิบัติการเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบและมีจุดมุ่งหมายที่เฉพาะ

โดยผ่านขั้นตอนการดำเนินการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบโดยใช้หลักปรัชญา หลักการ แนวคิดทางทฤษฎี หรือความเชื่อพื้นฐาน ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์และแสดงให้เห็นถึงแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

จอยซ์, เวลล์ และคาลฮอลล์ (Joyce, Wei & Calhoun, 2015, p. 5) ได้กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น หมายถึงวิธีการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผ่านกิจกรรมที่มีการปฏิสัมพันธ์กับองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละรูปแบบนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนได้บรรลุผลการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

เซเลอร์ อเล็กซานเดอร์และเลวิส (Saylor, William & Arthur, 1981, p. 271) กล่าวถึงความหมายของรูปแบบการสอนหรือรูปแบบการเรียนรู้ว่าหมายถึงแบบหรือแผนของการสอนที่มีการจัดกระทำพฤติกรรมขึ้นจำนวนหนึ่งซึ่งมีความแตกต่างกัน เพื่อจุดมุ่งหมายหรือเน้นเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง

จากความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง แบบแผนในการจัดการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ หลักการเรียนรู้ที่รูปแบบการเรียนรู้นั้นยึดถือ และได้มีการพิสูจน์และทดสอบว่ารูปแบบการเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบการเรียนรู้นั้น ๆ

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้อมีองค์ประกอบสำคัญต่าง ๆ หลายประการ ดังที่นักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556, หน้า 60) กล่าวว่า รูปแบบการสนั้นมีองค์ประกอบรวมที่สำคัญที่ผู้สอนควรคำนึงถึง ดังต่อไปนี้

1. หลักการของรูปแบบการสอน เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของการออกแบบและการพัฒนารูปแบบการสอน ซึ่งจะเป็นการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบการสอน
2. จุดประสงค์ของรูปแบบการสอน เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังหรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการสอน
3. กระบวนการจัดการเรียนการสอน เป็นส่วนที่ระบุถึงขั้นตอน วิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน
4. การวัดและการประเมินผล เป็นส่วนของการประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

มอร์ (Moore, 2015, pp. 170-171) กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ อย่างน่าสนใจว่าประกอบด้วยวงจร 7 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์สถานการณ์การเรียนรู้ โดยพิจารณาถึงความต้องการของ นักเรียน สังคม และเนื้อหาวิชา ซึ่งเปรียบเทียบเนื้อหาความรู้มาตรฐานของนักเรียนกับสิ่งที่ ต้องการรู้ แล้วจึงกำหนดแนวคิดที่ต้องการสอน
2. ขั้นตอนวางแผน มีการร่างข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ที่มา ลำดับของเนื้อหา และเวลาที่ใช้ใน การจัดการเรียนการสอน
3. ขั้นตอนออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วเลือกวิธีสอน และกิจกรรมที่จะใช้จัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์
4. ขั้นตอนแนะนำกิจกรรม ครูเป็นผู้แนะนำกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน โดยอ้างอิงถึงความรู้ เดิม ทฤษฎีการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนการสอน
5. ขั้นตอนประเมินผล เป็นการกำหนดเพื่อมีการตรวจสอบว่าผู้เรียนนั้นบรรลุตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยใช้วิธีการทดสอบ หรือการนำเสนอผลงาน
6. ขั้นสะท้อนผล เป็นสิ่งที่ผู้สอนควรสะท้อนผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอนว่าได้ บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ หรือควรมีการจัดการเรียนรู้ซ้ำอีกครั้ง
7. ขั้นติดตามผล เป็นการเสริมข้อมูลที่นักเรียนได้เรียนรู้แล้วให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้

ทิสนา เขมมณี (2560, หน้า 221-222) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการเรียนรู้ นั้น ๆ
2. มีการบรรยายหรืออธิบายลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการ
3. มีการจัดระบบ โดยการกำหนดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ เพื่อให้สามารถนำผู้เรียน ไปสู่เป้าหมายของรูปแบบการรู้นั้น ๆ
4. มีการอธิบายเกี่ยวกับวิธีการสอนหรือเทคนิคต่าง ๆ ที่จะช่วยให้กระบวนการจัด การเรียนรู้นั้นเกิดประโยชน์สูงสุด

จอยซ์, เวลล์ และคาลฮอลล์ (Joyce, Weil & Calhoun, 2000, pp. 219-227) กล่าวถึง องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ที่น่าสนใจ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการจัด การเรียนรู้ มีองค์ประกอบของรูปแบบ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ขั้นตอนการเรียนรู้ กล่าวถึงลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดำเนินไปยังจุดหมายปลายทางเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
2. ระบบทางสังคม เป็นการกล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนและครูในบทบาทของการทำกิจกรรมร่วมกันตามยุทธศาสตร์ของการจัดการเรียนรู้ที่นำมาใช้
3. หลักการตอบสนอง เป็นบทบาทของผู้สอนที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด ด้วยการนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้มาใช้
4. ระบบที่สนับสนุน เป็นการเตรียมความพร้อมในแหล่งการเรียนรู้ ทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

มาร์คเกอร์ (Maker, 1995, p. 1) กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ว่า ลักษณะสำคัญที่โดดเด่นทั่ว ๆ ไป ที่เห็นได้เชิงประจักษ์ของรูปแบบการเรียนรู้ ได้แก่

1. จุดมุ่งหมายเฉพาะหรือเน้นครอบคลุมเรื่องนั้น ๆ
2. อยู่ภายใต้สมมติฐานที่เด่นชัดและแอบแฝงเกี่ยวกับลักษณะของผู้เรียน
3. เป็นแนวทางที่ใช้ในการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน
4. มีแบบแผนเฉพาะหรือมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องกระทำ
5. มีโครงร่างการวิจัยรูปแบบเพื่อพัฒนารูปแบบหรือประเมินประสิทธิผลของรูปแบบสรุปได้ว่าองค์ประกอบของรูปแบบการศึกษานั้นประกอบได้ด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล บทบาทของครู และบทบาทของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เป็นองค์ประกอบในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

ในการพัฒนารูปแบบการศึกษานั้นมีนักการศึกษาให้แนวคิดไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้ จอยซ์ และคณะ (Joyce et al., 2000, p. 23) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอนไว้โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. รูปแบบการสอนต้องมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้
2. เมื่อพัฒนารูปแบบการสอนแล้ว ก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลายต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้ในสถานการณ์จริงและนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไขอยู่เรื่อย ๆ การเสนอรูปแบบการสอนของจอยซ์ เวลล์ และคาลฮัตมีการนำไปทดลองใช้ในห้องเรียน และมีงานวิจัยรองรับจนเป็นหลักประกันได้ว่าใช้ได้สะดวกและได้ผลดี
3. การพัฒนารูปแบบการสอนนั้นอาจจะออกแบบให้ใช้ได้อย่างกว้างขวาง หรือเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจงก็ได้

4. การพัฒนารูปแบบการสอนควรมีจุดมุ่งหมายเป็นประเด็นสำคัญ ในการพิจารณาเลือกรูปแบบไปใช้ ถ้าผู้ใช้นำรูปแบบการสอนไปใช้ได้ตรงจุดมุ่งหมายหลักจะทำให้เกิดผลสูงสุด แต่ก็สามารถนำรูปแบบนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นได้

กุสตาฟสัน และบรันช์ (Gustafson & Branch, 2002, pp. 3-7) กล่าวถึงกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า กระบวนการนี้ประกอบด้วย การประเมินสถานการณ์ การกำหนดเป้าหมาย การจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์ภารกิจการจัดการเรียนรู้ การเลือกสื่อ การจัดการเรียนรู้ และการทดสอบเพื่อการยอมรับ การประเมินผลพิจารณาออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การประเมินระหว่างกระบวนการและการประเมินผลสัมฤทธิ์

ทิสนา เขมมณี (2552, หน้า 201-204) กล่าวถึง การพัฒนารูปแบบการสอน โดยใช้แนวคิดของการจัดระบบ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายการพัฒนารูปแบบการสอนให้ชัดเจน
2. ศึกษาหลักการ/ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดองค์ประกอบและแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ
3. ศึกษาสภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยในการค้นหาองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้รูปแบบมีประสิทธิภาพเมื่อนำไปใช้จริง
4. กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ การพิจารณาว่ามีอะไรบ้างที่จะทำให้จุดมุ่งหมายบรรลุผลสำเร็จ ในขั้นตอนนี้ต้องใช้ประสบการณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และความละเอียดรอบคอบ จึงจะสามารถกำหนดองค์ประกอบที่จะเอื้อให้รูปแบบนั้นประสบความสำเร็จได้
5. นำองค์ประกอบของรูปแบบมาจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อความสะดวกในการดำเนินการในขั้นต่อไป
6. จัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ โดยพิจารณาว่าองค์ประกอบใดเป็นเหตุและผลต่อกัน สิ่งใดเกิดขึ้นก่อน-หลัง สิ่งใดควรดำเนินการคู่ขนาน
7. สร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยแสดงให้เห็นถึงแผนผังจำลองขององค์ประกอบต่าง ๆ
8. ทดลองใช้รูปแบบเพื่อศึกษาผล
9. ประเมินผลโดยการศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้รูปแบบว่าได้ผลตามเป้าหมายหรือไม่ใกล้เคียงเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
10. ปรับปรุงรูปแบบโดยนำผลการทดลองมาปรับปรุงให้ดีขึ้น

นอกจากนี้ ดิกและคาเรย์ (Dick & Carey, 1996, pp. 2-7) และวารินทร์ รัตมีพรหม (2542, หน้า 45-89) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ว่าประกอบด้วย 4 ขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

1. ขั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐาน แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยการวิเคราะห์ปัญหาหรือประเมินความต้องการ เพื่อให้ได้รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา รวมไปถึงการวิเคราะห์ให้นักเรียนทั้งด้านเพศ อายุ เศรษฐกิจ ความถนัด แรงจูงใจ ความรู้พื้นฐาน รวมทั้งความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ขั้นการพัฒนา ในขั้นตอนนี้จำแนกเป็นการพัฒนาเนื้อหาความรู้ กระบวนการเรียนการสอน แบบทดสอบ วัสดุและสื่อการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ว่าจะดำเนินการอย่างไรบ้าง
3. ขั้นการนำไปทดลองใช้ ซึ่งต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 2 ประการ คือ การสอนและการบริหารการสอน ข้อควรตระหนักในขั้นการจัดการเรียนการสอนคือ เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน คือครูผู้สอนเป็นผู้ทำหน้าที่เหมือนผู้จัดการเรียนหรือสภาพแวดล้อมเพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ มีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้และต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้แก่นักเรียน และพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ
4. ขั้นการประเมินผล เป็นการวัดว่าวงจรการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้นั้นสมบูรณ์แล้ว ข้อมูลย้อนกลับจึงเป็นส่วนสำคัญที่ได้จากการประเมินผล เพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงในส่วนของแต่ละขั้นตอนให้ดีขึ้นและตรงตามวัตถุประสงค์ ถ้าการประเมินพบว่าจุดใดควรปรับปรุงก็ต้องดำเนินการแก้ไขทันที

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ต้องมีทฤษฎีรองรับ มีขั้นตอนกระบวนการพัฒนาที่เป็นระบบ ศึกษาปัญหา กำหนดองค์ประกอบ ทดลองใช้เพื่อศึกษาปัญหาและความเหมาะสม แล้วจึงนำไปจัดการเรียนรู้จริง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยมีขั้นตอนการดำเนินการคือ การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือฉบับร่าง และการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การอ่าน

การอ่านเป็นทักษะในการรับสารที่สำคัญอีกทักษะหนึ่งในการดำรงชีวิต การอ่านเป็นการรับรู้ความหมาย และความเข้าใจจากสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร ในโลกของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน การอ่านจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเข้าถึงความรู้ ข่าวสาร และความบันเทิง เพราะการอ่านสามารถเป็นเครื่องมือผ่อนคลายอารมณ์และสร้างสรรค์จินตนาการได้อย่างอัศจรรย์ ดังนั้น การอ่านจึงเป็นการเปิดประตูออกไปสู่โลกกว้าง หรืออาจเป็นกระจกส่องสะท้อนวิถีชีวิต ค่านิยมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตผ่านเรื่องราว โดยการอ่าน

ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการในการเรียนรู้ที่สำคัญ ดังนั้น ผู้ที่จะเรียนรู้ และรับรู้ข้อมูลความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องเป็นผู้มีทักษะการอ่านที่ดี มีผู้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับการอ่านไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 (2556, หน้า 1871) ให้ความหมายของคำว่า “อ่าน” ไว้ว่า “อ่าน” เป็นคำกริยา หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือ ถ้าออกเสียงด้วย เรียกว่า อ่านออกเสียง ถ้าไม่ต้องออกเสียง เรียกว่า อ่านในใจ หมายถึง สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า อ่านริมฝีปาก หมายถึง อ่านใจ ตีความ เช่น อ่านรหัส อ่านลายแทง หมายถึง คิด, นับ ลูกคำของ “อ่าน” คือ อ่านเล่น อ่านโครงการ

คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2551, หน้า 141-142) กล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง พฤติกรรมการรับสารอย่างหนึ่งที่ผู้อ่านพยายามทำความเข้าใจสารทั้งวัจนสารและอวัจนสาร จากนั้นผู้อ่านเกิดความคิด ความเข้าใจ แล้วสามารถนำความคิด ความเข้าใจนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 7) ให้ความหมายว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสาระจากเรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

การุณนันท์ รัตนแสนวงษ์ (2546, หน้า 27) กล่าวถึงความหมายของการอ่านว่าเป็นความเข้าใจหนังสือด้วยการสังเกต พิจารณาและถ่ายทอดความรู้ ความคิดของผู้เขียนไปยังผู้อ่าน การตีความจากการอ่านเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ก็มีความจำเป็นสำหรับมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะการอ่านจะทำให้เราได้รับความรู้ ข่าวสาร ทำให้เรามีความคิดที่กว้างขวางขึ้นและยังก่อให้เกิดความเพลิดเพลินใจด้วย

กู๊ดแมน (Goodman, 1979, pp. 5-6) กล่าวว่า การอ่านคือกระบวนการรับรู้ทางภาษา การอ่านยังเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดในระหว่างที่สายตามองสัญลักษณ์ สมอจะคิดและตีความ ทำความเข้าใจกับข้อความนั้น ๆ ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับภาษาในการอ่าน ตลอดจนถอดความหมายจากผู้เขียนได้อย่างกลมกลืน

รูบิน (Rubin, 1993, pp. 40-41) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ ความรู้สึก อารมณ์ และความเข้าใจในบทอ่าน และรับรู้ถึงความหมายของคำ โดยอาศัยกระบวนการ คิด เพื่อสื่อความหมายของสัญลักษณ์ในบทอ่าน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่าการอ่านคือการรับรู้ข้อมูล ภาษา หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านกระบวนการคิด แล้วทำความเข้าใจในสิ่งที่ผู้ถ่ายทอดต้องการสื่อความหมายนั้น

จุดมุ่งหมายของการอ่าน

สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557, หน้า 5-6) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านนั้น มีจุดมุ่งหมายหลายประการ ดังนี้

1. การอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ คือ การอ่านหนังสือประเภทตำราทางวิชาการ สารคดีทาง วิชาการ การวิจัยประเภทต่าง ๆ หรือการอ่านผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ควรอ่านอย่างหลากหลายเพราะ ความรู้ในวิชาหนึ่งอาจนำไปช่วยส่งเสริมในอีกวิชาหนึ่งได้

2. การอ่านเพื่อแสวงหาความบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจ คือ การอ่านหนังสือประเภท สารคดีท่องเที่ยว นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล การ์ตูน บทประพันธ์ บทเพลง แม้จะเป็นการอ่านเพื่อ ความบันเทิงแต่ผู้อ่านจะได้รับความรู้ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องด้วย

3. การอ่านเพื่อแสวงหาข่าวสารความคิด คือ การอ่านหนังสือประเภทบทความ บทวิจารณ์ รายงานต่าง ๆ ถ้าจะให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต้องเลือกอ่านให้หลากหลายจาก เอกสาร วารสาร และสื่ออื่น ๆ โดยไม่เจาะจงอ่านเฉพาะสื่อที่นำเสนอตรงกับความคิดของตน เพราะจะทำให้มีมุมมองที่กว้างขึ้น อันจะช่วยให้ผู้อ่านมีเหตุผลอื่น ๆ มาประกอบการวิเคราะห์ วิจารณ์ได้หลายมุมมองมากขึ้น

4. การอ่านเพื่อจุดประสงค์เฉพาะทางแต่ละครั้ง ได้แก่การอ่านที่ไม่ได้เฉพาะเจาะจง แต่เป็นการอ่านที่เป็นบางครั้งบางคราว ในเรื่องที่ตนสนใจหรืออยากรู้ เช่น การอ่านประกาศต่าง ๆ การอ่านโฆษณา แผ่นพับประชาสัมพันธ์ สลากยา และอื่น ๆ การอ่านประเภทนี้ใช้เวลาไม่นานและ ไม่กระทำทุกวัน ส่วนใหญ่เป็นการอ่านเพื่อให้ความรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์หรือไปเป็นหัวข้อ สำหรับการสนทนา เชื่อมโยงการอ่านสู่การคิดวิเคราะห์

คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (2551, หน้า 50) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายในการอ่านนั้นขึ้นอยู่กับผู้ส่งสารว่าต้องการอ่านสารนั้นเพื่อประโยชน์ในด้านใด อาจนำไปใช้ในการศึกษาเล่าเรียน การดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อให้มีความบันเทิงและความจรโรจใจ เพื่อบำบัดหรือผ่อนคลายในความทุกข์

สนิท ตั้งทวี (2545, หน้า 1-2) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ว่า

1. เพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยละเอียด
2. เพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยย่อ
3. เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นหรือความสงสัย
4. เพื่อต้องการทราบข่าวสารข้อเท็จจริง
5. เพื่อต้องการศึกษาค้นคว้า
6. เพื่อเป็นที่ยอมรับในสังคมและสามารถปรับตัว วางตัวให้เข้ากับคนอื่นได้
7. เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน

สนิท สัตโยภาส (2545, หน้า 94) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อให้ได้ความรู้ความคิด และประสบการณ์
2. อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าให้ได้คำตอบที่ต้องการ
3. อ่านเพื่อความบันเทิงเรริงใจ

กล่าวได้ว่า การอ่านมีจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้อ่านสามารถได้รับประโยชน์จากการอ่านให้มากที่สุด ทั้งในด้านความรู้ ความคิดและความสนุกสนาน เพลิดเพลิน

การคิด

ความหมายของการคิด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 32) ให้ความหมายของการคิดไว้ว่า การคิดเป็นกลไกของสมองที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติของมนุษย์ที่ใช้ในการสร้างแนวความคิดรวบยอดด้วยการจำแนกความแตกต่าง การจัดกลุ่มและการกำหนดชื่อเรื่องเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ได้รับ กระบวนการที่ใช้ในการแปลความหมายของข้อมูล รวมถึงการสรุปอ้างอิงด้วยการจำแนกรายละเอียด การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งข้อมูลที่นำมาใช้อาจจะเป็นความจริงที่สัมผัสได้ หรือเป็นเพียงจินตนาการที่ไม่อาจสัมผัสได้ ตลอดจนเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการนำกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีเหตุผลและเหมาะสม การคิดเป็นเกิดขึ้นจากการที่สมองถูกรบกวนจากสิ่งแวดล้อม สังคมรอบตัวและประสบการณ์ดั้งเดิมของมนุษย์

ทิสนา แคมมณี, ศิริชัย กาญจนวาสี, พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และศรีนคร วิทยะสิรินันท์ (2544, หน้า 103) ให้ความหมายการคิดสรุปได้ว่า เป็นกระบวนการทางสมองในการจัดกระทำข้อมูล เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรม ไม่สามารถวัดโดยตรงได้ แต่สามารถสังเกตการตอบสนองของบุคคลเมื่อมีการกระตุ้น เมื่อแสดงพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมเพียงพอที่ช่วยให้มองเห็นพฤติกรรมหรือการกระทำที่ชัดเจนของการคิดนั้น ๆ

วนิช สุธารัตน์ (2547, หน้า 24) ให้ความหมายการคิดว่าเป็นการแสดงถึงการกระทำวิธีการหรือกรรมวิธีที่เกิดจากการทำหน้าที่ของจิตใจในเรื่องต่าง ๆ ที่กระทำเป็นขั้นตอน เช่น การคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการตัดสินใจ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547, หน้า 20) ให้ความหมายการคิดว่ากิจกรรมของความคิดที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจง รู้ว่ากำลังคิดเพื่อวัตถุประสงค์อะไรบางอย่าง และสามารถควบคุมให้คิดจนบรรลุเป้าหมายได้

สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557, หน้า 13) ให้ความหมายของคำว่า คิด ว่าหมายถึง ทำให้ปรากฏเป็นรูปหรือประกอบให้เป็นรูปหรือเป็นเรื่องขึ้นในใจ ใคร่ครวญ ไตร่ตรอง คาดคะเน กำหนด

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การคิด หมายถึง กระบวนการทำงานของสมองในการปรับโครงสร้างโดยใช้ประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ให้สัมพันธ์กับความจริงที่ได้รับจากข้อมูลใหม่หรือสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ความคิดใหม่

ทักษะการคิด

ทักษะการคิดเป็นทักษะพื้นฐาน เนื่องจากเป็นทักษะที่ต้องนำไปใช้ในการคิดอื่น ๆ ที่มีความซับซ้อนและยากขึ้น หากบุคคลขาดทักษะการคิดขั้นพื้นฐานนี้ย่อมมีปัญหาในการคิดระดับสูง ผู้วิจัยขอนำเสนอระดับของทักษะการคิด ดังนี้

ทิสนา แคมมณี และคณะ (2544, หน้า 103-104) กล่าวว่า เป็นคำที่แสดงถึงพฤติกรรม การคิด ซึ่งทักษะการคิดแต่ละทักษะอาจมีความเป็นรูปธรรมมากน้อยแตกต่างกันได้ ทักษะการคิด มีเป็นจำนวนมาก โดยทั่วไปสามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

1. ทักษะที่เป็นพื้นฐาน เรียกว่า “Basic thinking skills” ซึ่งส่วนมากจะเป็น “Communication skills” เช่น การฟัง พูด อ่าน เขียน สื่อสาร ฯลฯ
2. ทักษะระดับที่ 2 เป็นทักษะที่เป็นแกนสำคัญ หรือ “Core thinking skills” ได้แก่ ทักษะการคิดที่ใช้กันมาก เช่น ทักษะการสังเกต การเปรียบเทียบ การตีความ ขยายความ การสรุป การอ้างอิง เป็นต้น

3. ทักษะระดับที่ 3 เป็นทักษะการคิดระดับสูงที่เรียกว่า “Higher order thinking skills” เป็นทักษะการคิดที่ซับซ้อนขึ้นและยากขึ้นกว่าทักษะแกน เช่น ทักษะการตั้งสมมติฐาน ทักษะการทำนาย ทักษะการนิยาม ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการจัดระบบ จัดโครงสร้างการหาแบบแผน การหาความเชื่อพื้นฐาน เป็นต้น

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551, หน้า 7-8) กล่าวถึง ระดับของความคิด อาจแบ่งได้ 3 ระดับ คือ

1. การคิดระดับพื้นฐาน เป็นการคิดทั่ว ๆ ไป เป็นการคิดที่ไม่มีความคิดลึกซึ้ง สลับซับซ้อนมากมาย ได้แก่ ทักษะการสื่อสารต่าง ๆ ที่เป็นความสามารถในการรับรู้และการถ่ายทอดความรู้ข้อมูลทั้งในรูปของภาษา ดนตรี ศิลปะ การคิดคำนวณประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ ได้แก่

- 1.1 การจด
- 1.2 การอ่าน
- 1.3 การบรรยาย
- 1.4 การเขียน
- 1.5 การแสดงออก
- 1.6 การเล่า
- 1.7 การจำ
- 1.8 การฟัง
- 1.9 การอธิบาย
- 1.10 การพูด
- 1.11 การบอกความรู้
- 1.12 การบอกความรู้ลึก

2. การคิดระดับกลาง เป็นทักษะที่ต้องใช้ตัดสินใจและแก้ปัญหาทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน ได้แก่

- 2.1 การสังเกต
- 2.2 การถาม
- 2.3 การจำแนกแยกแยะ
- 2.4 การเปรียบเทียบ
- 2.5 การเชื่อมโยง
- 2.6 การขยายความ

- 2.7 การให้เหตุผล
- 2.8 การสรุปอ้างอิง
- 2.9 การสำรวจ
- 2.10 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.11 การจัดหมวดหมู่
- 2.12 การเรียงลำดับ
- 2.13 การแปล
- 2.14 การตีความ
- 2.15 การสรุปย่อ

3. การคิดระดับสูง เป็นทักษะที่ใช้ความหลากหลายจะต้องใช้ความรู้ความสามารถและ
 ต้องใช้การฝึกฝน ในการพัฒนาความคิดให้ถึงระดับสูงได้นั้น จำเป็นต้องมีทักษะความคิดพื้นฐาน
 และระดับกลางเข้ามาเป็นพื้นฐานในการคิดเสมอ ทักษะระดับสูง ได้แก่

- 3.1 การแก้ปัญหา
- 3.2 การคิดตัดสินใจ
- 3.3 การวิเคราะห์
- 3.4 การจัดระบบความคิด
- 3.5 การพยากรณ์
- 3.6 การทดสอบสมมติฐาน
- 3.7 การพิสูจน์ความจริง
- 3.8 การคิดวิจารณ์
- 3.9 การนิยาม
- 3.10 การแก้ไขปรับปรุง
- 3.11 การคาดคะเน
- 3.12 การตั้งสมมติฐาน
- 3.13 การประยุกต์ความรู้

จากทักษะการคิดที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ทักษะการคิดแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ
 การคิดระดับพื้นฐาน เป็นการคิดระดับการสื่อสาร การฟัง พูด อ่าน เขียน การคิดระดับกลาง
 เป็นการคิดใช้ตัดสินใจและแก้ปัญหาทั่ว ๆ ไป การคิดระดับสูงจำเป็นต้องมีทักษะความคิดพื้นฐาน
 และระดับกลางเข้ามาเป็นพื้นฐานในการคิดเสมอ

การเรียนการสอนวรรณคดีไทย

วรรณคดีไทยเป็นวิชาที่ว่าด้วยศาสตร์และศิลป์ ควรที่นักเรียนจะได้ศึกษาและเห็นคุณค่าเพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดแก่นุชนรุ่นหลังต่อไป เพราะเป็นสิ่งที่แสดงถึงความไพเราะงดงามของภาษาไทย ทั้งนี้ด้วยความสามารถและภูมิปัญญาทางภาษาของกวีไทยที่สามารถรังสรรค์ผลงานไว้เป็นสมบัติคู่ชาติตั้งแต่อดีตจวบจนถึงปัจจุบัน

ความสำคัญของการสอนวรรณคดีไทย

วรรณคดีไทยเป็นมรดกอันล้ำค่าทางวัฒนธรรมของชาติไทยที่สร้างขึ้นด้วยอัจฉริยภาพทางภาษาอันสูงยิ่งของกวี เป็นเครื่องแสดงถึงควมมีอารยธรรมของชาติ วรรณคดีเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละยุคสมัย ช่วยให้คนในชาติได้เรียนรู้เรื่องราวในอดีตว่าบรรพบุรุษไทยดำรงชีวิตอย่างไร รวมทั้งรู้จักนำข้อคิดจากวรรณคดีมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสังคมปัจจุบัน การเรียนการสอนวรรณคดีจึงมีความสำคัญเพราะทำให้นักเรียนรู้จักและเห็นคุณค่าของหนังสือที่แต่งดี ถ่อมเกลาจิตใจให้สูงส่งและประณีตขึ้นและปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการสอนวรรณคดีไทยไว้ ดังนี้

สิริพัทธ์ เจษฎาวิโรจน์ (2552, หน้า 177) กล่าวว่า วรรณคดีที่กำหนดให้เรียนและเลือกเรียนนั้น เลือกสรรมาจากวรรณคดีต่างสมัย ซึ่งล้วนเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ มีความเหมาะสมกับวัย ความสนใจ และศักยภาพของนักเรียนในแต่ละช่วงชั้น ทั้งยังเป็นวรรณคดีที่ใช้รูปแบบ กวีวิธีการเขียน และถ้อยคำสำนวนภาษาอย่างดี มีความไพเราะเหมาะสม ทั้งเสียง คำ และความหมาย ช่วยให้นักเรียนสนุกสนานเพลิดเพลิน จดจำได้ เกิดความซาบซึ้งประทับใจ และภูมิใจในสิ่งที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ สั่งสม สืบสาน และพัฒนาต่อเนื่องต่อกันจากอดีตตราบจนปัจจุบัน ส่งผลให้เห็นคุณค่า นำประโยชน์ไปใช้ในการพูด การเขียน การศึกษาค้นคว้า ประารถจะอนุรักษ์ไว้และเป็นพื้นฐานในการสร้างผลงานใหม่ต่อไปได้

สุดาพร ไชยะ (2552, หน้า 125) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนการสอนวรรณคดีไทยไว้ สรุปได้ว่า วรรณคดีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ ครูควรตระหนักที่จะถ่ายทอดวรรณคดีไทยสู่แก่นักเรียนอย่างมีศาสตร์และมีศิลป์ เมื่อครูให้ความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียนเพียงพอที่จะได้สัมผัสกับกลิ่นไอของวรรณคดีในแง่มุมที่หลากหลายแล้วก็จะทำให้นักเรียนสนใจและใคร่เรียนใคร่รู้วิชาวรรณคดีไทย

อิงอร สุพันธ์ุณี (2554, หน้า 108) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนวรรณคดีไทยไว้ สรุปได้ว่า การเรียนการสอนวรรณคดีนั้นนอกจากจะเป็นการพิจารณาในด้านของความงามในทางศิลปะแล้ว ยังมีความสำคัญในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการตอบสนองของการคิด

อีกด้วย ทั้งนี้ เพราะวรรณคดีกับการคิดไตร่ตรองมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากประสบการณ์ การเรียนรู้จากวรรณคดีจะก่อให้เกิดกระบวนการคิดไตร่ตรองของนักเรียน

จากความสำคัญของการสอนวรรณคดีไทยข้างต้น สรุปได้ว่า วรรณคดีนั้นเป็นสมบัติทาง วัฒนธรรมของชาติ มีความไพเราะ ทั้งเสียง คำ และความหมาย การสอนวรรณคดีไทยนั้นเป็น ตัวกลางที่ช่วยให้นักเรียนได้รับสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความซาบซึ้งประทับใจ และภูมิใจใน สิ่งที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ สั่งสม สืบสาน และพัฒนาต่อเนื่องต่อกันจากอดีตราบจนปัจจุบัน การสอนวรรณคดีไทยช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิดของนักเรียนให้สูงขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของ ประสบการณ์ที่นักเรียนจะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ครูจึงเป็นบุคลากรสำคัญที่จะทำให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจในภูมิปัญญาอันยิ่งใหญ่ของชาติ อันจะนำไปสู่ความรักและความหวงแหน วรรณคดีไทย และทำให้การเรียนการสอนวรรณคดีไทยสัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพ

จุดมุ่งหมายของการสอนวรรณคดีไทย

ในการเรียนการสอนวรรณคดีไทยให้ได้ผลนั้น ครูต้องทราบจุดมุ่งหมายของการสอน เพื่อให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย ของการสอนวรรณคดีไว้ดังนี้

สุดาพร ไชยะ (2552, หน้า 126) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการสอนวรรณคดีไทยไว้ สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนรู้และเข้าใจความหมายของวรรณคดี
2. เพื่อให้นักเรียนรู้และเข้าใจลักษณะของหนังสือที่เป็นวรรณคดี
3. เพื่อฝึกทักษะการอ่านออกเสียง อ่านทำนองเสนาะ ทำนองพูดได้ไพเราะถูกต้อง
4. เพื่อให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของวรรณคดีรูปแบบต่าง ๆ
5. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเนื้อเรื่อง การวิเคราะห์ความหมาย และ คำศัพท์ได้ถูกต้อง
6. เพื่อฝึกทักษะการอ่านในใจได้ถูกต้องและมีค่านิยมที่ดีในการอ่าน
7. เพื่อให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินจากเรื่องที่อ่าน
8. เพื่อให้นักเรียนศึกษาลักษณะข้อบังคับต่าง ๆ ของคำประพันธ์ที่ใช้ในวรรณคดี ได้ถูกต้อง
9. เพื่อให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเกิดจินตนาการจากวรรณคดีไทย
10. เพื่อให้เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทยโดยเข้าถึงอรรถรสของวรรณคดี และจดจำ ถ้อยคำหรือวรรคทองที่ไพเราะได้
11. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์ลักษณะของตัวละครอย่างเป็นธรรมชาติ

12. เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวรรณคดีไทย

อิงอร สุพันธ์วิช (2554, หน้า 109-110) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนวรรณคดีไทยไว้ สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายในการสอนวรรณคดีไทยมีหลายประการ เช่น การสอนเพื่อให้อ่านเอาความบันเทิง อ่านเพื่อให้เกิดความรู้ อ่านเพื่อศึกษาวัฒนธรรม เพราะวรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม แต่ที่สำคัญที่สุด คือ การสอนวรรณคดีเพื่อให้นักเรียน เข้าใจชีวิต เพราะกวีเป็นผู้ที่เห็นภาพชีวิตอย่างกว้างขวางที่สุด มีความรู้ลึกซึ้งอย่างลึกซึ้งที่สุด และการเรียนการสอน จึงทำให้นักเรียน ได้รู้จักและเข้าใจชีวิตของมนุษย์ด้วยกัน ได้ดียิ่งขึ้น

จากจุดมุ่งหมายในการสอนวรรณคดีไทยข้างต้นนั้นสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายในการสอนวรรณคดีไทยนั้น คือ การทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจสาระต่าง ๆ เกี่ยวกับวรรณคดี มีความซาบซึ้งในความงามทางภาษา ตะหนักในคุณค่าของวรรณคดีทั้งด้านภาษาและด้านสังคม เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนใช้วรรณคดีเป็นเครื่องมือในการฝึกทักษะการคิด การแก้ปัญหา การมีคุณธรรมจริยธรรม และเกิดความรักและหวงแหนในวรรณคดีไทย

แนวทางในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย

การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยเป็นการศึกษาเพื่อศิลปะ คือ มุ่งเน้นการค้นหาความงาม ความไพเราะ หรือสุนทรียภาพจากการใช้ภาษาและเนื้อหาว่ามีความประณีตและวิจิตรอย่างไร และการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา ครูจะต้องนำจิตวิทยาเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน โดยเฉพาะหลักจิตวิทยาเด็กวัยรุ่น แรงจูงใจ หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล นอกจากนี้ การเรียนการสอนวรรณคดีไทยต้องเน้นสภาพการณ์ที่นักเรียนมีส่วนร่วม มีบทบาทในการเรียน เป็นศูนย์กลางการปฏิบัติกิจกรรม และสามารถแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ได้ และควรเลือกใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ทั้งนี้มีนักวิชาการได้ให้แนวทางในการจัดการเรียนสอนวรรณคดีไทยไว้ที่น่าสนใจดังนี้

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2552, หน้า 178-184) กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย สรุปได้ดังนี้

1. อ่านเข้าใจ การอ่านเข้าใจเป็นขั้นตอนแรกในการสอนวรรณคดีไทย ซึ่งครูจะต้องเตรียมการสอนโดยการอ่านวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ให้เข้าใจทั้งการทำ ความเข้าใจเนื้อเรื่องว่าเป็นเรื่องอะไร กล่าวถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำอย่างไร และผลของการกระทำนั้นเป็นอย่างไร สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การทำความเข้าใจคำศัพท์ หากครูไม่เข้าใจคำศัพท์ไม่ควรผ่านไป อาจค้นดูความหมายจากพจนานุกรม หรือถามผู้รู้ แต่ไม่ควรกังวลกับคำศัพท์มากจนเกินไป

2. ได้เสียงเสนาะ การสอนวรรณคดีไทยไม่ว่าจะเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรองล้วนแต่มีความไพเราะในรูปแบบแตกต่างกันออกไป ครูต้องให้ความสำคัญในการสอนให้นักเรียนอยากอ่านและเห็นความสำคัญของเสียงเสนาะดังกล่าว ทั้งการอ่านออกเสียงร้อยแก้วที่ครูต้องสอนให้นักเรียนพยายามฝึกการใช้น้ำเสียง ลีลา การเว้นจังหวะ การเน้นเสียง การผ่อนเสียง การกระแทกกระทั้น ฯลฯ ครูอาจยกตัวอย่างผู้ประกาศข่าว โฆษก พิธีกร ผู้ดำเนินรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจที่จะฝึกรับออกเสียงร้อยแก้ว การสอนอ่านร้อยกรองก็เช่นเดียวกัน ครูภาษาไทยที่ดีควรฝึกรับอ่านทำนองเสนาะให้ได้ วิธีที่ดีที่สุดคือการสาธิต เพราะจะทำให้ นักเรียนจับจังหวะ ลีลา และน้ำเสียงได้ ครูที่ไม่รู้สึกสนุกกับการอ่านทำนองเสนาะ โอกาสที่จะสอนหรือฝึกให้นักเรียนรักการอ่านวรรณคดีก็ยิ่งลดน้อยลงเช่นเดียวกัน

3. เจาะแนวคิดสำคัญ การสอนวรรณคดีนั้นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งคือการสอนให้นักเรียนจับแนวคิดสำคัญของเรื่อง (Theme) ได้ แล้วสามารถประมวลเรื่องทีอ่านเพื่อวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ครูต้องคอยกระตุ้นให้นักเรียนมีวิคิดพิจารณาสาระสำคัญ ให้นักเรียนค้นพบด้วยตนเองได้โดยง่ายก็จะทำให้นักเรียนภาคภูมิใจ

4. หมั่นวิเคราะห์วินิจฉัย การสอนให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ วินิจฉัยประเด็นต่าง ๆ นั้นเป็นเรื่องสำคัญในการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ครูต้องสอนให้นักเรียนตีความได้ ต้องพยายามค้นหาสาระหรือความรู้สึกที่แฝงเร้นในวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ให้พบโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมา

5. ใส่ใจวิพากษ์วิจารณ์ การสอนให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องทีอ่านนั้นถือว่ามีค่าสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะเมื่อสามารถวิเคราะห์ วินิจฉัยรายละเอียดต่าง ๆ และสามารถแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลการสอนในขั้นนี้หากมุ่งให้นักเรียนเขียนบทวิจารณ์จะเป็นสิ่งที่ยากจนเกินไป แต่ครูสามารถใช้วิธีการสนทนา ซักถาม หรือบทบาทสมมติ

6. ประสานกิจกรรม ครูควรรู้จักเลือกใช้กิจกรรมต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรม จะทำให้การเรียนการสอนสนุกสนานและน่าสนใจยิ่งขึ้น เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมบทบาทสมมติ กิจกรรมการแสดงละคร กิจกรรมการขับร้องพ็อนรำ กิจกรรมวาดภาพ กิจกรรมเขียนแผนที่ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง กิจกรรมค้นคว้า กิจกรรมนิทรรศการ และกิจกรรมทายปัญหา เป็นต้น

7. สัมพันธ์เนื้อหา การเรียนการสอนวรรณคดีไทยนั้น ครูควรบูรณาการความรู้ให้สัมพันธ์กับเนื้อหาในสาระอื่น ๆ ทั้งในกลุ่มสาระเดียวกันและต่างกลุ่มสาระฯ เพราะการเรียนรู้

แบบคู่ขนานกันเช่นนี้จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้ที่หลากหลาย เห็นความเชื่อมโยงของสาระวิชา เกิดความรู้ดีกว่าเรียนเพียงหนึ่งเรื่องแต่สามารถได้รับความรู้หลากหลายเรื่อง

สุดาพร ไชยะ (2552, หน้า 126-129) กล่าวถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอน
วรรณคดีไทย สรุปได้ดังนี้

1. ครูควรเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีอย่างแท้จริง และควรจะมีความสามารถพิเศษ เช่น การอ่านทำนองเสนาะ การขับร้อง การพ็อนรำ การแสดงละคร รวมไปถึงความรู้เกี่ยวกับ ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง
2. ครูต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนวรรณคดีไทยและควรปลูกฝังให้นักเรียนเห็น ความสำคัญของวรรณคดีไทยและการเรียนรู้วรรณคดีไทย
3. ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน ตลอดจนความสนใจของนักเรียน ที่ตนสอน
4. ครูควรตั้งวัตถุประสงค์ในการสอนให้ชัดเจนเพื่อที่จะช่วยให้การประเมินผลการเรียน การสอนบรรลุวัตถุประสงค์
5. ครูควรใช้เทคนิคการสอนที่น่าสนใจในขั้นนำเข้าสู่บทเรียนทุกครั้งและมีรูปแบบใหม่ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้ เช่น การใช้ภาพยนตร์สั้น ๆ การ์ตูน เกม หุ่นจำลอง ภาพปริศนา เป็นต้น
6. ครูควรใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี เน้นวิธีการที่ฝึกให้นักเรียนได้คิด ใช้เหตุผล ไม่เน้น การถอดความและการอ่านเอาเรื่องเพียงอย่างเดียว ครูควรให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและ ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด
7. ครูควรเน้นการคิดรวบยอดมากกว่าเนื้อหา เพราะการเน้นเนื้อหามากเกินไป นักเรียน จะไม่มีโอกาสซาบซึ้งถึงความงามและความไพเราะของวรรณคดี
8. ครูควรคำนึงถึงเรื่องความสนุกสนานเพลิดเพลินซึ่งก่อให้เกิดความสุขทุกขณะที่เรียน วรรณคดีไทย ความจริงโลงใจที่นักเรียนจะได้รับนั้นย่อมมาจากการที่ครูให้นักเรียนได้เข้าใจถึง ความงามของวรรณคดี และความสามารถของกวีในการแต่งวรรณคดี
9. ครูควรจัดกิจกรรมประกอบการสอนหลาย ๆ ชนิด เพื่อช่วยให้บรรยากาศในการเรียน การสอนมีชีวิตชีวายิ่งขึ้น เช่น การขับเสภา การร้องเพลง การอ่านทำนองเสนาะ การแสดงบทบาท สมมติ การแสดงละคร การวาดภาพ วาดการ์ตูน การประดิษฐ์สิ่งของที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดี การโต้ว่าที่ การทายปัญหา การแต่งคำประพันธ์ การทำสมุดภาพ เป็นต้น
10. ครูควรคำนึงถึงนักเรียนเป็นสำคัญ โดยครูต้องพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการเรียนการสอนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ครูใจกว้างที่จะยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของนักเรียน

11. ครูควรจัดการเรียนการสอนวรรณคดีให้สัมพันธ์กับหลักภาษาและทักษะการใช้ภาษาต่าง ๆ ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนได้ใช้ทักษะความรู้ไปกับการเรียนรู้วรรณคดี

12. ครูควรใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เช่น บัตรคำ แถบประโยค แผนภูมิ รูปภาพ หุ่นจำลอง ของจริง ภาพนิ่ง ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง เป็นต้น ซึ่งการเลือกใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนนั้น ครูควรคำนึงถึงประโยชน์ ความเหมาะสมและผลการใช้ที่คุ้มค่า

13. ครูควรให้นักเรียนได้ใช้ความคิด และเหตุผล ในเชิงการวิพากษ์วิจารณ์ ให้มากที่สุด

14. ครูควรจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เป็นการส่งเสริมจินตนาการของนักเรียน เช่น การเปิดเพลงเร้าอารมณ์แสดงอารมณ์ ตื่นเต้น เสรีภาพ การเปิดวิดีโอภาพยนตร์หรือการ์ตูน เป็นต้น

15. ครูควรสนับสนุนให้นักเรียนใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียนวรรณคดีไทย ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความสุขที่จะเรียนรู้วรรณคดีไทย เช่น การวาดภาพ ตัวละครจากจินตนาการ การแต่งคำประพันธ์ในเรื่องที่สนใจ การเขียนเรื่องจากภาพ การเขียนเรื่องจากจินตนาการ เป็นต้น

16. ครูควรเน้นให้นักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียนหรือแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ให้มากที่สุด เพราะจะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น เช่น การใช้ห้องสมุด การสัมภาษณ์วิทยากร การศึกษานอกสถานที่ รวมไปถึงการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

17. วรรณคดีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่มีความสำคัญ ฉะนั้น การสอนวรรณคดีไทยนั้น ครูควรเน้นให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้ง และรู้คุณค่าของวรรณคดี อันจะนำไปสู่ความรักและความหวงแหนในมรดกของของชาติ ทำให้เกิดความรู้สึกรักยกย่องอนุรักษ์ไว้ให้ดี

18. ครูไม่ควรจำกัดอยู่กับวรรณคดีมรดกเท่านั้น สามารถนำเอาวรรณกรรมปัจจุบันมาให้นักเรียนได้ศึกษาด้วย เพราะวรรณกรรมปัจจุบันมีลักษณะเนื้อเรื่องที่ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

19. ครูควรมีการประเมินการเรียนการสอนวรรณคดีไทยทุกครั้ง เพราะครูจะได้ทราบผลการสอนของตน วิธีการวัดผลนั้นมีหลายวิธีทั้งการอภิปราย การแสดงละคร การวาดภาพประกอบ ซึ่งล้วนเป็นการแสดงความคิดรวบยอดของนักเรียนได้ทั้งสิ้น

20. ครูควรจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เพราะเป็นการสร้างและการปรับเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนวรรณคดีไทยได้ผลมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดนิทรรศการ การแสดงละคร การจัดสัปดาห์ทางวรรณคดีไทย ชุมนุมวรรณศิลป์ ชุมนุมวรรณกรรม ชุมนุมวรรณคดี เป็นต้น

อิงอร สุพันธ์วิช (2554, หน้า 121) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไว้อย่างน่าสนใจว่า ในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ควรเน้นพัฒนาความคิดของผู้เรียน ผู้สอนไม่ควรปิดกั้นหรือครอบงำความคิดของผู้เรียน ควรให้อิสระในการคิดและแนะนำวิธีการคิดที่ถูกต้อง ทั้งนี้ ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสนใจและเห็นคุณค่าของวรรณคดี

การสอนวรรณคดีและวรรณกรรมนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปลูกฝังให้นักเรียนรู้จัก “คิดเป็น” ไม่ใช่อ่านเพียงเห็นตัวอักษรและไม่เข้าใจเรื่องราวหรือแง่คิดที่กวีรังสรรค์ขึ้นเท่านั้น สอดคล้องกับความคิดเห็นของสุดาพร ไชยะ (2552, หน้า 127) ที่กล่าวถึงข้อสังเกตบางประการในการเรียนการสอนวรรณคดีไทยไว้ว่า ควรเน้นความคิดรวบยอดมากกว่าเนื้อหา เพราะถ้าเน้นเนื้อหามากเกินไป นักเรียนจะไม่มีโอกาสเห็นความงามและความไพเราะของวรรณคดี แม้แต่ข้อคิดสำคัญ ๆ นักเรียนจะไม่เกิดความเข้าใจแต่ประการใด อีกทั้งยังควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี เพื่อให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดใช้เหตุผลให้มากที่สุด

จากแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยนั้นครูต้องทำหน้าที่เป็นทั้งผู้แนะให้นักเรียนเห็นความงามของวรรณคดีและเป็นทั้งผู้วิพากษ์ คือ ประเมินคุณค่าของวรรณคดีนั้น ๆ ให้นักเรียนเห็นว่าวรรณคดีไทยมีลักษณะเด่น มีความงามและมีค่าอย่างไร ดีหรือไม่คืออย่างไรด้วย ครูจึงต้องสร้างความรู้สึที่ดีในการเรียนวรรณคดีให้แก่แก่นักเรียน โดยเน้นหลักว่าวรรณคดีเป็นสิ่งที่สอนให้คนรู้สึกถึงความงาม ความประณีตบรรจงในชีวิต การคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การใช้เทคนิคหรือวิธีสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ และการใช้สื่อประกอบที่เร้าให้นักเรียนอยากเรียนรู้ และประการสำคัญที่สุดคือครูควรเน้นการคิดรวบยอดมากกว่าเนื้อหา เพราะการเน้นเนื้อหามากเกินไป นักเรียนจะไม่มีโอกาสซาบซึ้งถึงความงามและความไพเราะของวรรณคดี

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ความหมายของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism theory) เป็นแนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย เพราะมีพื้นฐานที่ส่งเสริมนักเรียนเป็นสำคัญ มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของแนวคิดผู้เรียนสร้างความรู้เองไว้ ดังนี้

คอปป์ (Cobb, 1994, pp. 13-20) ได้กล่าวถึงความหมายของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ไว้สรุปได้ว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ว่าเป็นกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่ง นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยการรวบรวม ปรับเปลี่ยนสถานการณ์รอบ ๆ ตัวมาอธิบายสิ่งที่กำลังศึกษา การเรียนรู้ตามความเห็นของคอปป์นั้นเน้นว่าต้องมีการประสานสัมพันธ์กันระหว่างนักเรียนกับครูและสิ่งแวดล้อมรอบตัวมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

เคนเนท (Kenneth, 1996, p. 131) กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (constructivism) ไว้ที่น่าสนใจ สรุปได้ว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเกิดขึ้นโดยยึดธรรมชาติเป็นการสร้างมิตินำความรู้จากข้อมูลใหม่ของแต่ละบุคคล โดยการเชื่อมโยงก่อนจะได้มาซึ่งความเข้าใจ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553, หน้า 7) กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม โดยผู้เรียนสร้างเสริมความรู้ผ่านกระบวนการทางจิตวิทยาด้วยตนเอง ผู้สอนไม่สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาของผู้เรียนได้ แต่ผู้สอนสามารถช่วยผู้เรียนปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาได้ โดยจัดสภาพการณ์ที่ทำให้เกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น

ชนาธิป พรกุล (2554, หน้า 72-73) กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism theory) ไว้ว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองมีรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเขาวนปัญญาของเพียเจต์และไวทท์ทักที่เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการเรียนรู้ว่าเกิดขึ้นในบริบทที่นักเรียนสร้างความรู้ในขณะที่ได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ โดยมีความเชื่อว่า นักเรียนจะเข้าใจอย่าง ต่อเนื่อง เมื่อเขารู้จักสิ่งนั้นด้วยตนเองอย่างเต็มที่ เขาจะจัดกระทำกับข้อมูลใหม่ด้วยความรู้เดิมที่มีอยู่ และถ้าข้อมูลใหม่ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับความรู้เดิมจะเกิดความขัดแย้งขึ้นในใจและหาทางแก้ไข ทั้งนี้องค์ประกอบสำคัญของการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั้นมี 3 ประการ คือ โครงสร้างทางปัญญา (Schema) หรือความรู้เดิม กระบวนการทางปัญญา (Cognitive process) และ ประสบการณ์ใหม่

วัชร เล่าเรียนดี (2554, หน้า 70) กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองไม่ใช่วิธีสอนแต่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยมีความเชื่อว่าความรู้และวิธีได้มาซึ่งความรู้ ซึ่งได้มาจากการสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง จากการได้มาซึ่งปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมอย่างกระตือรือร้น จนเกิดเป็นความรู้ใหม่ที่คงทน

จากความหมายของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองสรุปได้ว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั้นเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยการรวบรวม ปรับเปลี่ยนสถานการณ์

รอบ ๆ ตัวมาอธิบายสิ่งที่กำลังศึกษา ซึ่งเกิดขึ้น โดยยึดธรรมชาติเป็นการสร้างมิตินี้ความรู้สึกในข้อมูลใหม่ของแต่ละบุคคล โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจในการจัดกระทำข้อมูลใหม่ด้วยความรู้ที่มีอยู่ให้กลายเป็นความรู้คงคงทน

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ปรัชญาของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) นั้นเชื่อว่า ความรู้ คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นซึ่งมีความหมายเฉพาะตัวของบุคคลนั้น ๆ บุคคลสร้างความรู้ได้เอง และนำข้อมูลจากภายนอกมาผสมผสานกับสิ่งที่รู้อยู่แล้วแต่เดิมสร้างเป็นความรู้ใหม่ที่มีความหมายใหม่ขึ้น เพียเจต์กล่าวว่า บุคคลที่มีความสำคัญในแนวคิดของปรัชญาด้านการสร้างความรู้คนหนึ่งเชื่อว่า ความเข้าใจของเด็กจะเกิดขึ้นเป็นกระบวนการในลักษณะขั้นตอน จากการที่เด็กเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เขาสนใจด้วยตนเอง เพียเจต์เชื่อว่า การพัฒนาจะเป็นไปตามขั้นตอนและไม่สามารถเข้าใจหลักการซึ่งอยู่เหนือขั้นตอนพัฒนาการทางสติปัญญาของเขาได้ (สุนทร สุนันท์ชัย, 2540, หน้า 65)

ทิสนา แคมมณี (2545, หน้า 5-11) กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองว่าเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญทฤษฎีหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน ซึ่งอธิบายพัฒนาการทางเขาวานปัญญาของบุคคลไว้ว่าประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ 2 ประการ คือ กระบวนการซึมซับหรือดูดซึมประสบการณ์ (Assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางเขาวานปัญญา (Accommodation) ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสติปัญญาเดิมให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมใหม่ สามารถอธิบายกระบวนการเรียนรู้ได้ดังนี้ คือ เมื่อบุคคลรับสิ่งเร้าเข้าไปในสมอง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีการจัดกระทำทางสมองในการนำสิ่งเร้าเหล่านั้นเข้าไปเชื่อมโยงกับข้อมูลเดิมที่มีอยู่ใน โครงสร้างทางสติปัญญาของตน (Schema or schemata) ซึ่งบุคคลได้ตั้งสมมติฐานแต่เกิดกระบวนการที่ความรู้ใหม่กับความรู้เดิมเชื่อมโยงกันอย่างลงตัวและมีความหมายกับบุคคลนั้นจะทำให้บุคคลอยู่ในสภาวะสมดุล (Equilibrium) มีความเข้าใจของตน และคงอยู่อย่างมีความหมายกับตน เนื่องจากตนเป็นผู้คิด ผู้สร้างความหมายของสิ่งนั้นด้วยตนเอง ซึ่งอาจเรียกได้อีกนัยหนึ่งว่า “การฝึกฝนทางสติปัญญา”

ฉันท ชาติทอง (2554, หน้า 182) สรุปไว้ว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม (Cognitive psychology) คือ การที่นักเรียนเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นหรือความรู้ใหม่เข้ากับความรู้ที่มีอยู่เดิม โดยใช้กระบวนการทางปัญญา (Cognitive apparatus) ของตน ซึ่งการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั้นเป็นโครงสร้างทางปัญญาซึ่งเป็นผลของความพยายามทางความคิด นักเรียนสามารถสร้างเสริมความรู้ผ่านกระบวนการทางจิตวิทยาได้ด้วยตนเอง

จากทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั้นสรุปได้ว่า เป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายของ ออซูเบล และพัฒนาการทางเขาวนปัญญาของเพียเจต์และไวทือทกี ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญของการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั้นมี 3 ประการ คือ โครงสร้างทางปัญญา (Schema) หรือความรู้เดิม กระบวนการทางปัญญา (Cognitive process) และประสบการณ์ใหม่โดยที่นักเรียนจะเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นหรือความรู้ใหม่เข้ากับความรู้ที่มีอยู่เดิม โดยใช้กระบวนการทางปัญญา (Cognitive apparatus) ของตน การเรียนรู้ที่นักเรียนจะเข้าใจเรื่องราวอย่างถ่องแท้ เมื่อเขารู้จักสิ่งนั้นใหม่ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับความรู้เดิมจะเกิดความขัดแย้งขึ้นในใจ และหาทางแก้ไขปัญหานั้น

การนำทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองไปใช้ในการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ บทบาทของครู มีนักการศึกษาเสนอแนะบทบาทของครูตามแนวคิดผู้เรียนสร้างความรู้เองไว้ ดังนี้ ลูเนนเบิร์ก (Lunenberg, 1998, pp. 75-82) ได้กล่าวถึงบทบาทการสอนของครูตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ไว้ 11 ประเด็น สรุปได้ดังนี้

1. ครูจะต้องกระตุ้นและยอมรับความคิดริเริ่มของนักเรียนด้วยตนเองอย่างเต็มที่ และจะจัดกระทำกับข้อมูลใหม่ด้วยความรู้เดิมที่มีอยู่
2. ครูจะต้องใช้ข้อมูลปฐมภูมิพร้อม ๆ กับการสอนที่เกิดจากการจัดกระทำปฏิสัมพันธ์ทางกายภาพ
3. ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ครูต้องให้นักเรียนได้พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ และคิดเชิงสร้างสรรค์
4. ครูจะต้องเอื้อให้มีการตอบสนองของนักเรียนเพื่อที่จะขับเคลื่อนบทเรียน เปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการสอนและการปรับเนื้อหา
5. ครูจะต้องทำความเข้าใจมโนทัศน์ของนักเรียนก่อนที่จะแบ่งปันความเข้าใจของตนกับมโนทัศน์เหล่านั้น
6. ครูจะต้องกระตุ้นให้นักผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนทั้งกับครูและเพื่อนร่วมชั้น
7. ครูจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนสืบค้น โดยการถามคำถามปลายเปิดที่คิดมาแล้วอย่างดี และกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามถามซึ่งกันและกัน
8. ครูจะต้องแสวงหาโอกาสที่จะปรับขยายการตอบสนองที่เป็นการคิดริเริ่มของนักเรียน
9. ครูจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

10. ครูจะต้องปล่อยช่วงเวลาระยะหนึ่งเพื่อรอคำตอบหลังจากถามคำถาม

11. ครูจะต้องใช้เวลากับนักเรียนเพื่อที่จะค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ฉันท ชาติทอง (2554, หน้า 183) กล่าวถึงหลักในการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองไว้อย่างน่าสนใจว่านักเรียนเป็นผู้สร้างและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง โดยการเรียนรู้ใหม่จะเกิดขึ้นย่อมขึ้นอยู่กับการทำความเข้าใจในบทเรียน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างสะดวกเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการเรียนรู้จะมีความหมายจะต้องดำเนินการภายใต้การปฏิบัติในสภาพจริง ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั้นต้องให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจด้วยตนเองจนพบความรู้ โดยกิจกรรมการเรียนรู้สมควรเชื่อมโยงกับประสบการณ์หรือพื้นความรู้เดิมของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสร้างความเข้าใจได้ง่ายขึ้น กิจกรรมการเรียนรู้ควรมีลักษณะเป็นโลกแห่งความจริงหรือชีวิตจริง และควรเน้นกิจกรรมกลุ่มเล็กเพื่อสร้างให้นักเรียนสร้างความรู้ได้ง่ายขึ้น กระบวนการเรียนการสอนนั้น ครูควรให้นักเรียนได้ออกไปสังเกต ศึกษาหรือเรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ด้วยตนเองแล้วอภิปรายร่วมกันเพื่อสรุปข้อค้นพบ แล้วนำไปศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารทางวิชาการ เพื่อตรวจสอบความรู้นั้น และเพิ่มเติมองค์ความรู้ให้สมบูรณ์ต่อไป โดยการจัดการเรียนรู้นั้นครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยปัญญา มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน เช่น แนะนำ ถามให้คิด และประเมินความคิดรวบยอดจากเรื่องนั้น ๆ พร้อมทั้งตรวจสอบความคิดและทักษะต่าง ๆ นำไปสู่การพัฒนาและต่อยอดความรู้ที่ทรงทน โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (Orientation) เป็นขั้นที่เป็นการกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้และมีแรงจูงใจในการเรียนบทเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นทบทวนความรู้เดิม (Elicitation of the prior knowledge) เป็นขั้นที่นักเรียนแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน วิธีการให้นักเรียนแสดงออกอาจทำได้โดยการอภิปรายกลุ่ม การให้นักเรียนออกแบบโปสเตอร์ หรือการให้เขียนเพื่อแสดงความรู้ความเข้าใจที่เขาอยู่ขณะนี้ นักเรียนอาจเขียนในรูปแบบของแผนผัง โน้ตสโน้ตเพื่อสรุปความคิดรวบยอดในความรู้ที่เรียน ขั้นนี้ทำให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive conflict)

ขั้นที่ 3 ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด (Turning restructuring of ideas) ซึ่งเป็นหัวใจของการศึกษาตามแนวคิดผู้เรียนสร้างความรู้เอง ซึ่งมีขั้นตอนย่อยดังนี้

1. ทำความกระจ่างและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างกัน (Clarification and exchange of ideas)
2. สร้างความคิดใหม่ (Construction of new ideas)

3. ประเมินความคิดใหม่ (Evaluation of new ideas)

ขั้นที่ 4 ขั้นนำความคิดไปใช้ (Application of ideas) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนมีโอกาสนำแนวคิดหรือความเข้าใจที่ได้เรียนรู้ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย เป็นการแสดงว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

ขั้นที่ 5 ขั้นทบทวน (Review) เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่นักเรียนจะได้ทบทวนว่าความคิดและความเข้าใจของเขาเปลี่ยนไป โดยการเปรียบเทียบความคิดรวบยอดเมื่อก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้ ความรู้ที่นักเรียนสร้างขึ้นด้วยตนเองนั้นทำให้เกิดโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive structure) ปรากฏอยู่ในช่วงความจำระยะยาว (Long-term memory) เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย นักเรียนสามารถจำได้ถาวร และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพราะโครงสร้างทางปัญญาคือกรอบของความคิดที่มีความหมาย ใช้เป็นเครื่องมือในการตีความหมายให้เหตุผลแก้ปัญหา ตลอดจนเป็นพื้นฐานในการสร้างโครงสร้างทางปัญญาใหม่

ชนาธิป พรกุล (2554, หน้า 89) กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั้น ครูจะต้องคำนึงถึงแนวทางสำคัญหลายประการ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ครูต้องเห็นคุณค่าของความคิดของนักเรียน ยอมรับและส่งเสริมในการคิดที่ถูกต้อง หากความคิดนั้นไม่ตรงประเด็น ครูควรชี้แนะ
2. การใช้คำถามระดับสูงเพื่อดึงความคิดของนักเรียนออกมา ย่อมทำให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดอย่างเหมาะสม
3. การเห็นคุณค่าของกระบวนการคิดดีกว่าคำตอบ การที่นักเรียนได้รับการยอมรับจากครู นักเรียนจะกล้าที่จะแสดงกระบวนการคิดของตน ซึ่งเป็นการขยายประสบการณ์ในการคิดอย่างดี รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการคิดอย่างสร้างสรรค์

จากแนวทางการนำทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นสรุปได้ว่า การเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั้นต้องการให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจด้วยตนเองจนพบความรู้โดยกิจกรรมการเรียนรู้นั้นควรเชื่อมโยงกับประสบการณ์หรือพื้นความรู้เดิมของนักเรียน ควรเน้นกิจกรรมกลุ่มเล็กเพื่อสร้างให้นักเรียนสร้างความรู้ได้ง่ายขึ้น ซึ่งครูควรกระตุ้นและยอมรับความคิดริเริ่มของนักเรียน ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ และคิดเชิงสร้างสรรค์ จะเป็นการเอื้อให้มีการตอบสนองของนักเรียน ครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนร่วมชั้น

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่สอนให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเองจากการพูดคุย สนทนา หรือมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น เพื่อปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย มุ่งเน้นการปฏิบัติงานช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

ความหมายของทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1994, pp. 31-37) กล่าวว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3-6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม ซึ่งมีองค์ประกอบของการเรียนรู้ดังนี้

1. การพึ่งพากันทางบวก (Positive interdependence) กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ จะต้องมีความตระหนักว่าสมาชิกกลุ่มทุกคนมีความสำคัญ และความสำเร็จของกลุ่มขึ้นกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ในขณะที่เดียวกันสมาชิกแต่ละคนจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ ความสำเร็จของบุคคลและของกลุ่มขึ้นอยู่กับกันและกัน

2. การมีปฏิสัมพันธ์เกื้อหนุนกัน (Face-to-face promotive interaction) การที่สมาชิกในกลุ่มมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันในทางที่จะช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มจะห่วงใย ใ่วางใจ ส่งเสริม และช่วยเหลือกัน และกันในการทำงานต่าง ๆ ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

3. การกำหนดภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual accountability) สมาชิกในกลุ่มการเรียนรู้ทุกคนจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ และพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ไม่มีใครที่จะได้รับประโยชน์โดยไม่มีหน้าที่ของตน ดังนั้น กลุ่มจึงจำเป็นต้องมีระบบการตรวจสอบผลงาน ทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะกลุ่มย่อย (Interpersonal and small-group skills) การเรียนรู้แบบร่วมมือจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยทักษะที่สำคัญ ๆ หลายประการ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร และทักษะการแก้ปัญหาขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพ ยอมรับ และใ่วางใจกันและกัน ซึ่งผู้สอนควรฝึกให้แก่ผู้เรียนเพื่อช่วยให้ดำเนินงานไปได้

5. การใช้กระบวนการกลุ่ม (Group processing) กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือจะต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556, หน้า 29-30) กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าเป็นวิธีการที่ดีและเหมาะสมที่สุดที่ใช้ในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน หรือ Case-based scenarios และที่สำคัญก็คือควรเกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่เป็นจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์ในการแก้ปัญหาในสภาพแวดล้อมที่เหมือนกับชีวิตจริง ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะมีวิธีการในการแก้ปัญหาแตกต่างกันออกไป ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือจึงเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันศึกษาในสิ่งที่ชอบและสนใจ โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน รวมไปถึงแหล่งข้อมูลภายนอกเพื่อร่วมกันสร้างชิ้นงาน และนำเสนอผลงานเพื่อศึกษาร่วมกัน มีการแสดงความคิด การอภิปราย การวิจารณ์ เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียนในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เหมาะสำหรับการเรียนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์ความรู้

สลาวิน (Slavin, 1995, pp. 16-19) กล่าวว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยผู้เรียนเรียนรู้กันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-6 คน สมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือกัน เรียนรู้ร่วมกันจนประสบผลสำเร็จ และยังได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่าการเรียนการสอนตามทฤษฎีดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ภูมิใจในตัวเอง ตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนเองและต่อกลุ่ม ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นและมีการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดี การยอมรับผู้อื่นมากขึ้น สร้างความมั่นใจในตนเอง และรู้ถึงคุณค่าของตนเองมากขึ้น

วัชรวิภา เถาเรียนดี, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิต ศิริสัมพันธ์ (2560, หน้า 152) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือไม่ใช่การสอนโดยให้นักเรียนเข้ากลุ่มกันเรียนรู้ตามแบบปกติ แต่เป็นการเรียนรู้แบบจริงจังของสมาชิกทุกคนในกลุ่มที่ครูเป็นผู้จัดกลุ่มให้เป็นการส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางสังคม และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ช่วยเหลือพึ่งพาแนะนำซึ่งกันและกันจนงานบรรลุผลสำเร็จ ทุกคนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือพึ่งพายอมรับซึ่งกันและกัน รวมทั้งช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกให้สามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

จากความหมายของทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สรุปได้ว่าเป็นการเรียนรู้กลุ่มเล็ก ๆ ภายในกลุ่มจะประกอบด้วยผู้เรียนมีความสามารถแตกต่างกันมาทำงานร่วมกัน ในกระบวนการทำงานนั้นมีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ผลสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับความสามารถของสมาชิกในกลุ่มที่ช่วยเหลือกันซึ่งจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะทางสังคมดีขึ้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครูผู้สอนต้องนำทฤษฎีต่าง ๆ เหล่านี้มาช่วยในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ตามที่ สลาวิน (Slavin, 1995, pp. 16-19) กล่าวว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้นักเรียนเรียนได้ดีกว่าการเรียนแบบกลุ่มเดิม ซึ่งมีทฤษฎีดังต่อไปนี้

ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation theory) เป็นเทคนิคจูงใจในทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยเน้นรางวัลเป็น โครงสร้าง และเป้าหมายในการปฏิบัติที่มีลักษณะเฉพาะ 3 อย่าง คือ การร่วมมือกันปรับปรุงเป้าหมายเฉพาะบุคคล การแข่งขันกันกำหนดเป้าหมายรายบุคคล และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ใช้ความพยายามไปสู่เป้าหมาย การใช้เทคนิคแรงจูงใจจากโครงสร้างเป้าหมาย ทำให้สมาชิกบรรลุตามเป้าหมายได้ ซึ่งทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จด้วย นอกจากนี้ การประชุมเพื่อกำหนดเป้าหมาย ทำให้สมาชิกต้องระลึกร่วมว่าทำอย่างไรให้กลุ่มประสบความสำเร็จ ซึ่งมีความสำคัญมาก การเสริมกำลังใจของกลุ่มด้วยการให้สมาชิกทำงานเต็มความสามารถ ทำให้การปฏิบัติ งานบรรลุผลตามเป้าหมาย และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และผลตอบแทนที่กลุ่มได้รับยังเป็นการเสริมแรงทางสังคมด้วย

อารี พันธุ์ณี (2540, หน้า 13) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ดังนี้

1. การชมเชยและการตำหนิ ทั้งการชมเชยและการตำหนิจะมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กกันทั้งสองอย่าง จากการพิจารณาโดยละเอียดเกี่ยวกับอิทธิพลการชมเชยและการตำหนิ ปรากฏว่าโดยทั่วไปแล้วการชมเชยจะให้ผลดีกว่าการตำหนิบ้างเล็กน้อย เด็กที่ชอบการชมเชยมากกว่าการตำหนิ การชมเชยและการตำหนิมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กหญิงน้อยกว่าเด็กชาย
2. การทดสอบบ่อยครั้งจะแน่นจากการทดสอบจะเป็นสิ่งจูงใจ มีความหมายต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก การสอบบ่อยครั้งจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
3. การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ด้วยการเสนอแนะหรือกำหนดหัวข้อที่จะทำให้นักเรียนสนใจใคร่รู้เพื่อให้เด็กค้นคว้าเพิ่มเติม อย่งไรก็ตามการกำหนดหัวข้อต้องคำนึงว่าอย่าให้ยากเกินความสามารถ หรือต้องใช้เวลาเนิ่นนานเกินไป เพราะจะทำให้เด็กเบื่อหน่ายและหมดความสนใจ
4. วิธีการที่แปลกใหม่ควรหาวิธีการที่แปลกใหม่ เพื่อเร้าความสนใจ โดยใช้วิธีการใหม่ ซึ่งนักเรียนไม่คาดคิดหรือมีประสบการณ์มาก่อน เช่นการให้นักเรียนร่วมกันวางแผนโครงการ ประเมินผลการเรียนการสอน ให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งแปลกไปกว่าที่เคยทำวิธีการแปลกใหม่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจ และมีแรงจูงใจในการเรียนการสอน

5. ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมาย ครูควรตั้งรางวัลไว้ล่วงหน้าในงานที่นักเรียนทำสำเร็จเพื่อช่วยให้นักเรียนพยายามมากยิ่งขึ้นและการให้รางวัลก่อนการเรียนรู้เพื่อให้เด็กทราบถึงผลการเรียนรู้ใหม่ ครูควรพยายามให้เด็กมีโอกาสได้รับแรงเสริมอย่างทั่วถึงกัน ไม่ควรเน้นเฉพาะผู้ชนะการแข่งขันเท่านั้นแต่อาจให้รางวัลในการแข่งขันกับตนเองก็ได้

6. ตัวอย่างจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยและคาดไม่ถึง การยกตัวอย่างประกอบการสอนควรเป็นสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยแล้ว เพื่อให้เด็กเข้าใจง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

7. เชื่อมโยงบทเรียนใหม่กับสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้มาก่อน การเอาสิ่งใหม่ไปเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสิ่งที่เคยรู้มาก่อน จะทำให้เข้าใจง่ายและชัดเจนขึ้นซึ่งจะทำให้เด็กสนใจ บทเรียนมากขึ้นเพราะคาดหวังไว้ว่าจะได้นำเอาสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ และเป็นพื้นฐานในการเรียนต่อไป

8. เกมและการเล่นละคร การจัดการเรียนรู้ที่让孩子ได้ปฏิบัติจริงทั้งในการเล่นและแสดงละคร ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

9. สถานการณ์ที่ทำให้เด็กไม่พึงปรารถนา สถานการณ์ที่ทำให้เด็กเบื่อไม่พอใจขัดแย้ง ควรหาทางลดหรือขจัด เพราะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้และอาจทำให้ไม่เข้าใจบทเรียนได้ ฉะนั้นในการเรียนการจัดการเรียนรู้ครูควรสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนให้สนใจเรียนก่อนจึงจะเรียนได้ดี การนำเอาหลักการทฤษฎีและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมาย และเกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนรู้

ทฤษฎีสานามของเคิร์ต เลวิน (Kurt Lewin, n.d. อ้างถึงใน พงษ์พันธ์ พงษ์โสภณ, 2544, หน้า 113) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้นั้นครูควรมีวิธีการอย่างไรให้ตัวครูเข้าไปอยู่ในสนามชีวิตของนักเรียน (Life space) ซึ่งหมายถึงว่า ในขณะที่การจัดการเรียนรู้กำลังดำเนินอยู่นั้นในใจของเด็กจะมีแต่ครูและบทเรียนที่เรียนอยู่ในขณะนั้นเท่านั้น นอกจากนี้แล้วยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน เพราะนักเรียนแต่ละคนจะแสดงพฤติกรรมไปตามสิ่งที่เขารับรู้ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัว ความคิดนี้จะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักที่ว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และตรงกับแนวความคิดของทิสนา แคมมณี (2552, หน้า 10-12) ซึ่งได้สรุปแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีสานามของเคิร์ต เลวิน ไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมจะเป็นผลมาจากพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม
2. โครงสร้างของกลุ่มจะเกิดจากการรวบรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่าง
3. การรวมกลุ่มแต่ละครั้งจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มโดยปฏิสัมพันธ์ในรูปของการกระทำ ความรู้สึกและความคิด

จากทฤษฎีสนามของเคิร์ท เลวิน สามารถสรุปได้ว่าครูต้องมีวิธีการที่จะเข้าถึงตัวนักเรียนให้ได้ เพราะนักเรียนจะแสดงพฤติกรรมตามสิ่งที่เขาเรียนรู้คือการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั่นเอง และพฤติกรรมนั้นเกิดมาจากการรวมกลุ่มเพราะสมาชิกในแต่ละกลุ่มมีบุคลิกลักษณะแตกต่างกัน และเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้สึกและความคิดสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน

ทฤษฎีจิตวิทยาสังคม การจัดการเรียนรู้แบบให้นักเรียนร่วมมือกันมีลักษณะแตกต่างกัน เป็นการให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียนทั่วไปแทนที่จะปล่อยให้ให้นักเรียนทำงานอย่างจริงจัง มีความเต็มใจที่จะช่วยเหลือ และพึ่งพากัน ทั้งนี้มีไว้เพื่อการเรียนรู้เนื้อหาวิชาเท่านั้น แต่เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำงานในชีวิตจริงในภายหน้า และช่วยลดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มสังคมในชั้นที่ต่างเชื้อชาติต่างชนชั้นกัน ดังนั้นการจัดสภาพการณ์และเงื่อนไข เพื่อให้นักเรียนร่วมมือกันนั้นอาศัยทฤษฎีทางจิตวิทยาทางสังคมเป็นพื้นฐาน โดยนำแนวคิดเรื่องพลวัตในกลุ่มมาใช้ พลวัตในกลุ่มคือการศึกษาพฤติกรรมของคนในกลุ่มพลวัตต่าง ๆ ในกลุ่มและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายในกลุ่มซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของกลุ่มโดยรวมถึงกระบวนการแปลความหมายของพฤติกรรมของบุคคลแต่ละกลุ่มโดยอาศัยประสบการณ์ของคนในกลุ่ม หรือจะอธิบายว่าทำไมจึงเกิดเหตุการณ์เช่นนั้นในกลุ่ม ทำไมสมาชิกในกลุ่มจึงแสดงพฤติกรรมเหล่านั้น พลวัตในกลุ่มช่วยให้เข้าใจถึงกระบวนการในการทำงานร่วมกันมีวิธีการเลือกจุดมุ่งหมายของกลุ่มการตัดสินใจของกลุ่มการวางแผน ปฏิบัติงานของกลุ่ม การดำเนินงานตามแผนการ การเสนอแนะการประเมินผลวิธีดำเนินงานของกลุ่ม พลวัตในกลุ่มจะช่วยให้บุคคลมีความคุ้นเคยกับเรื่องที่เป็นผู้นำ การเป็นสมาชิกซึ่งมีความจำเป็นต่อการรับผิดชอบต่อกัน และช่วยให้บุคคลสามารถฝึกตนเองและผู้อื่นให้เป็นผู้นำพลวัตในกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้

1. องค์ประกอบส่วนบุคคล หมายถึง มโนทัศน์เกี่ยวกับตน ความสามารถของบุคคลที่จะเข้าใจตนเองและผู้อื่น แรงจูงใจ ความสนใจ ความต้องการ สิ่งเหล่านี้มีปฏิสัมพันธ์ทั้งทางบวกและทางลบกับบุคคลอื่น ปฏิสัมพันธ์ทางบวก เช่น การช่วยเหลือ การริเริ่ม การรอรู้อื่นในเรื่องต่าง ๆ ส่วนทางลบ เช่น การอยากเด่นคนเดียว การต่อต้าน การไม่ร่วมมือ

2. ประสบการณ์ ความรู้ทักษะเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานของกลุ่มผู้ที่ประสบความสำเร็จเมื่อทำงานกลุ่มมักมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มและเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับผู้ที่ได้รับความล้มเหลวในการทำงานกลุ่ม มักมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการทำงานกับผู้อื่น ประสบการณ์จึงมักมีอิทธิพลโดยตรงต่อการทำงานกลุ่ม ส่วนความรู้ของแต่ละบุคคลมีความสำคัญต่อการทำงานกลุ่มเช่นเดียวกัน คือ ถ้าบุคคลมีความรู้ในเรื่องที่กลุ่มต้องการ ย่อมเกิดความมั่นใจในการทำงานและสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ แต่ถ้าบุคคลไม่มีความรู้จะมีผลให้เขารู้สึกไม่สบายใจในการทำงานและ

เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่ม สำหรับเรื่องทักษะของการทำงานกลุ่มมี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ทักษะในการทำงานหรือกิจกรรมเฉพาะอย่างกับทักษะในการสื่อความกับผู้อื่น เช่น ความสามารถในการฟังและจับใจความสำคัญ ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น สรุปความคิดเห็นความสามารถในการประนีประนอม เพื่อลดความขัดแย้งและความเครียดภายในกลุ่ม ทักษะทั้งสองประเภทนี้ ช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มดำเนินไปสู่จุดหมายได้

3. จุดมุ่งหมายที่ชัดเจนเป็นที่เข้าใจและยอมรับของบุคคลในกลุ่ม ทำให้กลุ่มเห็นทิศทางในการทำงาน จุดมุ่งหมายมีด้วยกันสองประเภท คือ จุดมุ่งหมายของบุคคล และจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกันทำให้เกิดบรรยากาศการทำงานแบบร่วมมือร่วมใจกัน

4. องค์ประกอบด้านเกียรติยศ เป็นพลังที่ช่วยให้บุคคลซึ่งแตกต่างกันได้มาร่วมมือกัน เนื่องจากบุคคลแต่ละคนไม่อยากจะแตกต่างจากคนอื่นมากเกินไป และไม่อยากจะออกจากคนอื่น การทำงานกลุ่มจึงสร้างบรรยากาศให้ทุกคนมีคุณค่าเท่าเทียมกัน การตัดสินใจเรื่องใดก็ตามถือเป็นมติเอกฉันท์ของกลุ่มมิใช่ของใครคนใดคนหนึ่งทำให้บุคคลเกิดความสบายใจและมีความสุข

5. ขนาดของกลุ่มที่มีสมาชิกมากเกินไปอาจทำให้งานล่าช้า หรือภาระงานไปตกกับสมาชิกบางคน ขณะที่บางคนไม่ต้องรับผิดชอบเลย หรือเกิดกรณีทำงานซ้ำซ้อนกันทำให้เกิดบรรยากาศของความคับข้องใจจากการทำงานมากเกินไป หรือไม่มีอะไรที่จะทำไม่มีโอกาสได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่ขนาดของกลุ่มจึงควรเหมาะสมกับเหตุการณ์จุดมุ่งหมายของงาน และที่สำคัญทำให้สามารถกระจายภาระหน้าที่ได้ทั่วถึงทุกคน

6. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นการจัดสภาพห้องเรียน โต๊ะเรียน จัดโต๊ะประชุมอภิปราย ล้วนมีความสำคัญที่ช่วยส่งเสริม บรรยากาศของกลุ่มป้องกันมิให้เกิดความรู้สึกแตกแยก

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเน้นเกี่ยวข้องกับทฤษฎีแรงจูงใจ ทฤษฎีสนาม และทฤษฎีจิตวิทยาสังคม เพราะทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเน้นครูผู้สอนต้องสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมไปกับการมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองต่อการมีปฏิสัมพันธ์กันของนักเรียน เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีจิตวิทยาสังคม ได้รู้จัก เรียนรู้ แลกเปลี่ยน และช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1994, pp. 23-24) ได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่ามีองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

1. การพึ่งพากันทางบวก (Positive interdependence) สมาชิกทุกคนมีหน้าที่และมีความสำคัญเท่าเทียมกันหมด แต่ละคนรู้หน้าที่ของตัวเองว่าจะต้องทำกิจกรรมอะไรบ้างในการเรียนครั้งนั้น ๆ และต้องรับผิดชอบในกิจกรรมนั้นเสมอ สมาชิกทุกคนตระหนักดีว่าความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มวิธีการที่จะทำให้รู้สึกเช่นนี้อาจจะทำโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน เช่น นักเรียนจะต้องเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและเพื่อนทุกคนในกลุ่มจะต้องเรียนรู้ด้วยกัน หรืออาจให้รางวัลร่วมกัน เช่น ถ้านักเรียนกลุ่มใดทำคะแนนได้สูง สมาชิกแต่ละคนก็จะได้คะแนนเพิ่มในส่วนของตนสูงตามด้วย

2. การติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรง (Face to face interaction) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือนักเรียนจะนั่งเรียนด้วยกันเป็นกลุ่มกลุ่มละ 2-4 คน หันหน้าเข้าหากันเพื่อซักถามปัญหา อธิบาย โต้ตอบกันให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน ยอมรับเหตุผลของผู้อื่น โต้เถียงกันด้วยเหตุผล ไม่ใช่โต้เถียงเพราะบุคคล รู้จักสนับสนุนและกล่าวชม ให้กำลังใจผู้อื่นเป็นทักษะพื้นฐานของ การอยู่ร่วมกันในสังคม

3. การรับผิดชอบต่องานของกลุ่ม (Individual accountability at group work) สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ และจะต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถเสมอ เช่น สมาชิกแต่ละคนจะต้องตอบคำถามและอธิบายให้แก่เพื่อนสมาชิกด้วยความเต็มใจเสมอ การเรียนจะถือว่าไม่สำเร็จจนกว่าสมาชิกทุกคนจะเรียนรู้บทบาทครบทุกคน หรือได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนที่เรียนเก่งกว่า เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องวัดผลการเรียนของแต่ละคน เพื่อกลุ่มจะได้ช่วยเหลือเพื่อนที่ไม่เก่งครูอาจใช้วิธีการสุ่มเรียกสมาชิกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตอบคำถามหลังจากบทเรียนบทหนึ่ง ๆ ดังนั้น กลุ่มจะต้องช่วยกันเรียนรู้และช่วยกันทำงาน โดยมีความรับผิดชอบต่องานของตนเป็นพื้นฐาน ซึ่งจะต้องเข้าใจและรู้แจ้งในงานที่ตนรับผิดชอบและอธิบายในสิ่งที่ตนรู้แก่เพื่อน

4. ทักษะทางสังคม (Social skill) กิจกรรมการช่วยเหลือและการร่วมมือกันทางสังคมจะสำเร็จได้ต้องอาศัยทักษะระหว่างบุคคลและการทำงานรวมกลุ่มเรียกรวม ๆ ว่าทักษะทางสังคม คือความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ครูต้องปูพื้นฐานนักเรียนให้มีทักษะในการทำงาน ดังนี้

4.1 ทักษะการจัดกลุ่มเป็นทักษะเบื้องต้นในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มครู ต้องฝึกให้นักเรียนมีทักษะด้านนี้ เช่น

- 4.1.1 จัดกลุ่มอย่างรวดเร็วและไม่ทำเสียงดังรบกวนผู้อื่น
- 4.1.2 นั่งทำงานอยู่แต่ในกลุ่มของตนเองเท่านั้น
- 4.1.3 พูดยุขซักถาม อธิบายโดยใช้เสียงดังพอได้ยินเฉพาะในกลุ่ม

- 4.1.4 ผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ต่าง ๆ เช่น ผู้บันทึก ผู้สนับสนุน ผู้รายงาน
- 4.1.5 ใช้สายตา ท่าทางเป็นสื่อบอกความสงสัยความเข้าใจและยอมรับผู้พูด
- 4.1.6 เรียกชื่อสมาชิกในกลุ่ม
- 4.1.7 ให้ความสำคัญแก่สมาชิกทุกคนเท่าเทียมกัน
- 4.2 ทักษะการทำหน้าที่เป็นความพยายามในการทำงานร่วมกันให้เกิดผลสำเร็จ รักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในกลุ่มทักษะในด้านนี้ เช่น
- 4.2.1 แลกเปลี่ยนความคิดและออกความคิดเห็นอธิบายโต้ตอบและแบ่งใช้อุปกรณ์ร่วมกันในกลุ่ม
- 4.2.2 ชักถามคำถามที่ต้องการรู้ความจริงและเหตุผล สมาชิกทุกคนจะต้องชักถามคำถาม ตอบคำถาม อธิบาย และแก้ไขความเข้าใจผิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนอกจากนี้ ยังต้องรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนไม่ใช่การยอมรับความคิดเห็นจากผู้ที่เรียนเก่งเท่านั้น
- 4.2.3 ใช้คำพูดที่สุภาพ ไม่ก้าวร้าว และไม่ได้เถียงกันด้วยเรื่องส่วนตัว
- 4.2.4 ไม่ทำตัวเป็นผู้เผด็จการในกลุ่ม
- 4.2.5 สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกันโดยมีอารมณ์ขันและรักษาน้ำใจซึ่งกันและกัน
- 4.3 ทักษะการสรุปเป็นทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาการเรียนรู้ความเข้าใจ เป็นการกระตุ้นให้เกิดความคิดตามลำดับขั้นตอนอย่างมีเหตุผล ทักษะในด้านนี้ เช่น
- 4.3.1 การสรุปความคิดเห็นและข้อเท็จจริงทั้งหมดที่เกี่ยวข้องโดยการพูดปากเปล่า
- 4.3.2 ตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของผลงานกลุ่มโดยการแก้ไข ปรับปรุงความคิดเห็นที่ยังไม่ถูกต้องของเพื่อนสมาชิก เพิ่มเติมข้อความสำคัญที่สมาชิกคนใดคนหนึ่งหลงลืมไป สำนวความคิดเห็นของตนเองในส่วนที่ตนเองไม่เข้าใจชัดเจน หรือมีความเห็นเป็นอย่างอื่น
- 4.3.3 สมาชิกทุกคนควรจะต้องตรวจสอบผลงาน และคำตอบของกลุ่มก่อนนำส่งครูและสมาชิกทุกคนต้องยอมรับว่าผลงานของกลุ่มเสมือนผลงานของตน
5. กระบวนการกลุ่ม (Group process) พื้นฐานที่สำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือคือ กระบวนการกลุ่ม กล่าวคือทำให้ผู้เรียนอภิปรายและให้ข้อมูลย้อนกลับโดยบอกว่าการเรียน โดยวิธีนี้ได้ผลดีอย่างไร ผู้เรียนใช้ทักษะในการสร้างภาระงาน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างไร บางครั้งการเรียนรู้เกิดขึ้นโดยนักเรียนก็ไม่ได้รู้ตัวว่าตนเองเรียนรู้อย่างไรแบบร่วมมือกันช่วยจัดเตรียม โอกาส ให้นักเรียนได้ทบทวนและจดจำว่ากลวิธีใดเหมาะสมกับตนเอง เช่น กระบวนการตั้งคำถาม กระบวนการของภาระงานการอ่านเป็นกลุ่มควรเกิดขึ้นเมื่อ

แต่ละกลุ่มได้ เสนอผลงานของตนเอง หลังจากนั้นครูควรตั้งคำถามให้แต่ละกลุ่มประเมินตนเอง เช่น สิ่งทีกลุ่มทำได้ดีที่สุดคืออะไร กลุ่มของท่านต้องการอ่านเกี่ยวกับเรื่องอะไร กลุ่มของท่านใช้ กลวิธีอะไรในการอ่าน ท่านช่วยเหลือกันอย่างไรในการทำความเข้าใจทอ่าน ครูอาจจะมอบหมายให้นักเรียนได้คิดตั้งคำถาม ประเมินตนเอง แล้วร่วมกันหาคำตอบ ต่อจากนั้นอาจให้แต่ละกลุ่มได้ รายงานผลแสดงความคิดเห็นโต้ตอบกัน แต่ละกลุ่มอาจมีวิธิดำเนินการที่แตกต่างกัน แต่จะได้ เรียนรู้วิธีการทำงานของกันและกัน ขณะเดียวกันครูควรมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลย้อนกลับ ช่วยตอบคำถามที่เกี่ยวข้องและให้ข้อเสนอแนะบางประการที่ได้จากการสังเกตในช่วงระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ การสังเกตนี้ไม่จำเป็นต้องทำทุกคาบ แต่ควรจะทำบ่อยครั้ง การสังเกต อาจดูในด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นการแก้ปัญหาการทำงานของสมาชิกการใช้คำถาม ที่ชี้เฉพาะจำเป็นสำหรับนักเรียนที่เพิ่งเริ่มฝึกการทำงานกลุ่ม เช่น ให้สมาชิกกลุ่มบอกสิ่งที่เขาทำได้ดี มา 2 ข้อ หรือบอกสิ่งที่เขาควรแก้ไขปรับปรุง มา 1 ข้อ

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2546, หน้า 134-135) กลุ่มถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

1. การมีความสัมพันธ์กันในทางบวก หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มมีการทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกันมีการแข่งขันมีการใช้วัสดุอุปกรณ์และข้อมูลต่าง ๆ ร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่ และประสบความสำเร็จร่วมกันได้รับผลประโยชน์หรือรางวัลโดยเท่าเทียมกัน
2. การปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดระหว่างการทำงานกลุ่ม เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟัง และมีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน
3. การตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคนเป็นกิจกรรมที่ตรวจสอบหรือทดสอบให้มั่นใจว่าสมาชิกในกลุ่มมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มหรือไม่ เพียงใด โดยสามารถที่จะทดสอบเป็นรายบุคคล เช่น การสังเกตการทำงาน การถามปากเปล่า เป็นต้น
4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย เพื่อให้งานกลุ่ม ประสบความสำเร็จ ผู้เรียนควรจะได้รับฝึกฝนทักษะระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่ม เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และทักษะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น
5. กระบวนการกลุ่มเป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอน ซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน มีการวางแผน ดำเนินงานตามแผน ประเมินผลงานและปรับปรุงร่วมกัน

วัชราน เล่าเรียนดี และคณะ (2560, หน้า 152-153) กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญคือ การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การมีความรับผิดชอบ การมีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การช่วยเหลือพึ่งพากัน และกระบวนการภายในกลุ่ม

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือมีองค์ประกอบสำคัญก็คือ การสร้างแรงจูงใจทางบวก ความรับผิดชอบต่อตนเองและสมาชิกในกลุ่ม การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การมีทักษะทางสังคม และกระบวนการกลุ่ม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทั้งนี้เป้าหมายสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือคือการพัฒนาทักษะทางสังคม การปฏิบัติงานกลุ่มที่ช่วยเหลือพึ่งพากันอย่างแท้จริง

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

เปรมจิตต์ ขจรภัย ลาร์เซน (2536, หน้า 8-9) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยทั่วไปไว้ดังนี้

1. **ขั้นเตรียม** ครูสอนทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จัดกลุ่มนักเรียน บอกวัตถุประสงค์ของบทเรียนและบอกวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน
2. **ขั้นสอน** ครูสอนเนื้อหาหรือบทเรียนใหม่ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมแล้วให้งาน
3. **ขั้นทำงานกลุ่ม** นักเรียนเรียนรู้กันเป็นกลุ่มย่อย แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ของตน ช่วยกันแก้ปัญหา อภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุดมากกว่าดูคำตอบหรือรอคำตอบจากครู
4. **ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ**
  - 4.1 **ตรวจสอบผลงาน** (กลุ่มและ/ หรือรายบุคคล) ถ้าเป็นงานกลุ่มสมาชิกในกลุ่มเซ็นชื่อในผลงานที่ส่งครูอาจประเมินด้วยการหยิบผลงานของกลุ่มขึ้นมาแล้วถามสมาชิกกลุ่มคนใดคนหนึ่งเกี่ยวกับงานชิ้นนั้น ถ้าเป็นงานเดี่ยวครูอาจให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งในกลุ่มอธิบายวิธีหาคำตอบของเขาที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม
  - 4.2 **ครูทดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคล** โดยไม่มีการช่วยเหลือกันและเมื่อครูตรวจสอบผลการสอบแล้ว จะคำนวณคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มให้นักเรียนทราบและถือว่าเป็นคะแนนของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มด้วย
5. **ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม** ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยอภิปรายถึงผลงานของนักเรียน และวิธีการทำงานของนักเรียน รวมถึงวิธีการปรับปรุงการทำงานของกลุ่มด้วย ซึ่งจะให้นักเรียนรู้ความก้าวหน้าของตนเอง ทั้งทางด้านวิชาการและด้านสังคม

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2546, หน้า 158-160) กล่าวไว้ว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีดังนี้

1. ขั้นเตรียม ประกอบด้วย

1.1 แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบทั้งด้านวิชาการและด้านสังคม

1.2 จัดขนาดของกลุ่ม ซึ่งขนาดของกลุ่มจะมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นการจัดขนาดของกลุ่ม ผู้สอนจะต้องจัดให้เหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนรู้คือการเรียนรู้และเวลาที่ใช้

1.3 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มมีการจัดผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน เช่น เพศ ความสามารถ วัฒนธรรม ฯลฯ อยู่ในกลุ่มเดียวกัน และควรมีการสลับเปลี่ยนกลุ่มของผู้เรียนอยู่เสมอ ทั้งนี้ ต้องรอให้การปฏิบัติงานของกลุ่มเดิมร่วมกันจนบรรลุความสำเร็จก่อน

1.4 จัดชั้นเรียน ควรจัดสภาพชั้นเรียนที่จะส่งผลต่อปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนมากที่สุด

1.5 จัดเตรียมสื่อและแหล่งการเรียนรู้ผู้สอนจะต้องเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่จำเป็นไว้ให้พร้อม

2. ขั้นเริ่มบทเรียน ประกอบด้วย

2.1 จัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์กันในทางบวก ตลอดถึงความตระหนักในการทำงานร่วมกัน

2.2 อธิบายภาระงาน ผู้สอนอธิบายภาระงานที่จะต้องทำให้ชัดเจน ซึ่งอาจเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของบทเรียนเดิมกับบทเรียนใหม่จะเป็นสิ่งที่ดีมาก

2.3 สร้างและทำความเข้าใจในการประเมินความสำเร็จของผลงาน เช่น มีการกำหนดเกณฑ์และวิธีการตัดสินร่วมกัน

2.4 เสริมสร้างความรับผิดชอบ ให้สมาชิก เช่น การกำหนดตรวจสอบการทำงานของสมาชิกเป็นช่วง ๆ หรืออาจใช้วิธีการสุ่มตรวจ ตลอดจนการตรวจสอบกระบวนการทำงานในกลุ่มเป็นต้น

2.5 ร่วมกันกำหนดพฤติกรรมทางสังคมที่พึงปรารถนา เพื่อส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมเหล่านั้นออกมา

3. ขั้นดูแลกำกับการเรียนรู้ผู้สอนมีหน้าที่จะต้องดูแลผู้เรียนในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

3.1 สังเกตพฤติกรรมความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมทั้งเป็นผู้กระตุ้นและช่วยเหลือ

ผู้เรียน

3.2 มีส่วนร่วมในการเรียนรู้พยายามค้นหาทักษะ และความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน และกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกให้มากที่สุด รวมทั้งสอนทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นให้แก่ผู้เรียน

3.3 ร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้

4. ขั้นการประเมินกระบวนการทำงานและผลงาน ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินกระบวนการทำงานและผลงานทั้ง 2 ด้าน ดังนี้

4.1 การประเมินผลงานด้านวิชาการ ได้แก่ ความก้าวหน้าความสำเร็จในการเรียน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระความรู้ที่ผู้เรียนได้รับอาจใช้วิธีถามตอบ การอภิปราย หรือการทดสอบย่อย เป็นต้น

4.2 การประเมินผลงานด้านสังคม เป็นการประเมินทักษะทางสังคมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ และมีความก้าวหน้า อาจใช้วิธีการทดสอบ เล่าประสบการณ์ หรืออภิปรายร่วมกัน เป็นต้น

เอเรนด (Arends, 2009, pp. 350-354) ได้เสนอขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ผู้สอนอธิบายวัตถุประสงค์ของบทเรียนให้เข้าใจอย่างชัดเจน
2. ขั้นที่ 2 ให้ข้อมูลความรู้ในเนื้อหาที่ผู้เรียนจะต้องเรียน
3. ขั้นที่ 3 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่ม ผู้สอนอธิบายให้ผู้เรียนทราบถึงวิธีการจัดกลุ่ม แนะนำทักษะในการทำงานกลุ่ม และทักษะทางสังคม และสมาชิกจะได้รับมอบหมายบทบาทที่แตกต่างกัน
4. ขั้นที่ 4 ให้ความช่วยเหลือกลุ่มในการทำงานหรือการเรียน ผู้สอนต้องคอยแนะนำช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีข้อสงสัยหรือมีปัญหา เมื่อสมาชิกในกลุ่มไม่สามารถช่วยได้และเมื่อกลุ่มต้องการความช่วยเหลือ
5. ขั้นที่ 5 ทดสอบ หลังจากเรียนบทเรียนหนึ่ง ๆ แล้ว ผู้เรียนทุกคนจะต้องได้รับการทดสอบเพื่อที่จะได้รู้ว่า ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใด
6. ขั้นที่ 6 ให้การเสริมแรง ผู้สอนแสดงการยอมรับในผลสำเร็จของผู้เรียนและของกลุ่ม โดยการให้รางวัลหรือใช้ถ้อยคำที่สร้างกำลังใจแก่ผู้เรียน

จากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้สอนต้องมีการจัดเตรียมสอนลำดับขั้นตอนในการเรียนรู้ คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นสอน ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นตรวจสอบและทดสอบ และขั้นสรุป เพื่อให้เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ทักษะในศตวรรษที่ 21

ความเปลี่ยนแปลงของสังคมเข้าสู่ศตวรรษที่ 21

ปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วอันสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้น ในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของสังคมอย่างทั่วถึง ทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางการศึกษา

สจิวต (Stewart, 2012, pp. 1-2) ได้กล่าวถึง สภาพสังคมในศตวรรษที่ 21 ว่ามีความเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้านที่เป็นผลจากการคิดค้นพัฒนาเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้เกิดโลกสังคมไร้พรมแดนทั้งการติดต่อสื่อสาร การเคลื่อนย้ายถิ่นที่อยู่ การดำเนินธุรกิจและวิถีชีวิตของผู้คนที่มิทั้งเป็นอิสระและพึ่งพากันมากขึ้น เกิดสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ ทำให้สังคมต้องการบุคคลที่มีความรู้มากขึ้น ทั้งการคิดแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร การทำงานเป็นทีม เป็นต้น เพื่อรับมือกับการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่เข้มข้น หลาย ๆ ประเทศทั่วโลกมีเป้าหมายที่จะแข่งขันและเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับระบบเศรษฐกิจแบบเน้นความรู้ (Knowledge-based economies) แรงงานยุคใหม่ต้องเป็นแรงงานที่มีสมรรถนะสากลจึงจะสามารถนำตนเองไปสู่การจ้างงานในระดับนานาชาติได้ ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาถือเป็นวิธีการหนึ่งที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกใช้ เพื่อนำพาประชากรของตนเองให้หลุดพ้นจากความยากจน และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ เนื่องจากงานด้านบริหาร และงานที่เน้นวิชาชีพเฉพาะด้านเพิ่มมากขึ้น ความต้องการแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับสูง มีทักษะเฉพาะทางวิชาชีพ ทักษะการแก้ปัญหาและการสื่อสารก็เพิ่มมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและตลาดแรงงานเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้ระบบการศึกษาทั่วโลกต้องได้รับการเปลี่ยนแปลง ดังจะเห็นได้จากสองศตวรรษที่ผ่านมาประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกใช้การขยายการศึกษาเป็นวิธีการหลักที่จะทำให้ผู้คนมีความเป็นอยู่ที่ดี ลดภาวะความยากจนและเพิ่มการเติบโตทางเศรษฐกิจ จุดมุ่งหมายหนึ่งของสหประชาชาติ ในปี ค.ศ. 2015 คือ ทุกประเทศต้องร่วมมือกัน เพื่อจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็นสากลในทุกประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่ยากจน ประเทศกำลังพัฒนามีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มจำนวนประชากรที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และประเทศที่พัฒนาแล้วก็จะเพิ่มจำนวนของประชากรที่เข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยและการศึกษาระดับมัธยมศึกษาถือเป็นมาตรฐานการศึกษาในประเทศอุตสาหกรรม

สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ (2553, หน้า 1-2) กล่าวว่า โลกแห่งการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมากในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา การศึกษาที่ยอมรับกันว่าเป็นการสร้างความรู้ ความสามารถ และพัฒนาศักยภาพของคน ได้แก่ การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การให้โอกาส

แก่ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสรับรู้ เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของแต่ละคนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยปราศจากข้อจำกัดทั้งระดับสติปัญญา ความสามารถในการรับรู้ และอื่น ๆ อีกทั้งยังหวังว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับ เวลา และสถานที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดทั้งในการแก้ปัญหา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ความรู้ในทุกระดับ ในลักษณะที่เรียกว่า Constructionism ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and communication technology: ICT) เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การศึกษาในอุดมคติเป็นจริงได้ เพราะสามารถแสดงอักษร ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว รวมถึงการสร้างสถานการณ์เสมือนจริง (Virtual situation) ได้เหมือน ๆ กับที่หนังสือ หนังสือภาพ เทปเสียง วิทยุทัศน์ หรือสื่ออื่น ๆ ที่มีทั้งหมด รวมทั้งเพิ่มการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับผู้ใช้ได้ และสร้างเครือข่ายให้สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างไร้ขอบเขตในแง่ของสถานที่ที่แตกต่างคนละแห่งกัน

สรุปได้ว่า สังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงตามบริบทของโลก การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการใช้และบูรณาการเทคโนโลยีมากขึ้น การศึกษาไร้พรมแดน มุ่งเน้นการพัฒนาประชากร ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการแข่งขันของโลก

การศึกษาในศตวรรษที่ 21

ไพฑูรย์ สินดารัตน์ (2557, หน้า 3-5) กล่าวว่า พัฒนาการของการศึกษาไทยสะท้อนความแตกต่างในแต่ละสมัยอย่างชัดเจน แบ่งยุคของการศึกษาได้เป็น 4 ยุค ปัจจุบันเรากำลังอยู่ในยุคที่ 4 ซึ่งเป็นยุคผลิตภาพ มีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาไทยยุคที่ 1 เป็นการศึกษาในยุคเกษตรกรรม ผลผลิตของเราในยุคนี้คือพืชผัก ผลไม้ กระบวนการผลิตด้วยแรงงานคนและแรงงานสัตว์อาศัยความร่วมมือช่วยเหลือกันและกัน ในการดำรงชีวิต ทักษะส่วนใหญ่เป็นทักษะการอาชีพเพื่อดำรงชีวิตเป็นหลัก เป็นการอยู่ร่วมกันอย่างสงบ

2. การศึกษาไทยยุคที่ 2 ยุคอุตสาหกรรม วิธีชีวิตของคนไทยเริ่มเปลี่ยนไป คนไทยหันมานิยมฝรั่งเป็นหลัก เห็นว่าฝรั่งเก่งและร่ำรวย เราพัฒนาทักษะในแนวโรงงานอุตสาหกรรม (Factory model) การศึกษาไทยใช้ระบบโรงเรียนตามแนวคิดใหม่ทั่วโลกตามแนวทาง ซึ่งเขาจะให้เราคิดเราตามอย่างเขาอยู่เสมอ ความคิดสร้างสรรค์ไม่ต้องเน้นมาก

3. การศึกษาไทยยุคที่ 3 ยุคโลกาภิวัตน์ ประเทศไทยรับเทคโนโลยีเข้ามาชัดเจนและมีกิจกรรมมากขึ้น ทักษะก็เปลี่ยนไปจากเดิมอย่างมาก การใช้ชีวิตพยายามเดินตามเทคโนโลยีเยาวชนไทยกลายเป็นผู้บริโภคซื้อ กิน ใช้ตามกระแสโลก

4. การศึกษาไทยยุคที่ 4 เป็นยุคที่สังคมไทยจะต้องส่งเสริมการผลิต ความคิด ผลิตภัณฑ์และบริการต่าง ๆ มากขึ้นไม่ได้เป็นเพียงผู้บริหารหรือผู้บริการอย่างเดียว ทักษะการผลิตและสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ จึงจำเป็นเพื่อก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันสูง จะเห็นว่า การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ไม่ว่ายุคใดก็ตาม การศึกษามีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิตของมนุษย์ การพัฒนาของสังคม ในฐานะเป็นกระบวนการหนึ่ง ที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพเหมาะสม และมีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการในการใช้กำลังของประเทศ

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

เป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญของงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เยาวชนในยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 11) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา 3 ยุค คือ ยุคเกษตรกรรม ยุคอุตสาหกรรม และยุคความรู้ มีความแตกต่างกันมาก หากเราต้องการให้สังคมไทยดำรงศักดิ์ศรี และคนไทยสามารถอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข การศึกษาไทยต้องก้าวไปสู่เป้าหมายในสู่ “ยุคความรู้” จุดท้าทายในการจัดการศึกษาควรไปในทิศทางของความสุขในการทำงานอย่างมีเป้าหมายเพื่อชีวิตที่ดีลูกศิษย์ในยุคความรู้ กระตุ้นให้ศิษย์เรียนรู้ตลอดชีวิต ครูจึงต้องยึดหลัก “สอนน้อย เรียนมาก” ด้วยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียน ครูต้องตอบได้ว่า ศิษย์ได้เรียนอะไร และเพื่อให้ศิษย์ได้อะไร การประสบผลสำเร็จได้นั้นครูต้องทำอะไร ไม่ทำอะไร การทำหน้าที่ครูจึงไม่ผิดทาง คือ ทำให้ศิษย์เรียนไม่สนุกหรือเรียนแบบขาดทักษะสำคัญ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” (21st Century skills) จะเกิดขึ้นได้จาก “ครูต้องไม่สอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก” ในการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำแล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของตนเอง

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2557, หน้า 14-16) ได้เสนอทักษะในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. ทักษะทางด้านเทคโนโลยี (Computing and ICT literacy)
2. ความสนใจใคร่รู้และมีจินตนาการ (Curiosity and imagination)
3. การคิดวิจารณ์และการแก้ปัญหา (Critical thinking and problem solving)
4. ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม (Production and innovation)
5. ทักษะในการสื่อสารและร่วมมือกัน (Communication and collaboration)
6. การคิดในเชิงธุรกิจและทักษะประกอบการ (Corporate and entrepreneurial spirit)
7. ทักษะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและการสนใจต่อโลก (Cross-cultural & Global awareness)

ทริลลิง และฟาเดล (Trilling & Fadel, 2009) ได้เสนอทักษะ 7C ดังนี้

1. Critical thinking and problem solving ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา
  2. Creativity and innovation ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม
  3. Collaboration, teamwork and leadership ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ
  4. Cross-cultural understanding ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์
  5. Communication, information and media literacy ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศรู้เท่าทันสื่อ
  6. Computing and ICT literacy ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
  7. Career and learning self-reliance ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 15-20) ได้นำเสนอแนวคิดการจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ การจัดการศึกษาควรคำนึงถึงมโนทัศน์ที่สำคัญสามประการ คือ การเรียนรู้คุณลักษณะของนักเรียน และสิ่งที่นักเรียนควรเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้
1. การเรียนรู้เป็นการเรียนรู้สิ่งที่ซับซ้อน ต้องเรียนเป็นทีม ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้อย่างเข้าใจ มีขั้นตอนการเรียนรู้ตั้งแต่ จำ เข้าใจ ประยุกต์ วิเคราะห์ ประเมิน และสร้างสรรค์
  2. คุณลักษณะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความสามารถในการยืดหยุ่นและปรับตัว การเป็นตัวของตัวเอง มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ และเป็นผู้สร้างหรือผลิต

3. สิ่งที่นักเรียนควรเรียนรู้ จำแนกเป็นสองกลุ่มหลัก คือ

3.1 สารวิชาหลัก ประกอบด้วยภาษาและภาษาโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐ และความเป็นพลเมืองดี

3.2 หัวข้อในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยความรู้ (ความรู้เกี่ยวกับโลก การเงิน ธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ การเป็นผู้ประกอบการ การเป็นพลเมืองดี สุขภาพและสิ่งแวดล้อม สารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า ฉ) จึงกล่าวถึง เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner aspirations) ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 ว่ามุ่งพัฒนา ผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบด้วยทักษะ และคุณลักษณะต่อไปนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และ การคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะ ในการแก้ปัญหา (Critical thinking and problem solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, teamwork and leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, information and media literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and learning skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นวิชาแกน ได้แก่ ความสามารถในการอ่าน การเขียน และการคิด, เน้นทักษะที่ควรรู้ ได้แก่ ทักษะด้านการเรียนรู้และ นวัตกรรม ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, ใช้เครื่องมือของศตวรรษที่ 21 ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ได้แก่ เทคโนโลยีด้านข้อมูลและ การสื่อสาร, สอนเรียนรู้ในบริบทของศตวรรษที่ 21, สอนและเรียนรู้ในเนื้อหาของศตวรรษที่ 21 และใช้การวัดผลและประเมินผลของศตวรรษที่ 21 ในงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาทักษะด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical thinking and problem solving) ทักษะด้านการ สร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and innovation) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, teamwork and leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และ การรู้เท่าทันสื่อ (Communications, information and media literacy) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

การวัดผลของทักษะในศตวรรษที่ 21

สำนักงานบริหารการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. (2559, หน้า 45-46) กล่าวว่า ระบบการวัดและประเมินผลการเรียนในปัจจุบัน เน้นการทดสอบเป็นหลัก ไม่สามารถนำพานักเรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้ เนื่องจากข้อสอบส่วนใหญ่มีลักษณะท่องจำและมุ่งเน้นแต่เนื้อหา ไม่ได้วัดตามประเภทและระดับขั้นพฤติกรรมที่ระบุไว้ตามมาตรฐานตัวชี้วัดการเรียนรู้รายวิชา ได้แก่ ประเภท การวัดด้านความรู้ความสามารถ (Cognitive domain) ได้ระบุระดับขั้นพฤติกรรมที่จะวัดไว้ตั้งแต่ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์นำไปใช้ การวิเคราะห์และการวิพากษ์ การสังเคราะห์ และประเมินค่า การวัดตาม ประเภททักษะการปฏิบัติ (Psychomotor domain) ได้ระบุระดับพฤติกรรมที่จะวัดไว้ตั้งแต่การลอกทำตามแบบ การทำโดยไม่ต้องดูแบบ การทำให้เกิดผลตามเป้าหมายทุกครั้ง และการนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นได้เป็นอย่างดี และการวัดตามประเภทเจตคติและบุคลิกภาพต่อการทำงาน (Affective domain) ได้ระบุระดับพฤติกรรมที่จะวัดไว้ตั้งแต่การรับรู้ การตอบสนอง การเกิดค่านิยม การนำความรู้และค่านิยมไปจัดระบบการทำงาน และเกิดการแสดงออกเป็นวิธีการปฏิบัติจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเครื่องมือวัดผลให้มีคุณภาพสูงตรงตามประเภทและระดับพฤติกรรมที่มีมาตรฐานตัวชี้วัดการเรียนรู้รายวิชาต้องการวัด การวัดผลไม่ได้ใช้เพื่อการชี้ได้-ตก แต่ควรใช้เพื่อการประเมินความก้าวหน้าของพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดสมดุลเชิงคุณภาพ ที่สอดคล้องพัฒนาดีขึ้นไปในทิศทางเดียวกันทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ด้านทักษะการทำงาน และด้านเจตคติและบุคลิกภาพต่อการทำงาน

การวัดผลที่มีคุณภาพสูงควรประกอบด้วยเกณฑ์คุณภาพที่เฉพาะเจาะจง การประเมินทุกชนิดต้องเป็นไปตามเกณฑ์ ซึ่งได้แก่ การมีจุดมุ่งหมายของการประเมินชัดเจน มีจุดมุ่งหมายการเรียนชัดเจนและเหมาะสม มีวิธีการประเมินเหมาะสม มีส่วนตัวอย่างการปฏิบัติได้ดี และการประเมินต้องแม่นยำปลอดจากความลำเอียงและอคติ เป็นหลักการของการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้สอนมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1. เลือกมาตรฐานตัวชี้วัดการเรียนรู้รายวิชาที่เป็นตัวแทนสำคัญ นำไปสร้างเครื่องมือวัดผลให้สามารถวัดตรงตามระดับขั้นพฤติกรรมของแต่ละประเภทของมาตรฐานตัวชี้วัดการเรียนรู้รายวิชาสำหรับใช้วัดผลความก้าวหน้าการเรียนรู้กลางภาค และปลายภาคเรียน

2. ใช้มาตรฐานตัวชี้วัดการเรียนรู้รายวิชาทุกตัว นำไปออกแบบสร้างเครื่องมือวัดผลความก้าวหน้าการเรียนรู้ในส่วนคะแนนเก็บ โดยประเภทความรู้ความสามารถ ใช้ Mind map การตรวจสอบกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นไปตามระดับขั้นพฤติกรรมของมาตรฐานตัวชี้วัดการเรียนรู้รายวิชา หรืออาจใช้ข้อทดสอบย่อยตรวจสอบตรวจสอบความมั่นใจอีกครั้ง ส่วนประเภททักษะและ

บุคลิกภาพการทำงานใช้แบบวัดระดับคุณภาพของพฤติกรรมที่แสดงออกที่มีต่อเหตุการณ์ของกิจกรรมตามกระบวนการ 5 Step และแปลระดับคุณภาพเป็นคะแนน ถ้ามีมาตรฐานตัวชี้วัดการเรียนรู้รายวิชารองรับ และประเมินสมรรถนะ และคุณลักษณะตามกระบวนการทำงานของ 5 Step เก็บผลประเมินไว้ในแบบประเมินพฤติกรรม

3. ใช้ผลสะท้อนกลับตามการเบี่ยงเบนการเกิดระดับชั้นพฤติกรรมที่วัดแต่ละมาตรฐาน ตัวชี้วัดการเรียนรู้รายวิชา ซ่อมเสริมปรับเปลี่ยนการแสดงพฤติกรรมตามประเด็นที่เป็นสาเหตุ

4. ประเมินความสมดุลเชิงคุณภาพ โดยการนำคะแนนของแต่ละประเภทมาตรฐาน ตัวชี้วัดการเรียนรู้รายวิชามาหาค่าความสัมพันธ์หรือนำไปแสดงผลโดยกราฟชนิดต่าง ๆ เพื่อดูแนวโน้มที่ดีที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แสดงว่านักเรียนมีความสมดุลเชิงคุณภาพทั้งสมอง ร่างกาย และจิตใจ สำหรับนักเรียนที่ไม่สมดุลเชิงคุณภาพให้ประชุมหาสาเหตุและจัดกิจกรรมซ่อมเสริมในส่วนที่บกพร่อง

ศศิธร บัวทอง (2560, หน้า 1) กล่าวว่า การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นการวัดและประเมินผลสภาพที่แท้จริงของนักเรียนเป็นพื้นฐานของเหตุการณ์ในชีวิตจริง ยึดการปฏิบัติเป็นสำคัญและสัมพันธ์กับการเรียนการสอน เน้นพัฒนาการที่ปรากฏให้เห็น ผู้เกี่ยวข้องในการประเมินมีหลายฝ่ายและเกิดขึ้นในทุกบริบททั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน หรือสถานที่อื่น ๆ นอกโรงเรียนโดยครูไม่ได้จัดสถานการณ์ ต้องบูรณาการอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างแนบเนียนและเหมาะสม มีการประเมินทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยการดำเนินการดังกล่าวเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอน นับตั้งแต่ก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังการเรียนการสอน เพื่อให้ประสบความสำเร็จทั้งในดานการทำงานและการดำเนินชีวิต ดังนั้น การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นการประเมินผลเชิงคุณภาพ เน้นการปฏิบัติจริง บูรณาการวิธีการประเมิน และใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย สร้างและพัฒนาระบบแฟ้มสะสมงานของผู้เรียน นำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดและประเมินผล และนำประโยชน์ของผลสะท้อนจากการปฏิบัติของผู้เรียน มาปรับปรุงแก้ไขงาน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า การวัดผลของทักษะในศตวรรษที่ 21 นั้น ผู้สอนต้องวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้เครื่องมือประเภทต่าง ๆ วัดผลให้สอดคล้องกับทักษะที่ต้องการวัด

จิตวิทยาวัยรุ่น

ความหมายของวัยรุ่น

ปรานค์สุทิพย์ ทรงวุฒิสีล (2557, หน้า 219) กล่าวว่า วัยรุ่นเปรียบได้กับสะพานเชื่อมระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่อวัยวะจะเริ่มมีวุฒิภาวะ ลักษณะทางเพศต่าง ๆ จะปรากฏให้เห็นความสูง และน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในเวลาเดียวกันบุคคลนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงวิธีคิด บุคคลนั้นจะต้องเผชิญกับการเลือกตัดสินใจให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง ตลอดจนความสนใจในการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและสติปัญญา มีผลทำให้วัยรุ่นมองเห็นพัฒนาการในชีวิตของตนเองว่าจะต้องประสบผลสำเร็จ เช่น การแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง การควบคุมแรงกระตุ้นทางเพศให้เป็นไปในทางที่สังคมยอมรับ ขอบเขตแห่งพัฒนาการของวัยรุ่นจะมีความแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ความเหมาะสมของสถานที่ ตลอดจนทางด้านวัฒนธรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1107) ให้ความหมายของคำว่า วัยรุ่นว่าเป็นวัยที่มีอายุประมาณ 13-19 ปี, วัยกำคัด กัว่า

เซบาลด์ (Sebald, 1984, p. 3) กล่าวว่า การที่เด็กเข้าสู่วัยรุ่นนั้นถือเอาการเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศเป็นเกณฑ์ โดยเด็กผู้หญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นก่อนเด็กผู้ชาย 1-2 ปี ซึ่งนับตั้งแต่การมีประจำเดือนเป็นครั้งแรกของเด็กหญิงและการหลั่งอสุจิครั้งแรกของเด็กชาย

ไฮด์ (Hyde, 2008, p. 5) ให้คำจำกัดความของวัยรุ่นว่า เป็นวัยที่เด็กมีพัฒนาการเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ คือ มีพัฒนาการเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศ

พรพิมล เกษมนาครินทร์ (2539, หน้า 1) ให้คำจำกัดความของวัยรุ่นว่าหมายถึงวัยที่เชื่อมระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ซึ่งมีการเจริญเติบโตทางร่างกายและการปรับตัวแบบผู้ใหญ่เพื่อให้สังคมยอมรับ

สุกรี สุวรรณจุฑา (2547, หน้า 14) กล่าวว่า วัยรุ่นอยู่ในช่วงอายุ 10-19 ปี เป็นวัยที่อยู่ในระยะวิกฤตที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญทั้งทางร่างกาย จิตใจและพฤติกรรม ซึ่งมีความสำคัญต่อการเตรียมพร้อมต่อการเป็นผู้ใหญ่

เพ็ญญา กุลนภาดล (2560, หน้า 6-9) กล่าวว่า วัยรุ่นมาจากศัพท์ภาษาละตินว่า Adolescere หมายถึง การเจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะที่มีการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมกัน ซึ่งเด็กแต่ละคนจะมีความพร้อมเข้าสู่วุฒิภาวะไม่พร้อมกัน

จากความหมายของวัยรุ่น สรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในช่วงอายุประมาณ 10-19 ปี เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ แต่ไม่สามารถจะกำหนดระยะเวลาแน่นอนได้ วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา

การแบ่งช่วงของวัยรุ่น

ปรานค์สุทิพย์ ทรงวุฒิสีล (2557, หน้า 235) กล่าวว่า วัยรุ่น (Adolescence) เป็นวัยที่มีพัฒนาการปรับเปลี่ยนจากวัยเด็กเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ เริ่มตั้งแต่ช่วงอายุประมาณ 12 หรือ 13 ปี จนกระทั่งถึงอายุประมาณ 20 ปี มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายเป็นสัญญาณสำคัญที่บ่งบอกถึงการพ้นระยะการเป็นเด็ก คือการเปลี่ยนแปลงรูปร่างภายนอกและ การมีวุฒิภาวะทางเพศ เช่น ความสูง น้ำหนัก การเริ่มมีลักษณะทางเพศ ได้แก่ การมีหน่ออกในวัยรุ่นหญิง การมีหนวดและการเปลี่ยนแปลงของเสียงในวัยรุ่นชาย ขณะเดียวกันก็มีการเปลี่ยนแปลงในพัฒนาการด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น ความสนใจในเพศตรงข้าม การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และสังคม เป็นต้น มีการแบ่งระยะของวัยรุ่น ออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. วัยรุ่นตอนต้น (Early adolescence) เด็กหญิงมีอายุระหว่าง 13-15 ปี เด็กชายมีอายุระหว่าง 15-17 ปี
2. วัยรุ่นตอนกลาง (Middle adolescence) เด็กหญิงมีอายุระหว่าง 15-18 ปี เด็กชายมีอายุระหว่าง 17-19 ปี
3. วัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescence) เด็กหญิงมีอายุระหว่าง 18-21 ปี เด็กชายมีอายุระหว่าง 19-21 ปี

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2547, หน้า 54) กล่าวว่า การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นนั้นไม่สามารถกำหนดได้อย่างแน่นอน โดยทั่วไปจะมีการแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นออกเป็น 3 ช่วง คือ

1. วัยรุ่นตอนต้น อยู่ในช่วงอายุ 10-13 ปี เป็นช่วงแรกของการเข้าสู่วัยรุ่น ในช่วงนี้วัยรุ่นจะมีพฤติกรรมที่ค่อนข้างไปทางเด็ก เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างทุกระบบ และมีความหมกมุ่นกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของรูปร่าง
2. วัยรุ่นตอนกลาง อยู่ในช่วงอายุ 14-16 ปี เป็นช่วงที่มีพฤติกรรมก้ำกึ่งระหว่างความเป็นเด็กกับผู้ใหญ่ ช่วงนี้วัยรุ่นจะยอมรับสภาพร่างกายที่มีความเปลี่ยนแปลงเป็นหนุ่ม เป็นสาว เริ่มมีความคิดลึกซึ้ง ต้องการหาอุดมการณ์และเอกลักษณ์ของตนเอง
3. วัยรุ่นตอนปลาย 17-19 ปี เป็นช่วงเวลาแห่งการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสม เป็นช่วงเวลาที่มีความผูกพันกับเพื่อนต่างเพศ สภาพร่างกายเปลี่ยนแปลงเต็มที่ บรรลุวุฒิภาวะในทางกฎหมาย

ปวีณา แจ่มประจักษ์ (2557, หน้า 98) กล่าวว่า วัยรุ่นสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. วัยรุ่นตอนต้น (Early adolescence) อายุ 11-14 ปี เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางร่างกาย สรีระวิทยา (Physiology) และทางปัญญา

2. วัยรุ่นตอนกลาง (Middle adolescence) อายุ 14-17 ปี เป็นระยะที่มีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ นี้

3. วัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescence) อายุ 17-20 ปี เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนจากการเป็นเด็กเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า วัยรุ่นแบ่งออกเป็น 3 ช่วงวัย คือวัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย

พัฒนาการของวัยรุ่น

มนุษย์มีพัฒนาการรอบด้านทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ในช่วงวัยรุ่นพัฒนาการทั้ง 4 ด้านดำเนินไปอย่างรวดเร็ว วัยรุ่นจึงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองมาก วัยรุ่นมีพัฒนาการที่สำคัญ ดังนี้

พัฒนาการทางด้านร่างกาย

ปรางค์สุทิพย์ ทรงวุฒิสีล (2557, หน้า 287) กล่าวถึงพัฒนาการทางร่างกายของวัยรุ่นไว้ ดังนี้

Secondary sex characteristic (ลักษณะทางเพศหรือลักษณะทุติยภูมิทางเพศ) คือ ลักษณะที่แบ่งแยกความเป็นชายหนุ่ม ความเป็นหญิงสาวที่เพิ่งเริ่มเจริญเติบโตเต็มที่ในวัยแรกเริ่ม การเจริญเติบโตของลักษณะทางเพศมีพัฒนาการ 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. Pre-pubescence เป็นระยะลักษณะทางเพศส่วนต่าง ๆ เริ่มพัฒนา เช่น สะโพกเริ่มขยาย เต้านมของเด็กหญิงเริ่มเจริญ เสียงของเด็กชายเริ่มแตกพร่า แต่อวัยวะสืบพันธุ์ (Productive organs) ยังไม่เริ่มทำหน้าที่

2. Pubescence เป็นระยะที่ลักษณะทางเพศส่วนต่าง ๆ ยังคงมีการเจริญต่อไป อวัยวะสืบพันธุ์เริ่มทำหน้าที่แต่ยังไม่สมบูรณ์ เด็กหญิงเริ่มมีประจำเดือน เด็กชายเริ่มสามารถผลิตเซลล์สืบพันธุ์ได้

3. Post-pubescence หรือ Puberty เป็นระยะที่ลักษณะทางเพศทุกส่วนเจริญเติบโตเต็มที่ อวัยวะสืบพันธุ์ทำหน้าที่ได้ มีวุฒิภาวะทางเพศสามารถมีบุตรได้ จึงถือเป็นระยะที่เด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่แท้จริง

การเริ่มเข้าสู่ระยะต่าง ๆ ข้างต้น อายุของเด็กแต่ละคนจะไม่เท่ากัน ในบางคนอาจเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นในระยะ Puberty ก่อนข้างเร็ว ในบางคนมีพัฒนาการก่อนข้างช้าได้

พรพิมล เจริญนาคินทร์ (2539, หน้า 74) กล่าวว่า พัฒนาการทางด้านร่างกาย ร่างกายของวัยรุ่นจะมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นต่อระบบอวัยวะภายใน เช่น ระบบการผลิตฮอร์โมนของต่อมไร้ท่อ และลักษณะโครงสร้างภายนอก ร่างกาย เช่น การเปลี่ยนแปลงของเสียง การขยายตัวของกล้ามเนื้อและกระดูก การมีขนขึ้นตามร่างกาย และการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะสืบพันธุ์ทั้งนี้เพื่อให้

ร่างกายของวัยรุ่นเจริญเติบโตได้เต็มที่ผู้ใหญ่ควรเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กในการก้าวเข้าสู่วัยรุ่น โดยการให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นและการปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง

ปวีณา แจ่มประจักษ์ (2557, หน้า 255) กล่าวว่า วัยรุ่นมีอัตราการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะสืบพันธุ์ซึ่งการเจริญเติบโตจะเกิดขึ้นในช่วง 1-2 ปี ก่อนจะมีวุฒิภาวะทางเพศ โดยการเปลี่ยนแปลงนี้แบ่งออกเป็น การเปลี่ยนแปลงภายนอก คือ การเปลี่ยนแปลงของอวัยวะต่าง ๆ ส่วนการเปลี่ยนแปลงภายในคือ การพัฒนาของต่อมไร้ท่อ โดยเฉพาะต่อมเพศจะมีความสมบูรณ์มากขึ้น

เพ็ญญา กุลนภาดล (2560, หน้า 11) กล่าวว่า พัฒนาการของวัยรุ่นในด้านสรีรวิทยา เป็นการเจริญเติบโตของร่างกายที่บ่งบอกถึงความเจริญเติบโตของวัยรุ่น เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก สะโพก การมีประจำเดือน การมีอสุจิ ความแข็งแรงของร่างกาย ขนตามอวัยวะต่าง ๆ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตมากวัยหนึ่ง มีการเปลี่ยนแปลงจากการเป็นวัยเด็กได้อย่างชัดเจน ทั้งในด้านของการเปลี่ยนแปลงทางสรีระ และการเปลี่ยนแปลงของต่อมภายในร่างกาย ซึ่งทำให้เกิดพัฒนาการทางร่างกายอย่างรวดเร็ว

พัฒนาการทางด้านอารมณ์

สุพร อภินันทเวช (2559, หน้า 4-5) กล่าวว่า อารมณ์ของวัยรุ่นจะมีความแปรปรวนและเกิดความเครียดได้ง่าย ทั้งนี้เนื่องจากวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างเห็นได้ชัด จึงทำให้เกิดความกังวลและขาดความมั่นใจในบุคลิกภาพของตนเองเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมน และการทำงานของต่อมไร้ท่อ จะทำให้วัยรุ่นมีพลังงานมาก และอาจไม่ได้ใช้พลังงานที่มีให้เกิดประโยชน์ จนทำให้ผู้ใหญ่ไม่พอใจ นอกจากนี้เมื่อต่อมเพศถูกพัฒนาเต็มที่วัยรุ่นจะเริ่มสนใจในเพศตรงข้าม และมีพฤติกรรมเรียกร้องความสนใจจากเพศตรงข้าม ซึ่งบางครั้งก็อาจจะขัดใจผู้ใหญ่และทำให้ถูกผู้ใหญ่ต่อว่าจนทำให้เกิดความเครียดได้

ปวีณา แจ่มประจักษ์ (2557, หน้า 258) กล่าวว่า ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ กล่าวว่า วัยรุ่นอยู่ในขั้นพอใจในการรักเพศตรงข้าม (Genital stage) ความพึงพอใจและความสุขต่าง ๆ เป็นแรงขับมาจากวุฒิภาวะทางเพศ เริ่มสนใจเพศตรงข้าม มีแรงจูงใจที่จะรักผู้อื่น ต้องการอิสระจากพ่อแม่มากขึ้น เด็กชายจะเลียนแบบพ่อ เด็กหญิงจะเลียนแบบแม่ อารมณ์ของวัยรุ่นเป็นอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่าย อ่อนไหวง่าย เจ้าอารมณ์ มีอารมณ์รุนแรง การควบคุมอารมณ์ยังไม่สู้ดี บางครั้งเก็บกด บางคราวมั่นใจสูง บางครั้งพลุ่งพล่าน ลักษณะอารมณ์เหล่านี้เรียกกันว่า พายุบุแคม (Storm and stress) เพราะลักษณะอารมณ์แบบนี้จึงมีความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้ใหญ่ได้ง่าย ทำให้วัยรุ่นจึงคิดว่าผู้ที่เข้าใจตนเองดีที่สุดในวัยเดียวกัน เนื่องจากมีความคิดเห็นที่เป็นไปทางเดียวกัน ขอมรับกันและกัน การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นนี้มีผลมาจากหลายปัจจัยประกอบกัน เช่น

การปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย การปรับพฤติกรรมการแสดงออกจากการเป็นเด็ก เข้าสู่การเรียนรู้บทบาทของการเป็นผู้ใหญ่ สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายมีผลกระทบต่ออารมณ์ของเด็กวัยรุ่นอย่างมาก เนื่องจาก มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีภารกิจอื่น ๆ ค่อนข้างมากจนลืมไปว่าบุตรหลานกำลังเริ่มเข้าสู่ วัยรุ่น ทำให้ไม่มีการเตรียมตัวมาก่อนล่วงหน้า เด็กบางคนมีพัฒนาการทางเพศเร็วก่อนวัย หรือ บางคนอาจช้ากว่าวัย ความคิดของเด็กเองที่คิดว่าตัวเองมีความแตกต่างจากเพื่อน มีปมด้อยเรื่อง รูปร่างหน้าตา ทำให้เด็กยอมรับตัวเองไม่ได้ ส่งผลเกิดปัญหาทางด้านอารมณ์ มีภาวะเครียด เกิดพฤติกรรมซึมเศร้า และอาจก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาได้ เช่น ปัญหาการฆ่าตัวตายในวัยรุ่น เป็นต้น

การส่งเสริมวุฒิภาวะทางอารมณ์ ทำได้โดยที่ผู้ปกครองต้องใช้เวลาและมีความอดทน เพื่อที่จะทำความเข้าใจวัยรุ่น เป็นตัวอย่างของผู้ที่มีอารมณ์มั่นคง แนะนำและส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ การควบคุมอารมณ์ และแนะนำวิธีระบายความเครียดที่เหมาะสม

เพ็ญญา กลอนภาดล (2560, หน้า 16) กล่าวว่า นอกจากวัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลง ทางด้านร่างกายแล้ว ยังมีความเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์หรือทางจิตวิทยาที่ชัดเจน ผลกระทบ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์นั้นจะทำให้เกิดความวิตกกังวล หงุดหงิด หงุดหงิด หงุดหงิด รู้สึกไม่มั่นใจในตัวเอง อารมณ์อ่อนไหว มีความเข้มข้นทางอารมณ์ในระดับสูง มีความสนใจ ในความต้องการของตนเอง มากกว่าความถูกต้องของคนรอบข้างหรือสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า พัฒนาการทางอารมณ์หรือทางจิตวิทยานั้นส่งผลต่อ การเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่นอย่างมาก เพราะวัยรุ่นต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อย่างรวดเร็ว และต้องปรับตัวให้เรียนรู้มากขึ้นกว่าเดิม จึงทำให้วัยรุ่นต้องพบกับปัญหา ที่ไม่เคยได้กระทำมาก่อน จึงทำให้เกิดอารมณ์รุนแรง อ่อนไหวง่าย ระดับอารมณ์ไม่ค่อยปกติ ซึ่งการทำความเข้าใจพัฒนาการด้านอารมณ์ของวัยรุ่นจะทำให้สามารถปรับพฤติกรรมของวัยรุ่น ที่ไม่เหมาะสมได้

พัฒนาการทางด้านสังคม

เพ็ญญา กลอนภาดล (2560, หน้า 18) กล่าวว่า วัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงทางเจตคติและ พฤติกรรมทางสังคมในทุกด้าน วัยรุ่นต้องการอิสระเสรีภาพในการคิด การปฏิบัติตัว การคบเพื่อน และต้องการความเป็นส่วนตัว จึงทำให้บางครั้งอาจเกิดปัญหาความไม่เข้าใจกันกับผู้ใหญ่ และส่งผล ให้วัยรุ่นหัน ไปใกล้ชิดกับกลุ่มเพื่อนมากกว่าครอบครัว วัยรุ่นจะให้ความสำคัญกับการคบเพื่อน และต้องการเลือกกลุ่มเพื่อนที่มีค่านิยม และมีความสนใจในสิ่งเดียวกันเพื่อให้ตนเองได้รับ

การยอมรับ มีความรู้สึกมั่นใจและปลอดภัย ทั้งนี้การคบเพื่อนจะช่วยให้วัยรุ่นรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสังคม เรียนรู้การรักษามิตรภาพ มีความเข้าใจตัวเองและรู้จักรับฟังความเห็นของผู้อื่น การปรับตัวให้เข้ากับสังคมนับว่าเป็นพัฒนาการที่ยากที่สุดของวัยรุ่น

ปวีณา แจ่มประจักษ์ (2557, หน้า 103) กล่าวถึง พัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่นไว้ว่า ในช่วงวัยนี้ วัยรุ่นจะปรับตัวกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ พยายามศึกษาเรียนรู้ในสิ่งที่ไม่รู้ ลองผิดลองถูก จนบางครั้งส่งผลเสีย เกิดความสับสนทั้งชีวิตและกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพสับสน ไม่มั่นคงด้วย

ปรางค์สุทิพย์ ทรงวุฒิสีล (2557, หน้า 290) กล่าวว่า ทฤษฎีพัฒนาบุคลิกภาพของอีริกสัน นั้นกล่าวว่า วัยรุ่นอยู่ในขั้นพัฒนาการขั้นที่ 5 คือ ความมีเอกลักษณ์ประจำตัวหรือความสับสน ในบทบาทของตนเอง เป็นวัยที่พัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง มีจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเอง สังคมของเด็กคือกลุ่มเพื่อน จะยึดแบบจากกลุ่มเพื่อนและบุคคลที่ตรงกับอุดมคติ อาจเกิดความขัดแย้ง ด้านสัมพันธภาพกับผู้ใหญ่ และเกิดความสับสนทางจิตใจ หากไม่สามารถแก้ไขความสับสนนี้ได้ เด็กจะเป็นคนที่มีบุคลิกภาพสับสน ไม่มั่นคง ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน วัยรุ่นมีความต้องการในการที่จะเป็นที่ยอมรับของเพื่อนและสังครอบ ๆ ตัว มีการรวมกลุ่มเพื่อนรุ่นเดียวกัน ซึ่งส่วนใหญ่มีความคิดหรือทำอะไรคล้าย ๆ กัน ช่วยเหลือกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกันและกันเมื่ออยู่ในกลุ่ม กลุ่มเพื่อนนี้จะมีอิทธิพลมากต่อทัศนคติ ความสนใจ และพฤติกรรม การแสดงออกของวัยรุ่น วัยรุ่นมักมีความคิดว่าความคิดเห็นของคนอื่น ๆ ไม่มีความสำคัญเท่ากับความเห็นของกลุ่ม และมีความต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับกลุ่มเพื่อนของตนด้วย

กล่าวได้ว่า วัยรุ่นนั้นต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมากมีผลต่อจิตใจ อารมณ์ สังคม และการแสดงออก ทำให้บุคคลแวดล้อมไม่เข้าใจวัยรุ่น ซึ่งเพื่อนจะเป็นบุคคลสำคัญในการปรับตัวของวัยรุ่นให้เข้ากัน

พัฒนาการทางความคิดสติปัญญา

ปรางค์สุทิพย์ ทรงวุฒิสีล (2557, หน้า 294) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นมีการเจริญเติบโตของสมองอย่างเต็มที่ พัฒนาการทางด้านความคิดสติปัญญาเป็นไปอย่างรวดเร็วสามารถเข้าใจเรื่องที่เป็นนามธรรมได้ มีความคิดกว้างไกล พยายามแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มีจินตนาการมาก มีความเชื่อมั่นในความคิดของตนอย่างมาก พัฒนาการทางความคิดตามแนวคิดของเพียเจต์ เด็กวัยรุ่นพัฒนาความคิดจากความคิดแบบรูปธรรม (Concrete) มาจากวัยเด็กมาสู่กระบวนการพัฒนาความคิดแบบเป็นเหตุผล เป็นรูปแบบชัดเจน (Cognitive thought phase หรือ Formal operation period) ซึ่งมีลักษณะเด่น คือ สามารถคิดอย่างมีเหตุผลโดยไม่ใช้วัตถุเป็นสื่อ มีการคิดแบบใช้ตรรกะจากเงื่อนไขที่กำหนด การคิดแบบใช้เหตุผลเชิงสัดส่วน การคิดแบบแยกตัวแปรเพื่อสรุปผล การคิดแบบใช้เหตุผลสรุปเป็นองค์รวม คาดการณ์อนาคตได้โดยมองย้อนอดีต ความคิดแบบตัวเองเป็นศูนย์กลาง

ในวัยรุ่น (Adolescent egocentrism) คือจะคิดว่าพฤติกรรมของตนถูกเฝ้ามองจากบุคคลอื่น ให้ความใส่ใจอย่างมากต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ของบุคคลอื่น (The imagination audience) โดยเฉพาะในเรื่องการแต่งกาย ทรงผม และรูปร่างของตน วัยรุ่นมักคาดหวังว่าสิ่งที่ตนแสดงออกว่าสนใจ ชอบ บุคคลอื่นจะต้องรู้สึกเช่นนั้นด้วย และวัยรุ่นมีความคิดฝัน มีจินตนาการว่าตนเป็นคนเก่ง (Hero) และมีโลกส่วนตัว (The personal fable)

ปวีณา แจ่มประจักษ์ (2557, หน้า 101) กล่าวว่า พัฒนาการทางด้านสติปัญญา ช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาระดับสติปัญญาเป็นอย่างมาก นักจิตวิทยาด้านพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์หลายท่านมีความเห็นตรงกันว่า สติปัญญาของมนุษย์จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ระหว่างอายุ 18 ถึง 20 ปี โดยในวัยนี้มนุษย์จะสามารถให้นิยามวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน สามารถแบ่งแยกคุณลักษณะของสิ่งของต่าง ๆ ได้ดี มีพัฒนาการทางความคิดรวบยอด และมีความคิดในระดับที่เป็นนามธรรม พัฒนาการทางสติปัญญาของวัยรุ่นปรากฏในหลายรูปแบบ เช่น รู้จักลองตั้งสมมุติฐานหลาย ๆ แบบเพื่อหาข้อสรุปที่ดีสามารถแก้ปัญหาหลาย ๆ แบบ โดยมีกระบวนการคิดที่มีระบบและมีเหตุผล มีความจำดี สามารถจดจำสิ่งที่ตนสนใจได้อย่างแม่นยำ แต่มักไม่นำไปใช้ใน เรื่องการเรียน มีความคิดกว้างไกล มีจินตนาการ คิดฝันถึงสิ่งต่าง ๆ อยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง และมีความเชื่อมั่นในความเชื่อหรือความเห็นของตนอย่างรุนแรง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วัยรุ่นมีพัฒนาการทางสติปัญญาไปตามช่วงวัยจะส่งผลให้วัยรุ่นมีทักษะการใช้ภาษา ความจำที่ดี สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และประยุกต์ใช้ความรู้ต่าง ๆ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้ ซึ่งส่งผลต่อการกล้าแก้ปัญหา แก้ไขปัญหาชีวิตได้อย่างดี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิลสัน (Wilson, 1997, pp. 241-294) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางสติปัญญา (Cognitive domain) ในการเรียนรู้จากแนวคิดของวิลสันพอจะกล่าวได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือ ผลสำเร็จของการเรียนรู้ที่ประเมินเป็นระดับความสามารถนั่นเอง

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2548, หน้า 125) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากกระบวนการเรียนการสอน

ศิริชัย กาญจนวาที (2556, หน้า 166) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าเป็นผลการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ล่วงหน้าอันเกิดจากกระบวนการเรียนการสอนในช่วง

ระยะเวลาใดเวลาหนึ่งที่ผ่านมา และเป็นสิ่งทีนักเรียนได้เรียนรู้ภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดขึ้น อาจเป็นความรู้หรือทักษะบางอย่าง อันบ่งบอกถึงสภาพการเรียนรู้ที่บุคคลนั้นได้รับ

ณัฐภรณ์ หลาวทอง (2559, หน้า 35) กล่าวถึงความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าเป็นผลที่เกิดจากแบบทดสอบ ผ่านการวิจัยและการพัฒนา โดยรวบรวมข้อมูลตัวแปรตามที่เป็นผลมาจากการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมการศึกษา ยังเป็นผลของความสามารถทางพุทธิพิสัยที่เกิดขึ้นภายหลังที่มีการจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น

ไพศาล วรคำ (2559, หน้า 239) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึงผลที่เกิดจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่วัดด้านความรู้ และการวัดด้านทักษะ

จากความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนข้างต้น สรุปได้ว่าเป็นความสามารถของนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ อันเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดขึ้นเพื่อวัดด้านความรู้ ทักษะต่าง ๆ

ประเภทของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บลูม (Bloom, 1998, pp. 203-208) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ทางการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) คือ มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับความสามารถทางสมองและสติปัญญา ด้านความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า
2. ด้านจิตพิสัย (Affective domain) คือ มุ่งพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตใจหรือความรู้เกี่ยวกับความสนใจ เจตคติและการปรับตัว เป็นต้น
3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) คือ การมุ่งพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างร่างกายและสมองที่มีความสามารถในการปฏิบัติจนมีทักษะ มีความชำนาญในการดำเนินงานต่าง ๆ

วิลสัน (Wilson, 1997, pp. 241-294) ได้แบ่งพฤติกรรมการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย หรือด้านความรู้ (Cognitive domain)
2. พฤติกรรมด้านจิตพิสัย หรือด้านความรู้สึก (Affective domain)

และเขายังได้จำแนกพฤติกรรมที่พึงประสงค์ทางด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ในการเรียนการสอนโดยอ้างอิงตามกรอบแนวคิดของบลูม (Bloom's taxonomy) ไว้เป็น 4 ระดับ ได้แก่

1. ความรู้ความจำ พฤติกรรมในระดับนี้ ถือเป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระดับต่ำสุด แบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้

- 1.1 ความรู้ความจำเกี่ยวกับข้อเท็จจริง คำถามที่วัดระดับนี้จะเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง และความรู้พื้นฐาน
- 1.2 ความรู้ความจำเกี่ยวกับศัพท์และนิยามเป็นความสามารถในการระลึกหรือจำศัพท์ และนิยามต่าง ๆ ได้
- 1.3 ความสามารถในการใช้กระบวนการเป็นความสามารถในการใช้ข้อเท็จจริงหรือนิยามและกระบวนการที่ได้เรียนมาแล้ว ข้อสอบวัดความสามารถด้านนี้ต้องเป็นคำถามง่าย คล้ายคลึงกับตัวอย่างที่นักเรียนเคยเรียนมาแล้ว
2. ความเข้าใจ เป็นพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมระดับความรู้ความจำเกี่ยวกับการคิดแต่ซับซ้อนกว่า แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้
  - 2.1 ความเข้าใจเกี่ยวกับมโนคติ เป็นความสามารถที่ซับซ้อนกว่าความรู้ ความจำเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ซึ่งประมวลจากข้อเท็จจริงต่าง ๆ ต้องอาศัยการตัดสินใจในการตีความโดยใช้คำพูดของตนเอง
  - 2.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการต่าง ๆ และการสรุปอ้างอิงกรณีทั่วไปเป็นความสามารถในการนำเอาหลักการ กฎ และความเข้าใจ เกี่ยวกับมโนคติไปสัมพันธ์กับปัญหาจนได้แนวทางในการแก้ปัญหา
  - 2.3 ความเข้าใจในโครงสร้าง คำถามที่วัดพฤติกรรมระดับนี้เป็นคำถามที่วัดเกี่ยวกับคุณสมบัติของสิ่งต่าง ๆ
  - 2.4 ความสามารถในการเปลี่ยนรูปแบบของปัญหา จากแบบหนึ่งไปเป็นอีกแบบหนึ่ง เป็นความสามารถในการแปลข้อความที่กำหนดให้เป็นข้อความใหม่หรือภาษาใหม่ เช่น แปลภาษาพูดให้เป็นสมการ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่ง่ายที่สุดของพฤติกรรมระดับความเข้าใจ
  - 2.5 ความสามารถในการติดตามแนวของเหตุผล เป็นความสามารถในการอ่าน และเข้าใจข้อความทางวิชาที่เรียน ซึ่งแตกต่างจากความสามารถในการอ่านทั่ว ๆ ไป
  - 2.6 ความสามารถในการอ่านและตีความหมายจากเรื่องที่อ่าน ข้อสอบที่วัดความสามารถในขั้นนี้ อาจดัดแปลงมาจากข้อสอบที่วัดความสามารถในขั้นอื่น ๆ
3. การนำไปใช้เป็นความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่นักเรียนคุ้นเคย เพราะคล้ายกับปัญหาที่นักเรียนประสบอยู่ระหว่างเรียน แบ่งออกเป็น 4 ชั้น คือ
  - 3.1 ความสามารถในการแก้ปัญหาที่คล้ายกับปัญหาที่ประสบอยู่ในระหว่างเรียน นักเรียนต้องอาศัยความสามารถในระดับความเข้าใจ และเลือกกระบวนการแก้ปัญหาจนได้คำตอบออกมา

3.2 ความสามารถในการเปรียบเทียบและเป็นความสามารถในการค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ชุด เพื่อสรุปการตัดสินใจ อาจจำเป็นต้องใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้อง

3.3 ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นความสามารถในการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องในการหาคำตอบจากข้อมูลที่กำหนดให้ ซึ่งอาจต้องอาศัยการแยกข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องมาพิจารณาว่า อะไรคือข้อมูลที่ต้องการเพิ่มเติม มีปัญหาอื่นใดบ้างที่อาจเป็นตัวอย่างในการหาคำตอบของปัญหาที่กำลังประสบอยู่

4. การวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาที่นักเรียนไม่เคยเห็นหรือไม่เคยทำแบบฝึกหัดมาก่อน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโจทย์พลิกแพลง แต่ก็อยู่ในขอบเขตเนื้อหาวิชาที่เรียน พฤติกรรมในระดับนี้ถือว่าเป็นพฤติกรรมขั้นสูงสุดของการเรียนการสอน ซึ่งต้องใช้สมรรถภาพสมองระดับสูง แบ่งเป็น 5 ชั้น คือ

4.1 ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ไม่เคยประสบมาก่อน คำถามในขั้นนี้เป็นคำถามที่ซับซ้อนไม่มีในแบบฝึกหัดหรือตัวอย่างไม่เคยเห็นมาก่อน

4.2 ความสามารถในการค้นหาความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการจัดส่วนต่าง ๆ ที่โจทย์กำหนดให้แล้วสร้างความสัมพันธ์ขึ้นใหม่เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาแทนการจำความสัมพันธ์เดิมที่เคยพบมาแล้วมาใช้กับข้อมูลชุดใหม่เท่านั้น

4.3 ความสามารถในการสร้างข้อพิสูจน์และเป็นความสามารถที่ควบคู่กับความความสามารถในการสร้างข้อเท็จจริง พฤติกรรมในขั้นนี้ต้องการให้นักเรียนสามารถตรวจสอบข้อพิสูจน์ว่าถูกต้องหรือไม่ มีตอนใดผิดพลาด

4.4 ความสามารถในการวิจารณ์การพิสูจน์ ความสามารถในการขั้นนี้เป็นการใช้เหตุผลควบคู่กับความสามารถในการเขียนพิสูจน์ แต่ยุ่งยากซับซ้อนกว่า ความสามารถในการขั้นนี้ต้องการให้นักเรียนมองเห็นและเข้าใจการพิสูจน์นั้นว่าถูกต้องหรือไม่ มีตอนใดผิดพลาดไปจากมโนคติหลักการ กฎ นิยาม

4.5 ความสามารถในการสร้างคำถามและทดสอบความถูกต้องของคำถาม นักเรียนต้องสามารถสร้างคำถามขึ้นมาใหม่ โดยใช้ความสัมพันธ์กับเรื่องเดิมและต้องสมเหตุสมผลด้วย คือ การถามหาคำตอบและพิสูจน์ให้ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ประเภทของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย คือมีความสัมพันธ์ทั้งด้านร่างกายและความรู้สึกลับ

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้
พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545, หน้า 99-100) กล่าวถึง ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีความสอดคล้อง พอสรุปได้ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร การสร้างแบบทดสอบ
ควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร และสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระ
และพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ซึ่งเป็นการระบุจำนวนข้อสอบและพฤติกรรมที่ต้องการวัดไว้
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่เป็น
ผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะให้เกิดกับผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับ
เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีการสร้าง โดยการศึกษาตารางวิเคราะห์
หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้ชนิดของ
ข้อสอบที่จะใช้วัดค่าจะใช้แบบใด โดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้
และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน แล้วศึกษาวิธีเขียนข้อสอบชนิดนั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในหลัก
และวิธีการเขียนข้อสอบ
4. เขียนข้อสอบ ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตาราง
วิเคราะห์หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
5. ตรวจสอบข้อสอบเพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้แล้ว มีความถูกต้องตามหลักวิชา
มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตรและผู้ออกข้อสอบ
ต้องพิจารณาทบทวนตรวจสอบข้อสอบอีกครั้งก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อไป
6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง เมื่อตรวจสอบข้อสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วให้พิมพ์
ข้อสอบทั้งหมด จัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับทดลอง โดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายตอบแบบทดสอบ
(Direction) และจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม
7. ทดสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ การทดลองสอบและการวิเคราะห์ข้อสอบเป็นวิธีการ
ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะ
คล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ต้องการสอนจริง แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มี
คุณภาพ โดยสภาพการปฏิบัติจริงของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียนมักไม่ค่อยมีการทดลอง
และวิเคราะห์ข้อสอบ ส่วนใหญ่นำแบบทดสอบไปใช้ทดสอบแล้วจึงวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อปรับปรุง
ข้อสอบและนำไปใช้ในครั้งต่อไป

8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบหากพบว่าข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพ หรือมีคุณภาพไม่ดี อาจจะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงจัดเป็นแบบทดสอบฉบับจริง ที่จะนำไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค (2558, หน้า 6-32) กล่าวถึงการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีขั้นตอน 6 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบทดสอบ
2. การกำหนดสิ่งที่ต้องการวัด
3. การจัดทำแบบทดสอบฉบับร่าง
4. การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ
5. การปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบ
6. การจัดพิมพ์แบบทดสอบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดชนิดข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง เขียนข้อสอบ ตรวจสอบข้อสอบ จัดพิมพ์แบบทดสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ ทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ และจัดทำแบบทดสอบฉบับจริง

เจตคติ

ความหมายของเจตคติ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 321) กล่าวว่า เจตคติ อ่านว่า เจ-ตะ-คะ-ติ มีความหมายว่า ทำที่หรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สมิธ (Smith, 1985, p. 246) กล่าวว่า เจตคติ เป็นสภาวะทางจิตและประสาทเกี่ยวกับความพร้อมซึ่งเกิดโดยอาศัยประสบการณ์เป็นตัวนำ หรือมีอิทธิพลเหนือการตอบสนองของแต่ละบุคคลที่มีต่อวัตถุ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

กู๊ด (Good, 1973, p. 217) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะหนึ่งต่อสถานการณ์บางอย่าง บุคคล หรือสิ่งใด ๆ เช่น รัก เกลียด กลัว หรือความไม่พอใจมากน้อยเพียงใดต่อสิ่งนั้น

กฤษณา ศักดิ์ศรี (2534, หน้า 164) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง แนวโน้มของการกระทำที่หันเหเข้าหาหรือถอยหนีวัตถุ ความคิดรวบยอด หรือสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นความพร้อมก่อนที่จะตัดสินใจให้ตอบสนองต่อลักษณะของวัตถุ ความคิดรวบยอด หรือ สถานการณ์ที่ตัวเขาเข้าไป

เกี่ยวข้อง หรือเป็นความโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของ หรือความคิด (Ideas) เจตคติอาจจะเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติบวกต่อสิ่งใด ก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติลบก็จะหลีกเลี่ยง เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล

รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์ (2533, หน้า 12) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง สุขภาพทางจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์อันทำให้บุคคลที่มีท่าทีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจแสดงท่าทีออกมาในทางที่พอใจ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย

สุรางค์ โค้วตระกูล (2537, หน้า 246) กล่าวว่า เจตคติเป็นอรรถาธิบาย หรือความโน้มเอียงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งคน วัตถุ สิ่งของ หรือความคิด และอาจเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ คือถ้ามีเจตคติในทางบวกก็มักจะเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติในทางลบ ก็จะหลีกเลี่ยง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

ลักษณะของเจตคติ

ชอว์และไรท์ (Shaw & Wright, 1967, pp. 13-14) ได้กล่าวเกี่ยวกับลักษณะของเจตคติ ไว้พอสรุปได้ ดังนี้

1. เจตคติเป็นผลมาจากการที่บุคคลประเมินผลจากสิ่งเร้า แล้วแปรเปลี่ยนมาเป็นความรู้สึกภายในที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรม
2. เจตคติของบุคคลจะแปรค่าได้ทั้งด้านคุณภาพและความเข้ม ซึ่งมีทั้งทางบวกและทางลบ
3. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าจะมาตั้งแต่เกิด หรือเป็นผลมาจากโครงสร้างภายในตัวบุคคลหรือวุฒิภาวะ
4. เจตคติขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าเฉพาะอย่างทางสังคม
5. เจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้าที่เป็นกลุ่มเดียวกัน จะมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน
6. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วเปลี่ยนแปลงได้

กฤษณา ศักดิ์ศรี (2534, หน้า 188-189) กล่าวว่า เจตคติเกิดจากประสบการณ์หรือการเรียนรู้ ไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิด มีกระบวนการซับซ้อนมาก การที่ครูจะสร้างเจตคติที่ดีให้แก่เด็ก จำเป็นต้องพิจารณาจากหลายสิ่งหลายอย่าง ส่วนเจตคติมีแหล่งกำเนิดหรือมีต้นเหตุที่มาหลายทาง ดังนี้

1. เจตคติเกิดจากประสบการณ์ตรงและประสบการณ์ทางอ้อม (Direct & Indirect experience) ประสบการณ์ที่รู้สึกพอใจย่อมจะก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าเป็นประสบการณ์ที่ไม่พึงพอใจก็ย่อมจะเกิดเจตคติที่ไม่ดี บุคคลจะวิเคราะห์ประสบการณ์และตั้งแรงแห่งแนวความคิดแล้วสรุปลงเป็นเจตคติ

2. การศึกษาเล่าเรียน การอบรมสั่งสอน ทั้งการสอนที่เป็นแบบแผน (Informal) สถาบันที่ทำหน้าที่สอน เพื่อปลูกเจตคติมีมากมาย เช่น บ้าน โรงเรียน วัด สิ่งแวดล้อม สื่อมวลชน เด็กที่อยู่ในสถานบันใกล้จะได้รับความคิด ความนิยมมาเป็นเจตคติของตน

3. สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม รวมทั้งการเลี้ยงดูของครอบครัว มีอิทธิพลที่จะสร้างภาพพจน์หล่อหลอมเป็นเจตคติไปได้ ความกดดันของกลุ่ม (Group pressure) วัฒนธรรมภายในสังคม ความเชื่อทางศาสนา โน้มนำให้เกิดแนวคิดหรือหลักในการดำรงชีวิต

4. รับถ่ายทอดหรือเลียนแบบเจตคติจากคนอื่น คนเราย่อมแปรพฤติกรรมของคนอื่นออกมาเป็นเจตคติ ถ้ายอมรับนับถือหรือเคารพใครก็มักจะยอมรับแนวคิดและยึดเป็นแบบอย่าง (Model) การกระทำตัวให้เข้ากับคนที่นิยมรักใคร่ (Identification) เป็นการถ่ายแบบทำตัวให้เหมือนทั้งความรู้สึกนึกคิดด้วย

5. ความก้าวหน้าทางวิชาการ เครื่องมือสื่อสาร และเทคโนโลยี ช่วยให้ความรู้สึกนึกคิดของคนเปลี่ยนแปลงไป เพราะได้รับการถ่ายทอด ซึมซาบสิ่งใหม่ ๆ อะไรที่ดีกว่าก็จะรับไว้ เจตคติใหม่ก็เกิดขึ้น

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เจตคติจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ และอิทธิพลต่าง ๆ ของสิ่งแวดล้อม และสามารถเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาได้ เมื่ออยู่ในสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

การวัดเจตคติ

เจตคติเป็นมโนภาพที่เป็นนามธรรมจึงทำให้การวัดเจตคตินั้นไม่สามารถทำได้ง่าย เพราะการวัดเจตคติไม่สามารถสังเกตได้โดยตรงในระยะเวลาที่จำกัด แต่สามารถสังเกตจากพฤติกรรมที่แต่ละบุคคลแสดงออก เครื่องมือที่นิยมใช้กันมีอยู่ 5 ชนิด ได้แก่ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2542, หน้า 60-63)

1. การสัมภาษณ์ หมายถึง การพูดคุยกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย ผู้สัมภาษณ์ที่ดีต้องฟังมากกว่าพูดและต้องไม่หุเบา จะยึดตามแนววัตถุประสงค์ที่จะวัดและบันทึกไว้ได้อย่างถูกต้อง การสัมภาษณ์ใช้ปากเป็นเครื่องมือสำคัญ ได้ผลอย่างบันทึกไว้ การวัดเจตคติโดยการสัมภาษณ์จะต้องสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์ให้ดีเป็นมาตรฐานก่อน ข้อคำถามแต่ละข้อจะต้องกระตุ้นให้

ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบความรู้สึกต่อเป้าเจตคติที่ผู้ทำการสัมภาษณ์ต้องการได้ ข้อคำถามหรือข้อรายการนั้นต้องเขียนเน้นความรู้สึกที่สามารถวัดเจตคติให้ตรงเป้าหมาย การเตรียมคนและเตรียมเครื่องมือการวัดจึงเป็นสิ่งสำคัญ การวางแผนสร้างข้อคำถามจะต้องคำนึงถึงระยะเวลา และลักษณะของผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วย ข้อคำถามควรครอบคลุมทั้งทางบวกและทางลบ เพื่อจะได้ใช้ประเมินเปรียบเทียบความรู้สึกที่แท้จริง

2. การสังเกต คือ การเฝ้ามองดูสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมีจุดมุ่งหมาย เครื่องมือสำคัญของการสังเกต คือ ตา และหู การเฝ้าดูโดยการบันทึกในสมองจะทำให้ลืมนำ ข้อรายการที่จะใช้ในการสังเกตจึงควรเตรียมไว้ให้พร้อม การสังเกตที่ดีต้องฝึกฝน จึงจะทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ในการสังเกตเจตคติของคนนั้น ต้องใช้เวลาเพื่อหาความแน่นอนของการเกิดพฤติกรรมนั้น ๆ การเขียนข้อรายการของพฤติกรรมจึงต้องเตรียมไว้ก่อน การสังเกตแต่ละครั้ง แต่ละเวลา ถ้าพฤติกรรมนั้นปรากฏก็จะได้บันทึกไว้ทันทีเครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การสังเกตเป็นไปอย่างสมบูรณ์ ในระหว่างการสังเกตจำเป็นต้องมีเครื่องมือเพื่อใช้ตรวจสอบความสมบูรณ์ในแต่ละประเด็นอย่างเป็นระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตอาจมีรูปแบบเป็นมาตรประมาณค่า หรือแบบสำรวจรายการ

3. การรายงานตนเอง เครื่องมือแบบนี้ต้องการให้ผู้สอบแสดงความรู้สึกของตนเองตามสิ่งเร้าที่ได้สัมผัส คือ สิ่งเร้าที่เป็นข้อความ ข้อคำถาม หรือภาพเพื่อให้ผู้สอบแสดงความรู้สึกออกมาอย่างตรงไปตรงมา แบบทดสอบหรือมาตราวัดที่ถือว่าเป็นมาตรฐาน (Standard form)

4. เทคนิคการจินตนาการ แบบวัดนี้อาศัยสถานการณ์หลายอย่างไปให้ผู้สอบสถานการณ์ที่กำหนดให้จะไม่มีการสร้างแน่นอน ทำให้ผู้สอบต้องจินตนาการออกมาตามแต่ประสบการณ์เดิมของตน แต่ละคนจะแสดงออกมาไม่เหมือนกัน เช่น ประเภทให้เติมประโยคให้สมบูรณ์ รูปภาพที่เป็นนามธรรมแล้วเติมเรื่องราวสั้น ๆ เล่านิทานจากภาพ ฯลฯ การแปลความหมายอาศัยผลจากการตอบ

5. การวัดทางสรีรภาพ การวัดด้านนี้อาศัยเครื่องมือไฟฟ้าหรือเครื่องมืออื่น ๆ ในการสังเกต การเปลี่ยนแปลงสภาพของร่างกาย

ไพศาล หวังพานิช (2553, หน้า 221-223) กล่าวว่า การวัดเจตคติ เป็นการวัดคุณลักษณะภายในบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้ หรือเป็นลักษณะของจิตใจ คุณลักษณะดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ไม่แน่นอน แต่อย่างไรก็ตามเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็สามารถวัดได้ ซึ่งต้องอาศัยหลักสำคัญดังต่อไปนี้

1. ต้องยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Basic assumptions) เกี่ยวกับการวัด คือ
  - 1.1 ความคิดเห็น ความรู้สึก หรือเจตคติของบุคคลนั้น จะมีลักษณะคงที่หรือคงเส้นคงวาอยู่ช่วงเวลาหนึ่ง นั่นคือความรู้สึกนึกคิดของเราไม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือผันแปรอยู่ตลอดเวลา อย่างน้อยจะต้องมีช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่ความรู้สึกของบุคคลที่ ซึ่งทำให้สามารถวัดได้
  - 1.2 เจตคติของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การวัดจะเป็นแบบทางอ้อม โดยวัดจากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออกหรือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
  - 1.3 เจตคตินอกจากจะแสดงออกในรูปทิศทางของความรู้สึก เช่น สนับสนุนหรือคัดค้าน ยังมีขนาดหรือปริมาณของความคิด ความรู้สึกด้วย ดังนั้น การวัดเจตคติ นอกจากจะทำให้ทราบลักษณะหรือทิศทางแล้ว ยังสามารถบอกระดับความมากน้อยหรือความเข้มข้นของเจตคติได้อีกด้วย
2. การวัดเจตคติด้วยวิธีใดก็ตาม จะต้องมีส่วนประกอบ 3 อย่าง คือ ตัวบุคคลที่ถูกวัด มีสิ่งเร้า และสุดท้ายคือต้องมีการตอบสนอง ดังนั้น ในการวัดเจตคติเกี่ยวกับสิ่งใดของบุคคล ก็สามารวัดได้โดยนำสิ่งเร้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อความเกี่ยวกับรายละเอียดในสิ่งนั้น ไปเร้าให้บุคคลแสดงท่าที ความรู้สึกต่าง ๆ ที่มีต่อสิ่งนั้น ให้ออกมาเป็นระดับ หรือความเข้มข้นของความรู้สึก คล้อยตามหรือคัดค้าน
3. สิ่งเร้าที่จะนำไปใช้เร้า หรือทำให้บุคคลแสดงเจตคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมา ที่นิยมใช้คือ ข้อความวัดเจตคติ (Attitude statements) ซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายถึงคุณค่า คุณลักษณะของสิ่งนั้นเพื่อให้บุคคลตอบสนองออกมาเป็นระดับความรู้สึก (Attitude continued) เช่น มาก ปานกลาง น้อย เป็นต้น
4. การวัดเจตคติเพื่อทราบทิศทางและระดับความรู้สึกของบุคคลนั้น เป็นการสรุปผลจากการตอบสนองของบุคคลจากรายละเอียดหรือแง่มุมต่าง ๆ ดังนั้น การวัดเจตคติของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องใดสิ่งใด จะต้องพยายามถามคุณค่าและลักษณะในแต่ละด้านของเรื่องนั้นออกมา แล้วนำผล ซึ่งเป็นส่วนประกอบหรือรายละเอียดปลีกย่อยมาผสมผสานสรุปรวมเป็นเจตคติของบุคคลนั้น เพราะฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่การวัดนั้น ๆ จะต้องครอบคลุมคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนทุกลักษณะ เพื่อให้การสรุปผลตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด
5. การวัดเจตคติต้องคำนึงถึงความเที่ยงตรง (Validity) ของผลการวัดเป็นพิเศษ กล่าวคือ ต้องพยายามให้ผลการวัดที่ได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของบุคคล ทั้งในแง่ทิศทางและระดับ หรือช่วงของเจตคติ

มาตรวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's scale)

มาตรวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ต กำหนดช่วงความรู้สึกของคนเป็น 5 ช่วง หรือ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่งเห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อความที่บรรจุลงในมาตรวัดประกอบด้วยข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทั้งในทางที่ดี (ทางบวก) และในทางที่ไม่ดี (ทางลบ) และมีจำนวนพอ ๆ กัน ข้อความเหล่านี้ก็อาจมีประมาณ 18-20 ข้อความ การกำหนดน้ำหนักคะแนนการตอบแต่ละตัวเลือก กระทำภายหลังจากที่ได้รวบรวมข้อมูลมาแล้ว โดยกำหนดตามวิธี Arbitrary weighting method ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้มากที่สุด การสร้างมาตรวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ต มีขั้นตอนดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538, หน้า 107-108)

1. ตั้งจุดมุ่งหมายของการศึกษาว่าต้องการศึกษาเจตคติของใครที่มีต่อสิ่งใด
2. ให้ความหมายของเจตคติต่อสิ่งที่จะศึกษานั้นให้แจ่มชัด เพื่อให้ทราบว่าเป็น Psychological object นั้น ประกอบด้วยคุณลักษณะใดบ้าง
3. สร้างข้อความให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ของสิ่งที่จะศึกษาให้ครบถ้วนทุกแง่มุม และต้องมีข้อความที่เป็นไปในทางบวกและทางลบมากพอต่อการที่เมื่อนำไปวิเคราะห์แล้ว เหลือจำนวนข้อความที่ต้องการ
4. ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้นซึ่งทำได้โดยผู้สร้างข้อความเองและนำไปให้ผู้มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ ตรวจสอบ โดยพิจารณาในเรื่องของความครบถ้วนของคุณลักษณะของสิ่งที่ศึกษา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ตลอดจนลักษณะการตอบกับข้อความที่สร้าง ว่าสอดคล้องกันหรือไม่เพียงใด เช่น พิจารณาว่าควรจะให้ตอบว่า “เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” หรือ “ชอบมากที่สุด ชอบมาก ปานกลาง ชอบน้อย ชอบน้อยที่สุด” เป็นต้น
5. ทำการทดลองขั้นต้นก่อนที่จะนำไปใช้จริง โดยการนำข้อความที่ได้ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อความและภาษาที่ใช้ อีกครั้งหนึ่ง และเพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเที่ยงตรง ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของมาตรวัดเจตคติทั้งหมดด้วย
6. กำหนดการให้คะแนนการตอบของแต่ละตัวเลือก โดยทั่วไปที่นิยมใช้ คือ กำหนดคะแนนเป็น 5 4 3 2 1 (หรือ 4 3 2 1 0) สำหรับข้อความทางบวก และ 1 2 3 4 5 (หรือ 0 1 2 3 4) สำหรับข้อความทางลบ ซึ่งการกำหนดแบบนี้เรียกว่า Arbitrary weighting method ซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกมากในทางปฏิบัติ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า เจตคตินั้นเป็นการวัดความรู้สึก ความชอบ ความคิดเห็นของบุคคล ในงานวิจัยนี้เลือกใช้การวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ต เพราะเป็นวิธีการสร้างที่ได้รับความนิยม สามารถวัดเจตคติทางด้านความรู้สึกได้อย่างชัดเจน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

วุฒิพงษ์ คำเนตร (2552, หน้า 63-64) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมตามแนวความคิดสร้างความรู้ นิยม เพื่อส่งเสริมทักษะและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยทำการศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 ที่เรียนในรายวิชาภาษาไทย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนรังษีวิทยา จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนนักเรียน 54 คน ผลการศึกษาพบว่า หลังจากการทดลองนักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ความเข้าใจในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมรักการอ่าน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทักษะและนิสัยรักการอ่านทั้ง 7 ครั้ง อยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนได้ให้ความเห็นด้วยกับกิจกรรมการอ่านในระดับที่ดีมาก จึงสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมตามแนวความคิดสร้างความรู้ นิยม สามารถเสริมทักษะการอ่านและนิสัยรักการอ่านให้สูงขึ้นได้

อรสา สนธิ (2553, หน้า 93-94) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 20 คน ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะในการสร้างความรู้ด้วยตนเองตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยความสามารถในการกำกับตนเอง ทักษะทางสังคม และทักษะในการสืบสอบ กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะของนักเรียนในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ช้้นเกิดความขัดแย้งทางปัญญา ช้้นแสวงหาคำตอบ ช้้นตรวจสอบความเข้าใจ และช้้นใช้ความรู้ที่เรียนมา ส่วนการประเมินผลใช้การเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง พบว่า คุณลักษณะของนักเรียนในการสร้างความรู้ด้วยตนเองหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองสูงกว่าก่อนเรียนในทุก ๆ ด้าน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 24.5 สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ก่อนเรียน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 18.55

ประวีณา อรชร (2554, หน้า 71) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยได้ทำการกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 ห้องเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสามชุกรัตนโกคาราม จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 100 คน ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม โดยใช้วิธีสอนแบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วรรณคดีไทย อยู่ในระดับมาก

อิมฤทัย สาหรัย (2554, หน้า 61) ได้ศึกษาผลการสร้างชุดกิจกรรมการสอนเสริมรายวิชาภาษาไทย เรื่อง หลักภาษานำรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า อุดรดิตต์ โดยได้ศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 35 คน ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทย เรื่อง หลักภาษานำรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยชุดกิจกรรมย่อย จำนวน 4 ชุด คือ คำที่ใช้การันต์ คำที่สะกดไม่ตรงมาตรา คำที่ประและไม่ประวิสรรชนีย์ คำซ้ำ คำซ้อน แต่ละชุดใช้เวลา 4 ชั่วโมง โดยชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.93/ 85.43 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรม อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

ไมเคิล (Michael, 2018, pp. 89-101) ได้ศึกษาผลการใช้การเรียนรู้แบบการสร้างความรู้ด้วยตนเองกับนักศึกษาเคมี ระดับปริญญาตรีจำนวน 270 คน โดยจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตัวเอง แล้วมีการประเมินผลสามครั้ง พบว่า การประเมินหลังการเรียนรู้ของนักศึกษาเคมีมีผลการเรียนรู้สูงขึ้น เนื่องจากนักศึกษาได้โต้ตอบกับเพื่อน และผู้สอนมีการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

เคนดร้า (Kendra, 2020, pp. 1-2) ได้ศึกษาผลการใช้การเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นฐานในการสอนศิลปะของนักศึกษาพยาบาล โดยศึกษากับนักศึกษาที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป และอาจารย์พยาบาล จำนวน 8 คน โดยใช้แบบสอบถามในการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม พบว่าการสร้างความรู้ด้วยตนเองในการสอนศิลปะนั้นทำให้พบความแตกต่างระหว่างบุคคล นักศึกษาแต่ละคนมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ส่งผลต่อการเรียนรู้ร่วมกันเป็นอย่างดี

รูบิน (Rubin, 2020, pp. 45-50) ได้ศึกษาผลการประยุกต์ใช้การเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองกับนักเรียนจีน โดยเป็นการปรับการเรียนรู้แบบดั้งเดิมมาใช้การเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง พบว่า นักเรียนให้ความคิดเห็นว่าเป็นการเรียนรู้ที่ดึงเครียดและทำทาย เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ และมีคุณค่าในเชิงประสบการณ์

อานี (Ani, 2020, pp. 111-132) ได้ศึกษาบทบาทของนักเรียนอิน โดนีเซียต่อการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ชั้นสูง พบว่า ผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีบทบาทในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น 18-57% มีผลการเรียนรู้ดีขึ้น นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ศิริลักษณ์ สุภาจรูญ (2551, หน้า 77) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย เรื่อง หลักการใช้ภาษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนปกติ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ ลำานารายณ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 60 คน ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักการใช้ภาษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ สูงกว่าการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเจตคติต่อการเรียน เรื่อง หลักการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์สูงกว่าการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทันสมัย เสียงล้ำ (2554, หน้า 102) ได้ศึกษาผลการเรียนแบบร่วมมือด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมด้วยกิจกรรมการอ่านแบบ DE-TA ที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ทำการศึกษากับนักเรียนโรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 50 คน โดยการกลุ่มแบบกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมด้วยกิจกรรมการอ่านแบบ DR-TA มีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาไทย

หยาง หลี่โจว (2555, หน้า 99) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน ตามแนวการสอนแบบ Active learning และหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยได้ทำการศึกษากับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ภาควิชาภาษาไทย คณะภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน จำนวน 62 คน ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองของนักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนตามรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนตามการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการศึกษาเจตคติของผู้เรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วย

ปานเทพ สามลปาน (2558, หน้า 62-63) ได้ศึกษาผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD กับการเรียนรู้แบบซิปปา โมเดล (CIPPA Model) โดยได้ทำการศึกษากับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอมาตยกุล ในภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2558 จำนวน 64 คน จาก 2 ห้องเรียน ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD และการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา โมเดล (CIPPA Model) จากการศึกษาพบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธีมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ราฟาเอล (Rafael, 2020, pp. 107-115) ได้ศึกษาทักษะความคิดสร้างสรรค์และการอ่าน การเขียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา การศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีทักษะการคิด การอ่านและการเขียนที่สูงขึ้น ความคิดสร้างสรรค์และผลการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กัน เกิดความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน

จุน ชัง (Jun Zhanga, 2020, pp. 106-110) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ของมีส่วนร่วมของ นักศึกษาพยาบาลต่อทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ โดยทดลองกับนักศึกษา จำนวน 50 คน พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ในระดับที่สูงขึ้น กลุ่มทดลองมีผลการทดลองเพิ่มขึ้น 100% ส่วนกลุ่มควบคุมมีผลการทดลองเพิ่มขึ้น 85% ซึ่งนักเรียนให้ความคิดเห็นว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมทักษะการคิด ได้อย่างดี

เตฟารา (Tefera, 2020, pp. 1-11) ได้ศึกษาผลการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือกับนักศึกษา ระดับปริญญาตรีในประเทศเอธิโอเปีย โดยวิจัยกับนักศึกษา จำนวน 347 คน ซึ่งใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแทนการสอนแบบบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีผลการเรียนรู้ที่สูงขึ้น มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในระดับสูง และมีความพึงพอใจโดยรวมดีมาก

อัลเลน (Arends, 2019, pp. 1-10) ได้ศึกษาผลการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือในการแก้ปัญหา การอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้แบบฝึกอ่านมาตรฐานเป็นเครื่องมือร่วมกับการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งพบว่า นักเรียนสามารถอ่านได้ในระดับสูงขึ้น บรรลุวัตถุประสงค์ในการอ่าน และมีความพึงพอใจในระดับดี

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นพบว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเอง สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผสานกับการสร้าง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทำให้ความรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นความรู้ที่คงทนและมีประสิทธิภาพสูงสุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย (R1)

ขั้นที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือฉบับร่าง และการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (D1)

ขั้นที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Try out) (R2)

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (D2)

ขั้นที่ 5 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (R3)

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย (R1)

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย ระดับมัธยมศึกษา โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนของประวัติ เอรารรณ (2539, หน้า 24) และนิสา ชูโต (2540, หน้า 127) มีขั้นตอนดังนี้

1. คัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มจากครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนภาษาไทย ไม่นต่ำกว่า 3 ปี ในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 8 โรงเรียน ในเดือนพฤศจิกายน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ได้ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจำนวน 20 คน

2. จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง และบันทึกเสียงด้วยเครื่องบันทึกเสียง และมีผู้ช่วยจดบันทึกการสนทนาจำนวน 1 คน จำนวน 2 คน และกำหนดแนวทางการสนทนากลุ่ม เรื่อง ปัญหาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยประสานงานกับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม โดยกำหนดวันในการสนทนากลุ่มที่ตรงกับเสาร์-อาทิตย์ และผู้สนทนากลุ่มมีความสะดวกและพร้อมกันทุกคน

3.2 จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์สำคัญที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ สมุดบันทึก กระดาษเปล่า เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป เป็นต้น

3.3 เตรียมสถานที่และอุปกรณ์ให้พร้อมสำหรับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

3.4 ดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มแบบกัลยาณมิตร มีการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการสนทนากลุ่ม และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การบันทึกเสียงและการจดบันทึก

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ปัญหาด้านนักเรียน

4.1.1 นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนวรรณคดี มีมุมมองว่าวรรณคดีเป็นเรื่องที่ล้าสมัย น่าเบื่อหน่าย ไม่สนุก

4.1.2 นักเรียนเห็นว่าวรรณคดีส่วนใหญ่อ่านยากเพราะเป็นร้อยกรอง คำประพันธ์ ขนานยาว ไม่มีประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4.1.3 นักเรียนเห็นว่าเนื้อหาของวรรณคดีนั้นโบราณ ไม่เข้ากับยุคสมัย จึงเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ ไม่น่าเรียน

4.1.4 นักเรียนส่วนใหญ่ขาดความพร้อมในการเรียนรู้ ไม่มีความพยายามในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และทำความเข้าใจคำศัพท์

4.1.5 นักเรียนขาดนิสัยรักการอ่านอันนำไปสู่การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการแก้ไขปัญหา ที่ไม่มีประสิทธิภาพ

4.1.6 นักเรียนขาดแรงจูงใจที่จะเห็นถึงความสำคัญในการเรียนวรรณคดีไทย

4.2 ปัญหาด้านผู้สอน

4.2.1 ผู้สอนขาดความรู้ ความสามารถในการสอนวรรณคดีไทย

4.2.2 ผู้สอนไม่มีความซาบซึ้งในความงามทางภาษาและความลุ่มลึกในวรรณคดีไทยเรื่องที่สอน

4.2.3 ผู้สอนขาดความสามารถในการวิเคราะห์วรรณคดีไทยอย่างถ่องแท้

4.2.4 ผู้สอนขาดเทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย

4.2.5 ผู้สอนใช้เทคนิคและวิธีสอนที่ไม่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนวรรณคดีไทย

4.2.6 ผู้สอนไม่สามารถสร้างความรู้สึกทางบวก เจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน
วรรณคดีไทยให้แก่นักเรียน

4.3 ปัญหาด้านเทคนิค วิธีการ และสื่อการสอน

4.3.1 ขาดวิธีสอนวรรณคดีไทยที่สร้างเสริมกระบวนการคิด

4.3.2 ขาดการทำกิจกรรมกลุ่ม หรือกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ
เพราะส่วนใหญ่ผู้สอนจะเป็นผู้บรรยายและนักเรียนเป็นผู้รับข้อมูลที่ผ่านกระบวนการจากผู้สอน
มาแล้ว

4.3.3 วิธีสอนที่ผู้สอนใช้ส่วนใหญ่เป็นวิธีที่ถนัดแบบง่าย ๆ เช่น วิธีสอนแบบ
บรรยาย การใช้แบบฝึกหัดจำนวนมากในการฝึกฝนนักเรียน การให้นักเรียนทำรายงานเพราะคิดว่าเป็นการค้นคว้าด้วยตัวเองที่ดี แต่สิ่งเหล่านี้ไม่สามารถทำให้นักเรียนได้ความรู้ตามที่ผู้สอนต้องการ
เพราะนักเรียนใช้สื่อและเทคโนโลยีในทางที่ผิด ไม่ใช่ตำรา หนังสือ หรือวรรณคดีต้นฉบับใน
การค้นคว้าข้อมูล

สรุปผลจากการวิเคราะห์ปัญหาในการเรียนการสอนวรรณคดีไทยมี 3 ประเด็น คือ
ปัญหาด้านผู้เรียน ปัญหาด้านผู้สอน และปัญหาด้านเทคนิค วิธีการ และสื่อการสอน ปัญหาด้าน
ผู้เรียนนั้น พบว่า ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนวรรณคดีเพราะวรรณคดีไทยอ่านยาก
เพราะเป็นร้อยกรองขนาดยาว ไม่เห็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เนื้อหาไม่เข้ากับ
ยุคสมัย และขาดความพร้อมและความพยายามในการค้นคว้าเพิ่มเติม ปัญหาด้านผู้สอน พบว่า
ผู้สอนขาดความรู้ ความสามารถในการสอน ไม่ชอบซึ่งขาดความคลุ่มคลักในวรรณคดี ใช้เทคนิค
และวิธีการที่ไม่หลากหลายและไม่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และผู้สอนไม่สามารถสร้าง
ความรู้สึกทางบวกให้แก่ผู้เรียน ปัญหาด้านเทคนิค วิธีการ และสื่อการสอน พบว่า ขาดวิธีสอน
วรรณคดีที่สร้างเสริมกระบวนการคิด หรือกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือ ใช้สื่อและ
เทคโนโลยีไม่ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้

**ขั้นที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้
ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือฉบับร่าง และการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัย (D1)**

การสร้างและการหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย

1. ศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21
แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การสอน
วรรณคดีไทย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาไทยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และจิตวิทยาวัยรุ่น

2. ออกแบบรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

2.1 กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ตามตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และทักษะในศตวรรษที่ 21

2.2 กำหนดรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 สรรค์สร้างแรงจูงใจ

ขั้นที่ 2 ขานไขประสบการณ์ล้ำค่า

ขั้นที่ 3 พิจารณาค้นคว้าองค์ความรู้

ขั้นที่ 4 ควบคู่เผยแพร่ผลงาน

ขั้นที่ 5 เชี่ยวชาญด้วยการตรวจสอบ

2.3 กำหนดสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ วรรณคดีพินิจ สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตัวชี้วัด ท 5.1 ม.4-6/ 1, ท 5.1 ม.4-6/ 2, ท 5.1 ม.4-6/ 3 และ ท 5.1 ม.4-6/ 4 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.4 กำหนดการวัดและประเมินผลตามรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้แก่

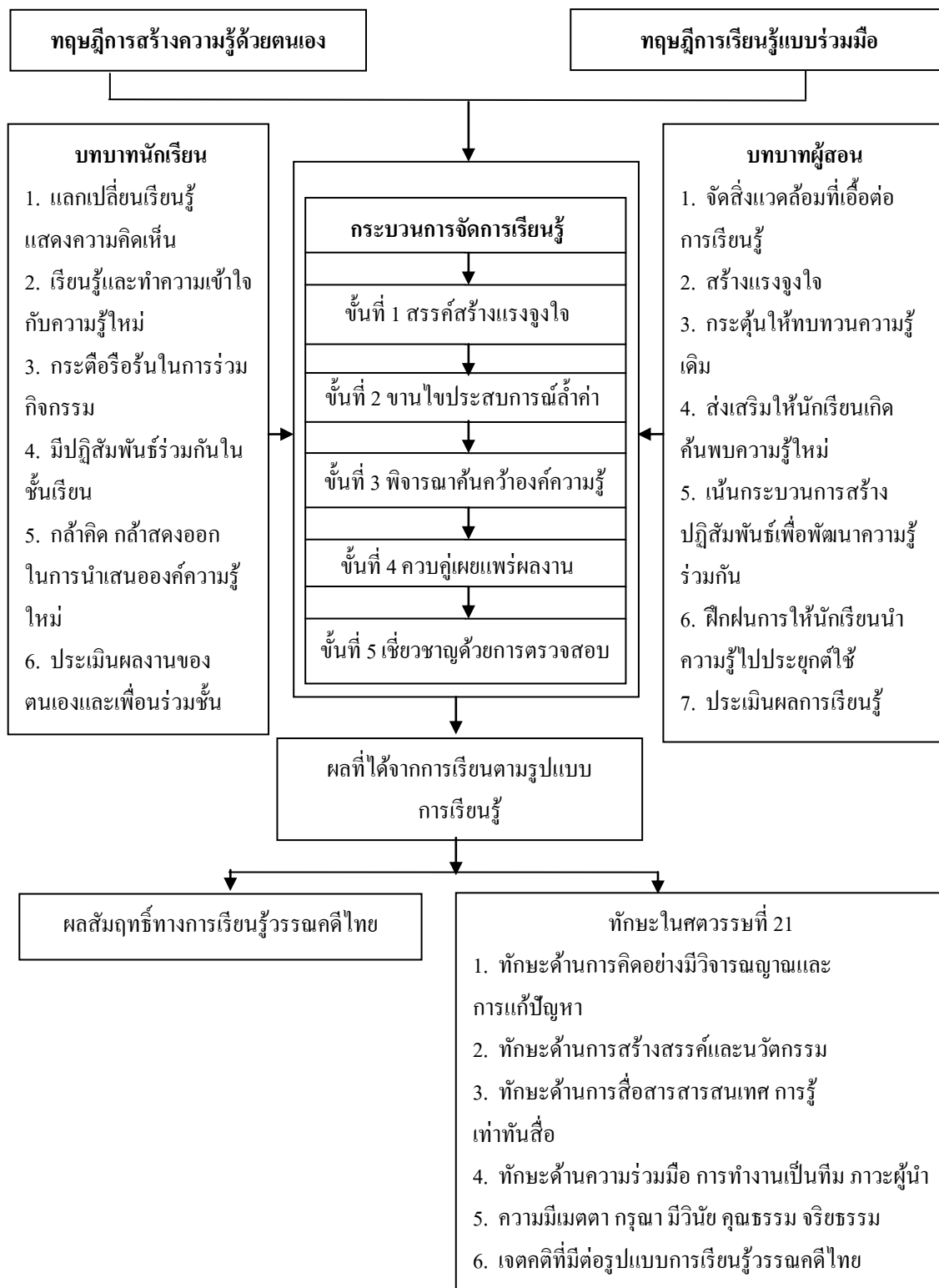
2.4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย

2.4.2 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา

2.4.3 ความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสารสารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ

2.4.4 พฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

2.5 ออกแบบรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยดังกรอบแนวคิดในภาพที่ 3-1, ภาพที่ 3-2 และภาพที่ 3-3

ภาพที่ 3-1 กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

ภาพที่ 3-2 การออกแบบรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ภาพที่ 3-3 รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล มีรายละเอียดดังนี้

3.1 หลักการ

3.1.1 รูปแบบการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนให้แสวงหาข้อมูลและความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยอาศัยพื้นฐานความรู้เดิมนำมาต่อยอดกับความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ใหม่

3.1.2 รูปแบบการเรียนรู้เน้นการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนเป็นสำคัญ การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปความคิดเป็นความคิดรวบยอดที่คงทน

3.1.3 รูปแบบการเรียนรู้เป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักนำความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการนำความรู้ที่ไปเผยแพร่แก่สาธารณชนทางใดทางหนึ่งที่เกิดประโยชน์สูงสุด

3.2 จุดมุ่งหมาย

3.2.1 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

3.2.2 เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยทักษะ 5 ด้าน คือ

3.2.2.1 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการแก้ปัญหา

3.2.2.2 ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม

3.2.2.3 ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ

3.2.2.4 ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ

3.2.2.5 ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

3.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างแรงบันดาลใจ

ครูสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียน โดยนำเกม เพลง หรือบทประพันธ์ที่สัมพันธ์กับวรรณคดี มาเชื่อมโยงความรู้จากนั้นครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วจึงจัดกลุ่มนักเรียน โดยความสามารถ กลุ่มละ 4-5 คน และมอบหมายให้แต่ละกลุ่มกำหนดบทบาทสมาชิกภายในกลุ่ม โดยครูให้ข้อคิดในการเป็นกัลยาณมิตรที่ดีของสมาชิกในกลุ่ม การช่วยเหลือเพื่อนด้วยความเมตตา กรุณา และการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีวินัยตรงเวลา

ขั้นที่ 2 ขานไขประสบการณ์ล้ำค่า

ครูเลือกวรรณคดีสำหรับทำกิจกรรมกลุ่ม และสอบถามประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการศึกษาวรรณคดีนั้น โดยให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดจากประสบการณ์เดิมและให้ตัวแทนกลุ่มสรุปความรู้หรือประสบการณ์เดิมให้กลุ่มอื่น ๆ ฟังตามเวลาที่กำหนด

ขั้นที่ 3 พิจารณาค้นคว้าองค์ความรู้

ครูกำหนดปัญหาทางวรรณคดีให้นักเรียนแสวงหาองค์ความรู้ใหม่อย่างมีวิจารณญาณจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูล ตามประเด็นปัญหาที่ครูกำหนด โดยแต่ละกลุ่มแบ่งบทบาทหน้าที่ปฏิบัติแล้วนำมาสรุปร่วมกันเป็นความคิดรวบยอดและนำเสนอให้สมาชิกกลุ่มอื่นเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 4 ควบคู่เผยแพร่ผลงาน

ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเผยแพร่ผลงานสรุปองค์ความรู้ในสื่อสังคมออนไลน์ประเภทต่าง ๆ โดยคำนึงถึงจริยธรรมในการใช้สื่อ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ และกฎหมายลิขสิทธิ์ ให้แต่ละกลุ่มออกแบบการเผยแพร่ด้วยตนเองโดยไม่คัดลอกผลงานผู้อื่น

ขั้นที่ 5 เชี่ยวชาญด้วยการตรวจสอบ

ครูตรวจสอบความรู้ทางวรรณคดีของนักเรียนรายบุคคลโดยให้ใบงาน แบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบ จากนั้นให้นักเรียนสลับกันตรวจคำตอบด้วยความซื่อสัตย์ หากมีนักเรียนไม่ผ่านให้ผู้ที่ผ่านช่วยเพื่อนทบทวนความรู้ให้เพื่อนอย่างกัลยาณมิตร จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

3.4 การวัดและการประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย

3.4.1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย

3.4.2 แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา

3.4.3 แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านการสื่อสารสารสนเทศสู่เท่าทันสื่อ

3.4.4 แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

4. ผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยและแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน วิธีสอนภาษาไทย สถิติทางการศึกษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

ความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ ลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทของครู และบทบาทของนักเรียนว่าสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยหรือไม่ โดยผู้เชี่ยวชาญ จะพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้น โดยใช้เกณฑ์การประเมินผล ดังนี้

+ 1	หมายถึง	แน่ใจว่าสอดคล้อง
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

5. จากนั้นผู้วิจัยนำผลการประเมินไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ (Index of item objective congruence: IOC) เป็นเกณฑ์ในการใช้พิจารณา (บุญเชิด ภิญ โยอนันตพงษ์, 2526, หน้า 89-91)

6. ผลการประเมินโดยภาพรวมของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย มีความสอดคล้อง โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8-1.0

7. ผู้วิจัยปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยให้มีความสมบูรณ์จากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ ปรับการเขียนทฤษฎีการเรียนรู้และแนวคิดพื้นฐานให้ครอบคลุมชัดเจน ปรับปรุง ภาษาที่เขียนให้กระชับมากยิ่งขึ้น ปรับการเขียนรูปแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับองค์ประกอบ ที่ตั้งไว้ ตัดข้อความที่สื่อความไม่ชัดเจน และเพิ่มเติมรายละเอียดสำคัญในบางขั้นตอน ทั้งนี้ การประเมินรูปแบบการเรียนรู้จากประเด็นที่ประเมิน 25 ประเด็น โดยภาพรวมผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.64$)

8. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุม คุษณินิพนธ์เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง

การสร้างและการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. ผู้วิจัยกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้โดยมีโครงสร้างดังตารางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัด การเรียนรู้ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลาที่ใช้
1	การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและ พิจารณารูปแบบ	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิเคราะห์จุดมุ่งหมายการแต่งวรรณคดีได้ (K) 2. พิจารณารูปแบบของวรรณคดีได้ (K) 3. ใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ ทักษะการแก้ปัญหาได้ (P) 4. ออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ (P) 5. เลือกใช้การสื่อสาร สารสนเทศใน การนำเสนอข้อมูลได้อย่างรู้เท่าทันสื่อ (P) 6. มีพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงาน เป็นทีม ภาวะผู้นำ และมีคุณธรรมจริยธรรม (A) 	2 ชั่วโมง
2	การพิจารณาเนื้อหา และกลวิธี และวิเคราะห์ วิจารณ์ วรรณคดี	<ol style="list-style-type: none"> 1. พิจารณาเนื้อหาและกลวิธีในวรรณคดีได้ (K) 2. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีได้ (K) 3. ใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ ทักษะการแก้ปัญหาได้ (P) 4. ออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ (P) 5. เลือกใช้การสื่อสาร สารสนเทศใน การนำเสนอข้อมูลได้อย่างรู้เท่าทันสื่อ (P) 6. มีพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงาน เป็นทีม ภาวะผู้นำ และมีคุณธรรมจริยธรรม (A) 	2 ชั่วโมง
3	การวิเคราะห์ลักษณะเด่นและ ประเมินคุณค่าด้านสังคมและ วัฒนธรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเกี่ยวกับ เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของ สังคมในอดีตได้ (K) 2. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าวรรณคดี ด้านสังคมและวัฒนธรรมได้ (K) 3. ใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ ทักษะการแก้ปัญหาได้ (P) 4. ออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ (P) 5. เลือกใช้การสื่อสาร สารสนเทศใน การนำเสนอข้อมูลได้อย่างรู้เท่าทันสื่อ (P) 6. มีพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงาน เป็นทีม ภาวะผู้นำ และมีคุณธรรมจริยธรรม (A) 	2 ชั่วโมง

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

แผนการจัด การเรียนรู้ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลาที่ใช้
4	การวิเคราะห์ลักษณะเด่นและ การประเมินคุณค่าด้าน วรรณศิลป์	<ol style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเกี่ยวกับ เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของ สังคมในอดีตได้ (K) วิเคราะห์และประเมินคุณค่าวรรณคดี ด้านวรรณศิลป์ได้ (K) ใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ ทักษะการแก้ปัญหาได้ (P) ออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ (P) เลือกใช้การสื่อสาร สารสนเทศใน การนำเสนอข้อมูลได้อย่างรู้เท่าทันสื่อ (P) มีพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงาน เป็นทีม ภาวะผู้นำ และมีคุณธรรมจริยธรรม (A) 	2 ชั่วโมง
5	การสังเคราะห์ข้อคิด จากวรรณคดี	<ol style="list-style-type: none"> สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีได้ (K) ใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ ทักษะการแก้ปัญหาได้ (P) ออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ (P) เลือกใช้การสื่อสาร สารสนเทศใน การนำเสนอข้อมูลได้อย่างรู้เท่าทันสื่อ (P) มีพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงาน เป็นทีม ภาวะผู้นำ และมีคุณธรรมจริยธรรม (A) 	2 ชั่วโมง
6	การนำข้อคิดจากวรรณคดี ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	<ol style="list-style-type: none"> ยกตัวอย่างข้อคิดจากวรรณคดีไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตจริงได้ (K) ใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ ทักษะการแก้ปัญหาได้ (P) ออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ (P) เลือกใช้การสื่อสาร สารสนเทศใน การนำเสนอข้อมูลได้อย่างรู้เท่าทันสื่อ (P) มีพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงาน เป็นทีม ภาวะผู้นำ และมีคุณธรรมจริยธรรม (A) 	2 ชั่วโมง
รวม			12 ชั่วโมง

3. ผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้
  - 3.1 ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา ระดับชั้น จำนวนชั่วโมง
  - 3.2 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
  - 3.3 จุดประสงค์การเรียนรู้
  - 3.4 สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด
  - 3.5 สาระการเรียนรู้
  - 3.6 ชิ้นงานที่มอบหมาย
  - 3.7 การวัดและการประเมินผล
  - 3.8 กิจกรรมการเรียนรู้
  - 3.9 สื่อ/ แหล่งเรียนรู้
  - 3.10 ภาคผนวก
4. นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขเบื้องต้น
5. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านหลักสูตรและการสอน สถิติทางการศึกษา การสอนภาษาไทย ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of item objective congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้
  - + 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
  - 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
  - 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
6. ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้อง โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.8-1.0
7. ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้โดยปรับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ให้เพิ่มเติมกระบวนการที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น มีการปรับปรุงการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวทางการวัดผลและประเมินผลในศตวรรษที่ 21 อธิบายวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ให้ชัดเจน และเพิ่มเติมทักษะในศตวรรษที่ 21 ในหัวข้อของแผนการจัดการเรียนรู้
8. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมคุณภาพนิพนธ์เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง

การสร้างและการหาคุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย

1. ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือ การวัดผลทางการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในสาระวรรณคดีและวรรณกรรม การวัดและการประเมินผล วิชาภาษาไทย ตลอดจนตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เลือกเนื้อหาวรรณคดีไทย ที่ไม่ใช่วรรณคดีไทยเรื่องที่จะนำมาใช้เป็นสื่อในการวิจัย ครั้งนี้
3. กำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบโดยเน้นทักษะการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 38 ข้อ ดังตารางที่ 3-2

ตารางที่ 3-2 โครงสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย

ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	ระดับพฤติกรรม				จำนวน	
		การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	ประเมินค่า	รวม	ใช้จริง
ท 5.1 ม.4-6/ 1 วิเคราะห์ และวิจารณ์วรรณคดีตาม หลักการวิจารณ์เบื้องต้น	1. วิเคราะห์จุดมุ่งหมาย การแต่งวรรณคดีได้	-	3	-	-	3	2
	2. พิจารณารูปแบบของวรรณคดีได้	-	3	-	-	3	2
	3. พิจารณาเนื้อหาและกลวิธีใน วรรณคดีได้	-	4	-	-	4	3
	4. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีได้	-	3	-	2	5	4
ท 5.1 ม.4-6/ 2 วิเคราะห์ ลักษณะเด่นของวรรณคดี เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ ทางประวัติศาสตร์และ วิธีชีวิตของสังคมในอดีต	5. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของ วรรณคดี เกี่ยวกับเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์และ วิธีชีวิตของสังคมในอดีต	-	4	-	-	4	3

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	ระดับพฤติกรรม				จำนวน	
		การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	ประเมินค่า	รวม	ใช้จริง
ท 5.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ	6. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าวรรณคดีด้านสังคมและวัฒนธรรมได้	-	3	1	1	5	4
ท 5.1 ม.4-6/4	7. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าวรรณคดีด้านวรรณศิลป์ได้	-	3	1	1	5	4
สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	8. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีได้	-	-	4	-	4	3
	9. ยกตัวอย่างข้อคิดจากวรรณคดีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้	1	1	2	1	5	4
รวม						38	30

4. สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามโครงสร้างที่กำหนดไว้

5. นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
คณาจารย์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขเบื้องต้น

6. นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านหลักสูตรและการสอน สถิติทางการศึกษา การสอนภาษาไทย ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ (Index of item objective congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

7. ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรัฐวรรณคดีไทย มีความสอดคล้อง โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00

8. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ ปรับคำถามให้ชัดเจน สื่อความ และสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด ปรับการใช้คำไม่ให้เยิ่นเย้อ ฟุ่มเฟือย ติความง่าย

9. นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรัฐวรรณคดีไทยไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

10. นำผลการทดสอบของนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบ วิเคราะห์ค่าความยากของข้อสอบ (The item's difficulty index: P) และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ (Discrimination index: D) (Kubiszyn & Borich, 2009, pp. 228-230) ดังนี้

$$P = \frac{\text{จำนวนนักเรียนที่ตอบถูก}}{\text{จำนวนนักเรียนที่ตอบทั้งหมด}}$$

$$D = \frac{\text{จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก} - \text{จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก}}{\text{จำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มสูง}}$$

11. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย โดยใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) สูตร KR-20 ดังนี้ (Ary, Jacobs, Razavieh & Sorensen, 2006, p. 263)

$$r_{xx} = \frac{K}{K-1} \left[S_x^2 \frac{\sum pq}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ r_{xx} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

K แทน จำนวนข้อคำถามของแบบทดสอบทั้งฉบับ

p แทน สัดส่วนของผู้เรียนที่ตอบถูกในข้อนั้น ๆ

q แทน สัดส่วนของผู้เรียนที่ตอบผิดในข้อนั้น ๆ

S_x^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

12. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อสอบโดยเลือกข้อคำถามที่มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ 0.82 แล้วผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกข้อสอบจาก 38 ข้อ เหลือ 30 ข้อ ข้อสอบที่เลือกดังนี้ ข้อ 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 35, 36, 37 และ 38

13. จัดพิมพ์แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การสร้างและการหาคุณภาพของแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา

1. ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือการพัฒนาทักษะการคิด ของ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551) รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของ วัชรรา เล่าเรียนดี (2554) การสร้างแบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณของสมนึก ภัททิยชนิ, จุฑาทิพย์ชาติสุวรรณ และวิภาดา คำดี (2548) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ศึกษาแบบวัดของอนนิส และมิลแมน (Ennis & Millman, 1985, pp. 45-57) แล้วสร้างแบบวัดโดยใช้องค์ประกอบ 4 ด้านของอนนิส และมิลแมนมาเป็นกรอบในการสร้าง

3. สร้างแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Ennis & Millman, 1985, pp. 45-57) เป็นข้อสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

4. นำแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาสอนต่ออาจารย์ที่ปรึกษาคุญฉินพันธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหามาให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านหลักสูตรและการสอน สถิติทางการศึกษา การสอนภาษาไทย ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ (Index of item objective congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

- + 1 หมายถึงแน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

6. ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา มีความสอดคล้อง โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00

7. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ เลือกบทอ่านให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน เรื่องราวในสังคม ปรับคำถามให้ชัดเจน เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

8. นำแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

9. นำผลการทดสอบของนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบ วิเคราะห์ค่าความยากของข้อสอบ (The item's difficulty index: P) และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ (Discrimination index: D) (Kubiszyn & Borich, 2009, pp. 228-230) ดังนี้

$$P = \frac{\text{จำนวนนักเรียนที่ตอบถูก}}{\text{จำนวนนักเรียนที่ตอบทั้งหมด}}$$

$$D = \frac{\text{จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก} - \text{จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก}}{\text{จำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มสูง}}$$

10. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา โดยใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson method) สูตร KR-20 ดังนี้ (Ary et al., 2006, p. 263)

$$r_{xx} = \frac{K}{K-1} \left[S_x^2 \frac{\sum pq}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	r_{xx}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	K	แทน	จำนวนข้อคำถามของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้เรียนที่ตอบถูกในข้อนั้น ๆ
	q	แทน	สัดส่วนของผู้เรียนที่ตอบผิดในข้อนั้น ๆ
	S_x^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

11. ผู้วิจัยวิเคราะห์วิเคราะห์ข้อสอบโดยเลือกข้อคำถามที่มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ 0.88 และพิจารณาคัดเลือกข้อสอบทั้งหมด 20 ข้อ

12. จัดพิมพ์แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การสร้างและการหาคุณภาพของแบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ

1. ศึกษา หลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินการสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยเน้นความคิดสร้างสรรค์ (Guilford, 1967 อ้างถึงใน อารี พันธุ์มณี, 2540) และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (อุษา บิ๊กกินส์, 2555, หน้า 150-151)

2. สร้างแบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ ที่มีองค์ประกอบ 4 ด้าน และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ มีองค์ประกอบที่ประเมิน 4 ด้าน รวม 24 คะแนน ตามเกณฑ์ Rubric scores ดังนี้

2.1 ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม

2.1.1 ความคิดคล่องแคล่ว คือ ความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงานได้อย่างชัดเจน ตรงวัตถุประสงค์ สะท้อนความรู้ ความเข้าใจจากเรื่องที่ได้เรียนรู้ มีค่าคะแนน 3 คะแนน

2.1.2 ความคิดยืดหยุ่น คือ ความสามารถในการออกแบบและนำเสนอชิ้นงานอย่างหลากหลาย รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างรวดเร็ว มีค่าคะแนน 3 คะแนน

2.1.3 ความคิดริเริ่ม คือ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สิ่งที่แปลกใหม่ น่าสนใจ แตกต่างจากสิ่งที่มีอยู่เดิม สามารถนำองค์ความรู้เดิมมารวมกับความรู้ใหม่แล้วประยุกต์เป็นชิ้นงานใหม่ที่มีลักษณะเด่น มีค่าคะแนน 3 คะแนน

2.1.4 ความคิดละเอียดลออ คือ ความสามารถในการให้ความสำคัญในรายละเอียดของชิ้นงาน สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ อย่างมีความหมาย มีค่าคะแนน 3 คะแนน

2.2 ด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ

2.2.1 การเข้าถึงสื่อ คือ การเลือกใช้สื่อ สารสนเทศ เพื่อการสืบค้นข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้อย่างหลากหลาย มีค่า 3 คะแนน

2.2.2 การวิเคราะห์สื่อ คือ การตัดสินใจเลือกใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีค่า 3 คะแนน

2.2.3 การเลือกใช้สื่อ คือ การเลือกใช้ข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ และมีประโยชน์ต่อตนเองและต่อผู้อื่น ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ มีค่า 3 คะแนน

2.2.4 การรู้เท่าทันสื่อ คือ การเข้าถึงสื่อที่เลือกใช้ด้วยวิจารณญาณ และนำมาถ่ายทอดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีค่า 3 คะแนน ซึ่งแสดงเกณฑ์การประเมิน ดังตารางที่ 3-3

ตารางที่ 3-3 เกณฑ์การให้คะแนนการแบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ

องค์ประกอบ ที่ประเมิน	คำอธิบาย			
	3 คะแนน ดีมาก	2 คะแนน ดี	1 คะแนน พอใช้	0 คะแนน ควรปรับปรุง
ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม				
ความคิด	ชิ้นงานถูกต้อง	ชิ้นงานถูกต้อง	ชิ้นงานถูกต้อง	ชิ้นงานไม่ตรง
คลองแคลว (3 คะแนน)	ตรงวัตถุประสงค์ สะท้อนความรู้ ความ เข้าใจจากเรื่องที่ได้ เรียนรู้	ตรงวัตถุประสงค์ ขาดรายละเอียด สำคัญอย่างน้อย 1 ประเด็น	ตรงวัตถุประสงค์ ขาดรายละเอียด สำคัญอย่างน้อย 2 ประเด็น	วัตถุประสงค์ ขาดรายละเอียด สำคัญ 3 ประเด็น ขึ้นไป
ความคิด ยืดหยุ่น (3 คะแนน)	มีความหลากหลาย ของชิ้นงาน และ น่าสนใจ	มีความหลากหลาย ของชิ้นงาน แต่ขาด ความน่าสนใจ	ชิ้นงานไม่ หลากหลายแต่ น่าสนใจ	ชิ้นงานไม่ หลากหลาย และขาด ความน่าสนใจ
ความคิดริเริ่ม (3 คะแนน)	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ 100%	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เป็นส่วนใหญ่ 80 %	มีความคิดริเริ่ม บางส่วน 50%	ขาดความคิดริเริ่ม
ความคิด ละเอียดลออ (3 คะแนน)	ชิ้นงานละเอียดลออ สะท้อนความใส่ใจใน การสร้างชิ้นงาน	ชิ้นงานละเอียดลออ 80%	ชิ้นงานละเอียดลออ 50%	ชิ้นงานขาด ความละเอียดลออ
ด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ				
การเข้าถึงสื่อ (3 คะแนน)	เลือกใช้สื่อ สารสนเทศ เพื่อการสืบค้นข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ 4 ข้อมูล ขึ้นไป	เลือกใช้สื่อ สารสนเทศ เพื่อการสืบค้นข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ 3 ข้อมูล	เลือกใช้สื่อ สารสนเทศ เพื่อการสืบค้นข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ 2 ข้อมูล	เลือกใช้สื่อ สารสนเทศ เพื่อ การสืบค้นข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ 1 ข้อมูล

ตารางที่ 3-3 (ต่อ)

องค์ประกอบ ที่ประเมิน	คำอธิบาย			
	3 คะแนน ดีมาก	2 คะแนน ดี	1 คะแนน พอใช้	0 คะแนน ควรปรับปรุง
การวิเคราะห์ สื่อ (3 คะแนน)	ตัดสินใจเลือกใช้สื่อ ประเภทต่าง ๆ ได้ อย่างเหมาะสมและ มีประสิทธิภาพ	สื่อที่เลือกใช้ มีความเกี่ยวข้องกับ ข้อมูลที่ต้องการ 80%	สื่อที่เลือกใช้ มีความเกี่ยวข้องกับ ข้อมูลที่ต้องการ 50%	สื่อที่เลือกใช้ ไม่เกี่ยวข้องกับ ข้อมูลที่ต้องการ
การเลือกใช้สื่อ (3 คะแนน)	เลือกใช้ข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ และ มีประโยชน์ต่อตนเอง และต่อผู้อื่น ตรงตาม จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้	เลือกใช้ข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ และ มีประโยชน์ต่อตนเอง และต่อผู้อื่น 80%	เลือกใช้ข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ และ มีประโยชน์ต่อ ตนเองและต่อผู้อื่น 50%	เลือกใช้ข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ ไม่สร้างสรรค์และ ไม่เกิดประโยชน์
การรู้เท่าทันสื่อ (3 คะแนน)	เข้าถึงสื่อที่เลือกใช้ ด้วยวิจารณญาณ และ นำมาถ่ายทอดได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม	สื่อที่เลือกใช้นำมา ถ่ายทอดได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม 80%	สื่อที่เลือกใช้นำมา ถ่ายทอดได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม 50%	สื่อที่เลือกมา ถ่ายทอดไม่มี ความเหมาะสม

เกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพ

19-24 มีค่าเท่ากับ ดีมาก

13-18 มีค่าเท่ากับ ดี

7-12 มีค่าเท่ากับ พอใช้

0-6 มีค่าเท่ากับ ควรปรับปรุง

3. นำแบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสารสารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาคุณุณิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขเบื้องต้น

4. นำแบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสารสารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านหลักสูตรและการสอน สถิติทางการศึกษา การสอนภาษาไทย ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับเกณฑ์ Rubric scores (Index of item objective congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่าเกณฑ์มีความสอดคล้อง
- 0 หมายถึง ไม่แนใจว่าเกณฑ์มีความสอดคล้อง
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าเกณฑ์ไม่มีความสอดคล้อง

5. ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสารสารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ มีความสอดคล้อง โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00

6. ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสารสารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ โดยปรับคำอธิบายในเกณฑ์แต่ละองค์ประกอบให้ชัดเจนมากขึ้น

7. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมคุณภาพเพื่อตรวจสอบอีกครั้ง

การสร้างและการหาคุณภาพของแบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือการทำงาน เป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

1. ศึกษาหลักการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงศึกษาธิการ (2552) โดยผู้วิจัยได้ออกแบบให้สอดคล้องกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1.1 ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ มีพฤติกรรมบ่งชี้ 5 ประเด็น ได้แก่

- 1.1.1 การวางแผน
- 1.1.2 การแสดงความคิดเห็น
- 1.1.3 ความรับผิดชอบ
- 1.1.4 การทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 1.1.5 ภาวะการเป็นผู้นำ

1.2 ด้านความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีพฤติกรรมบ่งชี้ 3 ประเด็น ได้แก่

- 1.2.1 ความมีเมตตา กรุณา
- 1.2.2 การมีวินัย

1.2.3 การมีคุณธรรมจริยธรรม

2. สร้างแบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยสร้างเป็นแบบสังเกตการปฏิบัติ 4 ระดับ ที่มี คะแนนรวม 90 คะแนน โดยกำหนดระดับการปฏิบัติ ตามเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

ปฏิบัติสม่ำเสมอ	ให้คะแนน 3 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้คะแนน 2 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้คะแนน 1 คะแนน
ไม่ปฏิบัติเลย	ให้คะแนน 0 คะแนน

3. นำแบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม เสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมคุณวุฒินิพนธ์เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ที่มีความเชี่ยวชาญใน ด้านหลักสูตรและการสอน สถิติทางการศึกษา การสอนภาษาไทย ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิง เนื้อหา (Content validity) แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับเกณฑ์ (Index of item objective congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้อง

5. ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีความสอดคล้อง โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00

6. ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยปรับภาษา ในประเด็นการพิจารณาให้ชัดเจน กระชับ ให้สื่อความตรงตามจุดมุ่งหมายที่จะประเมินมากขึ้น

7. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุม คุณวุฒินิพนธ์เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง

การสร้างและการหาคุณภาพของแบบวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21

1. ศึกษาตำรา หนังสือ เอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ เช่นของ พิสนุ พงศ์ศรี (2552) และพิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545) เกี่ยวกับเจตคติ แบบวัดเจตคติ และวิธีการสร้างแบบวัดเจตคติ

2. ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสร้างแบบวัดเจตคติตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 การกำหนดเป้าเจตคติในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเจตคติของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ดังนั้น เป้าเจตคติในแบบวัดฉบับนี้คือรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย

2.2 สร้างแบบวัดเจตคติที่มีเนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยเขียนเป็นข้อความทั้งทางบวกและทางลบ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวนทั้งหมด 15 ข้อ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

สำหรับข้อความทางบวก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ	5 คะแนน
เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	มีค่าเท่ากับ	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ	1 คะแนน

สำหรับข้อความทางลบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ	1 คะแนน
เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	มีค่าเท่ากับ	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ	5 คะแนน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนนเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	มีเจตคติระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	มีเจตคติระดับดี
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	มีเจตคติระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	มีเจตคติระดับไม่ดี

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีเจตคติระดับไม่ใช้อย่างยิ่ง

3. นำแบบวัดเจตคติเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมคุุณยันิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบวัดเจตคติไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านหลักสูตรและการสอน สถิติทางการศึกษา การสอนภาษาไทย ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

+ 1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

-1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้อง

5. ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า แบบวัดเจตคติมีความสอดคล้อง โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00

6. ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดเจตคติโดยให้ปรับภาษาในประเด็น การพิจารณาให้ชัดเจน กระชับ และความสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ขึ้น

7. นำแบบวัดเจตคติไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

8. นำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของ แบบวัดเจตคติ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204)

$$\alpha = \frac{n}{N-1} \left[\frac{1 - \sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อคำถามของแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนรายข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

9. ผลการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ผู้วิจัยเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติทั้งฉบับเป็น 0.95

10. ผู้วิจัยได้แบบวัดเจตคติจำนวน 15 ข้อ นำให้อาจารย์ที่ปรึกษาคุณฉันทิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ขั้นที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Try out) (R2)

กระบวนการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการสุ่มโดยจับฉลากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแก่ง “วิทย์สถาวร” ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ห้องเรียนทั้งหมด 10 ห้อง ได้ห้อง ม.6/2 จำนวน 40 คน ดำเนินการทดลองใช้ในวันที่ 1-10 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 โดยนักเรียนทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย และแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ก่อนการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
2. ผู้วิจัยเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เวลาในการทดลองใช้ 6 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 12 ชั่วโมง
3. หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือดังนี้
  - 3.1 แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสารสารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ
  - 3.2 แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม
  - 3.3 แบบวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21
4. นักเรียนทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย และแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา หลังการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
5. วิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือต่าง ๆ ได้ผลการทดลองใช้ ดังนี้
  - 5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย การทดสอบก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 15.00 ($\bar{X} = 15.00$, $SD = 2.02$) และการทดสอบหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 23.20 ($\bar{X} = 23.20$, $SD = 0.55$)

5.2 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การทดสอบก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 8.35 ($\bar{X} = 8.35$, $SD = 1.50$) และการทดสอบหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 12.10 ($\bar{X} = 12.10$, $SD = 0.60$)

5.3 ความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่า ทันสื่อ มีคะแนนเฉลี่ยรวม 18.50

5.4 พฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีคะแนนเฉลี่ยรวม 77.42

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (D2)

หลังจากผู้วิจัยทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือแล้วพบข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการแก้ไขปรับปรุง ดังนี้

1. กระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยปรับรายละเอียดในกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับเวลาให้ชัดเจนขึ้น
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยปรับคำถามในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย และแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาให้มีคำที่เข้าใจง่าย โดยมีใจความเหมือนเดิม และตัดคำที่ใช้คำศัพท์ยาก เพื่อความเข้าใจของนักเรียน
3. เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ บางขั้นตอนที่ใช้เวลาไม่มาก เพราะเมื่อนักเรียนเข้าใจกระบวนการแล้วชั่วโมงต่อไปจะค่อนข้างรวดเร็วขึ้น จึงใช้การปรับเวลาให้สมดุลกัน โดยนำมาเพิ่มเติมในขั้นตอนของการสร้างชิ้นงาน

ขั้นที่ 5 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (R3)

การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน แกลง “วิทยสถาวร” จังหวัดระยอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีจับสลาก และใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Cluster sampling)

2. ผู้วิจัยจัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามรูปแบบการเรียนรู้
วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
ประกอบด้วย

2.1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

2.2 แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา

2.3 แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร
สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ

2.4 แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และ
ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

2.5 แบบวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี
การสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21

3. ผู้แทนของผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่พัฒนาขึ้น 6 ครั้ง
ครั้งละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 12 ชั่วโมง ตามแบบแผนการทดลอง The pretest-posttest
nonequivalent-group design ซึ่งเป็นแบบแผนที่เป็นกลุ่มทดลองและมีการทดสอบก่อนและหลัง
การทดลอง

E	O ₁	X	O ₂
เมื่อ E หมายถึง	กลุ่มทดลองรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้ แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6		
O ₁ หมายถึง	การทดสอบก่อนทดลองหรือก่อนเรียน		
O ₂ หมายถึง	การทดสอบหลังทดลองหรือหลังเรียน		
X หมายถึง	การให้การทดลองรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดย ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎี การเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6		

กระบวนการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้
ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้แทนของผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วรรณคดีไทย และแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ก่อนการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

3.2 ผู้แทนของผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เวลาในการทดลองใช้ 6 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ในชั่วโมงกิจกรรมหรือชุมนุม หรือช่องทางสื่อสารออนไลน์เพื่อไม่ให้กระทบกับเวลาเรียนของนักเรียน และไม่มีผลต่อผลการเรียน วิชาใด ๆ

3.3 ในระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือดังนี้

3.3.3 แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ

3.3.4 แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

3.3.5 แบบวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

4. นักเรียนทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา หลังการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยนำข้อมูลต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมไว้ มาวิเคราะห์ โดยกำหนด ดังนี้

5.1 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

5.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหานักเรียน กลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้สูตร t-test (Dependent sample) (พิสนุ ฟองศรี, 2552, หน้า 165-166)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

df	=	n-1
เมื่อ D	แทน	ผลต่างระหว่างข้อมูลแต่ละคู่
$\sum D$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลต่างระหว่างข้อมูลแต่ละคู่
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลต่างระหว่างข้อมูลแต่ละคู่ ยกกำลังสอง
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่

5.3 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากผลการประเมิน

ความสามารถด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทัน
สื่อ คะแนนจากผลการประเมินด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ และ
ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม และผลจากการวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้
วรรณคดีไทยผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นั้น ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 3 ผลการวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผลการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยในครั้งนี้ ได้ผ่านขั้นตอนการดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย (R1) ขั้นที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือฉบับร่าง และการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (D1) ขั้นที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้

ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Try out) (R2) ขั้นที่ 4 ปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (D2) และขั้นที่ 5 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (R3) ผลการดำเนินการดังกล่าวได้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่มี 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล บทบาทของครู และบทบาทของนักเรียน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักการ

รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย และทักษะในศตวรรษที่ 21 เป็นแนวคิดพื้นฐาน ซึ่งมีหลักการต่อไปนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้นี้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนให้แสวงหาข้อมูล และความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยอาศัยพื้นฐานความรู้เดิมนำมาต่อยอดกับความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ใหม่
2. รูปแบบการเรียนรู้เน้นการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนเป็นสำคัญ การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปความคิดเป็นความคิดรวบยอดที่คงทน
3. รูปแบบการเรียนรู้เน้นการสอนให้นักเรียนรู้จักนำความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการนำความรู้นั้นไปเผยแพร่แก่สาธารณชนทางใดทางหนึ่งที่เกิดประโยชน์สูงสุด

จุดมุ่งหมาย

รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย
2. เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยทักษะ 5 ด้าน คือ
  - 2.1 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา
  - 2.2 ทักษะด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม
  - 2.3 ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ

2.4 ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ

2.5 ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

กระบวนการจัดการเรียนเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 สรรค์สร้างแรงจูงใจ

ครูสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน โดยนำเกม เพลง หรือบทประพันธ์ที่สัมพันธ์กับ
วรรณคดี มาเชื่อมโยงความรู้จากนั้นครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วจึงจัดกลุ่มนักเรียนโดยละ
ความสามารถ กลุ่มละ 4-5 คน และมอบหมายให้แต่ละกลุ่มกำหนดบทบาทสมาชิกภายในกลุ่ม โดย
ครูให้ข้อคิดในการเป็นกัลยาณมิตรที่ดีของสมาชิกในกลุ่ม การช่วยเหลือเพื่อนด้วยความเมตตากรุณา
และการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีวินัยตรงเวลา

ขั้นที่ 2 ขานไขประสบการณ์ล้ำค่า

ครูเลือกวรรณคดีสำหรับทำกิจกรรมกลุ่ม และสอบถามประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับ
การศึกษาวรรณคดีนั้น โดยให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดจากประสบการณ์เดิมและให้ตัวแทนกลุ่ม
สรุปความรู้หรือประสบการณ์เดิมให้กลุ่มอื่น ๆ ฟังตามเวลาที่กำหนด

ขั้นที่ 3 พิจารณาค้นคว้าองค์ความรู้

ครูกำหนดปัญหาทางวรรณคดีให้นักเรียนแสวงหาองค์ความรู้ใหม่อย่างมีวิจารณญาณ
จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูล ตามประเด็นปัญหาที่ครูกำหนด โดย
แต่ละกลุ่มแบ่งบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติแล้วนำมาสรุปร่วมกันเป็นความคิดรวบยอดและนำเสนอให้
สมาชิกกลุ่มอื่นเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 4 ควบคู่เผยแพร่ผลงาน

ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเผยแพร่ผลงานสรุปองค์ความรู้ในสื่อสังคมออนไลน์
ประเภทต่าง ๆ โดยคำนึงถึงจริยธรรมในการใช้สื่อ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ และกฎหมายลิขสิทธิ์
ให้แต่ละกลุ่มออกแบบการเผยแพร่ด้วยตนเองโดยไม่คัดลอกผลงานผู้อื่น

ขั้นที่ 5 เชี่ยวชาญด้วยการตรวจสอบ

ครูตรวจสอบความรู้ทางวรรณคดีของนักเรียนรายบุคคลโดยให้ใบงาน แบบฝึกหัด หรือ
แบบทดสอบ จากนั้นให้นักเรียนสลับกันตรวจคำตอบด้วยความซื่อสัตย์ หากมีนักเรียนไม่ผ่าน
ให้ผู้ที่ผ่านช่วยเพื่อนทบทวนความรู้ให้เพื่อนอย่างกัลยาณมิตร จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุป
บทเรียน

การวัดและการประเมินผล และเครื่องมือ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นั้น มีเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและการประเมินผล ดังนี้

1. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย หมายถึง แบบทดสอบที่วัดผล การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าจากวรรณคดีไทย โดยเป็น แบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ
  2. แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา หมายถึง แบบทดสอบ ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการแก้ปัญหา จากบทอ่านต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวันของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย จำนวน 20 ข้อ
  3. แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านการสื่อสาร สารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง แบบประเมินที่ใช้ประเมินความสามารถของนักเรียนด้าน การสร้างสรรค์นวัตกรรม คือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิด ละเอียดลออ และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ คือ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์ สื่อ การประเมินสื่อ และการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งประเมินตามเกณฑ์ Rubric scores
  4. แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง แบบประเมินที่ใช้ประเมินพฤติกรรม ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ 5 ข้อ คือ การวางแผน การแสดงความคิดเห็น ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และภาวะการเป็นผู้นำ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมนั้น มีพฤติกรรมบ่งชี้ 3 ข้อ คือ ความมีเมตตา กรุณา ความมีวินัย การมีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นการประเมินแบบมาตราส่วนประเมินค่า
  5. แบบวัดเจตคติ หมายถึง แบบวัดที่สร้างขึ้นเพื่อวัดความคิดเห็นและความรู้สึก ของนักเรียนหลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 ข้อ
- ทั้งนี้ก่อนการเรียนรู้มีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย และภายหลัง การเรียนรู้ตามรูปแบบจัดให้มีการทดสอบอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้ข้อสอบคู่ขนานชุดเดียวกับที่ใช้ ก่อนการเรียนรู้ นำคะแนนจากผลการทดสอบทั้งสองครั้งมาเปรียบเทียบกัน นอกจากนี้ มีการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

และทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทัน และควมมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการประเมินในระหว่าง การจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้

บทบาทของครู

1. ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
2. ครูต้องให้ข้อคิดหรือสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนในระหว่าง การจัดการเรียนรู้
3. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง ครูมีหน้าที่กระตุ้นให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้ เดิม
4. ครูต้องส่งเสริมให้นักเรียนเกิดค้นพบความรู้ใหม่จากกระบวนการจัดการเรียนรู้ แหล่งข้อมูลต่าง ๆ เอกสาร ข้อมูลออนไลน์ หรือข้อมูลที่เป็นตัวบุคคล
5. ครูต้องให้ความสำคัญในการเน้นกระบวนการสร้างปฏิสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความรู้ ร่วมกัน เน้นให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ สร้างภาวะผู้นำ ควบคู่ไปกับการเป็น ผู้มีคุณธรรมจริยธรรม
6. ครูต้องฝึกฝนการให้นักเรียนเกิดทักษะการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการเรียนรู้สูงสุด
7. ครูเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้และสะท้อนผลการประเมินแก่นักเรียน

บทบาทของนักเรียน

1. นักเรียนต้องมีพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
2. นักเรียนต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจกับความรู้ใหม่
3. นักเรียนต้องกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม
4. นักเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน
5. นักเรียนต้องกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกในการนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้เรียนรู้ใหม่
6. นักเรียนต้องรู้จักประเมินผลงานของตนเองและเพื่อนร่วมชั้น

ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้าง ความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน แสดงผลดังตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการที่ประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับคุณภาพ
1. บทนำ			
1.1 ความชัดเจนในการบรรยายความเป็นมาของการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย	4.60	0.80	เหมาะสม ดีมาก
1.2 ความเหมาะสมของเหตุผลในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย	4.60	0.80	เหมาะสม ดีมาก
1.3 การใช้ภาษาและการเรียบเรียงความเป็นมาของรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย	4.80	0.40	เหมาะสม ดีมาก
2. ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการเรียนรู้			
2.1 มีความชัดเจนในการบรรยายแนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐาน	4.60	0.80	เหมาะสม ดีมาก
2.2 ความเหมาะสมในการนำแนวคิดมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย	4.80	0.40	เหมาะสม ดีมาก
2.3 ภาษาที่ใช้ในการอธิบายแนวคิด	4.60	0.80	เหมาะสม ดีมาก
3. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้			
3.1 หลักการ			
1) ความชัดเจนในการกำหนดหลักการของรูปแบบการเรียนรู้	4.80	0.40	เหมาะสม ดีมาก
2) ความสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้	4.80	0.40	เหมาะสม ดีมาก
3) สามารถเป็นกรอบในการกำหนดวิธีการในองค์ประกอบอื่น ๆ	4.60	0.80	เหมาะสม ดีมาก
4) ความเหมาะสมในการใช้ภาษาและเรียบเรียง	4.80	0.40	เหมาะสม ดีมาก

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

รายการที่ประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับคุณภาพ
3.2 จุดมุ่งหมาย			
1) ความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายกับ หลักการ	4.60	0.80	เหมาะสม ดีมาก
2) ความชัดเจนในการแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน	4.80	0.40	เหมาะสม ดีมาก
3) ความเป็นไปได้ของจุดมุ่งหมาย	4.80	0.40	เหมาะสม ดีมาก
4) ความเหมาะสมในการใช้ภาษา	4.80	0.40	เหมาะสม ดีมาก
3.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้			
1) ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรูปแบบ การเรียนรู้วรรณคดีไทย	4.60	0.80	เหมาะสม ดีมาก
2) ความเหมาะสมในการจัดลำดับขั้นกิจกรรม การเรียนรู้	4.80	0.40	เหมาะสม ดีมาก
3) ความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ทำให้ การสอนบรรลุผล	4.60	0.80	เหมาะสม ดีมาก
4) ความชัดเจนในการบรรยายขั้นตอนใน กิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.80	เหมาะสมดี
3.4 การวัดและการประเมินผล			
1) ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ วรรณคดีไทย	4.80	0.40	เหมาะสม ดีมาก
2) ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์และแนว ทางการวัดและประเมินผล	4.40	0.80	เหมาะสมดี
3) ความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.60	0.80	เหมาะสม ดีมาก

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

รายการที่ประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับคุณภาพ
3.5 บทบาทครู			
1) สอดคล้องกับการจัดกระบวนการจัดการ เรียนรู้	4.40	0.80	เหมาะสม ดี
2) ความชัดเจนในการบรรยายบทบาทครู	4.60	0.80	เหมาะสม ดีมาก
3.6 บทบาทนักเรียน			
1) สอดคล้องกับการจัดกระบวนการจัดการ เรียนรู้	4.60	0.80	เหมาะสม ดีมาก
2) ความชัดเจนในการบรรยายบทบาทหน้าที่ ของนักเรียน	4.60	0.80	เหมาะสม ดีมาก
ภาพรวม	4.65	0.64	เหมาะสม ดีมาก

จากตารางที่ 4-1 แสดงว่าในภาพรวมรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้
 ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษ
 ที่ 21 ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมดีมาก ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพ เหมาะสมดีมาก ได้แก่ การใช้ภาษาและการเรียบเรียงความเป็นมาของรูปแบบ
 การเรียนรู้วรรณคดีไทย ความเหมาะสมในการนำแนวคิดมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้
 วรรณคดีไทย ความชัดเจนในการกำหนดหลักการของรูปแบบการเรียนรู้ ความสอดคล้องกับ
 แนวคิดพื้นฐานที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ความเหมาะสมในการใช้ภาษาและ
 เรียบเรียง ความชัดเจนในการแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ความเป็นไปได้
 ของจุดมุ่งหมาย ความเหมาะสมในการใช้ภาษา ความเหมาะสมในการจัดลำดับขั้นกิจกรรม
 การเรียนรู้ ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้วรรณคดีไทย ($\bar{X} = 4.80$, $SD = 0.40$)

**ตอนที่ 2 ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้าง
ความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 40 คน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม แสดงผลดังตารางที่ 4-2 ถึง 4-6

ตารางที่ 4-2 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน

นักเรียน	คะแนนสอบ			นักเรียน	คะแนนสอบ		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ผลต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	ผลต่าง
คนที่ 1	13	24	11	คนที่ 21	20	29	9
คนที่ 2	14	22	8	คนที่ 22	16	26	10
คนที่ 3	14	27	13	คนที่ 23	16	24	8
คนที่ 4	17	25	8	คนที่ 24	13	25	12
คนที่ 5	18	27	9	คนที่ 25	15	25	10
คนที่ 6	19	28	9	คนที่ 26	17	26	9
คนที่ 7	16	26	10	คนที่ 27	17	25	8
คนที่ 8	18	25	7	คนที่ 28	12	25	13
คนที่ 9	20	28	8	คนที่ 29	20	28	8
คนที่ 10	16	24	8	คนที่ 30	19	26	7
คนที่ 11	17	27	10	คนที่ 31	19	25	6
คนที่ 12	15	25	10	คนที่ 32	18	26	8

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

นักเรียน	คะแนนสอบ ก่อนเรียน	คะแนนสอบ หลังเรียน	ผลต่าง	นักเรียน	คะแนนสอบ ก่อนเรียน	คะแนนสอบ หลังเรียน	ผลต่าง
คนที่ 13	16	23	7	คนที่ 33	18	27	9
คนที่ 14	14	24	10	คนที่ 34	13	26	13
คนที่ 15	14	27	13	คนที่ 35	19	28	9
คนที่ 16	17	27	10	คนที่ 36	13	25	12
คนที่ 17	17	28	11	คนที่ 37	20	27	7
คนที่ 18	13	26	13	คนที่ 38	15	26	11
คนที่ 19	12	27	15	คนที่ 39	19	27	8
คนที่ 20	20	28	8	คนที่ 40	17	24	7

จากตารางที่ 4-2 แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน นักเรียนทุกคนมีคะแนนสูงขึ้นทุกคน หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 4-3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	SD	t	p
หลังเรียน	30	40	25.95	1.55	25.84*	.000
ก่อนเรียน	30	40	17.53	2.33		

*p < .05

จากตารางที่ 4-3 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	จำนวน นักเรียน	$\bar{X}$	SD	t	p
หลังเรียน	20	40	16.60	1.68	28.51*	.000
ก่อนเรียน	20	40	10.00	1.83		

*p < .05

จากตารางที่ 4-4 แสดงให้เห็นว่าความสามารถในทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-5 ผลการศึกษาความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร
สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบ
การเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎี
การเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6

องค์ประกอบที่ประเมิน	รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD
1. ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม	ความคิดคล่องแคล่ว	2.60	0.49
	ความคิดยืดหยุ่น	2.80	0.40
	ความคิดริเริ่ม	2.83	0.38
	ความคิดละเอียดลออ	2.55	0.50
2. ด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ	การเข้าถึงสื่อ	2.90	0.30
	การวิเคราะห์สื่อ	2.68	0.47
	การเลือกใช้สื่อ	2.93	0.26
	การรู้เท่าทันสื่อ	2.95	0.21
	คะแนนเฉลี่ย	2.78	0.38
	คะแนนรวม	22.24	0.48

จากตารางที่ 4-5 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือแล้วประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสารสารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ มีคะแนนเฉลี่ยรวม 22.24 คะแนนอยู่ในเกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพดีมาก ทั้งนี้ ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความคิดริเริ่ม ($\bar{X} = 2.83$, $SD = 0.38$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความคิดละเอียดลออ ($\bar{X} = 2.55$, $SD = 0.50$) ด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X} = 2.95$, $SD = 0.21$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวิเคราะห์สื่อ ($\bar{X} = 2.68$, $SD = 0.47$)

ตารางที่ 4-6 ศึกษาพฤติกรรมการร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

พฤติกรรมด้าน	รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD
ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ			
1. การวางแผน	1.1 สามารถช่วยกำหนดเป้าหมายของกลุ่มได้	2.75	0.44
	1.2 ช่วยวางแผนการทำงานภายในกลุ่มได้	2.90	0.30
2. การแสดงความคิดเห็น	2.1 ให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์	2.98	0.16
	2.2 แสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ	2.73	0.45
	2.3 ยอมรับในความคิดเห็นของเพื่อน	3.00	0.00
3. ความรับผิดชอบ	3.1 รู้หน้าที่ของตนเอง	2.93	0.27
	3.2 ทำงานตามที่กลุ่มมอบหมายด้วยความตั้งใจ	2.95	0.22
	3.3 ช่วยเหลืองานของเพื่อนหลังจากทำงานของตนเองเรียบร้อยแล้ว	2.85	0.36
4. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.1 ข้อเสนอแนะของเพื่อนมีประโยชน์	2.83	0.38
	4.2 ยอมรับในข้อเสนอแนะการทำงานของเพื่อน	2.90	0.30
	4.3 ช่วยกันแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดระหว่างการทำงาน	3.00	0.00
	4.4 ให้อภัยเพื่อนเมื่อทำงานผิดพลาด	2.98	0.16

ตารางที่ 4-6 (ต่อ)

พฤติกรรมด้าน	รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD
5. ภาวะ การเป็นผู้นำ	5.1 มีความคิดริเริ่มที่ดี	2.95	0.22
	5.2 ดูแลเอาใจใส่เพื่อนในขณะที่ปฏิบัติงาน	2.83	0.38
	5.3 ควบคุมระเบียบในการทำงานกลุ่ม	2.88	0.33
	5.4 กระตุ้นให้สมาชิกอภิปรายและแสดงความคิดเห็น	2.80	0.41
	5.5 นำกลุ่มช่วยกันคิดหาวิธีแก้ปัญหา	2.90	0.30
	5.6 พูดถึงความซัดถ้อย ซัดคำ มีความมั่นใจในตนเอง	2.85	0.36
	5.7 ให้คำตำหนิหรือติชม ได้ถูกต้องตามกาลเทศะ	3.00	0.00
ด้านความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม			
6. ความมีเมตตา กรุณา	6.1 ให้การช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม	3.00	0.00
	6.2 ให้การช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกต่างกลุ่ม	2.93	0.27
	6.3 มีน้ำใจและแบ่งปัน	2.95	0.22
7. การมีวินัย	7.1 รักษากฎระเบียบหรือข้อตกลง	2.93	0.27
	7.2 ทำหน้าที่หรือปฏิบัติงานจนสำเร็จตามเวลา และเป็นแบบอย่างได้	2.83	0.38
	7.3 รู้สิทธิและรู้จักรักษาสีทธิของตนเอง	2.93	0.27
	7.4 รับผิดชอบในการกระทำของตนเอง	2.85	0.36
8. การมีคุณธรรม จริยธรรม	8.1 มีความซื่อสัตย์สุจริต	3.00	0.00
	8.2 ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง มีเหตุผล รอบคอบ	2.90	0.30
	8.3 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่หวัง ผลตอบแทน	3.00	0.00
	8.4 สามัคคีกันในกลุ่มคณะ	3.00	0.00
		คะแนนเฉลี่ย	2.91 0.29
		คะแนนรวม	87.13 2.15

จากตารางที่ 4-6 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

แล้วประเมินพฤติกรรมความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยรวม 87.33 คะแนน อยู่ในเกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพดีมาก ทั้งนี้ พฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำนั้น พฤติกรรมด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ช่วยวางแผนการทำงานภายในกลุ่มได้ ($\bar{X} = 2.90$, $SD = 0.30$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถช่วยกำหนดเป้าหมายของกลุ่มได้ ($\bar{X} = 2.75$, $SD = 0.44$) พฤติกรรมด้านการแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ยอมรับในความคิดเห็นของเพื่อน ($\bar{X} = 3.00$, $SD = 0.00$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ ($\bar{X} = 2.73$, $SD = 0.45$) พฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทำงานตามที่กลุ่มมอบหมายด้วยความตั้งใจ ($\bar{X} = 2.95$, $SD = 0.22$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ช่วยเหลืองานของเพื่อนหลังจากทำงานของตนเรียบร้อยแล้ว ($\bar{X} = 2.85$, $SD = 0.36$) พฤติกรรมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ช่วยกันแก้ไข ปัญหาเมื่อเกิดระหว่างการทำงาน ($\bar{X} = 3.00$, $SD = 0.00$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อเสนอแนะของเพื่อน มีประโยชน์ ($\bar{X} = 2.83$, $SD = 0.38$) พฤติกรรมด้านภาวะการเป็นผู้นำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้คำตำหนิหรือติชมได้ถูกต้องตามกาลเทศะ ($\bar{X} = 3.00$, $SD = 0.00$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ กระตุ้นให้ สมาชิกอภิปรายและแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 2.80$, $SD = 0.41$) พฤติกรรมด้านความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมนั้น พฤติกรรมด้านความมีเมตตา กรุณา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้การช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ($\bar{X} = 3.00$, $SD = 0.00$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้การช่วยเหลือ เพื่อสมาชิกต่างกลุ่ม ($\bar{X} = 2.93$, $SD = 0.27$) พฤติกรรมด้านการมีวินัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรักษากฎระเบียบหรือข้อตกลง และรู้สิทธิและรู้จักรักษาสีทธิของตนเอง ($\bar{X} = 2.93$, $SD = 0.27$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทำหน้าที่หรือปฏิบัติงานจนสำเร็จตามเวลาและเป็นแบบอย่างได้ ($\bar{X} = 2.83$, $SD = 0.38$) พฤติกรรมด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความซื่อสัตย์ สุจริต ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่หวังผลตอบแทน สามัคคีกันในกลุ่ม ($\bar{X} = 3.00$, $SD = 0.00$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง มีเหตุผล รอบคอบ ($\bar{X} = 2.90$, $SD = 0.30$)

ตอนที่ 3 ผลการวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

หลังจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้วัดเจตคติเพื่อวัดความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียนต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 แสดงผลดังตารางที่ 4-7

ตารางที่ 4-7 ผลการวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	การแปลผล
1	รูปแบบการเรียนรู้นี้ช่วยส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21	4.80	0.40	ดีมาก
2	รูปแบบการเรียนรู้นี้ไม่ซับซ้อน เรียนรู้ได้ง่าย	4.68	0.52	ดีมาก
3	รูปแบบการเรียนรู้นี้มีที่น่าสนใจ	4.95	0.22	ดีมาก
4	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.90	0.30	ดีมาก
5	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้ฝึกทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา	4.58	0.63	ดีมาก
6	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้ฝึกทักษะด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม	4.68	0.52	ดีมาก
7	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้ฝึกทักษะด้านการสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ	4.28	0.59	ดี
8	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้ฝึกด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ	4.93	0.26	ดีมาก
9	กิจกรรมการเรียนรู้มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม	4.78	0.47	ดีมาก
10	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้ามีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและนักเรียนร่วมชั้นได้ตลอดเวลา	4.25	0.77	ดี

ตารางที่ 4-7 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
11	การจัดกลุ่มผู้เรียนคำนึงถึงความต่างระหว่างบุคคล	4.80	0.40	ดีมาก
12	สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทันสมัย น่าสนใจ	4.70	0.56	ดีมาก
13	กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลา	4.48	0.50	ดีมาก
14	บรรยากาศในชั้นเรียนกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	4.95	0.22	ดีมาก
15	รูปแบบการเรียนรู้นี้ทำให้ข้าพเจ้าชอบการเรียนวรรณคดีไทย	5.00	0.00	ดีมาก
ภาพรวม		4.72	0.52	ดีมาก

จากตารางที่ 4-7 แสดงในภาพรวมว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 มีเจตคติต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.72$, $SD = 0.52$) โดยรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับ คือ ข้อ 15 รูปแบบการเรียนรู้นี้ทำให้ข้าพเจ้าชอบการเรียนวรรณคดีไทย ($\bar{X} = 5.00$, $SD = 0.00$) ข้อ 3 รูปแบบการเรียนรู้นี้มีความน่าสนใจ และข้อ 14 บรรยากาศในชั้นเรียนกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.95$, $SD = 0.22$) และรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 10 กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้ามีโอกาสดูแลเปลี่ยนแปลงเรียนรู้กับครูและนักเรียนร่วมชั้น ได้ตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.77$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ศึกษาความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งขั้นตอนการวิจัยนั้นแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย (R1) ขั้นที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือฉบับร่าง และการสร้างและพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (D1) ขั้นที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Try out) (R2) ขั้นที่ 4 ปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (D2) และขั้นที่ 5 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (R3) โดยเครื่องมือที่ใช้

ในการวิจัยประกอบด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และแบบวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test Dependent โดยสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ได้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มี 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 สรรค์สร้างแรงจูงใจ ขั้นที่ 2 ขานไขประสบการณ์ล้ำค่า ขั้นที่ 3 พิจารณาค้นคว้าองค์ความรู้ ขั้นที่ 4 ควบคู่เผยแพร่ผลงาน ขั้นที่ 5 เชี่ยวชาญด้วยการตรวจสอบ การวัดและการประเมินผล บทบาทของครู และบทบาทของนักเรียน จากนั้นนำไปตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมดีมาก ($\bar{X} = 4.65, SD = 0.64$)

2. ผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีดังนี้

2.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักเรียนมีความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.24 อยู่ในเกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพดีมาก

2.4 นักเรียนมีพฤติกรรมความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 87.13 อยู่ในเกณฑ์การจัด อันดับคุณภาพดีมาก

3. เจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.72, SD = 0.52$)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้าง ความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยประเด็นที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลมี 3 ประเด็น คือ 1) ผลการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย และ 3) ผลการวัดเจต คติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยได้อย่างดี เนื่องจากรูปแบบการเรียนรู้ที่ได้ พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน และแต่ละขั้นตอนสัมพันธ์กันสอดคล้อง กับทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ กล่าวคือ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหา ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้การสนทนากลุ่มจากครูผู้สอนในสหวิทยาเขต ระยอง 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 8 โรงเรียน ในเดือนพฤศจิกายน ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2561 มีครูร่วมการสนทนากลุ่มจำนวน 20 คน แล้วนำผลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาเป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย จากนั้นจึงวิเคราะห์และสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้ แบบร่วมมือ ซึ่งนำขั้นตอนของสองทฤษฎีมากำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ โดยมี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 สรรค์สร้างแรงจูงใจ ขั้นที่ 2 ขานไขประสบการณ์ล้ำค่า ขั้นที่ 3 พิจารณา ค้นคว้าองค์ความรู้ ขั้นที่ 4 ควบคู่เผยแพร่ผลงาน ขั้นที่ 5 เชี่ยวชาญด้วยการตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดของฉันท ชาติทอง (2554, หน้า 183) ที่กล่าวว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้

นั้นนักเรียนเป็นผู้สร้างและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง โดยการเรียนรู้ใหม่จะเกิดขึ้นย่อมขึ้นอยู่กับ การทำความเข้าใจในบทเรียน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างสะดวกเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และ การเรียนรู้ที่มีความหมายจะต้องดำเนินการภายใต้การปฏิบัติในสภาพจริง นำไปสู่การพัฒนา และต่อยอดความรู้ที่คงทน และสอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลี้ยง ทุมทอง (2556, หน้า 29-30) ที่กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าใช้ในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ ประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาในสภาพแวดล้อมที่เหมือนกับชีวิตจริง เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่มผู้เรียน ในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และการยอมรับความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนได้มีการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์ความรู้

ประการสำคัญคือ รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้าง ความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มุ่งส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 (8c) โดย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ทักษะทั้งหมดแล้วเลือกทักษะที่มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้วรรณคดี ไทยจำนวน 5 ทักษะ แล้วสร้างเครื่องมือวัดผลที่สอดคล้องเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อรรถคดี ไทย ที่มุ่งส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎี การเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 15-20) ที่ได้นำเสนอแนวคิด การจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ว่าควรมุ่งจัดการเรียนรู้ที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้ง รูปแบบการเรียนรู้อรรถคดีไทยนี้มุ่งพัฒนานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นวัยรุ่น มีความเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การออกแบบขั้นตอนการเรียนรู้อ จึ่งมุ่งพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้สอดคล้องกับช่วงวัยให้มากที่สุด ตอบสนองการเปลี่ยนแปลง ของวัย สร้างขั้นตอนที่มุ่งให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้กระบวนการคิดของผู้อื่น เสมือน การเรียนรู้แบบจำลองของสังคมที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของ ประรงค์สุทิตย์ ทรงวุฒิสิต (2557, หน้า 219) ที่ได้กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงด้าน การเจริญเติบโตทางร่างกายอย่างรวดเร็ว มีการเจริญเติบโตของสมองอย่างเต็มที่ มีวุฒิภาวะทางเพศ มีพลังในตัวเองมาก มีอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รักกลุ่มเพื่อน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ บุคคลที่มี ส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความเข้าใจ และช่วยกันส่งเสริมให้วัยรุ่น ได้มีพัฒนาการสมวัยและให้ ความช่วยเหลือในการปรับตัวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ อย่างเต็มที่ เพื่อให้วัยรุ่นสามารถ เจริญเติบโตต่อไปอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี และเป็นกำลังของสังคมต่อไปในอนาคต

นอกจากนี้ การประเมินความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ และความเหมาะสม ของรูปแบบการเรียนรู้อรรถคดีไทยโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ซึ่งผลจากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบการเรียนรู้อรรถคดีไทยที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมระดับดีมาก ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบ

การเรียนรู้วรรณคดีไทย ได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนาอย่างมีระบบและเป็นไปตามขั้นตอนการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้และที่สำคัญคือผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างก่อนนำข้อบกพร่องต่าง ๆ มาปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวคิดทฤษฎีทางการศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาวัยรุ่น มุ่งส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและพิจารณาความเป็นไปได้ก่อนนำไปใช้จริง ด้วยเหตุนี้ รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่พัฒนาขึ้นจึงมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

2. ผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจากการพิจารณารายคน พบว่า นักเรียนทุกคนมีคะแนนสูงขึ้นหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นั้นช่วยเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านวรรณคดีโดยใช้การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการนำไปใช้ ในขั้นตอนของการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นเน้นให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมซึ่งเป็นประสบการณ์ใหม่ผสมผสานกับการใช้ความรู้เดิมที่มีมาแต่ต้นเกิดกระบวนการทางปัญญาเป็นความรู้ใหม่ที่คงทน และที่สำคัญคือใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของตนเองกับเพื่อนร่วมชั้นหรือร่วมกลุ่ม ทำให้ความรู้ที่นักเรียนได้รับนั้นคงทนตกผลึกเป็นความรู้ที่สามารถนำมาต่อยอดในการเรียนรู้วรรณคดีไทยได้เป็นอย่างดี รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นคำนึงถึงหลักในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ต้องการมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าในขั้นที่สูงขึ้น เพราะการเรียนรู้วรรณคดีใช้ต้องใช้การคิดไตร่ตรองแยกแยะ ตีความ แปลความในสิ่งที่อ่านนั้นอย่างละเอียด เพื่อทำความเข้าใจในสาระสำคัญที่วรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ต้องการสะท้อนแก่ผู้อ่าน สอดคล้องกับแนวคิดของอิงอร สุพันธ์วิช (2554,

หน้า 108) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสอนวรรณคดีไทยการเรียนการสอนวรรณคดีนั้น นอกจากจะเป็นการพิจารณาในด้านของความงามในทางศิลปะแล้ว ยังมีความสำคัญในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการตอบสนองของการคิดอีกด้วย เพราะวรรณคดีกับการคิด ไตร่ตรองมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากประสบการณ์การเรียนรู้จากวรรณคดีจะก่อให้เกิดกระบวนการคิดไตร่ตรองของนักเรียน นอกจากนี้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมีทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือนั้นทำให้นักเรียน เกิดความรู้ที่มีความหมาย คงทน และมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมได้อย่างดีสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 1) ที่ได้กล่าวถึงทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเองไว้ว่าการจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้เป็นการให้ความสำคัญกับกระบวนการ เรียนรู้ของผู้เรียนกับสำคัญของความรู้เดิม ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้และ สร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสังเกตสิ่งที่ตนอยากเรียนรู้แล้วค้นคว้าแสวงหาความรู้เพิ่ม เชื่อมโยง กับความรู้เดิม ประสบการณ์เดิมผนวกกับความรู้ใหม่ สร้างสรรค์จนเกิดเป็นองค์ความรู้และ ประสบการณ์ใหม่ ด้วยกระบวนการลงมือปฏิบัติจริง รู้จริง เรียนจริง ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าจนรู้จริง รู้ลึกซึ้งและพิจารณาได้ว่าเรื่องนั้น ๆ มีความสำคัญ มากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถทางการคิด และฝึกทักษะทาง สังคมได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับแนวคิดของวัชรรา เล่าเรียนดี (2554, หน้า 156) ที่กล่าวถึงทฤษฎี การเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่าเป็นการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมทักษะทางสังคมและพฤติกรรมการทำงาน กลุ่มที่ช่วยเหลือพึ่งพากันจนงานบรรลุผลสำเร็จ ครูต้องติดตามดูแลการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน กลุ่มของนักเรียนตลอดเวลา ให้ทุกคนรับผิดชอบต่อผลงานตนเองและของกลุ่ม สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของไมเคิล (Michael, 2018, pp. 89-101) ที่ได้ศึกษาผลการใช้การเรียนรู้แบบการสร้าง ความรู้ด้วยตนเองกับนักศึกษาเคมี ระดับปริญญาตรีจำนวน 270 คน โดยจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตัวเอง แล้วมีการประเมินผลสามครั้ง พบว่า การประเมินหลังการเรียนรู้ของ นักศึกษาเคมีมีผลการเรียนรู้สูงขึ้น เนื่องจากนักศึกษาได้โต้ตอบกับเพื่อน และผู้สอนมีการจัด สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่นเดียวกับการวิจัยของเคนดร้า (Kendra , 2020, pp. 1-2) ที่ได้ศึกษา ผลการใช้การเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นฐานในการสอนศิลปะของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้แบบสอบถามในการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม พบว่า การสร้างความรู้ด้วยตนเอง ในการสอนศิลปะนั้นทำให้พบความแตกต่างระหว่างบุคคล นักศึกษาแต่ละคนมีประสบการณ์ ที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ส่งผลต่อการเรียนรู้ร่วมกันเป็นอย่างดี ในทำนอง เดียวกันกับการวิจัยของรูบิน (Rubin, 2020, pp. 45-50) ได้ศึกษาผลการประยุกต์ใช้การเรียนรู้ แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองกับนักเรียนจีน โดยเป็นการปรับการเรียนรู้แบบดั้งเดิมมาใช้การเรียนรู้

แบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง พบว่า นักเรียนให้ความคิดเห็นว่าเป็นการเรียนรู้ที่ดึงเครียดและทำท่ายกิดกระบวนกรเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ และมีคุณค่าในเชิงประสพการณ์ และสอดคล้องกับการวิจัยของอานี (Ani, 2020, pp. 111-132) ที่ได้ศึกษาบทบาทของนักเรียนอินโดนีเซียต่อการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ชั้นสูง พบว่า ผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีบทบาทในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น 18-57% มีผลการเรียนรู้ดีขึ้น นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

2.2 นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสารสารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.24 อยู่ในเกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพดีมาก และมีพฤติกรรมความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 87.13 อยู่ในเกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะที่สอดคล้องกับการเรียนรู้วรรณคดีไทยและทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายในการเรียนวรรณคดีไทยคือวรรณคดีไทยมิได้มุ่งให้นักเรียนเรียนรู้เฉพาะความงามในทางภาษา หรือการจดจำเนื้อเรื่องตัวละครแล้วใช้ในการตอบคำถามแต่การเรียนรู้อรรถคดีไทยในยุคปัจจุบันควรมุ่งพัฒนาให้นักเรียนเข้าใจวิถีชีวิตของคนในอดีตผสมกับโลกทัศน์ในยุคปัจจุบันสอดคล้องกับแนวคิดของอิงอร สุพันธ์วิช (2554, หน้า 109-110) ที่ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนวรรณคดีไทยไว้ว่าความมุ่งหมายในการสอนวรรณคดีไทยคือ การสอนวรรณคดีเพื่อให้นักเรียน เข้าใจชีวิตเพราะกวีเป็นผู้ที่เห็นภาพชีวิตอย่างกว้างขวางที่สุด มีความรู้ลึกซึ้งยิ่งที่สุด และการเรียนการสอนจึงทำให้นักเรียน ได้รู้จักและเข้าใจชีวิตของมนุษย์ด้วยกัน ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้การเรียนรู้อรรถคดีไทยนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ทักษะการอ่านเป็นพื้นฐาน ในการรับสารที่ผู้เขียนหรือกวีต้องการนำเสนอสู่ผู้อ่าน ดังนั้นในการเรียนรู้อรรถคดีไทยจึงต้องพัฒนาทักษะการอ่านให้ควบคู่ไปกัน ดังที่สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557, หน้า 5-6) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ว่าการอ่านนั้นมีจุดหมายหลายประการคือ การอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ การอ่านเพื่อแสวงหาความบันเทิง การอ่านเพื่อแสวงหาข่าวสารความคิด และการอ่านเพื่อจุดประสงค์เฉพาะทาง การอ่านที่ดีนั้นควรเป็นการอ่านที่เน้นการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าในสิ่งที่อ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น นักเรียนจึงต้อง

ใช้กระบวนการอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ความคิด และเสริมสร้างประสบการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 ดังที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า จ) กล่าวถึงเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner aspirations) ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2560 ว่ามุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบด้วยทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจรรณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical thinking and problem solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, teamwork and leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, information and media literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and learning skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) ในที่นี้ผู้วิจัยเลือกทักษะที่สอดคล้องกับการเรียนรู้วรรณคดีไทย 5 ทักษะ คือ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจรรณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยในแต่ละขั้นตอนที่พัฒนาขึ้นนั้น มุ่งให้นักเรียนมีความสามารถในการคิด การแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีวิจรรณญาณ มีความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานหรือนวัตกรรม โดยใช้ทักษะการทำงานเป็นทีม ร่วมกับการมีทักษะการสื่อสาร สารสนเทศและรู้จักเลือกใช้สื่อได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรมจริยธรรมในการเรียนรู้และชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับแนวคิดของวิจรรณ พานิช (2555, หน้า 15-20) ที่ได้นำเสนอแนวคิดการจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ว่าควรมุ่งที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ต้องเรียนเป็นทีม ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้อย่างเข้าใจ มีขั้นตอนการเรียนรู้ตั้งแต่ จำ เข้าใจ ประยุกต์ วิเคราะห์ ประเมิน และสร้างสรรค์ โดยคุณลักษณะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความสามารถในการยืดหยุ่นและปรับตัว การเป็นตัวของตัวเอง มีความเป็นผู้นำ และมีความรับผิดชอบ

ด้วยเหตุนี้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจึงมีคุณภาพเพียงพอที่จะพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้วรรณคดีไทยและส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21

3. เจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.72, SD = 0.52$) ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้น เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ตามความถนัดด้วยวิธีการต่าง ๆ ผสานกับการใช้กระบวนการกลุ่มในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้น สอดคล้องกับการเรียนรู้ตามวัยของผู้เรียน ได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดที่ซับซ้อน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ การสื่อสารในการแสวงหาข้อมูล การสร้างนวัตกรรมตามความสนใจ ตลอดจนการฝึกทักษะการเป็นผู้นำ การทำกิจกรรมกลุ่ม และการมีคุณธรรมจริยธรรม เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์เจตคติของนักเรียนเป็นรายชื่อ พบว่า มีเจตคติในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับ คือ ข้อ 15 รูปแบบการรู้นี้ทำให้ข้าพเจ้าชอบการเรียนวรรณคดีไทย ($\bar{X} = 5.00, SD = 0.00$) ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตอบสนองต่อความต้องการของจิตวิทยาวัยรุ่น วัยรุ่นเป็นวัยที่กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง มีความคิดแปลกใหม่ ความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ครูจึงเป็นตัวกลางสำคัญที่จะเชื่อมโยงให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งศักยภาพต่าง ๆ ในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางความคิดสติปัญญาของเพียเจต์ที่ ปรารักษ์สุทิพย์ ทรงวุฒิสีล (2557, หน้า 219-279) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นมีการเจริญเติบโตของสมองอย่างเต็มที่ พัฒนาการทางด้านความคิดสติปัญญาเป็นไปอย่างรวดเร็วสามารถเข้าใจเรื่องที่เป็นนามธรรมได้ มีความคิดกว้างไกล พยายามแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มีจินตนาการมาก มีความเชื่อมั่นในความคิดของตนอย่างมาก ให้ความใส่ใจอย่างมากต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ของบุคคลอื่น วัยรุ่นมักคาดหวังว่าสิ่งที่ตนแสดงออกว่าสนใจชอบ บุคคลอื่นจะต้องรู้สึกเช่นนั้นด้วย และวัยรุ่นมีความคิดฝัน มีจินตนาการว่าตนเป็นคนเก่ง (Hero) และมีโลกส่วนตัว (The personal fable) ข้อ 3 รูปแบบการรู้นี้มีความน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.95, SD = 0.22$) ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือก่อให้เกิดความสนใจแก่นักเรียน เพราะนักเรียนได้เป็นผู้ลงมือกระทำกิจกรรม แสวงหาความรู้ ได้แข่ง อภิปราย นำเสนอ ไปพร้อมกับการทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อนสมาชิก ดังที่สลาวิน (Slavin, 1995, pp. 16-19) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้นักเรียนเรียนได้เพราะมีเทคนิคจูงใจในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเน้นรางวัลเป็น โครงสร้าง และเป้าหมายในการปฏิบัติที่มีลักษณะเฉพาะ 3 อย่าง คือ การร่วมมือกันปรับปรุงเป้าหมายเฉพาะบุคคล การแข่งขันกันกำหนดเป้าหมายรายบุคคล และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ใช้ความพยายามไปสู่เป้าหมาย การใช้เทคนิคแรงจูงใจจากโครงสร้างเป้าหมาย ทำให้สมาชิกบรรลุตามเป้าหมายได้ ซึ่งทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ นอกจากนี้

อารี พันธุ์ณี (2540, หน้า 13) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ไว้ว่าการเรียนรู้ที่ดีนั้นต้องมีองค์ประกอบสำคัญคือ การชมเชยและการตำหนิ การทดสอบบ่อยครั้งคะแนนจากการทดสอบจะเป็นสิ่งจูงใจมีความหมายต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเองด้วยการเสนอแนะหรือกำหนดหัวข้อ วิธีการที่แปลกใหม่ผู้สอนควรวางวิธีการที่แปลกใหม่ เพื่อเร้าความสนใจ ซึ่งนักเรียนไม่คาดคิดหรือมีประสบการณ์มาก่อน ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมาย ครูควรพยายามให้เด็กมีโอกาสได้รับแรงเสริมอย่างทั่วถึงกัน ไม่ควรเน้นเฉพาะผู้ชนะการแข่งขันเท่านั้นแต่อาจให้รางวัลในการแข่งขันกับตนเองก็ได้ ตัวอย่างจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยและคาดไม่ถึง การยกตัวอย่างประกอบการสอน ควรเป็นสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยแล้ว เพื่อให้เด็กสนใจง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น เชื่อมโยงบทเรียนใหม่กับสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้มาก่อน การเอาสิ่งใหม่ไปเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสิ่งที่เคยรู้มาก่อน จะทำให้เข้าใจง่ายและชัดเจนขึ้นซึ่งจะทำให้เด็กสนใจบทเรียนมากขึ้นเพราะคาดหวังไว้ว่าจะได้นำเอาสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ และเป็นพื้นฐานในการเรียนต่อไป การจัดการเรียนรู้ที่เด็กได้ปฏิบัติจริงทั้งในการเล่นและแสดงละคร ทำให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ลดสถานการณ์ที่ทำให้เด็กไม่ฟังปรารภนา เบื่อ ไม่พอใจขัดแย้ง เพราะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้และอาจทำให้ไม่เข้าใจบทเรียนได้ และข้อ 14 บรรยากาศในชั้นเรียนกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.95$, $SD = 0.22$) บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสำคัญต่อการกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้ รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นเน้นบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้เป็นสำคัญ เพื่อการกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข บรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตร ส่งเสริมการเป็นผู้นำ การมีอิสระทางความคิด การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ความอบอุ่น และบรรยากาศที่กระตุ้นความสำเร็จ พรรณศรี งามธรรมสาร (2533, หน้า 37) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าบทบาทของครูเปลี่ยนจากการเป็นผู้ควบคุมชั้นเป็นเพียงผู้แนะนำให้ ครูเป็นผู้จัดบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนของนักเรียน ผลงานวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่านักเรียนจะเรียนได้ดีในบรรยากาศที่เป็นกันเอง ครูและนักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึกซึ่งกันและกัน ครูเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างบรรยากาศที่ทำทลายความสามารถของนักเรียนมากกว่าที่จะเป็นงานที่แข่งขัน ให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกและตัดสินใจทำงาน นับถือความคิดและสนใจความรู้สึกของนักเรียน เห็นว่าความคิดเห็นของนักเรียนมีความหมายมีคุณค่าถึงแม้จะเป็นความคิดเห็นที่จำกัด ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออกซึ่งความคิดของตนเอง ซึ่งอาจจะออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ยอมรับความผิดพลาดของนักเรียน เผยแพร่ข้อเขียนหรือผลงานของนักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตัวนักเรียนเอง กระตุ้นส่งเสริมทักษะทางด้านความคิดแก่นักเรียน โดยใช้แหล่งข้อมูลต่าง ๆ

สอดคล้องกับการวิจัยของราฟาเอล (Rafael, 2020, pp. 107-115) ได้ศึกษาทักษะความคิดสร้างสรรค์และการอ่าน การเขียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา การศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีทักษะการคิด การอ่านและการเขียนที่สูงขึ้น ความคิดสร้างสรรค์และผลการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กัน เกิดความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน เช่นเดียวกับกับการวิจัยของจุน ชัง (Jun Zhang, 2020, 106-110) ที่ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีส่วนร่วมของนักศึกษาพยาบาลต่อทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ในระดับที่สูงขึ้น กลุ่มทดลองมีผลการทดลองเพิ่มขึ้น 100% ส่วนกลุ่มควบคุมมีผลการทดลองเพิ่มขึ้น 85% ซึ่งนักเรียนให้ความคิดเห็นว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมทักษะการคิดได้อย่างดี ในทำนองเดียวกันกับการวิจัยของเตฟารา (Tefera, 2020, pp. 1-11) ที่ศึกษาผลการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศเอธิโอเปีย ซึ่งใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแทนการสอนแบบบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีผลการเรียนรู้ที่สูงขึ้น มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในระดับสูง และมีความพึงพอใจแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นั้นสามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย และยังส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วยส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้นั้น ผู้สอนในรายวิชาภาษาไทยหรือรายวิชาอื่น ๆ ที่สนใจจะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ไปใช้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1.1 ผู้สอนที่จะนำรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยไปใช้ควรศึกษาทำความเข้าใจองค์ประกอบต่าง ๆ ก่อนนำไปใช้ ซึ่งผู้สอนสามารถใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยในการประยุกต์ใช้กับการสอนในสาระอื่น ๆ ได้ เช่น การอ่าน การเขียน การฟัง ดู พูด และหลักการ ใช้ภาษา โดยปรับกิจกรรมในสอดคล้องเหมาะสม พิจารณาจากพื้นฐานของนักเรียน ระดับชั้น และเนื้อหาที่ใช้

1.2 รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย พัฒนาขึ้น โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งสามารถนำไปใช้บูรณาการข้ามกลุ่มสาระได้ แต่ทั้งนี้ผู้สอนควรคำนึงถึงขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้ประยุกต์ให้เหมาะสมกับรายวิชาอื่น ๆ ได้

1.3 ผู้สอนที่นำรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยไปประยุกต์ใช้ควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์จากการเรียนวรรณคดีไทยระหว่างทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.2 ควรมีการศึกษาผลการรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้ไปประยุกต์ใช้กับการสอนในสาระอื่นในรายวิชาภาษาไทย หรือรายวิชาอื่น

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2547). รายงานการทบทวนสถานการณ์เรื่องเพศ พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการให้คำปรึกษา. นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. (2534). *องค์การกับมนุษยสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: อักษรวิทยา.
- การุณนันท รัตนแสนวงษ์. (2546). อ่านอักษรก่อนจะสาย. *วารสารวิชาการ*, 10, 44.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2547). *การคิดเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. (2551). *เอกสารประกอบการสอน 228101 ทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร Thai language skills for communication (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2)*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2551). *ภาษากับการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ฉันท ชาติทอง. (2554). *สอนคิด: การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ชฎาพัฒน์ ศิริมาศ. (2555). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือสอดแทรกการคิดวิเคราะห์ เรื่องพระอภัยมณี รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). *การสอนกระบวนการคิด: ทฤษฎีและการนำไปใช้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชัยวัฒน์ วารี. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*. คุษณินิพนธ์การศึกษาคุษณินิพนธ์ิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). *การจัดการเรียนรู้แนวใหม่: ทฤษฎี แนวปฏิบัติ และผลการวิจัย*. นนทบุรี: สหมิตรพริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2559). *การสร้างเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พันสมัย เสียงล้ำ. (2554). *ผลการเรียนแบบร่วมมือด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมด้วยกิจกรรมการอ่านแบบ DR-TA ที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ทิสนา เขมมณี. (2545). *กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางการพัฒนา และปัญหาข้อใจ*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ทิสนา เขมมณี. (2552). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา เขมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา เขมมณี, ศิริชัย กาญจนวาสิ, พิมพ์ันต์ เตชะคุปต์ และศรินทร วิทยะสิรินันท์. (2544). *วิทยาการด้านการคิด*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- นิตา ชูโต. (2540). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: พีเอ็นการพิมพ์.
- บุญเชิด ภิญ โยอนันตพงษ์. (2526). *การทดสอบแบบอิงเกณฑ์: แนวคิดและวิธีการ*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). *ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Theories and development of instructional model)*. กรุงเทพฯ: เอส.พริ้นติ้งไทย แฟคตอรี.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. (2544). *ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ: 9119 เทคโนโลยีพริ้นติ้ง.
- ประวิต เอราวรรณ์. (2539). *การเสริมสร้างพลังอำนาจครู: การวิจัยแบบสนทนากลุ่ม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประวีณา อรรถ. (2554). ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้วิธีสอนแบบสร้างความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ปรารักษ์สุทิพย์ ทรงวุฒิสกุล. (2557). จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปวีณา แจ่มประจักษ์. (2557). เอกสารประกอบการสอน วิชา 241131 จิตวิทยาพัฒนาการ. ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปานเทพ สามลปาน. (2558). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model). วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เปรมจิตต์ ขจรภัย ลาร์เซน. (2536). วิธีการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน. เพชรบุรี: สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตกรณ.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: พัฒนาการศึกษา.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539). พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ดันอ้อแถมมี.
- พรรณรศมี เก้าธรรมสาร. (2533). การเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน. สารพัฒนาหลักสูตร, 95, 35-37.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2545). หลักการวัดผลและประเมินผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2548). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แบนเนจเม้นท์.
- พิสนุ ฟองศรี. (2552). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- เพ็ญภา กุลนภาดล. (2560). การให้การปรึกษาวัยรุ่น (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ประยูรสาส์นไทยการพิมพ์.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2557). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวให้พ้นกับดักของตะวันตก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค. (2558). การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2 Thesis II* หน่วยที่ 6. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ไพศาล วรคำ. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา (Education research)* (พิมพ์ครั้งที่ 8). มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ไพศาล หวังพานิช. (2553). *วิธีการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์. (2533). *การวัดทัศนคติเบื้องต้น*. ชลบุรี: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตตารา มกรมณี. (2545). *ผลการใช้รูปแบบการสอนตามกรอบแนวคิดผู้เรียนสร้างความรู้เองในการเรียนวรรณคดีไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- รินรดา จันทะวัน. (2550). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ (STAD) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร”. (2561). *หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร”*. ระยอง: กลุ่มบริหารงานวิชาการ โรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร”
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2542). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- วนิช สุธารัตน์. (2547). *ความคิดและความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2554). *รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด* (พิมพ์ครั้งที่ 7 ฉบับปรับปรุง). นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง สนามจันทร์.
- วัชร เล่าเรียนดี, ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2560). *กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21*. นครปฐม: เพชรเกษมพรินติ้ง กรุ๊ป.

- วารินทร์ รัศมีพรหม. (2542). *การออกแบบและพัฒนาระบบการสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิ สดศรี สฤษดิ์วงศ์.
- วุฒิพงษ์ คำเนตร. (2552). *การจัดกิจกรรมตามแนวคิดสร้างความรู้นียมเพื่อส่งเสริมทักษะและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาการสอนภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศศิธร บัวทอง. (2560). การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(2), 1856-1867.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical test theory)* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริลักษณ์ สุภาจรุญ. (2551). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนเรื่องหลักการใช้ภาษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างรูปแบบ การสอนแบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนปกติ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *การพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สนิท สัตโยภาส. (2545). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- สมนึก ภัททิยธนี, จุฑาทิพย์ชาติสุวรรณ และวิภาดา คำดี. (2548). การสร้างแบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ. *วารสารวัดผล มมส.*, 11, 1-15.
- สมบัติ การจนารักษ์พงศ์, สุณี ศรีประภา และอมรรัตน์ เจริญทิม. (2549). *เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 5E ที่เน้นพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). *การคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด : ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานบริหารการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. (2559). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 21st Century skills*. กรุงเทพฯ: สำนักงานบริหารการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค.
- สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. (2552). *ภาษาไทยสำหรับครูประถมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุดาพร ไชยะ. (2552). *การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ฉะเชิงเทรา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (2553). *การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: สมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย.
- สุนทร สุนันท์ชัย. (2540). *รากฐานและวิธีการของกรอบแนวคิดผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construcivism)*. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.
- สุพร อภินันทเวช. (2559). *เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่น หน่วยที่ 1-7*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุภรี สุวรรณจุฑะ. (2547). *กลยุทธ์การดูแลและการสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: ชัยเจริญ.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2551). *เทคโนโลยีการศึกษา: หลักการทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2537). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2546). *19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2550). *21 วิธีการจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- หยาง หลีโจว. (2555). *การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน ตามแนวการสอนแบบ Active reading และหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ*. คุยฉีนิพนธ์การศึกษาคุยฉีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภิชาติ ชมภูทัศน์. (2552). *การพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมการเขียนบรรยายกรองโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- อรสา สนธิ. (2553). *การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- อารี พันธุ์ณี. (2540). *จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3).* กรุงเทพฯ: ดันอ้อ 1999.
- อารี พันธุ์ณี. (2540). *ความคิดสร้างสรรค์กับการเรียนรู้.* กรุงเทพฯ: ดันอ้อแกรมมี.
- อิงอร สุพันธุ์วนิช. (2554). *ชุดฝึกอบรมครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิมฤทัย สาหรัย. (2554). *การสร้างชุดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมรายวิชาภาษาไทย เรื่อง หลักภาษา นำรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า อุดรดิตต์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.*
- อุษา บิ๊กกินส์. (2555). การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 26(80), 147-161.
- Adams, J. A. (1990). *Human memory.* New York: McGraw-Hill.
- Arend, T. (2019). Using cooperative learning to close the reading attainment gap for students with low literacy levels for Grade 8/Year 9 students. *International Journal of Educational Research*, 12, 1-10.
- Ani, M. (2020). The role of constructivism-based learning in improving mathematical high order thinking skills of Indonesian students. *STKIP Siliwangi Bandung Journals*, 9(1), 111-132.
- Applegate, M. D., Quinn, K. B., & Applegate, A. J. (2002). Levels of thinking required by comprehension questions in informal reading inventories. *The Reading Teacher*, 56(2), 174-180.
- Arends, R. I. (2009). *Learning to teach.* New York: McGraw-Hill.
- Ary, D., Jacobs, L. C., Razavieh, A., & Sorensen, C. (2006). *Introduction to research in education* (7th ed.). Belmont, CA: Thomson Higher Education.
- Bloom, B. S. (1998). *Human characteristics and school learning.* New York: McGraw-Hill.

- Cobb, P. (1994). *Learning mathematics: Constructivist and instruction theories of mathematical*. Boston: Kluwer Academic.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Dick, W., & Carey, L. (1996). *The systematic design of instruction* (4th ed.). New York: Longman.
- Ennis, R. H., & Millman, J. (1985). *A concept of critical thinking: A proposed for research in teaching and education*. Illinois: Rand Mannally and Company.
- George, M. A. (2002). Professional development for a literature-based middle school Curriculum. *The Clearing House*, 75(6), 327-331.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Goodman, K. S. (1979). Reading: Psycholinguistic guessing game. *Journal of the Reading Specialist*, 4(5), 5-11.
- Gustafson, K. L., & Branch, R. M. (2002). *Survey of instructional development models* (4th ed.). New York: ERIC Clearinghouse on Information and Technology, Syracuse.
- Hyde, J. S. (2008). *Sexual satisfaction in seventh decade of life*. Madison Wisconsin: Department of Sociology University of Wisconsin.
- Johnson, R., & Johnson, H. (1994). *Cooperative in the classroom*. Minnesota: Interaction Book.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2000). *Models of teaching* (6th ed.). Boston: Pearson.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2015). *Models of teaching* (9th ed.). Boston: Pearson.
- Jun Zhanga. (2020). The effect of cooperative learning on critical thinking of nursing students in clinical practicum: A quasi-experimental study. *Journal of Professional Nursing*, 29, 106-110.
- Kendra, L. R. (2020). Navigating creativity within arts-based pedagogy: Implications of a constructivist grounded theory study. *Nurse Education Today*, 91, 1-2.
- Kenneth, T. H. (1996). *Methods and strategies for teaching in secondary and middle school*. New York: Longman.
- Kubiszyn, T., & Borich, G. D. (2009). *Educational testing and measurement* (7th ed.). New York: Wiley.

- Lunenberg, F. C. (1998). Constructivism and technology: Instructional design for successful education reform. *Journal of Instructional Psychology*, 51, 75-82.
- Maker, C. J. (1995). *Teaching models in education of the gifted* (2nd ed.). Texas: PRO-ED.
- Michael, M. B. (2018). Constructivism and personal epistemology development in undergraduate chemistry students. *Learning and Individual Differences*, 63, 89-101.
- Moore, K. D. (2015). *Effective instructional strategies* (4th ed.). California: Sage.
- Piaget, J. (1972). Intellectual evolution for adolescence to adulthood. *Human Development*, 19, 1-12.
- Rafael Ibán Segundo. (2020). Promoting children's creative thinking through reading and writing in a cooperative learning classroom. *Thinking Skills and Creativity*, 36, 107-115.
- Robin, B. (2020). Adapting to constructivist approaches to entrepreneurship education in the Chinese classroom. *Journal Studies in Higher Education*, 8(45), 45-50.
- Rubin, D. (1993). *A practical approach to teaching reading*. New York: A Simon and Schuster.
- Saylor, J. G., Alexander, W. M., & Lewis, A. J. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning*. New York: Holt-Saunders.
- Sebald, H. (1984). *To grow into maturity*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Shaw, M. E., & Wright, J. N. (1967). *Scale for the measurement of attitudes*. New York: McGraw-Hill.
- Slavin, R. E. (1990). *Cooperative learning*. New York: Longman.
- Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning theory, research and practice* (2nd ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Smith, F. (1985). *Reading*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Stewart, V. (2012). *A world class education: Learning from international models of excellence and innovation*. Alexandria, VA: ASCD.
- Tefera, T. (2020). Shifting the instructional paradigm in higher education classrooms in Ethiopia: What happens when we use cooperative learning pedagogies more seriously. *International Journal of Educational Research*, 99, 1-11.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *Learning and innovation skills 21st century skills learning for life in our times*. San Francisco: Jossey-Bass.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The developmental of higher psychological processes.*

In M. Cole, V. John-Steiner, S. Scribner & E. Suberman (Eds.), *The developmental of higher psychological processes* (pp. 84-91). London: Harvard University Press.

Wilson, K. G. (1997). Science and treatment development: Lessons from the history of behavior therapy. *Behavior Therapy*, 28, 547-558.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- ราชานามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพข้อมูล
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ปั้นหุ่น อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย
2. ดร.ภาสกร พงษ์สิทธิ์ทากร ข้าราชการบำนาญ
ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนภาษาไทย
3. ดร.ลลิตา ชรรรมบุตร ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
ศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี
ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนภาษาไทย
4. อารี รุ่งเรือง ครูสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง
ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนภาษาไทย
5. คำนึ่ง ผุดผ่อง ครูสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนพนัสพิทยาคาร จังหวัดชลบุรี
ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนภาษาไทย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ โทร ๒๐๒๙, ๒๐๖๙
 ที่ อว ๘๑๑๘/ ๑๖๙๖ วันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการทำวิจัย
 เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ปันหุ่น

ด้วยนายสุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิ
 บัณฑิต สาขาวิชาการสอนหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
 เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
 และ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ ๖" โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ
 ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า
 ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความ
 เที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่ง
 ว่าคุณจะได้รับความสะดวกจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐุ์ ศิริสวัสดิ์)
 รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ อว ๘๑๑๘/ว. ๐๕'๐๗

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.ภาสกร พงษ์สิทธากร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ค่าโครงยอวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายสุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุขฎี บัณฑิต สาขาวิชาการสอนหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๖” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความ เที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศรีสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๖, ๐ ๓๘๑๐ ๒๐๖๙

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๕

ผู้วิจัย ๐๘๔-๐๒๖๙๕๕๗

ที่ อว ๘๑๑๘/ว. ๐๙๐ ๗

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.ลลิตา ธรรมบุตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโคร่งย่อวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายสุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษาศษุภฏ
บัณฑิต สาขาวิชาการสอนหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “การพัฒนาแบบแผนการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
และ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ ๖” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ
ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า
ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความ
เที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศรีสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๖, ๐ ๓๘๑๐ ๒๐๖๙

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๕

ผู้วิจัย ๐๘๔-๐๒๖๙๕๕๗

ที่ อว ๘๑๑๘/ว. ๐ ๕๑๐๗

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลพทบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน นางอารี รุ่งเรือง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ค่าโครงยอวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายสุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖" โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๖, ๐ ๓๘๑๐ ๒๐๖๙

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๕

ผู้วิจัย ๐๘๔-๐๒๖๙๕๕๗

ที่ อว ๘๑๑๘/ว. ๐๕๑๙

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๓๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๓

๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน นางคำนิง ผุดผ่อง

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงการวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๓ ชุด

ด้วยนายสุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการสอนหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖" โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้อำนวยการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๖, ๐ ๓๘๑๐ ๒๐๖๙

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๕

ผู้วิจัย ๐๘๔-๐๒๖๙๕๕๗

ที่ อว ๘๑๑๘/๗๑๕

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่ง "วิทย์สถาวร"

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายสุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้ แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖" ในความ ควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ มีความประสงค์ ขออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖/๒ จำนวน ๔๐ คน ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ อนึ่งโครงการวิจัยนี้ได้ ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ์ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทรศัพท์ ๐๓๘-๑๐๒๐๒๙, ๐๓๘-๑๐๒๐๖๙

ผู้วิจัยโทร ๐๘๔-๐๒๖๙๕๕๗

ที่ อว ๘๑๑๘/๗/๒๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.สิงหนครบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่ง "วิทย์สถาวร"

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายสุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖" ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ มีความประสงค์ขออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล จาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖/๑ จำนวน ๔๐ คน ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ โดยผู้วิจัย จะขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ อนึ่งโครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพาเรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ์ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทรศัพท์ ๐๓๘-๑๐๒๐๖๙, ๐๓๘-๑๐๒๐๖๙

ผู้วิจัยโทร ๐๘๔-๐๒๖๙๕๕๗

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้
- แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
- แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
- แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ
- แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม
- แบบวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

**รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและ
ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่าเทียมในสังคม และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ แต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ทัวโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันมากขึ้น ผู้คนจำนวนมาก หลากหลายเชื้อชาติย้ายข้ามประเทศ ข้ามภาษาและข้ามวัฒนธรรม มาอาศัยอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม โลกการทำงาน ปรับเปลี่ยนจากการทำงานที่ใช้บุคคลที่มีองค์ความรู้เดียวกัน ทักษะเดียวกันและทำงานในสายงานเดียวกัน จำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยต้องจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลก ที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ก้าวทันต่อกระแสอาชีพในปัจจุบัน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (สำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, คำนำ)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า ๑) กล่าวถึงเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner aspirations) ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 ว่า มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical thinking and problem solving) ทักษะด้าน การสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, teamwork and leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, information and media literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and learning skills) และความมีเมตตา

กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 3 เรื่อง การพัฒนา ศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายข้อที่ 3.1 คือ ผู้เรียนมีทักษะ และคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและทักษะในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น

วรรณคดีเป็นงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของกวีที่ สะท้อนชีวิต และความเป็นอยู่ของคนในสังคมอันเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม วรรณคดีจึงมีคุณค่า ต่อจิตใจมนุษย์ เป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจ ควรแก่การอนุรักษ์ไว้เป็นมรดกของชาติ เขาชนควร ได้เรียนรู้ วรรณคดีไทยตามวัยและความสามารถของแต่ละคน เพื่อจะได้รับประโยชน์จากคุณค่าของวรรณคดี ทุกด้านมากที่สุด แต่สภาพการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในปัจจุบันยังประสบปัญหาหลาย ประการ เช่น ปัญหาด้านผู้เรียน ปัญหาด้านครู และปัญหาด้านเทคนิค วิธีการ และสื่อการสอน เทคนิคการสอน วิธีการสอน รูปแบบการสอน รวมไปถึงสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่เป็นเสมือน สะพานเชื่อมโยงการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ก้าวไปสู่ปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) นั้นเป็นการให้ความสำคัญกับ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนกับความรู้เดิม ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดง ความรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสังเกตสิ่งที่ตนอยากเรียนรู้แล้วค้นคว้าแสวงหาความรู้เพิ่ม เชื่อมโยงกับความรู้เดิม ประสบการณ์เดิม ผนวกกับความรู้ใหม่ สร้างสรรค์จนเกิดเป็นองค์ความรู้ และประสบการณ์ใหม่ ด้วยกระบวนการลงมือปฏิบัติจริง รู้จริง เรียนจริง ค้นหาคำรู้ด้วยตนเอง วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าจนรู้จริง รู้ลึกซึ้งและพิจารณาได้ว่าเรื่องนั้น ๆ มีความสำคัญ มากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถทางการคิด และฝึกทักษะทาง สังคมได้เป็นอย่างดี

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้ ร่วมกันเรียนรู้และปฏิบัติงานช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และพัฒนาทักษะทางสังคม จุดมุ่งหมายที่ สำคัญในการเรียนรู้แบบร่วมมือคือการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในทุกระดับ ความสามารถ เพราะเด็กอ่อน ได้เรียนรู้ ได้ตัวอย่าง และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่เก่งกว่า และเด็กเก่ง เรียนรู้ที่จะอดทนและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 โดยมีรายละเอียดของแนวคิดพอสังเขป ดังนี้

แนวทางในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย

การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยเป็นการศึกษาเพื่อศิลปะ คือ มุ่งเน้นการค้นหา ความงาม ความไพเราะ หรือสุนทรียภาพจากการใช้ภาษาและเนื้อหาว่ามีความประณีตและวิจิตร อย่างไร และการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา ครูจะต้องนำจิตวิทยา มาใช้ในการเรียนการสอน โดยเฉพาะหลักจิตวิทยาเด็กวัยรุ่น แรงจูงใจ หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล นอกจากนี้ การเรียนการสอนวรรณคดีไทยต้องเน้นสภาพการณ์ที่นักเรียนมีส่วนร่วม มีบทบาทในการเรียน เป็นศูนย์กลางการปฏิบัติกิจกรรม และสามารถแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ได้ และควรเลือกใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์ (2552, หน้า 178-184) กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย สรุปได้ดังนี้

1. อ่านเข้าใจ การอ่านเข้าใจเป็นขั้นตอนแรกในการสอนวรรณคดีไทย ซึ่งครูจะต้องเตรียมการสอนโดยการอ่านวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ให้เข้าใจทั้งการทำ ความเข้าใจเนื้อเรื่องว่าเป็นเรื่องอะไร กล่าวถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด ทำอย่างไร และผลของการกระทำนั้นเป็นอย่างไร สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การทำความเข้าใจคำศัพท์ หากครูไม่เข้าใจคำศัพท์ไม่ควรผ่านเลยไป อาจค้นดูความหมายจากพจนานุกรม หรือถามผู้รู้ แต่ไม่ควรกังวลกับคำศัพท์มากจนเกินไป

2. ได้เสียงเสนาะ การสอนวรรณคดีไทยไม่ว่าจะเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรองล้วนแต่มีความไพเราะในรูปแบบแตกต่างกันออกไป ครูต้องให้ความสำคัญในการสอนให้นักเรียนอยากอ่าน และเห็นความสำคัญของเสียงเสนาะดังกล่าว ทั้งการอ่านออกเสียงร้อยแก้วที่ครูต้องสอนให้นักเรียนพยายามฝึกการใช้ น้ำเสียง ลีลา การเว้นจังหวะ การเน้นเสียง การผ่อนเสียง การกระแทกกระทั้น ฯลฯ ครูอาจยกตัวอย่างผู้ประกาศข่าว โฆษก พิธีกร ผู้ดำเนินรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจที่จะฝึกอ่านออกเสียงร้อยแก้ว การสอนอ่านร้อยกรองก็เช่นเดียวกัน ครูภาษาไทยที่ดี ควรฝึกอ่านทำนองเสนาะให้ได้ วิธีที่ดีที่สุดคือการสาธิต เพราะจะทำให้ นักเรียนจับจังหวะ ลีลา และน้ำเสียงได้ ครูที่ไม่รู้สึกสนุกกับการอ่านทำนองเสนาะ โอกาสที่จะสอนหรือฝึก ให้นักเรียนรักการอ่านวรรณคดีก็ยิ่งลดน้อยลงเช่นเดียวกัน

3. เจาะเนวคิดสำคัญ การสอนวรรณคดีนั้นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งคือการสอนให้นักเรียนจับเนวคิดสำคัญของเรื่อง (Theme) ได้ แล้วสามารถประมวลเรื่อง ที่อ่านเพื่อวิเคราะห์ ในประเด็นต่าง ๆ ครูต้องคอยกระตุ้นให้นักเรียนมีวิธีคิดพิจารณาสาระสำคัญ ให้นักเรียนค้นพบด้วยตนเองได้โดยง่ายก็จะทำให้นักเรียนภาคภูมิใจ

4. หมั่นวิเคราะห์วินิจฉัย การสอนให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ วินิจฉัยประเด็นต่าง ๆ นั้น เป็นเรื่องสำคัญในการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ครูต้องสอนให้นักเรียนตีความ ได้ ต้องพยายาม

ค้นหาสาระหรือความรู้สึกที่แฝงเร้นในวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ให้พบโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์

5. ใส่ใจวิพากษ์วิจารณ์ การสอนให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านนั้น ถือว่ามีความสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะเมื่อสามารถวิเคราะห์ วิจัยรายละเอียดต่าง ๆ และสามารถแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลการสอนในขั้นนี้หากมุ่งให้นักเรียนเขียนบทวิจารณ์จะเป็นสิ่งที่ยากจนเกินไป แต่ครูสามารถใช้วิธีการสนทนา ซักถามหรือบทบาทสมมติ

6. ประสานกิจกรรม ครูควรรู้จักเลือกใช้กิจกรรมต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอน วรรณคดีและวรรณกรรม จะทำให้การเรียนการสอนสนุกสนานและน่าสนใจยิ่งขึ้น เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมบทบาทสมมติ กิจกรรมการแสดงละคร กิจกรรมการขับร้องพ็อนรำ กิจกรรมวาดภาพ กิจกรรมเขียนแผนที่ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง กิจกรรมค้นคว้า กิจกรรมนิทรรศการและ กิจกรรมทบทวนปัญหา เป็นต้น

7. สัมพันธ์เนื้อหา การเรียนการสอนวรรณคดีไทยนั้น ครูควรบูรณาการความรู้ให้สัมพันธ์กับเนื้อหาในสาระอื่น ๆ ทั้งในกลุ่มสาระเดียวกันและต่างกลุ่มสาระฯ เพราะการเรียนรู้แบบคู่ขนานกันเช่นนี้จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้ที่หลากหลาย เห็นความเชื่อมโยงของสาระวิชา เกิดความรู้สึกว่าเรียนเพียงหนึ่งเรื่องแต่สามารถได้รับความรู้หลากหลายเรื่อง

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553, หน้า 7) กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม โดยผู้เรียนสร้างเสริมความรู้ผ่านกระบวนการทางจิตวิทยาด้วยตนเอง ผู้สอนไม่สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาของผู้เรียนได้ แต่ผู้สอนสามารถช่วยผู้เรียนปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาได้ โดยจัดสภาพการณ์ที่ทำให้เกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น

ชนาธิป พรกุล (2554, หน้า 72-73) กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism theory) ไว้ว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองมีรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของเพียเจต์และไวทท์ทักที่เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในบริบทที่นักเรียนสร้างความรู้ในขณะที่ได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ โดยมีความเชื่อว่า นักเรียนจะเข้าใจอย่างถ่องแท้ เมื่อเขารู้จักสิ่งนั้นด้วยตนเองอย่างเต็มที่ เขาจะจัดกระทำกับข้อมูลใหม่ด้วยความรู้เดิมที่มีอยู่ และถ้าข้อมูลใหม่ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับความรู้เดิมจะเกิดความขัดแย้งขึ้นในใจและหาทางแก้ไข

ทั้งนี้องค์ประกอบสำคัญของการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั้นมี 3 ประการ คือ โครงสร้างทางปัญญา (Schema) หรือความรู้เดิม กระบวนการทางปัญญา (Cognitive process) และประสบการณ์ใหม่

วัชรมา เล่าเรียนดี (2554, หน้า 70) กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองไม่ใช่วิธีสอน แต่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยมีความเชื่อว่าความรู้และวิธีได้มาซึ่งความรู้ ซึ่งได้มาจากการสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง จากการได้มาซึ่งปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม อย่างกระตือรือร้น จนเกิดเป็นความรู้ใหม่ที่คงทน

ดังนั้น ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองจึงเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยการรวบรวม ปรับเปลี่ยนสถานการณ์รอบ ๆ ตัวมาอธิบายสิ่งที่กำลังศึกษา ซึ่งเกิดขึ้นโดยยึดธรรมชาติเป็นการสร้างมิตความรู้ลึกในข้อมูลใหม่ของแต่ละบุคคล โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจในการจัดกระทำข้อมูลใหม่ด้วยความรู้ที่มีอยู่ให้กลายเป็นความรู้คงทน

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเรียนรู้ที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถทางการเรียนที่แตกต่างกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือที่จะทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ มี 5 องค์ประกอบ ถ้าขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งจะเป็นการทำงานแบบกลุ่มแต่ไม่เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือ

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556, หน้า 29-30) กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าเป็นวิธีการที่ดีและเหมาะสมที่สุดที่ใช้ในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน หรือ Case-based scenarios และที่สำคัญก็คือควรเกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่เป็นจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาในสภาพแวดล้อมที่เหมือนกับชีวิตจริง ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะมีวิธีการในการแก้ปัญหาแตกต่างกันออกไป ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือจึงเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันศึกษาในสิ่งที่ชอบและสนใจ โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน รวมไปถึงแหล่งข้อมูลภายนอกเพื่อร่วมกันสร้างชิ้นงาน และนำเสนอผลงานเพื่อศึกษาร่วมกัน มีการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย การวิจารณ์ เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียน ในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เหมาะสำหรับการเรียนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์ความรู้

สลาวิน (Slavin, 1995, pp. 16-19) กล่าวว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยผู้เรียนเรียนรู้กันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-6 คน สมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือกันเรียนรู้ร่วมกันจนประสบผลสำเร็จ และยังได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่าการเรียนการสอนตามทฤษฎีดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ภูมิใจในตัวเอง ตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนเองและต่อ

กลุ่ม ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นและมีการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดี การยอมรับผู้อื่นมากขึ้น สร้างความมั่นใจในตนเอง และรู้ถึงคุณค่าของตนเองมากขึ้น

วัชรวิภา เล่าเรียนดี และคณะ (2560, หน้า 152) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎี การเรียนรู้แบบร่วมมือไม่ใช่การสอน โดยให้นักเรียนเข้ากลุ่มกันเรียนรู้ตามแบบปกติ แต่เป็นการเรียนรู้แบบจริงจังของสมาชิกทุกคนในกลุ่มที่ครูเป็นผู้จัดกลุ่มให้ เป็นการส่งเสริมและพัฒนา ทักษะทางสังคม และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ช่วยเหลือพึ่งพา แนะนำซึ่งกันและกันจนงาน บรรลุผลสำเร็จ ทุกคนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือพึ่งพา ยอมรับซึ่งกันและกัน รวมทั้ง ช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกให้สามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเรียนรู้กลุ่มเล็ก ๆ ภายใน กลุ่มจะประกอบด้วยผู้เรียนมีความสามารถแตกต่างกันมาทำงานร่วมกัน ในกระบวนการทำงานนั้น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ผลสำเร็จของกลุ่ม ขึ้นอยู่กับความสามารถของสมาชิกในกลุ่มที่ช่วยเหลือกันซึ่งจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ ทักษะทางสังคมดีขึ้น

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สร้างขึ้นโดยมีองค์ประกอบหลายองค์ประกอบซึ่งมีความสัมพันธ์ สอดคล้องและส่งเสริม ซึ่งกันและกัน โดยได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ มีองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ ดังนี้

1. หลักการ
2. จุดมุ่งหมาย
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
  - ขั้นที่ 1 สรรค์สร้างแรงจูงใจ
  - ขั้นที่ 2 ขานไขประสบการณ์ล้ำค่า
  - ขั้นที่ 3 พิจารณาค้นคว้าองค์ความรู้
  - ขั้นที่ 4 ควบคู่เผยแพร่ผลงาน
  - ขั้นที่ 5 เชี่ยวชาญด้วยการตรวจสอบ
4. การวัดและการประเมินผล
5. บทบาทของครู
6. บทบาทของนักเรียน

โดยองค์ประกอบต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

แผนภาพรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

รายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้มีดังนี้

หลักการ

รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยประยุกต์ใช้ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย และทักษะในศตวรรษที่ 21 เป็นแนวคิดพื้นฐาน ซึ่งมีหลักการต่อไปนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้นี้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนให้แสวงหาข้อมูล และความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยอาศัยพื้นฐานความรู้เดิมนำมาต่อยอดกับความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ใหม่

2. รูปแบบการเรียนรู้นี้เน้นการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยคำนึงถึง ความแตกต่างของนักเรียนเป็นสำคัญ การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปความคิดเป็นความคิดรวบยอดที่คงทน

3. รูปแบบการเรียนรู้นี้เป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักนำความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการนำความรู้นั้นไปเผยแพร่แก่สาธารณชนทางใดทางหนึ่งที่เกิดประโยชน์สูงสุด

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
2. เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยทักษะ 5 ด้าน คือ
  - 2.1 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา
  - 2.2 ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม
  - 2.3 ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ
  - 2.4 ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ
  - 2.5 ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

กระบวนการจัดการเรียนเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 สร้างแรงบันดาลใจ

ครูสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียน โดยนำเกม เพลง หรือบทประพันธ์ที่สัมพันธ์กับวรรณคดี มาเชื่อมโยงความรู้จากนั้นครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วจึงจัดกลุ่มนักเรียน โดยลดความสามารถ กลุ่มละ 4-5 คน และมอบหมายให้แต่ละกลุ่มกำหนดบทบาทสมาชิกภายในกลุ่ม

โดยครูให้ข้อคิดในการเป็นกัลยาณมิตรที่ดีของสมาชิกในกลุ่ม การช่วยเหลือเพื่อนด้วยความเมตตา กรุณา และการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีวินัยตรงเวลา

ขั้นที่ 2 ขานไขประสบการณ์ล้ำค่า

ครูเลื่อกวรรณคดีสำหรับทำกิจกรรมกลุ่ม และสอบถามประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการศึกษาวรรณคดีนั้น โดยให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดจากประสบการณ์เดิมและให้ตัวแทนกลุ่มสรุปความรู้หรือประสบการณ์เดิมให้กลุ่มอื่น ๆ ฟังตามเวลาที่กำหนด

ขั้นที่ 3 พิจารณาค้นคว้าองค์ความรู้

ครูกำหนดปัญหาทางวรรณคดีให้นักเรียนแสวงหาองค์ความรู้ใหม่อย่างมีวิจารณญาณ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูล ตามประเด็นปัญหาที่ครูกำหนด โดยแต่ละกลุ่มแบ่งบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติแล้วนำมาสรุปร่วมกันเป็นความคิดรวบยอดและนำเสนอให้สมาชิกกลุ่มอื่นเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 4 ควบคู่เผยแพร่ผลงาน

ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเผยแพร่ผลงานสรุปองค์ความรู้ในสื่อสังคมออนไลน์ ประเภทต่าง ๆ โดยคำนึงถึงจริยธรรมในการใช้สื่อ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ และกฎหมายลิขสิทธิ์ ให้แต่ละกลุ่มออกแบบการเผยแพร่ด้วยตนเองโดยไม่คัดลอกผลงานผู้อื่น

ขั้นที่ 5 เชี่ยวชาญด้วยการตรวจสอบ

ครูตรวจสอบความรู้ทางวรรณคดีของนักเรียนรายบุคคล โดยให้ใบงาน แบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบ จากนั้นให้นักเรียนสลับกันตรวจคำตอบด้วยความซื่อสัตย์ หากมีนักเรียนไม่ผ่าน ให้ผู้ที่ผ่านช่วยเพื่อนทบทวนความรู้ให้เพื่อนอย่างกัลยาณมิตร จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

การวัดและการประเมินผลและเครื่องมือ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นั้น มีเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและการประเมินผล ดังนี้

1. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย หมายถึง แบบทดสอบที่วัดผลการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าจากวรรณคดีไทย โดยเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ

2. แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการแก้ปัญหา จากบทอ่านต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย จำนวน 20 ข้อ

3. แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านการสื่อสาร สารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง แบบประเมินที่ใช้ประเมินความสามารถของนักเรียนด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม คือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ คือ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งประเมินตามเกณฑ์ Rubric scores

4. แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง แบบประเมินที่ใช้ประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ 5 ข้อ คือ การวางแผน การแสดงความคิดเห็น ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และภาวะการเป็นผู้นำ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมนั้น มีพฤติกรรมบ่งชี้ 3 ข้อ คือ ความมีเมตตา กรุณา ความมีวินัย การมีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นการประเมินแบบมาตราส่วนประเมินค่า

5. แบบวัดเจตคติ หมายถึง แบบวัดที่สร้างขึ้นเพื่อวัดความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียนหลังการใช้ต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 ข้อ

ทั้งนี้ ก่อนการเรียนรู้มีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และภายหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบจัดให้มีการทดสอบอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้ข้อสอบคู่ขนานชุดเดียวกับที่ใช้ก่อนการเรียนรู้ นำคะแนนจากผลการทดสอบทั้งสองครั้ง มาเปรียบเทียบหากนักเรียนมีคะแนนหลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ที่ตรงจากจุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนรู้ นอกจากนี้มีการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทัน และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการประเมินในระหว่างการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้

บทบาทของครู

1. ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
2. ครูต้องให้ข้อคิดหรือสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้

3. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง ครูมีหน้าที่กระตุ้นให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้เดิม

4. ครูต้องส่งเสริมให้นักเรียนเกิดค้นพบความรู้ใหม่จากกระบวนการจัดการเรียนรู้ แหล่งข้อมูลต่าง ๆ เอกสาร ข้อมูลออนไลน์ หรือข้อมูลที่เป็นตัวบุคคล

5. ครูต้องให้ความสำคัญในการเน้นกระบวนการสร้างปฏิสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความรู้ร่วมกัน เน้นให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ สร้างภาวะผู้นำ ควบคู่ไปกับการเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม

6. ครูต้องฝึกฝนการให้นักเรียนเกิดทักษะการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการเรียนรู้สูงสุด

7. ครูเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้และสะท้อนผลการประเมินแก่นักเรียน
บทบาทของนักเรียน

1. นักเรียนต้องมีพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
2. นักเรียนต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจกับความรู้ใหม่
3. นักเรียนต้องกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม
4. นักเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน
5. นักเรียนต้องกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกในการนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้เรียนรู้ใหม่
6. นักเรียนต้องรู้จักประเมินผลงานของตนเองและเพื่อนร่วมชั้น

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชา ภาษาไทยพื้นฐาน 6 (ท33101)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ระดับชั้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้วรรณคดีพิณิจ

เรื่อง การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและพิจารณารูปแบบ

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท 5.1 ม. 4-6/ 1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการ
วิจารณ์เบื้องต้น

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (KPA)

- 2.1 วิเคราะห์จุดมุ่งหมายการแต่งวรรณคดีได้ (K)
- 2.2 พิจารณารูปแบบของวรรณคดีได้ (K)
- 2.3 ใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการแก้ปัญหาในวรรณคดีได้ (P)
- 2.4 ออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ (P)
- 2.5 เลือกใช้การสื่อสาร สารสนเทศในการนำเสนอข้อมูลได้อย่างรู้เท่าทันสื่อ (P)
- 2.6 มีพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และมีคุณธรรม

จริยธรรม (A)

3. สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด

การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายการแต่งวรรณคดีเป็นการพิจารณาจุดประสงค์ของกวีใน
การประพันธ์ว่าต้องการสื่อหรือสะท้อนสิ่งใดแก่ผู้อ่าน และการพิจารณารูปแบบนั้นเป็น
การวิเคราะห์ว่าวรรณคดีเรื่องนั้นมีลักษณะคำประพันธ์ประเภทใด

4. สาระการเรียนรู้

การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและพิจารณารูปแบบ

5. ทักษะในศตวรรษที่ 21

1. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการแก้ปัญหา
2. ทักษะด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม
3. ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ
4. ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ
5. ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

6. ชิ้นงานที่มอบหมาย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและรูปแบบของวรรณคดี

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การวัดผล
1. วิเคราะห์จุดมุ่งหมายการแต่งวรรณคดีได้ (K)	การตรวจ ใบงานและแบบบันทึก ผลการเรียนรู้	ใบงานที่ 1-2 แบบบันทึก ผลการเรียนรู้	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80
2. พิจารณารูปแบบของวรรณคดีได้ (K)	การตรวจ ใบงานและแบบบันทึก ผลการเรียนรู้	ใบงานที่ 1-2 แบบบันทึก ผลการเรียนรู้	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80
3. ใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการแก้ปัญหาในวรรณคดีได้ (P)	การตรวจ ใบงานและแบบบันทึก ผลการเรียนรู้	ใบงานที่ 1-2 แบบบันทึก ผลการเรียนรู้	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80
4. ออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ (P)	การประเมิน ผลงาน	แบบประเมิน ความสามารถด้านการ สร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ	ผ่านเกณฑ์ คุณภาพ ระดับ 2 ขึ้นไป
5. เลือกใช้การสื่อสารสารสนเทศในการนำเสนอข้อมูลได้อย่างรู้เท่าทันสื่อ (P)	การประเมิน ผลงาน	แบบประเมิน ความสามารถด้าน การสร้างสรรค์ การสื่อสาร และ การรู้ทันสื่อ	ผ่านเกณฑ์ คุณภาพ ระดับ 2 ขึ้นไป

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การวัดผล
6. มีพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และมีคุณธรรม จริยธรรม (A)	การสังเกต	แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	ผ่านเกณฑ์คุณภาพ ระดับ 2 ขึ้นไป

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สรรค์สร้างแรงจูงใจ

1. นักเรียนอ่านออกเสียงคำประพันธ์ที่ครูแสดงบนจอ โปรเจคเตอร์ ดังนี้

รำกร่ำเรื่องร้าง	แรมนวล นาฏฤา
เสนาสนั่นดินครวญ	ครุ่นฟ้า
สารสั่งพิกำสรวล	แสนเสน่ห์ นุชเอย
ควรมแม่ไว้ต่างหน้า	พี่พุ้นภายหลัง (นिरาสนรินทร์)

สาธุสะจะขอไหว้	พระศรีไตรสระณะ
พ่อแม่แลครุบา	ทเวดาในราศี
ข้าเจ้าเอา ก ข	เข้ามาต่อ ก กา มี
แก้ไขในเท่านี้	คิมติอย่าตรีชา
จะรำคำต่อไป	พอล่อใจกุมารา
ธณมีมีราชา	เจ้าพาราสาเวถี (กาพย์พระไชยสุริยา)

สมมุติวงศ์ทรงนามท้าวสุทัศน์	แต่ปางหลังยังมีกรุงกษัตริย์
อันกรุงไกรใหญ่ยาวสิบเก้าโยชน์	ผ่านสมบัตินามธานี
สะพริบพร้อมไฟฟ้าประชาชี	ภูเขาคิดเป็นกำแพงบุรีศรี
มีเอือกอังก้องลั่นอักษรราช	ชาวบุรีหรรษาสถาวร
สนมนางแสนสุรางค์นิกร	พระนางนาฏนามปทุมเกสร
มีโอรสสององค์ล้วนทรงลักษณ์	ดั่งกินนรน่ารักลักษณ์
ชื่ออภัยมณีเป็นพี่ยา	ประไพพัศตร์เพียงเทพเลขา
อันกุมารศรีสุวรรณนั้นเป็นน้อง	พึงแรกรุ่งนชันษาสิบห้าปี
พึงโสกันต์ชันษาสิบสามปี	เนื้อดั่งทองนพคุณจำรูญศรี
	พระชนนีรักใคร่ดั่งนัยนา
	(พระอภัยมณี)

2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้แก่นักเรียน และจัดกลุ่มนักเรียน โดยคละความสามารถ กลุ่มละ 4-5 คน และมอบหมายให้แต่ละกลุ่มกำหนดบทบาทสมาชิกภายในกลุ่ม

3. นักเรียนและครูพูดคุยร่วมกันเกี่ยวกับคำประพันธ์ที่ได้อ่านนั้นมีจุดมุ่งหมายและรูปแบบของวรรณคดีอย่างไร

ขั้นที่ 2 ขานไขประสบการณ์ล้ำค่า

4. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม โดยให้สนทนาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและรูปแบบของวรรณคดีตามประสบการณ์เดิม นักเรียนร่วมกันระดมความคิดและบันทึกผลการสนทนาลงในแบบบันทึกผลการเรียนรู้ที่ครูแจกให้

5. ครูสุ่มนักเรียน 2-3 กลุ่ม ให้ตัวแทนกลุ่มสรุปความรู้หรือประสบการณ์เดิมให้กลุ่มอื่น ๆ ฟัง หน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 พิจารณาค้นคว้าองค์ความรู้

6. ครูมอบหมายให้นักเรียนทุกกลุ่มศึกษาวรรณคดี เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้าง ถวายฎีกา จากหนังสือเรียนวรรณคดีวิจิตร ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมุ่งวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและรูปแบบของวรรณคดีเรื่องนี้ว่ามีลักษณะอย่างไร แล้วศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น แหล่งข้อมูลออนไลน์ ประเภทเว็บไซต์ต่าง ๆ จากสมาร์ทโฟน และเอกสาร ตำราคู่มือต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้ภายในชั้นเรียน โดยคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูล

7. นักเรียนแต่ละกลุ่มมอบหมายบทบาทหน้าที่กันกับสมาชิกภายในกลุ่ม แต่ละคนทำหน้าที่ของตนแล้วสรุปร่วมกันเป็นความคิดรวบยอด

8. นักเรียนทุกกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ให้สมาชิกกลุ่มอื่นเรียนรู้ร่วมกัน แล้วสมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 1 เรื่อง วรรณคดีมีจุดมุ่งหมายและรูปแบบอย่างไร

9. เมื่อทำใบงานเสร็จแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มตรวจคำตอบ โดยสลับกลุ่มกันตรวจด้วยความซื่อสัตย์

ขั้นที่ 4 ควบคู่เผยแพร่ผลงาน

10. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกแบบ สร้างและเผยแพร่ผลงานการวิเคราะห์เรื่อง จุดมุ่งหมายและรูปแบบของวรรณคดี เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา ลงในสื่อสังคมออนไลน์ประเภทต่าง ๆ ตามเวลาที่ครูกำหนด และคำนึงถึงจริยธรรมในการใช้สื่อ พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ และกฎหมายลิขสิทธิ์ ซึ่งให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกแบบการเผยแพร่ผลงานด้วยตนเอง และไม่คัดลอกงานผู้อื่น

ขั้นที่ 5 เชี่ยวชาญด้วยการตรวจสอบ

11. ครูตรวจสอบความรู้ เรื่อง จุดมุ่งหมายและรูปแบบของวรรณคดีของนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้ใบงานที่ 2 เรื่อง การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและรูปแบบของวรรณคดี ตามเวลาที่ครูกำหนด

12. เมื่อนักเรียนทุกคนทำใบงานเสร็จแล้วให้นักเรียนสลับกันตรวจคำตอบด้วยความซื่อสัตย์ หากมีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ให้ผู้ที่ผ่านช่วยเพื่อนทบทวน เติมเต็มความรู้อย่างกัลยาณมิตร

13. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง จุดมุ่งหมายและรูปแบบของวรรณคดี
หมายเหตุ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์สามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกขั้นตอน โดยนักเรียนใช้แอปพลิเคชันไลน์ (Line) หรือซูม (Zoom) ในการทำกิจกรรมกลุ่มด้วยการสนทนากลุ่ม

9. สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

1.1 หนังสือเรียนวรรณคดีวิจักขณ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา

1.2 ตัวอย่างคำประพันธ์ เรื่อง นิราศนรินทร์ กาพย์พระไชยสุริยา พระอภัยมณี

1.3 ใบงานที่ 1 เรื่อง วรรณคดีมีจุดมุ่งหมายและรูปแบบอย่างไร

1.4 ใบงานที่ 2 เรื่อง การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและรูปแบบของวรรณคดี

1.5 แบบบันทึกผลการเรียนรู้

2. แหล่งการเรียนรู้

2.1 เอกสาร ตำรา หนังสือเรียน

2.2 แหล่งข้อมูลออนไลน์ เว็บไซต์ต่าง ๆ เช่น

- <https://www.dek-d.com/board/view/3717490/>

- <https://docs.google.com/document/>

บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

นักเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมที่ครูจัดให้ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น และมีความ
ความรับผิดชอบ นักเรียนสามารถวิเคราะห์วรรณคดีเรื่องต่าง ๆ ที่ยกตัวอย่างให้แล้วบอกจุดมุ่งหมาย
และรูปแบบของวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ แล้วสรุปเป็นองค์ความรู้ได้อย่างถูกต้อง รวมไปถึงสามารถ
อธิบายลักษณะคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ได้ การทำกิจกรรมกลุ่มนั้นนักเรียนทุกกลุ่มมี
ความร่วมมือกันในการทำกิจกรรม มีความสนุกสนาน ตื่นเต้นในการทำกิจกรรม จึงทำให้
สามารถวิเคราะห์จุดประสงค์ รูปแบบและลักษณะคำประพันธ์จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน
ได้อย่างถูกต้อง นักเรียนเสนอแนวคิดที่ควรจัดกิจกรรมในลักษณะนี้บ่อย ๆ เพราะทำให้เกิด
ความกระตือรือร้น น่าสนใจ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดซึ่งกัน
และกัน ได้แสดงออกซึ่งความคิดสร้างสรรค์ สะท้อนการมีน้ำใจ ความร่วมมือ ความสามัคคีทั้ง
ภายในกลุ่มและภายในชั้นเรียน รวมไปถึงได้ใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าและการนำเสนอ
ข้อมูลตรงตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนอย่างมาก

ชื่อกลุ่ม _____

ใบงานที่ 1 เรื่อง วรรณคดีมีจุดมุ่งหมายและรูปแบบอย่างไร
คำชี้แจง จงระดมความคิดภายในกลุ่มแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. จุดประสงค์หรือความมุ่งหมายในการแต่งวรรณคดีไทยมีอะไรบ้าง

---

2. รูปแบบของวรรณคดีไทย มี _____ ชนิด ได้แก่ _____

---

3. ลักษณะคำประพันธ์ประเภทบทร้อยกรองในวรรณคดีไทยมีอะไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่างวรรณคดี

ชื่อ _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานที่ 2 เรื่อง การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและรูปแบบของวรรณคดี

คำชี้แจง จงศึกษาค้นคว้าข้อมูลแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายในการแต่งวรรณคดีเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน คืออะไร

---

2. รูปแบบของวรรณคดี เรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นอย่างไร จงอธิบาย

เฉลยใบงานที่ 1 เรื่อง วรรณคดีมีจุดมุ่งหมายและรูปแบบอย่างไร

คำชี้แจง จงระดมความคิดภายในกลุ่มแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. จุดประสงค์หรือความมุ่งหมายในการแต่งวรรณคดีไทยมีอะไรบ้าง

จุดประสงค์หรือความมุ่งหมายในการแต่งวรรณคดีไทยนั้นมี 2 ประเภท คือ

1. สารคดี หมายถึง การแต่งวรรณคดีโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสะท้อนความรู้
ความคิด ประสบการณ์ ข้อคิด เป็นต้น

2.บันเทิงคดี หมายถึง การแต่งวรรณคดีโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งให้ความสนุกสนาน
ความผ่อนคลาย สะท้อนความรู้สึก เรื่องประโลมโลก เป็นต้น

2. รูปแบบของวรรณคดีไทย มี 2 ชนิด ได้แก่

1. วรรณคดีประเภทร้อยแก้ว คือ วรรณคดีที่ใช้ถ้อยคำเรียบเรียงด้วยความสละสลวย
ไม่มีรูปแบบหรือฉันทลักษณ์บังคับ

2. วรรณคดีประเภทร้อยกรอง คือ วรรณคดีที่ใช้ถ้อยคำเรียบเรียงด้วยความสละสลวย
และมีฉันทลักษณ์บังคับของคำประพันธ์ในแต่ละชนิด

3. ลักษณะคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองในวรรณคดีไทยมีอะไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่างวรรณคดี

1. โคลง เช่น โคลงโลกนิติ นิราศนรินทร์ นิราศสุพรรณ

2. ฉันท์ เช่น มัทนพาชาคำฉันท์ สามัคคีเภทคำฉันท์ มงคลสูตรคำฉันท์

3. กาพย์ เช่น กาพย์เห่เรือ กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง กาพย์เห่ชม
เครื่องคาวหวาน

4. กลอน เช่น พระอภัยมณี (กลอนนิทาน) ขุนช้างขุนแผน (กลอนเสภา)
รามเกียรติ์ (กลอนบทละคร)

5. ร่าย เช่น ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก สุภายิตพระร่วง

เฉลยใบงานที่ 2 เรื่อง การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและรูปแบบของวรรณคดี

คำชี้แจง จงศึกษาค้นคว้าข้อมูลแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายในการแต่งวรรณคดีเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน คืออะไร

วรรณคดีเรื่องขุนช้าง ขุนแผน มีจุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อเป็นบันเทิงคดี คือให้
 ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ตื่นเต้น หลากหลายอารมณ์ รวมไปถึงความแปลกประหลาดใจ
 ในเรื่องเกี่ยวกับไสยศาสตร์ที่ดำเนินอยู่ตลอดเรื่อง

2. รูปแบบของวรรณคดี เรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นอย่างไร จงอธิบาย

วรรณคดีเรื่องขุนช้าง ขุนแผน เป็นวรรณคดีประเภทร้อยกรอง (กลอนเสภา) โดย
 แต่งเพื่อใช้เป็นกลอนขับ จึงกำหนดคำไม่แน่นอน มุ่งการขับเสภาเป็นสำคัญ จึงใช้คำ 7 คำ ถึง
 9 คำ การส่งสัมผัสนอกเหมือนกับกลอนสุภาพ แต่ไม่บังคับหรือห้ามเสียงสูง ต่ำ ตามจำนวนคำ
 แต่ละวรรค อยู่ในเกณฑ์กลอน 7-9

แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้เป็นแบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ ในระหว่างการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. แบบประเมินฉบับนี้ประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ
3. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยถือเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน	ระดับการประเมิน	
ดีมาก	ให้คะแนน	3 คะแนน
ดี	ให้คะแนน	2 คะแนน
พอใช้	ให้คะแนน	1 คะแนน
ควรปรับปรุง	ให้คะแนน	0 คะแนน

ชื่อกลุ่ม _____

สมาชิกในกลุ่ม

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

องค์ประกอบที่ ประเมิน	ระดับคะแนน			
	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม				
ความคิดคล่องแคล่ว				
ความคิดยืดหยุ่น				
ความคิดริเริ่ม				
ความคิดละเอียดลออ				
ด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ				
การเข้าถึงสื่อ				
การวิเคราะห์สื่อ				
การเลือกใช้สื่อ				
การรู้เท่าทันสื่อ				

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน
(_____)

**เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม
และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ**

องค์ประกอบที่ ประเมิน	คำอธิบาย			
	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม				
ความคิด คล่องแคล่ว (3 คะแนน)	ชิ้นงานถูกต้อง ตรงวัตถุประสงค์ สะท้อนความรู้ ความเข้าใจจาก เรื่องที่ได้เรียนรู้	ชิ้นงานถูกต้อง ตรงวัตถุประสงค์ ขาดรายละเอียด สำคัญอย่างน้อย 1 ประเด็น	ชิ้นงานถูกต้องตรง วัตถุประสงค์ ขาดรายละเอียด สำคัญอย่างน้อย 2 ประเด็น	ชิ้นงานไม่ตรง วัตถุประสงค์ ขาดรายละเอียด สำคัญ 3 ประเด็นขึ้นไป
ความคิด ยืดหยุ่น (3 คะแนน)	มีความหลากหลาย ของชิ้นงาน และ น่าสนใจ	มีความ หลากหลายของ ชิ้นงาน แต่ขาด ความน่าสนใจ	ชิ้นงานไม่ หลากหลาย แต่น่าสนใจ	ชิ้นงานไม่ หลากหลาย และขาด ความน่าสนใจ
ความคิดริเริ่ม (3 คะแนน)	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ 100%	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เป็นส่วนใหญ่ 80 %	มีความคิดริเริ่ม บางส่วน 50%	ขาดความคิด ริเริ่ม
ความคิด ละเอียดลออ (3 คะแนน)	ชิ้นงานละเอียดลออ สะท้อนความใส่ใจ ในการสร้างชิ้นงาน	ชิ้นงาน ละเอียดลออ 80%	ชิ้นงาน ละเอียดลออ 50%	ชิ้นงานขาด ความละเอียดลออ

องค์ประกอบ ที่ประเมิน	คำอธิบาย			
	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
ด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ				
การเข้าถึงสื่อ (3 คะแนน)	เลือกใช้สื่อ สารสนเทศเพื่อการ สืบค้นข้อมูลความรู้ ต่าง ๆ 4 ข้อมูล ขึ้นไป	เลือกใช้สื่อ สารสนเทศ เพื่อ การสืบค้นข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ 3 ข้อมูล	เลือกใช้สื่อ สารสนเทศ เพื่อ การสืบค้นข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ 2 ข้อมูล	เลือกใช้สื่อ สารสนเทศ เพื่อ การสืบค้นข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ 1 ข้อมูล
การวิเคราะห์ สื่อ (3 คะแนน)	ตัดสินใจเลือกใช้ สื่อประเภทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ	สื่อที่เลือกใช้มี ความเกี่ยวข้อง กับข้อมูลที่ต้องการ 80%	สื่อที่เลือกใช้ มีความเกี่ยวข้อง กับข้อมูลที่ ต้องการ 50%	สื่อที่เลือกใช้ ไม่เกี่ยวข้อง กับข้อมูลที่ต้องการ
การเลือกใช้ สื่อ (3 คะแนน)	เลือกใช้ข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ และ มีประโยชน์ต่อ ตนเองและต่อผู้อื่น ตรงตามจุดมุ่งหมาย ที่ตั้งไว้	เลือกใช้ข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ และ มีประโยชน์ต่อ ตนเองและต่อผู้อื่น 80%	เลือกใช้ข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ และ มีประโยชน์ต่อ ตนเองและต่อ ผู้อื่น 50%	เลือกใช้ข้อมูล สารสนเทศ ต่าง ๆ ไม่สร้างสรรค์ และไม่เกิด ประโยชน์
การรู้เท่าทัน สื่อ (3 คะแนน)	เข้าถึงสื่อที่เลือกใช้ ด้วยวิจารณญาณ และนำมาถ่ายทอด ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม	สื่อที่เลือกใช้นำมา ถ่ายทอดได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม 80%	สื่อที่เลือกใช้นำมา ถ่ายทอดได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม 50%	สื่อที่เลือกมา ถ่ายทอดไม่มี ความเหมาะสม
เกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพ				
ระดับ 4 19-24 คะแนน มีค่าเท่ากับ ดีมาก				
ระดับ 3 13-18 คะแนน มีค่าเท่ากับ ดี				
ระดับ 2 7-12 คะแนน มีค่าเท่ากับ พอใช้				
ระดับ 1 0-6 คะแนน มีค่าเท่ากับ ควรปรับปรุง				
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> เกณฑ์การผ่าน ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป สรุปผล ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน </div>				

แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

คำชี้แจง

1. แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมนี้เป็นแบบประเมินพฤติกรรมของ นักเรียนระหว่างการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริม ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ฉบับนี้มีระดับการให้คุณค่า โดยมี เกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้

ปฏิบัติสม่ำเสมอ	ให้คะแนน 3 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้คะแนน 2 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้คะแนน 1 คะแนน
ไม่ปฏิบัติเลย	ให้คะแนน 0 คะแนน
3. ให้ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างเรียนหรือนอกเวลาเรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

พฤติกรรม ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		3	2	1	0
ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ					
1. การวางแผน	1.1 สามารถช่วยกำหนดเป้าหมายของกลุ่มได้				
	1.2 ช่วยวางแผนการทำงานภายในกลุ่มได้				
2. การแสดง ความคิดเห็น	2.1 ให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์				
	2.2 แสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ				
	2.3 ยอมรับในความคิดเห็นของเพื่อน				
3. ความ รับผิดชอบ	3.1 รู้หน้าที่ของตนเอง				
	3.2 ทำงานตามที่กลุ่มมอบหมายด้วยความตั้งใจ				
	3.3 ช่วยเหลืองานของเพื่อนหลังจากทำงานของตน เรียบร้อยแล้ว				
4. การทำงาน ร่วมกับผู้อื่น	4.1 ข้อเสนอแนะของเพื่อนมีประโยชน์				
	4.2 ยอมรับในข้อเสนอแนะการทำงาน of เพื่อน				
	4.3 ช่วยกันแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดระหว่างการทำงาน				
	4.4 ให้อภัยเพื่อนเมื่อทำงานผิดพลาด				
5. ภาวะ การเป็นผู้นำ	5.1 มีความคิดริเริ่มที่ดี				
	5.2 ดูแลเอาใจใส่เพื่อนในขณะที่ปฏิบัติงาน				
	5.3 ควบคุมระเบียบในการทำงานกลุ่ม				
	5.4 กระตุ้นให้สมาชิกอภิปรายและแสดงความคิดเห็น				
	5.5 นำกลุ่มช่วยกันคิดหาวิธีแก้ปัญหา				
	5.6 พูดสื่อความชัดเจน ชัดคำ มีความมั่นใจใน ตนเอง				
	5.7 ให้คำตำหนิหรือติชมได้ถูกต้องตามกาลเทศะ				
ด้านความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม					
6. ความมี เมตตา กรุณา	6.1 ให้การช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม				
	6.2 ให้การช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกต่างกลุ่ม				
	6.3 มีน้ำใจและแบ่งปัน				

พฤติกรรม ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		3	2	1	0
7. การมีวินัย	7.1 รักษากฎระเบียบหรือข้อตกลง				
	7.2 ทำหน้าที่หรือปฏิบัติงานจนสำเร็จตามเวลาและเป็นแบบอย่างได้				
	7.3 รู้สิทธิและรู้จักรักษาสีทิตขงตนเอง				
	7.4 รับผิดชอบในการกระทำของตนเอง				
8. การมี คุณธรรม จริยธรรม	8.1 มีความซื่อสัตย์สุจริต				
	8.2 ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง มีเหตุผล รอบคอบ				
	8.3 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่หวัง ผลตอบแทน				
	8.4 สามัคคีกันในกลุ่มคณะ				
รวม					

เกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพ

ระดับ 4 67-90 คะแนน มีค่าเท่ากับ ดีมาก

ระดับ 3 43-66 คะแนน มีค่าเท่ากับ ดี

ระดับ 2 19-42 คะแนน มีค่าเท่ากับ พอใช้

ระดับ 1 0-18 คะแนน มีค่าเท่ากับ ควรปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป
สรุปผล ผ่าน ไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้ววรรณคดีไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มี 30 ข้อ ใช้เวลา 60 นาทีในการทำแบบทดสอบ
2. ข้อสอบแต่ละข้อมีตัวเลือก 4 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
3. ในการตอบให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้
4. ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้นักเรียนขีดทับเครื่องหมายเดิมในลักษณะนี้ X — แล้วเลือกคำตอบใหม่
5. ห้ามขีดเขียนข้อความใด ๆ ลงในแบบทดสอบ

1. ครั้นว่าไหว้ครูแล้วจับบท ให้ปรากฏเรื่องราวกล่าวแต่ก่อน
ครั้นสมเด็จพระพันวษานรากร ครองนครกรุงศรีอยุธยา
เกษมสุขแสนสนุกตั้งเมืองสวรรค์   พระเดชนั้นแผ่ไปในทิศา
เป็นปิ่นภพจบโลกโลกา   ครอบครองไพร่ฟ้าประชากร
เมืองขึ้นน้อยใหญ่ในอาณาเขต   เกรงพระเดชทั่วหมดสยดสยอง
ทุกประเทศเขตของพระนคร   ซลิกรอ่อนเกล้าอภิวันท์
พร้อมด้วยโกไคยไอศูรย์   สมบูรณ์พูนสุขเกษมสันต์
พระองค์ทรงทศพิธราชธรรม   ราษฎรทั้งนั้นก็ปรีดา
(ขุนช้างขุนแผน)

คำประพันธ์นี้แสดงจุดมุ่งหมายในการแต่งอย่างไร

- ก. บอกเล่าอาณาเขตของพระนคร
- ข. เถลิมพระเกียรติของพระมหากษัตริย์
- ค. เกริ่นนำเรื่องราวของพระราชาอาณาจักร
- ง. แสดงพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์

4. คำประพันธ์ในข้อมีความแตกต่างจากข้ออื่น

ก. ราชาลิขวี	ไปมีสักองค์
อันนี้ก้านง	เพื่อจักแสดงไป
ต่างองค์คำรัส	เรียกนั้ดทำไม
ใครเป็นใหญ่ใคร	กล้าหาญเห็นดี
ข. ทิขังค์เงาะจงเจตน์	กลเหตุยูงเสริม
กระหน่ำและซ้ำเติม	นฤพัทธก่อการ
ค. อยู่มาหมู่ข้าเฝ้า	ก็หาเขาวนารี
ที่หน้าตาดีดี	ทำมโหรืที่เคหา
ง. ไบโพสุวรรณห้อย	รยบย้อยบรู้งรัง
ลมพัดกระดิ่งดัง	เสนาะศัพทอเวง

5. ครานั้นจึงโหมเจ้าวันทอง	เสร้าหมองด้วยลูกเป็นหนักหนา
พ่อพลายงามทรามสวาทของแม่อา	แม่โศกาเกือบเจียนจะบรรลัย
ไซ้จะอ้อมเอิบอาบด้วยเงินทอง	มิไซ้ของตัวทำมาแต่ไหน
ทั้งผู้คนซ้างม้าและซ้ำไท	ไม่รักใคร่เหมือนกับพ่อพลายงาม
ทุกวันนี้ไซ้แม่จะผาสุก	มีแต่ทุกข์ใจเจ็บดังเห็นบนาม
ต้องจำทนทนกรรมที่ติดตาม	จะขึ้นความคิดไปก็ไซ้ที่
	(ขุนซ้างขุนแผน)

บทประพันธ์ข้างต้น “นางวันทอง” ต้องการสื่อสารสิ่งใด

- ก. ให้คำแนะนำ
- ข. แสดงความท้อใจ
- ค. รำพันถึงความทุกข์ใจ
- ง. บอกถึงความวิตกกังวล

8. เคยหมอบใกล้ใต้กลิ่นสุคนธ์ตรลบ ละอองอบรสรื่นชื่นนาสา
 ลิ่นแผ่นดินลิ่นรสสุคนธา वासनाเรकिलिन्हैमिणกลิ่นสุคนธ์
 (นิราศภูเขาทอง)

คำประพันธ์ข้างต้นสะท้อนเรื่องราวของผู้ประพันธ์ในข้อใด

- ก. ลิ่นไร่ไม้ดอก
 ข. ชั่วเจ็ดที ดีเจ็ดหน
 ค. น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า
 ง. บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น

9. ลูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ เจ้าจงจดสำห้ทำสมาธิ
 แล้วพาลูกออกมาข้างท่าเกวียน จะจากเจียนใจขาดอนาถใจ
 ลูกก็แลดูแม่แม่ดูลูก ต่างพันผูกเพียงว่าเลือดตาไหล
 สะอื้นรำอาลาด้วยอาลัย แล้วแข็งใจจากนางตามทางมา
 (ขุนช้างขุนแผน)

คำสอนของนางวันทองนั้นสะท้อนว่าให้ความสำคัญในเรื่องใด

- ก. ลายมือ
 ข. การเล่าเรียน
 ค. ตำแหน่งหน้าที่
 ง. ความรักของแม่ที่มีต่อลูก

10. คำประพันธ์ในข้อใดที่ผู้ประพันธ์ไม่ได้มุ่งให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของการพูด

- ก. อันคดอื่นหมิ่นคดกำหนดแน่ เว้นเสียแต่ใจมนุษย์สุดกำหนด
 ทั้งลวงล่องเงี้ยวทั้งเลี้ยวลุด ถึงคลองคดก็ยังไม่เหมือนใจคน
 ข. อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก แต่ลมปากหวานหูมิรู้หาย
 แม้นเจ็บอื่นหมิ่นแสนจะแคลนคลาย เจ็บจนตายนั้นเพราะเหน็บให้เจ็บใจ
 ค. ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์ มีคนรักรสถ้อยอร่อยจิต
 แม้นพูดชั่วตัวตายทำลายมิตร จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา
 ง. เจ้าของตาลรักหวานขึ้นปีนต้น ระวังตนดินมีระมัดมั่น
 เหมือนคบคนคำหวานรำคาญครัน ถ้าพลาดพลั้งจะเจ็บอกเหมือนตกตาล

11. “เมื่อภูจิ้งจอกใหญ่ได้ลับเท้าเข้า ขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด มาที่เมืองตาก พ่อภูไปรบขุนสามชนหัว
 ซ้าย ขุนสามชนจับมาหัวขวา ขุนสามชนเกลื่อนเข้า ไพร่ฟ้าหน้าใสพ่อภูหนีญญาพายจะแจ้(น)
 ภูป่หนี ภูจิ้งช้างเบกพล ภูจับเข้าก่อนพ่อภู ภูต่อช้างด้วยขุนสามชน ดนภูฟุ้งช้างขุนสามชนตัวชื่อมาส
 เมืองแพ้ ขุนสามชนพ่ายหนี พ่อภูจิ้งจอกชื่อภู ชื่อพระรามคำแหง เพื่อภูฟุ้งช้างขุนสามชน”

(ศิลาจารึกหลักที่ 1)

จากศิลาจารึกหลักที่ 1 สะท้อนสภาพของสังคมสมัยสุโขทัยในข้อใด

- ก. กรุงสุโขทัยทำสงครามหลายครั้ง
- ข. สมัยสุโขทัยปกครองแบบพ่อปกครองลูก
- ค. พระมหากษัตริย์คือศูนย์รวมใจของประชาชน
- ง. การทำสงครามเพื่อการขยายพระราชอาณาจักร

12.   เครื่องสูงเพราะพิศพราย   ชมชุมสายซ้ายขวาเคียง
 ธงไชยธงฉานเรียง   ปีกทองชนะตะเต็งครีมี
                   กลองทองตีครุ่มครีมี   เดิรเรียง
 ว่าตะเต็งเต็งเสียง   ครุ่มครีมี
 เสียงปี่เรื้อยเพียง   กระเวก
 แตรรันแตรรันแตรฝรั่งขึ้น   หู้หู้เสียงสังข์

(ภาพยี่ห่อโคลงประพาสธารทองแดง)

คำประพันธ์นี้สะท้อนลักษณะเด่นของวรรณคดีไทยในข้อใด

- ก. การใช้คำยากแต่ไพเราะ
- ข. การใช้คำเพื่อเล่นเสียงเสนาะ
- ค. การใช้คำเพื่อบรรยายฉากได้ชัดเจน
- ง. การใช้คำเปรียบเทียบได้อย่างสอดคล้อง

18. อ่านคำประพันธ์ต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่ามีคุณค่าในด้านสังคมและวัฒนธรรมตรงกับข้อใด

เรื่องเรื่องไทรรัตน์พัน	พันแสง
รินรสพระธรรมแสง	คำเช้า
เจดีย์ระคะแซง	เสียดยอด
ยลยิ่งแสงแก้วแก้ว	แก่นหล้าหลากสวรรค์ (นิราศนรินทร์)

- ก. ความยิ่งใหญ่ของกรุงศรีอยุธยา
- ข. ความรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา
- ค. กรุงศรีอยุธยามีสถาปัตยกรรมที่โดดเด่น
- ง. พระพุทธศาสนาเป็นศูนย์รวมใจของคนไทย

19. ชุมชุมอ้อมอ้ออีก	กทีกโขลง
ป่าแหลกแตกผางโผง	แพครื่อง
ฝุ่นฟุ้งพลุ่งควันโขมง	มีดล่า
สเทือนสทีกก๊กก้อง	เกือบเถียง (นิราศสุพรรณ)

คำประพันธ์ข้างต้นมีลักษณะเด่นทางวรรณศิลป์ตรงกับข้อใด

- ก. การเล่นคำ
- ข. การใช้คำซ้ำ
- ค. การใช้คำน้อย กินความมาก
- ง. การใช้ภาพพจน์เกิดจินตภาพ

27.   ประเวณีตั้งให้หลังหัก
                  จะเข้าใหญ่ไปถึงน้ำมีกำลัง
- มันก็มักทำร้ายเมื่อภายหลัง
เหมือนเสียดังเข้าถึงคงก็คงร้าย
(พระอภัยมณี)
- คำประพันธ์ข้างต้นสอดคล้องกับข้อคิดในข้อใด
- ก. ต้องตัดศึกศึกกล้าที่สำคัญ
ข. จะทำภายหลังยากลำบากครัน
ค. ไปข้างหน้าศึกใหญ่ขึ้นใจหาย
ง. ต้องตำหรับจับให้มันคืนให้ตาย
28.   แม่มากพิถีพิถัน
                  มัดดำกระนั้นปอง
                  เหล่าไหนพิไมตรี
                  กิจใดจะขวยชวน
- ผิวใครจะใครลอง
พลหักก็เต็มทน
สละสิทธิ์ หมุ่น
บ มีพร้อมมิเพรียงกัน
(สามก๊กพิภพคำฉันท์)
- คำประพันธ์ข้างต้นตรงกับข้อความในข้อใด
- ก. สามัคคีคือพลัง
ข. พอใจเท่าที่มี ยินดีเท่าที่ได้
ค. ตัวอย่างที่ดีมีมากกว่าคำสอน
ง. ระยะเวลาพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน
29.   แม่นวิหยาสะก้ามอดม้วย
                  ไหนไหนก็จะตายวายชีวา
                  ผิดก็ทำสงครามดูตามที่
                  ที่ดังพฤษภานาวัน
- พี่ก็คงตายด้วยโอรสา
ถึงเร็วถึงช้าก็เหมือนกัน
เคราะห์ดีก็จะได้ดังใฝ่ฝัน
จะอาศัยเพราะลูกเหมือนกล่าวมา
(อิเหนา)
- คำประพันธ์นี้ตรงกับพฤติกรรมของใคร
- ก. แสงยอมตายแทนลูกได้
ข. สาวยอมลูกทุกอย่างเพราะรักลูกมาก
ค. สาวกลัวลูกจะผิดหวังจึงตามใจทุกอย่าง
ง. สร้อยรู้ว่าสิ่งที่ทำนั้นผิดแต่เพราะรักลูกจึงทำ

30. “ยังมีปรตจำพวกหนึ่ง เมื่อกลางวันไส้ เขายังดีเขาเข้าเขาแทงตน แลมีหมาใหญ่เท่าช้างสาร มันไล่ขบไล่กัดกินเนื้อเขา...กลางคืนไส้ เขาได้เทพดาแลมีนางฟ้าเฝ้าจำริญ แลได้เสวยทิพย์สมบัติ อันเป็นทิพย์ตั้งเทพดาแล อันว่าปรตฝูงนี้ไส้ เมื่อก่อนเป็นพราน เมื่อกลางวันเขาเข้าป่าล่าเนื้อ เมื่อกลางคืนไส้เขาจำศีล”

(ไตรภูมิพระร่วง)

ข้อใดให้เหตุผลสนับสนุนคำประพันธ์ข้างต้น ได้ชัดเจนที่สุด

- ก. ควรทำความดีบ้าง ความชั่วบ้าง
- ข. จงทำความดีแม้ว่าจะไม่มีใครเห็น
- ค. ความดีกับความชั่วคนละเรื่องกัน
- ง. จงเร่งทำความดีและละเว้นความชั่ว

เฉลยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
คะแนนเต็ม 30 คะแนน เวลา 60 นาที

ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ
1	ข	16	ข
2	ข	17	ค
3	ค	18	ข
4	ค	19	ง
5	ค	20	ค
6	ง	21	ก
7	ข	22	ค
8	ก	23	ค
9	ข	24	ข
10	ก	25	ข
11	ง	26	ข
12	ข	27	ข
13	ง	28	ก
14	ก	29	ง
15	ข	30	ค

แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มี 20 ข้อ ใช้เวลา 40 นาทีในการทำแบบทดสอบ
2. ข้อสอบแต่ละข้อมีตัวเลือก 4 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

เพียงข้อเดียว

3. ในการตอบให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้
4. ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้นักเรียนขีดทับเครื่องหมายเดิมในลักษณะนี้ ✕

แล้วเลือกคำตอบใหม่

5. ห้ามขีดเขียนข้อความใด ๆ ลงในแบบทดสอบ

อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1-5

“สุนัข... เร็วอน”

การดูแลสัตว์และการเมตตาสัตว์เป็นสิ่งที่ดีที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นตั้งแต่เยาว์วัย จึงจะทำให้สัตว์เลี้ยง ได้รับการดูแลที่ดีที่สุด ทว่าความเมตตาอย่างเดียวในท่ามกลางสังคมและสิ่งแวดล้อมปัจจุบันอาจจะไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อสัตว์สี่ขาใกล้ตัว ไม่ว่าจะเป็นหมาหรือแมว ความรักและความรู้เป็นสิ่งที่ต้องคู่กันมาด้วย สำหรับหมานั้น คนรักก็มาก คนชังก็ไม่น้อย ไหนจะปัญหาเสียงหมาที่เห่าดังไปไกลถึงท้ายซอย บางครั้งหมาหลุดออกมาจากรั้วบ้านกัดกันลูกกลมไปถึงคนเลี้ยงที่อยู่บ้านใกล้เคียง จนเป็นเหตุให้มีปากมีเสียงแข่งกับเสียงหมาที่กำลังกัดกันอย่างมันเขี้ยว ถ้าบะ ๆ ก็เพียงปะทะลมปาก ถ้าหนัก ๆ ก็ถึงขั้นลงไม้ลงมือหัวร้างข้างแตก ถ้าขั้นรุนแรงก็พาไปวัดบ้าง ไปโรงพยาบาลบ้าง และรวมถึงไปโรงพักเหล่านี้มีที่มาที่ไปจากการเลี้ยง “หมา” ไม่ว่าจะเป็นหมาในรั้วบ้าน หมาตามถนนหนทางที่มีผู้ใจบุญ สุนทานนำอาหารมาให้หมากินเป็นเวลา นี้ยังไม่พูดถึงโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ที่มีหมาเป็นพาหะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคพิษสุนัขบ้าที่ติดต่อถึงคนแล้วไม่ได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้อง จะเสียชีวิตทุกคน ในแต่ละปีทั่วประเทศมีคนไทยถูกหมาที่มีเชื้อไวรัสโรคพิษสุนัขบ้ากัดและเชื้อไวรัสเข้าสู่ร่างกายจนแสดงอาการและเสียชีวิตมากกว่า 100 คน

รากฐานทางความเชื่อในสังคมไทย เรื่องบาปบุญและความเมตตาต่อสัตว์ อาจเป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ปัญหาจากสุนัขเร่ร่อนของไทยเป็นเรื่องยากต่อการแก้ไข ความเชื่อเรื่องผลแห่งการทำบาปจากการฆ่าสัตว์ทำให้การนำมาตรการที่เข้มงวด ได้รับความเสียด้านจากสังคม

เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ความเมตตา ความเชื่อเรื่องการทำบุญให้ทาน อาจเป็นแรงจูงใจให้คนไทยช่วยเหลือสุนัขเร่ร่อนด้วยการให้อาหาร โดยมีคนบางส่วนอาจใช้ประโยชน์จากสุนัขที่เลี้ยงไว้ แต่ไม่ได้ให้การอุปการะเลี้ยงดูอย่างแท้จริง ทำให้สุนัขขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนมากขึ้น และเร่ร่อนไปมาได้อย่างอิสระ ก่อให้เกิดเป็นปัญหาต่อสังคมตามมา เมื่อไม่สามารถใช้มาตรการของการกำจัดสุนัขได้ มาตรการอื่น ๆ ที่ได้ดำเนินการไปบ้างแล้ว เช่น การจำกัดบริเวณ และให้การเลี้ยงดู การฉีดวัคซีนและทำหมัน คงทำได้เพียงชั่วคราวเพราะงบประมาณของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมี จำกัด ดังนั้น การแก้ปัญหาสุนัขเร่ร่อนของคนไทยจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนส่วนใหญ่และใช้หลาย ๆ มาตรการร่วมกัน

รัฐควรน้อมรับกระแสพระราชดำรัสฯ มาได้ตรงต่อเพื่อหามาตรการที่เหมาะสม มารองรับการแก้ไขปัญหานิสัขเร่ร่อน เช่น การปลูกจิตสำนึกให้คนไทยมีความรับผิดชอบมากขึ้น ต่อการเลี้ยงสุนัข การส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐนำสุนัขเร่ร่อนมาฝึกเพื่อใช้ในราชการ และอาจรวมไปถึงการใช้งานในภาคเอกชนหรือส่วนบุคคล รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนเจ้าของที่จะช่วยอุปการะสุนัขเร่ร่อน เช่น การทำหมันฟรีก่อนรับสุนัข การบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ให้สุนัขเร่ร่อนที่ได้รับอุปการะในราคาถูกเป็นประจำทุกปี ด้วยเหตุนี้การแก้ไขปัญหานิสัขเร่ร่อนจึงเป็นงานของทุกคนในสังคม ถ้าคนส่วนใหญ่ตระหนักถึงความจำเป็นของการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้ความสนับสนุนร่วมมือ ร่วมใจกันอย่างเต็มที่ โดยไม่คำนึงถึงเพียงความรู้สึกพึงพอใจหรือเพียงเพื่อประโยชน์เล็กน้อยส่วนตัว ความสำเร็จของการแก้ไขปัญหานิสัขเร่ร่อนจะเป็นความจริงขึ้นมาได้โดยเร็ว

เหนือสิ่งอื่นใดวิถีทางที่สำคัญประการหนึ่งในการแก้ปัญหานิสัขเร่ร่อนอย่างยั่งยืนก็คือ การนำหมาจรจัดมาเลี้ยงเป็นหมาบ้าน มันจะเปลี่ยนสถานะจากหมา Mid road หรือหมากลางถนนมาอยู่ในสถานที่ที่รื้อรอบขอบเขต และที่สำคัญมีผู้รับผิดชอบในความรักและเลี้ยงดูมันต่อไปชั่วชีวิต ฝากผีฝากไข้ไว้ได้นั่นเอง

ที่มา: <http://sd-group2.blogspot.com/>

1. บทความนี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด
  - ก. น่าเชื่อถือ เพราะเป็นเหตุการณ์จริง
  - ข. น่าเชื่อถือ เพราะมีแหล่งอ้างอิงข้อมูล
  - ค. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน
  - ง. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะเรื่องราวที่กล่าวถึงไม่ใช่ปัญหาในสังคม
2. ข้อความใดเป็นการสนับสนุนความน่าเชื่อถือของบทความ
  - ก. ปัญหาจากสุนัขเร่ร่อนของไทยเป็นเรื่องยากต่อการแก้ไข
  - ข. การแก้ปัญหามหาจรจัดอย่างยั่งยืนก็คือ การนำมหาจรจัดมาเลี้ยงเป็นหมาบ้าน
  - ค. ความเชื่อเรื่องผลแห่งการทำบาปจากการฆ่าสัตว์ทำให้การนำมาตรการที่เข้มงวดได้รับกระแสด้านจากสังคมเป็นอย่างมาก
  - ง. ในแต่ละปีทั่วประเทศมีคนไทยถูกหมาที่มีเชื้อไวรัสโรคพิษสุนัขบ้ากัดและเชื้อไวรัสเข้าสู่ร่างกายจนแสดงอาการและเสียชีวิตมากกว่า 100 คน
3. จากบทความนี้สรุปได้ว่าใครคือผู้ที่ต้องมีหน้าที่ดูแลสุนัข Mid road
  - ก. เจ้าของ
  - ข. เทศบาล
  - ค. หน่วยงานของรัฐ
  - ง. ประชาชนทุกคน
4. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุให้สุนัข Mid road สร้างปัญหาในสังคม
  - ก. คนไทยใจบุญ
  - ข. คนไทยใจกว้าง
  - ค. คนไทยไม่ดูแล
  - ง. คนไทยไม่ชอบสุนัข
5. ปัญหาสุนัขเร่ร่อนมีสาเหตุมาจากข้อใด
  - ก. สุนัขป่วย
  - ข. สุนัขมีจำนวนมาก
  - ค. สุนัขไม่ได้รับการควบคุมการผสมพันธุ์
  - ง. เจ้าของสุนัขขาดความรับผิดชอบในการเลี้ยงดู

อ่านบทความต่อไปนี้อย่างรวดเร็วแล้วตอบคำถามข้อ 6-10

โรคซึมเศร้า โรคจิตหรือแค่คิดไปเอง

ในช่วงเวลาหลายปีมานี้ สื่อต่าง ๆ มีการนำเสนอข่าวคนดัง ข่าวอาชญากรรม และแม้แต่ข่าวการฆ่าตัวตายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเป็นโรคซึมเศร้าออกมาอย่างต่อเนื่อง เราจึงควรตระหนักว่า โรคซึมเศร้าใกล้ตัวเรากว่าที่คิด เราอาจจะไม่รู้ตัวว่าตัวเองหรือคนรอบข้างกำลังเสี่ยงหรือเป็นโรคซึมเศร้าอยู่

ปัจจุบันโลกของเรามีประชากรราว 7.6 พันล้านคน และมีคนเป็นโรคซึมเศร้าถึง 300 ล้านคน หรือเกือบ 4% เลยทีเดียว ส่วนในคนไทยเองนั้น พบว่า มีผู้ป่วยโรคซึมเศร้าถึง 1.5 ล้านคน หรือ 2.2% ของคนไทยทั้งหมด 69 ล้านคน และน่าตกใจว่าคนไทยฆ่าตัวตายสำเร็จถึง 4,000 คนต่อปี ซึ่งสาเหตุสำคัญของการฆ่าตัวตายก็คือ โรคซึมเศร้านั่นเอง

โรคซึมเศร้าเกิดจากความผิดปกติของสมองในส่วนที่มีผลกระทบต่อความคิด อารมณ์ ความรู้สึก พฤติกรรม รวมถึงสุขภาพทางกาย แต่ที่คนส่วนใหญ่รู้เกี่ยวกับโรคซึมเศร้าก็มักจะนึกถึงเพียงอาการหรือสภาพจิตใจที่เปลี่ยนไป จึงคิดว่าโรคซึมเศร้าเกิดจากความผิดหวัง หรือการได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจ และจะสามารถรักษาหรือแก้ไขได้ด้วยการให้กำลังใจ ซึ่งในความจริงแล้ว โรคซึมเศร้าเป็นโรคที่เกิดจากความไม่สมดุลของสารสื่อประสาท 3 ชนิด คือ ซีโรโตนิน นอร์เอปิเนฟริน และ โดปามีน จึงจำเป็นต้องได้รับการรักษาจากจิตแพทย์ เพราะนอกจากจะต้องบำบัดอย่างถูกวิธีแล้ว ยังอาจจะต้องใช้ยาในการรักษาด้วย

ปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้าประกอบไปด้วยพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และการใช้ชีวิต หากมีฝาแฝดคนหนึ่งเป็นโรคซึมเศร้า หรือ bipolar ฝาแฝดอีกคนมีโอกาสเป็นสูงถึง 60-80% หากคนในครอบครัวที่เป็นญาติสายตรง (พ่อ แม่ พี่ น้อง) ที่เป็นโรคซึมเศร้า ก็จะมีโอกาสเป็นมากกว่าคนทั่วไป 20% อาจสรุปได้ว่าระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม ปัจจัยที่ส่งผลให้เป็นโรคซึมเศร้านั้นเป็นสัดส่วนอยู่ที่ 40: 60% การใช้ยาบางอย่างก็ส่งผลให้เกิดอาการซึมเศร้าได้ เช่น ยานอนหลับบางตัว ยารักษาสิว ยาแก้ไอเสบ ยาแก้ปวด สารเสพติดหรือแอลกอฮอล์

การสังเกตตัวเองหรือคนรอบข้างว่าเข้าข่ายโรคซึมเศร้าหรือไม่ เช่น รู้สึกเศร้า เบื่อ ท้อแท้ หรือหงุดหงิดอย่างต่อเนื่อง เลิกสนใจสิ่งที่เคยชอบมาก ๆ หรือไม่อยากทำสิ่งที่เคยชอบทำ พฤติกรรมการกินเปลี่ยนไป กินมากไป กินน้อยไป จนทำให้น้ำหนักขึ้นหรือลงผิดปกติ จากที่เคยหลับง่ายก็หลับยากขึ้น หรือไม่ก็นอนมากเกินไป มีอาการกระวนกระวายหรือเฉื่อยชาที่แสดงออกให้เห็นชัด รู้สึกหมดเรี่ยวแรง ไม่มีพลัง ไม่อยากลุกขึ้นมาทำอะไรเลย รู้สึกไร้ค่าหรือรู้สึกผิด

โทษตัวเองในทุก ๆ เรื่อง ไม่มีสมาธิในการทำสิ่งต่าง ๆ มีปัญหาเรื่องการคิดหรือตัดสินใจ คิดถึงความตายหรืออยากตาย หรืออยากฆ่าตัวตายบ่อย ๆ

โรคซึมเศร้าเกิดขึ้นได้ทุกช่วงอายุรวมทั้งในเด็กด้วย ซึ่งอาการของโรคซึมเศร้าในเด็กจะมีลักษณะหลากหลาย บางคนแสดงออกด้วยอาการก้าวร้าว อาละวาด ร้องไห้ง่าย ในขณะที่บางคนมีอาการเศร้า ซึม มีความรู้สึกสิ้นหวังเวลาถูกปฏิเสธ ถูกขัดใจก็จะอ่อนไหวง่ายกว่าปกติ ใช้คำพูดรุนแรง บ่นปวดหัว ปวดท้อง รู้สึกไร้ค่า ไม่มีสมาธิ คิดถึงความตาย คล้ายกับที่ผู้ใหญ่เป็น หรือบางคนอาจจะมีอาการให้เห็นได้จากการไม่เข้าสังคมในช่วงเริ่มต้นของอาการ ซึ่งอาการเหล่านี้จะต้องเป็นอยู่นานเป็นสัปดาห์ เด็กส่วนใหญ่ที่มีอาการของโรคซึมเศร้า มักจะมีปัญหาในด้าน การเรียนร่วมด้วย

เมื่อเราพบหรือเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้ป่วยโรคซึมเศร้า เราควรที่จะเรียนรู้วิธีการที่ทำให้ผู้ป่วยรู้สึกมีค่า มีกำลังใจในชีวิตมากขึ้น การให้กำลังใจผู้ป่วย การเป็นผู้ฟังที่ดีจะช่วยทำให้ผู้ป่วยรู้สึกผ่อนคลายขึ้น ผู้ใกล้ชิดสามารถที่จะสื่อสารกับผู้ป่วยด้วยประโยคเหล่านี้ เช่น “เธอไม่ได้อยู่ตัวคนเดียวนะ ฉันจะอยู่ข้าง ๆ เธอเอง” “ฉันอาจจะไม่เข้าใจเธอ แต่ฉันเป็นห่วงและอยากช่วยเธอนะ” “ชีวิตเธอสำคัญกับฉันมาก ๆ นะ” เป็นต้น ข้อความดังกล่าวจะช่วยทำให้ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าไม่รู้สึกกดดัน และทำให้ผู้ป่วยได้พูดถึงความคิดของตนได้มากขึ้น ส่วนคำที่ชวนให้ผู้ป่วยคิดเปรียบเทียบ หรือแสดงความไม่เข้าใจว่าทำไมถึงต้องซึมเศร้า และจากการที่ผู้ป่วยมีปัญหาในกระบวนการคิดจากภาวะความเจ็บป่วยอยู่ ยังจะเป็นการซ้ำเติม เป็นคำที่ไม่ควรพูด เช่น “เธอคิดไปเอง” “ใคร ๆ ก็เคยผ่านเรื่องแบบนี้ทั้งนั้นแหละ” “ชีวิตมีอะไรอีกตั้งเยอะ ทำไมถึงอยากตายล่ะ” เป็นต้น

ท้ายที่สุด เราไม่สามารถรักษาหรือบำบัดโรคซึมเศร้าได้ด้วยตัวเอง หากเริ่มรู้สึกว่าชีวิตของตนเองไม่ปกติ ขาดความสมดุล มีความเครียดสูง การพบจิตแพทย์ก็เหมือนกับการตรวจสุขภาพใจให้เราเข้าใจสภาพจิตใจของตนเองในขณะนั้น แพทย์จะแนะนำวิธีป้องกันและปรับสภาพจิตใจให้ดีขึ้นด้วยการปรับวิถีคิด หรือรักษาด้วยการใช้ยา เพราะปัญหาทางด้านจิตใจหรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปนั้น ไม่ใช่มีสาเหตุจากโรคซึมเศร้าเพียงอย่างเดียว การพบจิตแพทย์จะช่วยให้เราได้รับการรักษาอย่างถูกวิธี

พญ.สุนิดา โสภณนรินทร์

จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น

ศูนย์การแพทย์ คลินิกพัฒนาการเด็ก รพ.พญาไท 1

ที่มา: <https://www.phyathai.com/article>

6. บทความนี้มีความน่าเชื่อถือเพราะเหตุใด
- ก. มีชื่อบุคคลอ้างอิง
  - ข. เป็นเหตุการณ์จริง
  - ค. เหตุการณ์เหล่านี้พบในข่าวบ่อย ๆ
  - ง. มีการแนะนำวิธีการที่ชัดเจน น่าเชื่อถือ
7. นักเรียนเห็นด้วยกับข้อความที่ว่า “โรคซึมเศร้า โรคจิตหรือแค่คิดไปเอง” หรือไม่
- ก. เห็นด้วย
  - ข. ไม่แน่ใจ
  - ค. ไม่เห็นด้วย
  - ง. ไม่สามารถสรุปได้
8. จากบทความกล่าวว่า ข้อใดเป็นสาเหตุของโรคซึมเศร้า
- ก. จิตใจอ่อนแอ
  - ข. การเลียนแบบ
  - ค. สภาพครอบครัว
  - ง. ความผิดปกติของสมอง
9. ครอบครัวที่มีผู้ป่วยโรคซึมเศร้าควรปฏิบัติตนอย่างไรลำดับแรก
- ก. ให้กำลังใจ
  - ข. รีบพาไปพบแพทย์
  - ค. กักขังไว้ในบ้านเพื่อสังเกตอาการ
  - ง. ให้พักการเรียน หรือการทำงานก่อนชั่วคราว
10. อาการของใครมีภาวะเสี่ยงต่อการเป็นโรคซึมเศร้า
- ก. จอมชอบเข้าสังคม
  - ข. จอมใจชอบไปทำบุญ
  - ค. จอมนางชอบอยู่บ้านคนเดียว
  - ง. จอมขวัญชอบเดินทางไปต่างประเทศ

อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 11-15

ปัญหาการใช้ภาษาไทยของวัยรุ่น

วัยรุ่นไทยสมัยนี้นิยมใช้โซเชียลเน็ตเวิร์กเพื่อการติดต่อที่รวดเร็วและเนื่องจากความเร็วในการสื่อสารและความยากลำบากในการพิมพ์ตัวอักษรทำให้วัยรุ่นทำให้คำเหล่านั้นสั้นลงจนกลายเป็นภาษาวิบัติ

ภาษาวิบัติเป็นคำเรียกของการใช้ภาษาไทยที่เปลี่ยนแปลงไป และไม่ตรงกับกับหลักภาษาในด้านการสะกดคำคำว่า “ภาษาวิบัติ” ใช้เรียกรวมถึงการเขียนที่สะกดผิดบ่อย รวมถึงการใช้คำศัพท์ใหม่หรือคำศัพท์ที่สะกดแปลกไปจากเดิม คำว่า “วิบัติ” มาจากภาษาบาลี หมายถึง พิณาศลิบหาย หรือความเคลื่อนไหวทำให้เสียหาย

ในประเทศไทย มีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงปัญหาเด็กไทยขาดการศึกษารวมถึงปัญหาภาษาวิบัติทำให้เด็กไทยไม่สามารถใช้ภาษาไทยได้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ในขณะเดียวกันได้มีการใช้คำว่าภาษาอุบัติใหม่แทนที่ภาษาวิบัติที่มีความหมายในเชิงลบ โดยภาษาอุบัติใหม่หมายถึงภาษาที่เกิดขึ้นมาใหม่ ตอบสนองวัฒนธรรมย่อย เช่นเดียวกับภาษาเฉพาะวงการที่เป็นศัพท์สแลง

ทั้งนี้การเปิดใช้พจนานุกรมเพื่อค้นหาคำที่ควรใช้ให้ถูกต้องอาจเป็นทางเลือกที่ดีทางบัณฑิตยสถานได้กำหนดคำที่ใช้อย่างเป็นทางการหรืออยู่ในรูปแบบมาตรฐาน หากใช้ผิดอาจกลายเป็นคำวิบัติได้ ซึ่งคำวิบัติไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงของภาษาแต่อย่างใด เป็นเพียงการใช้ภาษาให้แตกต่างจากปกติในช่วงระยะเวลาหนึ่ง หรืออาจใช้จากพื้นฐานสู่รุ่นไปจนกว่าคำวิบัตินั้นจะหายไปจากสังคมนั้น ๆ

นิธิ เอียวศรีวงศ์ กล่าวว่า ภาษาวิบัติเป็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่ใหญ่ในสังคมไม่ชอบ แม้ภาษาจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ แต่ผู้ใหญ่ไม่ชอบให้ภาษาเปลี่ยน การให้เหตุผลว่าภาษาไทยไม่ควรเปลี่ยนแปลง เพราะเป็นภาษาของชาติที่มีความศักดิ์สิทธิ์ นิธิเห็นว่าเป็นเหตุผลแบบไสยศาสตร์ ไม่ค่อยน่าฟัง นิธิยังเห็นว่า ปัญหาของภาษาไทยในปัจจุบันคือ การใช้ภาษาไม่มีประสิทธิภาพ เช่น ไวยากรณ์ การใช้ศัพท์หรือการเรียบเรียง เป็นต้น และการไม่ศึกษาภาษาที่เปลี่ยนแปลงไปนี่เองที่จะเป็นเหตุให้เกิด “ภาษาวิบัติ”

เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ช่วงที่มีผู้สร้างภาพยนตร์ไปตั้งเป็นชื่อ หอแก้วแตกแหวกขมิ้น กาญจนา นาคสกุล ราชบัณฑิตประจำกระทรวงวัฒนธรรม สำนักวิชาภาษาไทย ระบุ คำว่า “ขมิ้น” หากเป็นการใช้ภายในกลุ่มก็ไม่มีปัญหาอะไรเพราะเป็นการล้อกันเล่นซึ่งเป็นปกติของภาษา และจะเลือนหายไปตามกาลเวลา แต่การนำไปใช้เชิงสาธารณะดังที่ไปตั้งเป็นชื่อภาพยนตร์ ถือว่าไม่เหมาะสม เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 กนกวลี ชูชัยยะ เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน กล่าวว่า สถานการณ์

ภาษาไทยในปัจจุบันยังไม่ถึงขั้นวิกฤต และวัยรุ่นใช้ภาษาแชตเฉพาะบนอินเทอร์เน็ต และสื่อสารภายในวัยรุ่นเท่านั้น ยังไม่พบนำมาใช้ในการเขียนหรือการทำงานแต่อย่างใด ภาษาเหล่านี้เป็นภาษาที่วัยรุ่นทำให้เปลี่ยนแปลงมาเรื่อยๆจนอาจจะทำให้ไม่มีเค้าโครงเดิมของภาษาไทยอีกต่อไป ฉะนั้นแล้ววัยรุ่นไทยควรช่วยกันถนอมและรักษาภาษาไทยเอาไว้ให้เหมือนอย่างที่มีมันเป็นมาตลอด

ที่มา: <https://www.thaihealth.or.th/ Content>

11. ข้อใดคือใจความสำคัญของบทความนี้
  - ก. วัยรุ่นทำให้ภาษาไทยวิบัติ
  - ข. ภาษามีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
  - ค. ผู้ใหญ่ไม่ชอบให้เด็กไทยใช้ภาษาวิบัติ
  - ง. ภาษาวิบัติคือเกิดขึ้นจากความวิบัติของภาษา
12. ภาษาไทยจะเกิดการวิบัติด้วยเงื่อนไขข้อใด
  - ก. คนรุ่นใหม่ไม่ใช้ภาษาไทย
  - ข. คนรุ่นเก่าทุกคนใช้ภาษาให้ถูกต้อง
  - ค. คนไทยทุกคนสนใจภาษาอื่นมากกว่า
  - ง. คนไทยมีค่านิยมใหม่ที่ขาดความภูมิใจในภาษาไทย
13. ข้อใดเป็นวิธีแก้ไขปัญหภาษาวิบัติได้ดีที่สุด
  - ก. รู้กาลเทศะในการสื่อสาร
  - ข. พูดคุยภาษาวิบัติกันเฉพาะกลุ่มเพื่อน
  - ค. พานักเรียนเข้ารับการอบรมการใช้ภาษา
  - ง. ให้สื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่โทษของภาษาวิบัติ
14. สื่อสารมวลชนเป็นสาเหตุให้เกิดภาษาวิบัติได้หรือไม่ อย่างไร
  - ก. เป็นสาเหตุเพราะใช้ภาษาในการสื่อสารที่ผิด
  - ข. เป็นสาเหตุแต่ไม่ใช่สาเหตุหลัก เพราะมีเพียงบางกลุ่ม
  - ค. ไม่เป็นสาเหตุเพราะคนไทยทุกคนใช้ภาษาวิบัติเหมือนกัน
  - ง. ไม่เป็นสาเหตุเพราะผู้ใช้ภาษาสามารถเลือกใช้ภาษาเองได้

15. ข้อใดคือผลเสียจากการใช้ภาษาไทยที่วิบัติในการสื่อสาร

- ก. ทำให้สื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผล
- ข. ทำให้ภาษาไทยไม่มีความศักดิ์สิทธิ์
- ค. ทำให้วัฒนธรรมไทยถูกทำลายลงไป
- ง. ทำให้วัยรุ่นไทยไม่รู้จักรักที่จะใช้ภาษาที่ถูกต้อง

อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 16-20

ไฟป่าเมซอน ผลกระทบที่ต้องเผชิญ เมื่อปอดของโลกกำลังถูกเผาทำลาย

เหตุการณ์ไฟไหม้ป่าเมซอนได้กลายเป็นข่าวใหญ่ไปทั่วโลกในช่วงที่ผ่านมา ขณะที่สังคมออนไลน์ได้พากันติดแฮชแท็ก #PrayforAmazonas และ #PrayforAmazonia จนกลายเป็นแฮชแท็กฮิตติดเทรนด์ในโซเชียลมีเดีย

ป่าเมซอนนั้นกินพื้นที่กว้างถึง 2 ใน 5 ของทวีปอเมริกาใต้ ครอบคลุมกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศบราซิล และส่วนที่เหลือนั้นอยู่ในอีก 8 ประเทศใกล้เคียง โดยคิดเป็นเนื้อที่ป่าราว 5.5 ล้านตารางกิโลเมตร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ขนานกับเส้นศูนย์สูตร และสิ่งที่แบ่งป่าออกเป็นตอนเหนือกับตอนใต้ ได้แก่ แม่น้ำอเมซอน ซึ่งเป็นแม่น้ำใหญ่ที่สุดของโลก และยังมีปลาที่ดุร้ายที่สุดในโลกที่เรารู้จักกันก็คือ ปลาปิรันยา อีกทั้งยังมีสัตว์ที่น่าเกรงขามอีกอย่างหนึ่งก็คือ งูยักษ์อนาคอนดา โดยมีผู้เคยพบอนาคอนดาที่ยาวถึง 13 เมตรในป่าเมซอนแห่งนี้

ป่าเมซอนเป็นพื้นที่ซึ่งมีความหลากหลายทางชีวภาพสูงที่สุดในโลก เป็นบ้านของพืชและสัตว์จำนวนถึง 1 ใน 10 ของทุกสายพันธุ์บนโลก โดยมีพืชหลากหลายสายพันธุ์ที่สามารถพบได้เฉพาะในป่าแห่งนี้เท่านั้น และยังมีอีกมากมายที่ยังรอการค้นพบอยู่ รวมไปถึงชนเผ่าพื้นเมืองอีกกว่า 1 ล้านคนที่อาศัยอยู่ในป่าแห่งนี้ โดยดำรงชีพด้วยการล่าสัตว์และเก็บของป่า ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ราว 350 กลุ่ม และบางกลุ่มนั้น ก็ยังคงอนุรักษ์ความเป็นตัวตนของชนเผ่าโดยไม่ติดต่อกับโลกภายนอก และใช้ชีวิตอยู่ตามแบบที่เป็น

ด้วยความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพที่กล่าวมาแล้ว ต้นไม้หลายพันล้านต้นในป่าเมซอน จึงทำหน้าที่หลักเสมือนปอดของโลกที่ช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ปริมาณมหาศาลเอาไว้ไม่ให้หลุดออกไปสู่ชั้นบรรยากาศโลก ขณะเดียวกันผืนป่าแห่งนี้ยังเป็นพื้นที่ผลิตออกซิเจนถึงราว 22% ให้แก่ชาวโลก ช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากชั้นบรรยากาศโลก ในปัจจุบันโลกของเราปล่อยก๊าซดังกล่าวปริมาณ

4 หมันล้านตันต่อปี และป่าเมซอนก็ได้ช่วยดูดซับก๊าซพิษนั้นไว้ราว 5% หรือ 2 พันล้านตัน

ดังนั้น หากป่าเมซอนยังคงถูกเผาทำลายต่อไป ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ปริมาณมาก ที่ก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจก ก็จะหลงเหลืออยู่ในชั้นบรรยากาศโลก จนทำให้อุณหภูมิสูงขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และสภาวะโลกร้อนที่เรากำลังเผชิญอยู่นี้ ก็จะทวีความรุนแรงขึ้นแบบไม่มีจุดสิ้นสุด

วิกฤตไฟป่าเมซอนครั้งล่าสุดนี้ มีสาเหตุหลักมาจากการเผาป่าโดยฝีมือมนุษย์เพื่อสร้างพื้นที่ทำกินและทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ประธานาธิบดีชาอีร์ โบลโซนาโร ของบราซิลได้ลงนามในกฤษฎีกาสั่งแวดล้อม ประกาศห้ามบุคคลใด ๆ เผ้วถางป่า เผาป่า หรือสร้างความเสียหายให้กับผืนป่าเมซอนเป็นเวลา 60 วัน โดยมีผลบังคับใช้ในทันที หากฝ่าฝืนก็จะถูกลงโทษสถานหนัก ซึ่งก็ทำให้หลายฝ่ายมองว่า ผู้นำบราซิลกำลังยอมรับทางอ้อมว่า นโยบายของเขาในการเปิดป่าเมซอนเพื่อกลุ่มนายทุนนั้น มีส่วนทำให้สถานการณ์ไฟป่าครั้งนี้เข้าสู่ภาวะวิกฤต

นายเกอร์ฮาร์ด ดีเตอร์เล คณะกรรมการบริหารองค์กรไม้เขตร้อนระหว่างประเทศเปิดเผยว่า ไฟป่าที่เกิดขึ้นกว่าครึ่งอยู่บริเวณลุ่มน้ำเมซอน บางจุดมีสาเหตุมาจากธรรมชาติก็จริง แต่ส่วนใหญ่เกิดจากเกษตรกรจงใจเผาป่า เพื่อใช้ที่ดินทำการเกษตร

ไฟป่าเมซอนยังส่งผลกระทบต่ออันใหญ่หลวงต่อระบบนิเวศ ทั้งทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และสภาพภูมิอากาศของโลกด้วย ซึ่งก็จะส่งผลลบทั้งในระยะสั้น และระยะยาวต่อมวลมนุษยชาติ และโลกของเรา ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า หากสถานการณ์ไฟป่ายังคงไม่คลี่คลายโดยเร็ว ผืนป่าเมซอนก็อาจจะกลายเป็นทุ่งหญ้าสะวันนา และแหล่งผลิตออกซิเจนที่เปรียบเสมือนปอดของโลกที่ช่วยผลิตออกซิเจนกว่า 20% ก็จะสูญหายไป ขณะที่ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เฉลี่ยในอากาศจะสูงขึ้น จนนำไปสู่ภาวะเรือนกระจกที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนมากขึ้น

สำนักงานวิจัยอวกาศบราซิลเผยว่า สถานการณ์ไฟป่าเมซอนปีนี้เพิ่มขึ้นกว่า 80% จากปีก่อน เพราะนอกจากจะเกิดขึ้นในบราซิลแล้ว ยังเกิดขึ้นในโบลิเวีย โกลีฟรอมแดนด้านที่ติดกับบราซิล และปารากวัยด้วย แม้ทางการบราซิลจะส่งทหารและเครื่องบินไปช่วยดับไฟ แต่บรรดาผู้เชี่ยวชาญมองว่า สามารถดับได้เพียงไฟป่าขนาดเล็ก และป้องกันไม่ให้เกิดไฟป่าจุดใหม่เท่านั้น ขณะที่ไฟป่าขนาดใหญ่จะสามารถดับได้ด้วยฝนที่ตกลงมาเท่านั้น แต่ฤดูฝนของป่าเมซอนมักจะเริ่มขึ้นในช่วงปลายเดือนก.ย.ของทุกปี และก็คงต้องใช้เวลาอีกหลายสัปดาห์กว่าจะเกิดฝนกระจายในวงกว้าง จึงจะดับไฟได้ ฝนจากธรรมชาติจะช่วยดับไฟป่าเมซอนที่ส่วนใหญ่เกิดจากฝีมือมนุษย์ลงได้หรือไม่ และป่าเมซอนจะได้รับการฟื้นฟูจนกลับคืนมาเป็นปอดเพื่อฟอกอากาศให้กับโลกได้อย่างเต็มที่อีกเหมือนเดิมหรือไม่ เราชาวโลกก็คงต้องช่วยกันสวดภาวนา และ เฝ้ารอดูกันต่อไป

ที่มา: <https://www.ryt9.com/s/iq41/3037216>

16. บทความนี้มีความน่าเชื่อถือเพราะเหตุใด
- ก. มีข้อเท็จจริงอ้างอิง
  - ข. มีสถานที่ต่าง ๆ ปรากฏ
  - ค. มีการคิดเลขแท่งใน โขเจียมมีเดีย
  - ง. มีรายนามบุคคลสำคัญปรากฏหลายคน
17. ปัญหาที่เกิดขึ้นกับป่าเมซอนคือข้อใด
- ก. ถูกรุกล้ำ
  - ข. ถูกเผาเพื่อทำการเกษตร
  - ค. สัตว์ป่ามีความดุร้ายมาก
  - ง. รัฐบาลเข้ามาทำลายระบบนิเวศ
18. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากข้อ 17 ส่งผลกระทบต่อโลกด้านใดมากที่สุด
- ก. สัตว์ป่าล้มตาย
  - ข. เกิดปัญหาหมอกควัน
  - ค. ภาวะโลกร้อนทวีความรุนแรงขึ้น
  - ง. ความหลากหลายทางชีวภาพถูกทำลาย
19. การแก้ปัญหาไฟป่าวิธีใดที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด
- ก. ชาวบ้านห้ามเข้าป่าเด็ดขาด
  - ข. ปลูกต้นไม้ และเพาะพันธุ์สัตว์ป่าทดแทน
  - ค. กำหนดให้พื้นที่ป่าบน โลกเป็นพื้นที่สงวนห้ามเข้า
  - ง. ออกกฎหมายห้ามประชาชนทำการเกษตรบนผืนป่า
20. นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีส่วนสำคัญในการป้องกันไฟป่าคือใคร เพราะเหตุใด
- ก. รัฐบาลเพราะเป็นผู้ออกกฎหมาย
  - ข. ชาวบ้านเพราะเป็นผู้ใช้ผืนป่าทำการเกษตร
  - ค. รัฐบาลทั่วโลกเพราะป่าเป็นของทุกคนต้องช่วยกันดูแล
  - ง. ทุกองค์กรต้องช่วยกันเพราะผืนป่ามีความสำคัญต่อทุกชีวิตบน โลก

เฉลยแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
คะแนนเต็ม 20 คะแนน เวลา 40 นาที

ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ
1	ข	11	ข
2	ง	12	ง
3	ง	13	ก
4	ง	14	ข
5	ง	15	ก
6	ข	16	ก
7	ง	17	ข
8	ง	18	ค
9	ก	19	ง
10	ค	20	ง

แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้เป็นแบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ ในระหว่างการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. แบบประเมินฉบับนี้ประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ
3. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยถือเกณฑ์ การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน	ระดับการประเมิน
ดีมาก	ให้คะแนน 3 คะแนน
ดี	ให้คะแนน 2 คะแนน
พอใช้	ให้คะแนน 1 คะแนน
ควรปรับปรุง	ให้คะแนน 0 คะแนน

ชื่อกลุ่ม _____

สมาชิกในกลุ่ม

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

องค์ประกอบที่ ประเมิน	ระดับคะแนน			
	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม				
ความคิดคล่องแคล่ว				
ความคิดยืดหยุ่น				
ความคิดริเริ่ม				
ความคิดละเอียดลออ				
ด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ				
การเข้าถึงสื่อ				
การวิเคราะห์สื่อ				
การเลือกใช้สื่อ				
การรู้เท่าทันสื่อ				

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน
(_____)

เกณฑ์การให้คะแนนการแบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม
และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ

องค์ประกอบ ที่ประเมิน	คำอธิบาย			
	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม				
ความคิด คล่องแคล่ว (3 คะแนน)	ชิ้นงานถูกต้อง ตรงวัตถุประสงค์ สะท้อนความรู้ ความเข้าใจจาก เรื่องที่ได้เรียนรู้	ชิ้นงานถูกต้อง ตรงวัตถุประสงค์ ขาดรายละเอียด สำคัญอย่างน้อย 1 ประเด็น	ชิ้นงานถูกต้องตรง วัตถุประสงค์ ขาด รายละเอียดสำคัญ อย่างน้อย 2 ประเด็น	ชิ้นงานไม่ตรง วัตถุประสงค์ ขาดรายละเอียด สำคัญ 3 ประเด็นขึ้นไป
ความคิด ยืดหยุ่น (3 คะแนน)	มีความหลากหลาย ของชิ้นงาน และ น่าสนใจ	มีความ หลากหลายของ ชิ้นงาน แต่ขาด ความน่าสนใจ	ชิ้นงาน ไม่หลากหลาย แต่น่าสนใจ	ชิ้นงาน ไม่หลากหลาย และขาด ความน่าสนใจ
ความคิดริเริ่ม (3 คะแนน)	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ 100%	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์เป็น ส่วนใหญ่ 80 %	มีความคิดริเริ่ม บางส่วน 50%	ขาดความคิด ริเริ่ม
ความคิด ละเอียดลออ (3 คะแนน)	ชิ้นงานละเอียดลออ สะท้อนความใส่ใจ ในการสร้างชิ้นงาน	ชิ้นงาน ละเอียดลออ 80%	ชิ้นงาน ละเอียดลออ 50%	ชิ้นงานขาด ความละเอียดลออ

องค์ประกอบ ที่ประเมิน	คำอธิบาย			
	3 คะแนน ดีมาก	2 คะแนน ดี	1 คะแนน พอใช้	0 คะแนน ควรปรับปรุง
ด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ				
การเข้าถึงสื่อ (3 คะแนน)	เลือกใช้สื่อ สารสนเทศ เพื่อ การสืบค้นข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ 4 ข้อมูลขึ้นไป	เลือกใช้สื่อ สารสนเทศ เพื่อ การสืบค้นข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ 3 ข้อมูล	เลือกใช้สื่อ สารสนเทศ เพื่อ การสืบค้นข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ 2 ข้อมูล	เลือกใช้สื่อ สารสนเทศ เพื่อ การสืบค้นข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ 1 ข้อมูล
การวิเคราะห์ สื่อ (3 คะแนน)	ตัดสินใจเลือกใช้สื่อ ประเภทต่าง ๆ ได้ อย่างเหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ	สื่อที่เลือกใช้มี ความเกี่ยวข้อง กับข้อมูลที่ต้องการ 80%	สื่อที่เลือกใช้ มีความเกี่ยวข้อง กับข้อมูลที่ต้องการ 50%	สื่อที่เลือกใช้ ไม่เกี่ยวข้อง กับข้อมูลที่ต้องการ
การเลือกใช้ สื่อ (3 คะแนน)	เลือกใช้ข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ และ มีประโยชน์ต่อ ตนเองและต่อผู้อื่น ตรงตามจุดมุ่งหมาย ที่ตั้งไว้	เลือกใช้ข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ และ มีประโยชน์ต่อ ตนเองและต่อ ผู้อื่น 80%	เลือกใช้ข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ และ มีประโยชน์ต่อ ตนเองและต่อผู้อื่น 50%	เลือกใช้ข้อมูล สารสนเทศ ต่าง ๆ ไม่ สร้างสรรค์ และไม่เกิด ประโยชน์
การรู้เท่าทัน สื่อ (3 คะแนน)	เข้าถึงสื่อที่เลือกใช้ ด้วยวิจารณญาณ และนำมาถ่ายทอด ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม	สื่อที่เลือกใช้ นำมาถ่ายทอดได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสม 80%	สื่อที่เลือกใช้นำมา ถ่ายทอดได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม 50%	สื่อที่เลือกมา ถ่ายทอดไม่มี ความเหมาะสม

เกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพ

- ระดับ 4 19-24 คะแนน มีค่าเท่ากับ ดีมาก
ระดับ 3 13-18 คะแนน มีค่าเท่ากับ ดี
ระดับ 2 7-12 คะแนน มีค่าเท่ากับ พอใช้
ระดับ 1 0-6 คะแนน มีค่าเท่ากับ ควรปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป
สรุปผล

ผ่าน ไม่ผ่าน

แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

คำชี้แจง

1. แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมนี้เป็นแบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียนระหว่าง การเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6

2. แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ฉบับนี้มีระดับการให้คุณค่า โดยมีเกณฑ์ให้น้ำหนัก คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติสม่ำเสมอ	ให้คะแนน 3 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้คะแนน 2 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้คะแนน 1 คะแนน
ไม่ปฏิบัติเลย	ให้คะแนน 0 คะแนน

3. ให้ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างเรียนหรือนอกเวลาเรียนแล้วทำ เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

พฤติกรรม ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		3	2	1	0
ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ					
1. การวางแผน	1.1 สามารถช่วยกำหนดเป้าหมายของกลุ่มได้				
	1.2 ช่วยวางแผนการทำงานภายในกลุ่มได้				
2. การแสดง ความคิดเห็น	2.1 ให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์				
	2.2 แสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ				
	2.3 ยอมรับในความคิดเห็นของเพื่อน				
3. ความ รับผิดชอบ	3.1 รู้หน้าที่ของตนเอง				
	3.2 ทำงานตามที่กลุ่มมอบหมายด้วยความตั้งใจ				
	3.3 ช่วยเหลืองานของเพื่อนหลังจากทำงานของตน เรียบร้อยแล้ว				
4. การทำงาน ร่วมกับผู้อื่น	4.1 ข้อเสนอแนะของเพื่อนมีประโยชน์				
	4.2 ยอมรับในข้อเสนอแนะการทำงานของเพื่อน				
	4.3 ช่วยกันแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดระหว่างการทำงาน				
	4.4 ให้อภัยเพื่อนเมื่อทำงานผิดพลาด				
5. ภาวะ การเป็นผู้นำ	5.1 มีความคิดริเริ่มที่ดี				
	5.2 ดูแลเอาใจใส่เพื่อนในขณะที่ปฏิบัติงาน				
	5.3 ควบคุมระเบียบในการทำงานกลุ่ม				
	5.4 กระตุ้นให้สมาชิกอภิปรายและแสดงความคิดเห็น				
	5.5 นำกลุ่มช่วยกันคิดหาวิธีแก้ปัญหา				
	5.6 พูดสื่อความชัดเจน ชัดคำ มีความมั่นใจในตนเอง				
	5.7 ให้คำตำหนิหรือติชมได้ถูกต้องตามกาลเทศะ				
ด้านความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม					
6. ความมี เมตตา กรุณา	6.1 ให้การช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม				
	6.2 ให้การช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกต่างกลุ่ม				
	6.3 มีน้ำใจและแบ่งปัน				

พฤติกรรม ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		3	2	1	0
7. การมีวินัย	7.1 รักษากฎระเบียบหรือข้อตกลง				
	7.2 ทำหน้าที่หรือปฏิบัติงานจนสำเร็จตามเวลาและเป็นแบบอย่างได้				
	7.3 รู้สิทธิและรู้จักรักษาสีทิตขงตนเอง				
	7.4 รับผิดชอบในการกระทำของตนเอง				
8. การมี คุณธรรม จริยธรรม	8.1 มีความซื่อสัตย์สุจริต				
	8.2 ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง มีเหตุผล รอบคอบ				
	8.3 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่หวัง ผลตอบแทน				
	8.4 สามัคคีกันในกลุ่มคณะ				
รวม					

เกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพ

ระดับ 4 67-90 คะแนน มีค่าเท่ากับ ดีมาก

ระดับ 3 43-66 คะแนน มีค่าเท่ากับ ดี

ระดับ 2 19-42 คะแนน มีค่าเท่ากับ พอใช้

ระดับ 1 0-18 คะแนน มีค่าเท่ากับ ควรปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป
สรุปผล ผ่าน ไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

**แบบวัดเจตคติต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้
ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**

คำชี้แจง

1. แบบวัดเจตคตินี้เป็นแบบวัดความรู้สึกที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. แบบวัดเจตคติฉบับนี้มีจำนวน 15 ข้อ
3. นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน
4. แบบวัดเจตคติฉบับนี้ใช้ประเมินหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย

**แบบวัดเจตคติต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้
ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**

ข้อความ	ความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. รูปแบบการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะ ในศตวรรษที่ 21					
2. รูปแบบการเรียนรู้ไม่ซับซ้อน เรียนรู้ง่าย					
3. รูปแบบการเรียนรู้มีความน่าสนใจ					
4. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียน สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง					
5. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้ฝึก ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ การแก้ปัญหา					
6. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้ฝึก ทักษะด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม					
7. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้า ได้ฝึกทักษะด้านการสื่อสาร การค้นคว้า สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ					
8. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้ฝึก ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และ ภาวะผู้นำ					
9. กิจกรรมการเรียนรู้มีการสอดแทรก คุณธรรมจริยธรรม					
10. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้ามี โอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและนักเรียน ร่วมชั้นได้ตลอดเวลา					

ข้อความ	ความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
11. การจัดกลุ่มผู้เรียนคำนึงถึงความต่าง ระหว่างบุคคล					
12. สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทันสมัย น่าสนใจ					
13. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลา					
14. บรรยากาศในชั้นเรียนกระตุ้นให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้					
15. รูปแบบการรู้นี้ทำให้ข้าพเจ้าชอบ การเรียนวรรณคดีไทย					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

ผลการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ
- ผลการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ
- ผลการประเมินแบบทดสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ
- ผลการประเมินคุณภาพของแบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ
- ผลการประเมินคุณภาพแบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม
- ผลการประเมินคุณภาพแบบวัดเจตคติตามรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตารางภาคผนวก ค-1 ผลการประเมินรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี
การสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริม
ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					$\bar{X}$	SD	แปลผล (ระดับ ความ เหมาะสม)
		ผู้เชี่ยวชาญคนที่							
		1	2	3	4	5			
1	บทนำ								
	1.1 ความชัดเจนใน การบรรยายความเป็นมาของ การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ วรรณคดีไทย	3	5	5	5	5	4.60	0.80	ดีมาก
	1.2 ความเหมาะสมของ เหตุผลในการพัฒนารูปแบบ การเรียนรู้วรรณคดีไทย	3	5	5	5	5	4.60	0.80	ดีมาก
	1.3 การใช้ภาษาและ การเรียบเรียงความเป็นมา ของรูปแบบการเรียนรู้ วรรณคดีไทย	4	5	5	5	5	4.80	0.40	ดีมาก
2	ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการเรียนรู้								
	2.1 มีความชัดเจนใน การบรรยายแนวคิดที่ใช้ เป็นพื้นฐาน	3	5	5	5	5	4.60	0.80	ดีมาก
	2.2 ความเหมาะสมใน การนำแนวคิดมาใช้ใน การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ วรรณคดีไทย	4	5	5	5	5	4.80	0.40	ดีมาก
	2.3 ภาษาที่ใช้ในการอธิบาย แนวคิด	3	5	5	5	5	4.60	0.80	ดีมาก

ตารางภาคผนวก ค-1 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					$\bar{X}$	SD	แปลผล (ระดับ ความ เหมาะสม)
		_____							
		1	2	3	4	5			
3	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้								
	3.1 หลักการ								
	3.1.1 ความชัดเจนใน การกำหนดหลักการของ รูปแบบการเรียนรู้	4	5	5	5	5	4.80	0.40	ดีมาก
	3.1.2 ความสอดคล้องกับ แนวคิดพื้นฐานที่นำมาใช้ ในการพัฒนาการเรียนรู้	4	5	5	5	5	4.80	0.40	ดีมาก
	3.1.3 สามารถเป็นกรอบ ในการกำหนดวิธีการ ในองค์ประกอบอื่น ๆ	3	5	5	5	5	4.60	0.80	ดีมาก
	3.1.4 ความเหมาะสม ในการใช้ภาษาและ การเรียบเรียง	4	5	5	5	5	4.80	0.40	ดีมาก
	3.2 จุดมุ่งหมาย								
	3.2.1 ความสอดคล้อง ระหว่างจุดมุ่งหมายกับ หลักการ	3	5	5	5	5	4.60	0.80	ดีมาก
	3.2.2 ความชัดเจนใน การแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียน	4	5	5	5	5	4.80	0.40	ดีมาก
	3.2.3 ความเป็นไปได้ ของจุดมุ่งหมาย	4	5	5	5	5	4.80	0.40	ดีมาก

ตารางภาคผนวก ค-1 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					$\bar{X}$	SD	แปลผล (ระดับ ความ เหมาะสม)
		1	2	3	4	5			
		3.2.4 ความเหมาะสม ในการใช้ภาษา	4	5	5	5			
3.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้									
3.3.1 ความสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ การเรียนรู้วรรณคดีไทย	3	4	4	4	4	4.60	0.80	ดีมาก	
3.3.2 ความเหมาะสมใน การจัดลำดับขั้นกิจกรรม การเรียนรู้	4	5	5	5	5	4.80	0.40	ดีมาก	
3.3.3 ความเหมาะสมใน การจัดการเรียนการสอน ให้บรรลุผล	3	4	4	4	4	4.60	0.80	ดีมาก	
3.3.4 ความชัดเจนใน การบรรยายขั้นตอนใน กิจกรรมการเรียนรู้	3	4	5	5	5	4.40	0.80	ดี	
3.4 การวัดและการประเมินผล									
3.4.1 ความสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ วรรณคดีไทย	4	5	5	5	5	4.80	0.40	ดีมาก	
3.4.2 ความเหมาะสมของ หลักเกณฑ์และแนวทางใน การวัดและการประเมินผล	3	4	5	5	5	4.40	0.80	ดี	

ตารางภาคผนวก ค-1 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					$\bar{X}$	SD	แปลผล (ระดับ ความ เหมาะสม)
		1	2	3	4	5			
		3.4.3 ความชัดเจนและ สามารถนำไปปฏิบัติได้	3	4	4	4			
<u>3.5 บทบาทครู</u>									
3.5.1 สอดคล้องกับการจัด กระบวนการจัดการเรียนรู้	3	4	5	5	5	4.40	0.80	ดี	
3.5.2 ความชัดเจนใน การบรรยายบทบาทครู	4	5	5	5	5	4.80	0.40	ดีมาก	
<u>3.6 บทบาทนักเรียน</u>									
3.6.1 สอดคล้องกับการจัด กระบวนการจัดการเรียนรู้	4	5	5	5	5	4.80	0.40	ดีมาก	
3.6.2 ความชัดเจนในการ บรรยายบทบาทหน้าที่ของ นักเรียน	4	5	5	5	5	4.80	0.40	ดีมาก	
รวมเฉลี่ย						4.65	0.64	ดีมาก	

ตารางภาคผนวก ค-2 ผลการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ
การเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมินของ					รวม ΣR	IOC
		ผู้เชี่ยวชาญคนที่						
		1	2	3	4	5		
1	จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ และกระบวนการ	1	0	1	1	1	4	0.80
2	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีระบบ	1	1	1	1	1	5	1.00
3	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00
4	กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00
5	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการสร้างความรู้ ด้วยตนเองของผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1.00
6	กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับชั้น ของผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1.00
7	กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับทักษะ ในศตวรรษที่ 21	1	1	1	1	1	5	1.00
8	การวัดและการประเมินผลเหมาะสมกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00
9	สื่อ/แหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00
10	ระยะเวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00

ผลการประเมินแบบทดสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ

1. ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทยกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ตารางภาคผนวก ค-3 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทยกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
*1	1	1	1	1	1	5	1.00
*2	1	1	1	1	1	5	1.00
3	1	1	1	0	1	4	0.80
*4	1	1	1	1	1	5	1.00
*5	1	1	1	1	1	5	1.00
6	1	1	0	1	1	4	0.80
*7	1	1	1	1	1	5	1.00
*8	1	1	1	1	1	5	1.00
*9	1	1	1	1	1	5	1.00
*10	1	1	1	1	1	5	1.00
*11	1	1	1	1	1	5	1.00
*12	1	1	1	1	1	5	1.00
*13	1	1	1	1	1	5	1.00
*14	1	1	1	1	1	5	1.00
15	1	1	1	1	0	4	0.80
*16	1	1	1	1	1	5	1.00
17	1	1	1	0	1	4	0.80
*18	1	1	1	1	1	5	1.00
*19	1	1	1	1	1	5	1.00
*20	1	1	1	1	1	5	1.00

ตารางภาคผนวก ค-3 (ต่อ)

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
*21	1	1	1	1	1	5	1.00
22	1	1	1	0	0	3	0.60
*23	1	1	1	1	1	5	1.00
*24	1	1	1	1	1	5	1.00
*25	1	1	1	1	1	5	1.00
*26	1	1	1	1	1	5	1.00
*27	1	1	1	1	1	5	1.00
28	1	1	1	1	1	5	1.00
*29	1	1	1	1	1	5	1.00
*30	1	1	1	1	1	5	1.00
*31	1	1	1	1	1	5	1.00
*32	1	1	1	1	1	5	1.00
33	1	1	1	1	0	4	0.80
34	1	1	1	1	0	4	0.80
*35	1	1	1	1	1	5	1.00
*36	1	1	1	1	1	5	1.00
*37	1	1	1	1	1	5	1.00
*38	1	1	1	1	1	5	1.00

ผู้วิจัยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.0 (*)

2. ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาที่จุดประสงค์การเรียนรู้

ตารางภาคผนวก ค-4 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาที่จุดประสงค์การเรียนรู้

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
1	1	1	1	1	1	5	1.00
2	1	1	1	1	1	5	1.00
3	1	1	1	0	1	4	0.80
4	1	1	1	0	1	4	0.80
5	0	1	1	1	1	4	0.80
6	1	1	0	1	1	4	0.80
7	0	1	1	1	1	4	0.80
8	1	1	1	1	0	4	0.80
9	1	1	1	1	1	5	1.00
10	1	1	1	1	1	5	1.00
11	1	1	1	1	1	5	1.00
12	0	1	1	1	1	4	0.80
13	1	1	1	1	1	5	1.00
14	1	1	1	1	1	5	1.00
15	1	1	1	1	1	5	1.00
16	1	1	1	1	1	5	1.00
17	1	1	1	1	1	5	1.00
18	1	1	1	1	1	5	1.00
19	1	1	1	1	1	5	1.00
20	1	1	1	1	1	5	1.00

3. ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ

ตารางภาคผนวก ค-5 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
1	-1	1	1	1	1	4	0.80
2	0	1	1	1	1	4	0.80
3	0	1	1	1	1	4	0.80
4	0	1	1	1	1	4	0.80
5	1	1	1	1	1	5	1.00
6	1	1	1	1	1	5	1.00
7	1	1	1	1	1	5	1.00
8	1	1	1	1	1	5	1.00

4. ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา การมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

ตารางภาคผนวก ค-6 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และความมีเมตตา กรุณา การมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
1	1	1	1	1	1	5	1.00
2	1	1	1	1	1	5	1.00
3	1	1	1	1	1	5	1.00
4	1	1	1	1	1	5	1.00

ตารางภาคผนวก ค-6 (ต่อ)

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
5	1	1	1	1	1	5	1.00
6	1	1	1	1	1	5	1.00
7	1	1	1	1	1	5	1.00
8	1	1	1	1	1	5	1.00

5. ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดเจตคติตามรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตารางภาคผนวก ค-7 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดเจตคติตามรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
1	1	1	1	1	1	5	1.00
2	1	1	1	1	1	5	1.00
3	1	1	1	1	1	5	1.00
4	1	1	1	1	1	5	1.00
5	1	1	1	1	1	5	1.00
6	1	1	1	1	1	5	1.00
7	1	1	1	1	1	5	1.00
8	1	1	1	1	1	5	1.00
9	1	1	1	1	1	5	1.00
10	1	1	1	1	1	5	1.00

ตารางภาคผนวก ค-7 (ต่อ)

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
11	1	1	1	1	1	5	1.00
12	1	1	1	1	1	5	1.00
13	1	1	1	1	1	5	1.00
14	1	1	1	1	1	5	1.00
15	1	1	1	1	1	5	1.00

หมายเหตุ

การแปลผลค่าของคะแนนมีความหมาย ดังนี้

1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบ/แบบประเมินข้อนั้นสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบ/แบบประเมินข้อนั้นสอดคล้อง

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบ/แบบประเมินข้อนั้นไม่สอดคล้อง

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรัฐวรรณคดีไทย

ตารางภาคผนวก ค-8 ความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรัฐวรรณคดีไทย

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (D)	ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (D)
*1	0.54	0.20	*20	0.80	0.32
*2	0.50	0.52	*21	0.54	0.25
3	0.87	0.20	22	0.86	0.24
*4	0.80	0.28	*23	0.68	0.56
*5	0.80	0.20	*24	0.54	0.36
6	0.86	0.40	*25	0.82	0.30
*7	0.56	0.16	*26	0.50	0.45
*8	0.80	0.36	*27	0.50	0.52
*9	0.68	0.56	28	0.90	0.20
*10	0.64	0.40	*29	0.58	0.36
*11	0.55	0.30	*30	0.56	0.32
*12	0.54	0.44	*31	0.54	0.44
*13	0.56	0.16	*32	0.66	0.44
*14	0.80	0.32	33	0.84	0.20
15	0.15	0.12	34	0.86	0.32
*16	0.68	0.40	*35	0.54	0.36
17	0.84	0.40	*36	0.55	0.32
*18	0.58	0.36	*37	0.64	0.40
*19	0.62	0.44	*38	0.80	0.32

ผู้วิจัยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากตั้งแต่ 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 30 ข้อ (*)

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดผลการเรียนรู้วรรณคดีไทย

$$r_{xx} = \frac{K}{K-1} \left[S_x^2 \frac{\sum pq}{S_x^2} \right]$$

$$r_{tt} = \frac{38}{38-1} \left[1 - \frac{7.10}{35.15} \right]$$

$$= 0.82$$

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา

ตารางภาคผนวก ค-9 ความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
และการแก้ปัญหา

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (D)	ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (D)
1	0.54	0.32	11	0.61	0.45
2	0.80	0.32	12	0.64	0.56
3	0.76	0.32	13	0.82	0.28
4	0.58	0.36	14	0.68	0.56
5	0.65	0.37	15	0.54	0.44
6	0.80	0.44	16	0.54	0.39
7	0.54	0.28	17	0.76	0.32
8	0.64	0.56	18	0.60	0.48
9	0.50	0.29	19	0.76	0.55
10	0.61	0.45	20	0.72	0.28

ผู้วิจัยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากตั้งแต่ 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20
ขึ้นไป จำนวน 20 ข้อ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา

$$r_{xx} = \frac{K}{K-1} \left[S_x^2 \frac{\sum pq}{S_x^2} \right]$$

$$r_{tt} = \frac{20}{20-1} \left[1 - \frac{6.31}{38.27} \right]$$

$$= 0.88$$

**ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดเจตคติรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดย
ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อ
ส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**

ตารางภาคผนวก ค-10 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดเจตคติรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดย
ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบ
ร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (D)
1	.67
2	.50
3	.72
4	.78
5	.72
6	.50
7	.44
8	.62
9	.78

ตารางภาคผนวก ค-10 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (D)
10	.72
11	.59
12	.46
13	.52
14	.69
15	.50

ผู้วิจัยคัดเลือกแบบวัดเจตคติที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20-0.80 จำนวน 15 ข้อ
ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติทั้งหมด .95

ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

T-TEST

T-TEST

PAIRS = Post WITH Pre (PAIRED)
 /MISSING=ANALYSIS
 /CRITERIA=CI(0.95).

Paired Sample Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	S.E. Mean
Pair 1	Post	25.95	40	1.57	.25
	Pre	17.52	40	2.36	.37

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	Post & Pre	40	.51	.001

Paired Samples Test

		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	Post - Pre	8.43	2.06	.33	7.77	9.08	25.84	39	.000

T-TEST

T-TEST

PAIRS = Var0002 WITH Var0001 (PAIRED)
 /MISSING=ANALYSIS
 /CRITERIA=CI(0.95).

Paired Sample Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	S.E. Mean
Pair 1	Var0002	16.60	40	1.68	.27
	Var0001	10.00	40	1.83	.29

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	Var0002 & Var0001	40	.65	.000

Paired Samples Test

		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	Var0002 - Var0001	6.60	1.46	.23	6.13	7.07	28.51	39	.000